BX
8049
.K844
1929

Korsbaneret

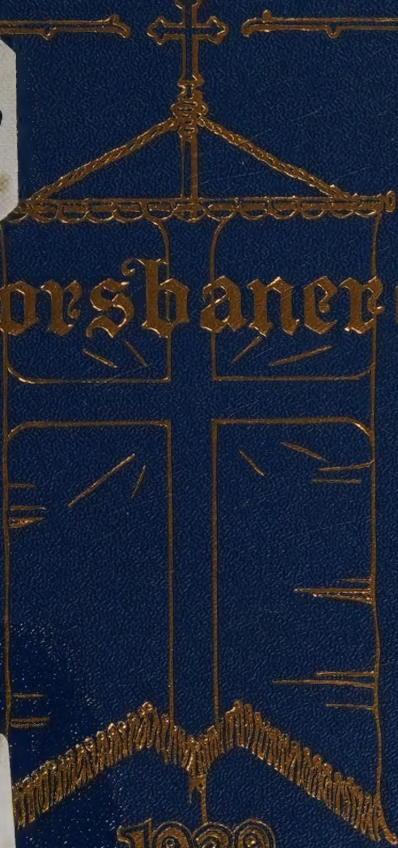

1929

Jubileiupplaga

tionde Årgången

BX
8049
K844
1929
GTU
Storage

KORSBANERET 1929

KRISTUS

Efter Thorwaldsens staty.

Korsbaneret

In hoc signo vinces.

KRISTLIG KALENDER

FÖR ÅRET

1929

Redigerad av

C. A. LINDVALL

Femtionde årgången

GRADUATE THEOLOGICAL UNION
LIBRARY
1962

AUGUSTANA BOOK CONCERN
ROCK ISLAND, ILLINOIS

BX8049
K844
1929

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
LIBRARY

PRINTED IN U.S.A.

APR 26 1965

ROCK ISLAND, ILL.
AUGUSTANA BOOK CONCERNS TRYCKERI OCH BINDERI
1928

20439

Innehållsförteckning.

SID.

Korsbaneret. Dikt. C. A. Lönnquist..... 9

Än vajar Korsbaneret. Julius Lincoln..... 12

Illinois-konferensens 75-årsjubileum. L. G. Abrahamson 34

Ett storartat universitetsminne 1477—1927. S. G. Öhman 56

Ett älskligt herdaminne. K. K—n..... 71

I femtioårig prästtjänst. C. A. L. 85

Julminnen. Dikt. Carl Kraft 90

Julafton. M. H. 93

Vid julgranen. Dikt. J. M. 96

Julgranens predikan. Gust. Kyhlberg..... 99

Änglarnas julsång. Dikt. E. G. B..... 105

Vår stora julglädje. K. B. 107

Inför julens gåvor. E. O. B..... 112

Min första julotta. C. A. Lönnquist..... 121

Inför det nya året. Dikt. H. W. 124

Nytt år. B. B. 126

Inför det okända. C. C. 120

SID.

Tidens tecken. Dikt. Carl J. Segerhammar 134

Martin Luther såsom andlig skald och tonsättare. S. G. Youngert 137

Varför jag går i kyrkan. M. Swenson..... 145

Våra kollekter. F. W. 150

En storartad insamling. C. A. L..... 155

Bön för Israel. Dikt. G. Fletwood..... 161

De som gått.....163—278

De trognas död. Dikt. A. B. 164

I vilan ingångna pastorer 166

I vilan ingångna samfundsmedlemmar.... 238

De som kommit .....270—287

Präster ordinerade vid synodalmötet i Des Moines, Iowa, den 10 juni 1928..... 280

Nyinvigda kyrkor .....288—309

Register över årgångarna 1880—1929. Utarbetat av E. W. Olson.....311—383

Korsbaneret

I detta tecken skall du segra,
så tröstar hoppet varje tid,
när fiender i svärmar lägra
sin rundel kring vår själ för strid.
Ett enkelt kors! Men hävden gjutit
däröver glans från Kristi död
och minnen om allt gott, som flutit
från den till jordens son i nöd.

"I detta tecken;"—när det ordet
är rätt förstått och trott och följt
och är till liv i hjärtat vordet,
då skingras dimman, som har höljt
i dunkel framtiden och världen.
Då stiger modet i vårt bröst;
då våga vi att korsa svärden
med fienden — Gud är vår tröst.

De voro elva — en var borta —,
en ringa hop av svaga män,
som kommit i sitt hopp till korta:
de sett sin Konung, Gud och Vän
bli bunden och i banden slagen
med Roms omänskligt grymma spö,
bli korsfäst och avdagatagen —
de sett Guds Son, sett Livet dö!

Det var ett tecken det, som vägde,
och vägde tungt — för nederlag!
De hade mistat allt de ägde,
hos ingen fanns där mer förslag:
i minnet stod en bild och skrämde,
och det var korsets armar två,
som i sitt hårda famntag klämde,
tills hjärtat nästan slöt att slå.

Men då slog påskens undertimma,
och se, ur korset självt sprang fram
en sällsam, himmelsk jubelstrimma,
tills Golgata i lågor sam.
Och sen kom pingstens andedunder,
då var ej korset dödens mer,
men livets! Under över under!
Det är dess stoltaste banér!

Hur sällsamt! Blicka på de elva —
vad har så helt förvandlat dem?
Vi sågo dem av fruktan skälva
i salen i Jerusalem!
Nu känna de ej fruktan längre
för någon makt i världen all,
förutom Gud, fast ständigt trängre
det blir dem i en värld så kall.

Och följ dem där med makt de sprida
vad mängden kallar galenskap,
men de Guds visdom. Se dem lida
och hamna sist i ulvens gap.

I ulvens gap? Ja, HÄR *i världen,*
men över dem går himlen opp.
Martyrens död blir himmelsfärden
och kronan på ett segerlopp.

Vad så de elva endast hunnit
att börja, togo andra vid.
Och fastän tusen år försvunnit,
och tusen till, sen denna tid,
och vapenkonsten jämt förbättrats
mot kristendomen och dess män,
och fast de kristna jämt förkättrats,
går korset fram till seger än.

Till seger än, ja, blott till seger,
så länge tidens klocka går.
Den själ, som uti korset äger
sin rikedom, sitt allt, består.
Hon vinner, vem som många svära
den själen död och nederlag,
i döden seger, och sin ära
hon får på Herrens stora dag.

C. A. LÖNNQUIST.

Än vajar Korsbaneret

ÅR 1869 beslöto några hurtiga och starka värmlänningar sig för att emigrera till Amerika. Före avresan hade de träffat överenskommelse med en ung brukspredikant i Persberg, pastor Olsson, att följa efter över havet och bliva deras andlige ledare i nya världen. Voro ej svenskarna på den tiden bra enfaldiga som ej vågade sig i väg till Amerika utan att ha en präst med sig?

Jämnt tjugu år tidigare hade ett annat sällskap från norra Sverige tagit en präst, L. P. Esbjörn, med sig i båten på resan till landet i väster. Tänk, att annars modiga och duktiga nordmannasöner kunde vara så barnsliga!

Vilka ha varit de egentliga folkledarne och danarne i Amerika? I flera år innan frihetsförklaringen undertecknades (och glöm ej att på denna djärva utmaning skrevos också namn av svenska händer) dundrade orädda präster ifrån sina predikstolar emot Englands tyranniska välde och satte skräcken i harhjärtade och knäsvaga pseudopatrioter. En listig propaganda har upphöjt den kristendomsfientlige Thomas Paines skrifter i oavhängighetsfrågan till skyarna, men avsiktligt glömt att dåtidens prästerskap inlade den tyngst

vägande förtjänsten i skapandet av en mot en fristående republik vänlig folkopinion. Man läse historien noggrant och opartiskt.

Amerikas oerhörda materiella framgång har slagit hela världen med häpnad. Vem skall ha tack för att idealism och för övrigt den andliga utvecklingen har hållit jämna steg med Förenta staternas språngmarsch i världskonkurrensens hetsjakt? Under det guld och silver grävts ur bergens rika schakter, prärien förvandlats till blomstrande åkrar och ängar, skogar fällts, fabriker anlagts, järnvägar byggts och vårt land på kort tid svingat sig upp till en hittills i världen oupphunnen ståndpunkt av välmåga, vem är det som räddat det från att förlora sin själ?

Det äldsta universitetet i Amerika bär en ung puritansk prästmans namn, John Harvard; Yale och Princeton grundlades av präster. Då den stora folkströmmen drog sig till mellersta, nordvästra och västra Amerika, stiftades kristna församlingar av kringresande missionärer, av vilka somliga också togo mått och steg att påbegynna högre skolverksamhet. De ojämförligt flesta colleges i Förenta staterna äro grundlagda av fattiga men av brinnande iver om folkets väl drivna präster.

Det hade stor betydelse för Svensk-Amerika att helsingarna och gestriklänningarna togo en präst, L. P. Esbjörn, med sig, då de emigrerade år 1849. Denne Herrens och folkets tjänare gjorde början till icke blott Augustana-synoden själv utan ock till synodens uppfostringsväsende. Begynnelsen var ringa — lånad lektionssal och en lärare, prof.

L. P. Esbjörn. Huru skulle det se ut i Svensk-Amerika i dag utan Augustana-synodens kyrkor, barmhärtighetsinrättningar och läroverk?

Som ett Lindsborgs-barn försöker jag emellanåt fundera ut huru min födelsestad skulle te sig i

C. F. NORDSTRÖMS FÖRSTA HEM I LINDSBORG.
Byggt i juni 1868. Det äldsta hus i McPherson County.

detta nådens år, om ej de värmländske nybyggarne hade haft sin pastor Olof Olsson. Den mannen hade blick och ett ömmande herdehjärta. Han hade ock boklig kunskap och begåvning så att de räckte till för hela samhällets behov. Själv anförde han den första sångkören i Lindsborg! Han var i sin mångsidiga utrustning ett universitet på Kansas-slätten, långt innan några skolbyggnader restes därute.

Även utanför det lilla svenska nybyggets gränslinjer sträckte sig hans inflytande. Då McPherson County såg sig om efter en "Superintendent of Public Instruction", fanns ingen i hela häradet som i kvalifikationer kunde mätas med den universitetsbildade svenske prästen i Lindsborg, och därför valdes han. Valmännen i distriktet sökte efter en klarsynt, belevad och dugande man att

FÖRSTA BETHANIAKYRKAN I LINDSBORG.

representera dem i statens lagstiftande församling, och även detta ansvar lades på den prästerlige immigranten i Lindsborg.

Trots vedervärdigheter och försakelser, som vårt nutida släkte ej känner till, höll pastor Olsson i och skapade med välvillig samverkan ett samhälle som lämpade sig för uträttandet av den kraftige efterträdarens, pastor Carl Aaron Swenssons, livsverk.

Rika gärningar följa doktorerna Olsson och Swensson efter. Ingalunda den minst givande var

påbörjandet av årskalendern KORSBANERET, vars femtionde band nu lägges Augustana-synodens folk och deras fränder i händerna. Den lilla boken, varav omkring 250,000 (och därutöver) exemplar under årens lopp blivit spridda, har varit till oberäknelig uppbyggelse och glädje.

Någon anmälan skrevs ej, men den första artikeln (årgången 1880) av O. O. har till överskrift "Korsbaneret" och i den anslås tonen som hållits hela halvseklet igenom.

Texten till betraktelsen är Esaias 11: 10: *"Och det skall ske på den tiden, att Isai rot, som står till folken banér, honom skola hedningarna fråga efter, och hans vila skall vara hans ära.'*

Vi citera några satser: "Tänk huru högt alla folk akta sina banér eller fanor, emedan dessa banér vittna om blodiga strider och härliga segrar. Den fältherre, som räddat sina fanor ur den mördande striden, den som i blodig kamp med sitt eget blod färgat sin fana, men dock segrat, äras i tidernas längd genom minnesvårdar och glödande beröm i världshistorien. Och vi, skulle vi ej ära, berömma och högt beprisa det banér, som är färgat med Guds Lamms, Guds Sons eget blod? Om korsbaneret få vi tala, predika och sjunga, och vi mena med korsbaneret Herren Jesus själv och allt vad han gjort och fullkomnat för det i synd fallna släktet. Borde icke allt det liv och anda har lova, prisa, berömma och upphöja korsbaneret, då detta banér är det tecken, som i sig innefattar och förkunnar den hjältedöd, som Jesus dog för syndare, då han för all världens synder led lönen, som är döden, och därigenom vann en

evig seger och förlossning, nämligen syndernas förlåtelse, liv och salighet för varenda syndare? ...Vi rese alltså i Herrens namn upp detta banér ibland folken."

Augustana-synodens arbetsprogram har betydligt utvidgats under dessa femtio år, och emedan KORSBANERET är en spegelbild av vår kyrkas verksamhet, har också innehållet under årens lopp blivit mera varierat än det var i det tidigare skedet, men tonen, den är densamma som angavs av doktorerna Olsson och Swensson år 1880, förhärligandet av Jesu Kristi kors till syndares frälsning. Hela vägen igenom de femtio åren ha redaktörerna givit akt på tidens krav och utvecklingens gång samt haft för ögonen den paulinska livsåskådningen: "För övrigt, mina bröder, vad sant är, vad värdigt, vad rätt, vad rent, vad älskeligt, vad som ljuder väl, finnes någon dygd, och finnes något lov, tänken därpå." Från skilda håll och områden har mycket gott blivit samlat och lagt vid det vajande korsbanerets fot i Augustana-synoden under de flydda femtio åren, allt till Guds ära. Guds instrument har flera strängar. Då en skicklig konstnär spelar på dem alla, blir det en ljuvlig harmoni. Sådana artister ha ock KORSBANERETS redaktörer varit.

Då KORSBANERET först utkom (julen 1879) var Augustana-synoden knappt tjugu år gammal. Åren 1860-80, må väl betraktas som själva grundläggningsperioden. En god början hade dock gjorts, ty vid slutet av dessa tvenne decennier hade synoden 130 pastorer, 313 församlingar, 199 kyrkor, 91 prästboställen, 40,154 konfirmerade medlemmar,

2 högre läroverk, samt 2 barnhem. Vår statistik i dag ter sig så här: 825 pastorer, 1,246 församlingar, 1,120 kyrkor, 685 prästboställen och 226,932 konfirmerade medlemmar, eller med andra ord en tillväxt sedan 1880 av 695 pastorer, 933 församlingar, 923 kyrkor, 594 prästboställen och 185,778 konfirmerade medlemmar. De högre läroverkens antal är 11, bibelskolorna inberäknade. Barmhär-

BETHANIAKYRKAN 1874.

tighetsinrättningarna äro fördelade som följer: lasarett och diakonissanstalter 12, barnhem 12; ålderdomshem 18; inre missioner, immigranthem o. s. v. 16, jämte pensionskassan. Egendomsvärdet med fonderna uppgår till den respektabla summan av över $40,000,000 (säger fyrtio millioner dollars). Gud har rikligen välsignat sitt folk. Håller det sig "tätt vid korset", skola ännu vackrare segrar vinnas.

Vi må gärna stilla våra tankar ett ögonblick inför deras minnen, som under synodens jämförelsevis korta historia gått bort. Av de 1,225 unge män, som prästvigts, ha 306 slutat sina dagar och över 80,000 kommunikanter ha följts till den sista vilan. Gud vare tack för deras trogna tjänst! Bland både prästerna och de övriga församlingsmedlemmarna se vi de välkända namnen av synodens grundläggare och andra märkesmän, vilka tagit ledningen vid resandet av Sions murar. Det gamla släktet försvinner så småningom, men Augustana-synoden går en välsignelserik framtid till mötes, om den nya generationen är lika lojal mot korsbaneret som fäderna voro.

Det är hälsosamt för oss att bliva påminta om att utsikterna ej voro så ljusa att börja med, att tillgångarna voro ringa, och att resultatet som vunnits är en frukt av ett tåligt, ihärdigt, ofta rent av övermänskligt arbete, under de mest motiga omständigheter. Tro icke att den vackra byggnad, som benämnes Augustana-synoden, kommit till av sig själv!

Alldenstund KORSBANERET kan sägas ha tillkommit i Lindsborg, Kansas, får den staden gärna tjäna som typ för Augustana-synodens utveckling. En välkänd författare och tidningsman, Ernst Skarstedt, har skrivit följande skildring om trakten år 1879. "Vid tidpunkten för denna berättelse var Lindsborg en obetydlig plats med endast några få hus. Vädret var vackert, luften mild och behaglig, men landskapet förfärande ödsligt. Timme efter timme åkte vi fram genom en oöverskådlig, naken slätt, varå här och där uppstack någon

LINDSBORG 1878.

koja liksom en ö i oceanen. Jag kände mig obeskrivligt beklämd, övergiven och olycklig. Tårarna kommo mig i ögonen. Var detta då det land, jag utvalt till ett hem åt mig, — denna dystra, hemska öken ett hem för mig, som längtade efter något storslaget, skog, höjder, berg och sjö? — Det svenska nybygget omkring Lindsborg var grundat av värmlänningar, och det förundrade mig icke alls att höra, att de till en början vantrifts i sina nya hem. Ty sådant Kansas då tedde sig, utgjorde det den skarpaste motsats till Värmland eller vilket annat naturskönt land som helst."

Jo jo men, mer än en av de där unga värmlänningarna brast ut i gråt, då han gick i det långa gräset i den stekande solhettan och frågade: "Men va i all väla skulle ja här å göre?" Knappt ett skuggträd syntes till och insjöar äro så gott som okända i Kansas.

Smått var det i alla hänseenden för nybyggarna. Missväxt, prärieeldar, gräshoppor och orkaner förvärrade läget. Och hemsjukan se'n! Banbrytarna hade dock en stark tro på Gud och hopp om att omsider skulle det bli bättre. Denna tro kom icke på skam. ödemarken har blomstrat som en ros.

Det ovan skrivna kan i allmänhet sägas vara kännetecknande för de flesta svensk-amerikanska kolonierna.

Betania-församlingen har varit Lindsborgs-samhällets kraftstation. Man kan tryggt påstå att om hon ej funnits till, hade det ej i dag varit ett sådant Lindsborg, som nu pryder Augustana-synoden och Kansas-slätten. De män vilka Gud ställt som ledare i denna församling ha haft utrustning

METHÄNDISTKYRKAN I LINDSBORG, KANSAS

till att taga vara på möjligheterna. Då dr Olsson, pionjären, kallades till en professur i det teologiska seminariet i Rock Island, efterträddes han av den kraftige och mångsidigt begåvade dr Carl

ALFRED BERGIN.

Swensson, Messiassångens och Bethany Colleges grundläggare i Lindsborg. Denne mans 25-åriga ämbetsgärning i Kansas, saknar sitt motstycke var som helst i Amerika. I dr Carl Swenssons eget liv ha vi det mest glänsande exempel på den ande

som karakteriserat vår evangeliskt-lutherska frikyrka, så väl som ett bevis på de gyllene tillfällen, som stått till buds. I KORSBANERET för 1880 förekommer en skildring av församlingen i Andover, Ill., skriven av hans hand. I en tilläggsanmärkning vid bokens slut om den gamla kyrkan säger dr Swensson, att han "satt för första gången på skolbänken i denna kalla, mörka källarvåning."

Från "skolbänken i källarvåningen" i Augustana-synodens moderförsamlings kyrka till skapandet av ett fullständigt College i "Amerikas vildmark" är ett talande vittnesbörd om vår kyrkas ungdomsfriska framryckande och tillväxt i adoptivlandet.

Då dr Carl Swensson hastigt gick ur tiden år 1904, korades dr Alfred Bergin till hans efterträdare som pastor i Betania-församlingen. I snart ett fjärdedels sekel har dr Bergin styrt den ärevördiga, givmilda och dådkraftiga församlingen samt ägnat henne en öm herdevård. I sextio år har Betania-församlingen haft blott tre ordinarie pastorer, doktorerna Olsson, Swensson och Bergin. Frid över de hänsovnas grifter, och Guds välsignelse över dig, broder, som ännu står kvar på denna viktiga post.

Betania-församlingen är Bethany Colleges moder, så väl som Messias-körens. Sakristian i templet var Bethanys första lärosal, och körens repetitioner höllos i själva kyrkan.

I tacksam hågkomst bevaras dr Edward Nelanders minne — Bethanys förste president. Allt sedan dr Swenssons död har dr Ernst F. Pihlblad,

BIBLIOTEK OCH COLLEGE HUVUDBYGGNAD.

en av Bethany Colleges förnämsta frukter, varit president.

Se bara vad som hänt i Lindsborg under korsbaneret!

E. F. PIHLBLAD.

Korset tronar på Betania-kyrkans spira; det sitter ock på den stora skolbyggnaden.

Bethany Colleges valspråk är *Pro Christo et Ecclesia.*

Om än högst få Augustana-samhällen fått samma kallelse av Gud, som Rock Island, Lindsborg, St. Peter och andra centra, så ha dock de öfriga gått märkbart framåt under den femtioåra perioden. Varhelst det svenska folket höjt korsbaneret, har välsignelsen i andligt och lekamligt hänseende ej uteblivit.

En återblick på KORSBANERETS jubeldag över de svunna femtio åren ger Augustana-folket anledning till lovsång.

Doktorerna Olsson och Swensson se nog, de ock, och glädjas i sina boningar i Faderns hus. De tala säkerligen med bröderna C. A. Bäckman, C. M. Esbjörn, S. P. A. Lindahl, E. Norelius, O. J. Siljeström, A. O. Bersell och O. H. Ardahl, de övriga hemförlovade redaktörerna så väl som med andra ordets tjänare om vår kyrkas kamp och seger. Ja, det ligger inom möjlighetens område, att det frälsta Augustana-folket — en stor skara redan — har jubelmöte däruppe.

"Eja, vore vi där," skrev dr Olsson i KORSBANERETS första band.

Men, låtom oss vara flitiga och arbetsamma intill den dagen och behålla ett gott samvete.

KORSBANERET har redigerats som följer:

1880-82	O. Olsson, C. A. Swensson.
1883	Ungdomens Vänner.
1884	Augustana Tract Society.
1885-86	C. A. Swensson, A. O. Bersell.
1887-88	C. A. Bäckman.
1889	C. M. Esbjörn.
1890	S. P. A. Lindahl.

1891-96	E. Norelius.
1897-1900	O. J. Siljeström.
1901	J. G. Dahlberg.
1902	A. O. Bersell och J. G. Dahlberg.
1903-06	J. G. Dahlberg.
1907-08	S. P. A. Lindahl.
1909	C. J. Bengston.
1910-13	Philip Thelander.
1914	O. V. Holmgrain.
1915-16	O. H. Ardahl.
1917-19	O. N. Olson.
1920-23	A. W. Lindquist.
1924—	C. A. Lindvall.

De tvenne första årgångarna trycktes hos Enander och Bohman i Chicago; den tredje hos Wistrand och Thulin i Moline. Årg. 1883 och 1884 trycktes av Thulin och Anderson. Sedan 1885 har KORSBANERET tryckts av Augustana Book Concern.

Den flyktigaste överblick av synodens verksamhet och tillväxt vore allt för mycket bristande, om den ej inrymde ett omnämnade av Augustana Book Concern. Vår bokhandel och vårt tryckeri ha utövat ett omätligt inflytande. I många, många millioner exemplar ha tidningarna *Augustana*, *The Lutheran Companion*, *The Young People*, *Olive Leaf*, *Barnens Tidning*, *Augustana Quarterly* och *Ungdoms-Vännen* utgått. Vilket utsäde! Dessutom ha ungefär tolv millioner böcker, traktater o. s. v. expedierats. Augustana Book Concern har upparbetats till en storartad, välordnad affär och fyller en av våra viktigaste missioner på ett för hela samfundet tillfredsställande sätt. Till vin-

nandet av detta vackra resultat bidrog i högre grad än någon annan person den skicklige föreståndaren A. G. Anderson, som gav de bästa åren av sitt dugliga liv för Augustana Book Concern.

Alla andra verksamhetsgrenar ha stärkts och förkovrats, skolorna, barmhärtighetsinrättningarna, inre och yttre missionen. Med vaken blick på tidens krav löses ock den bekymmersamma språkfrågan, och därmed har ett vidare arbetsfält upptagits af Augustana-synoden.

Än vajar KORSBANERET! Ja, och ifrån flera stänger än någonsin tillförne i Augustanas historia.

JULIUS LINCOLN.

Korsbanerets redaktörer 1879-1929

O. OLSSON

CARL SWENSSON

C. A. BÄCKMAN

C. M. ESBJÖRN

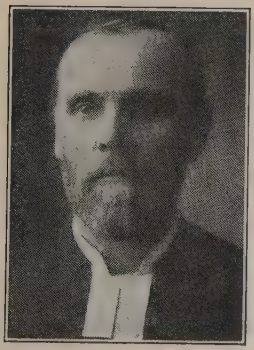

S. P. A. LINDAHL

E. NORELIUS

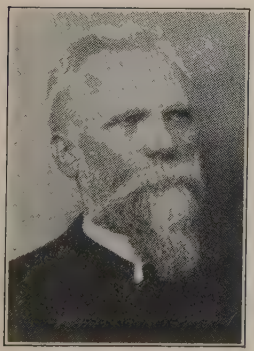

O. J. SILJESTRÖM

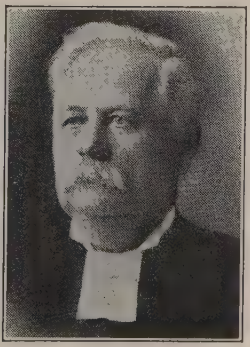

J. G. DAHLBERG

A. O. BERSELL

CARL J. BENGSTON

PHILIP THELANDER

O. V. HOLMGRAIN

O. H. ARDAHL

O. N. OLSON

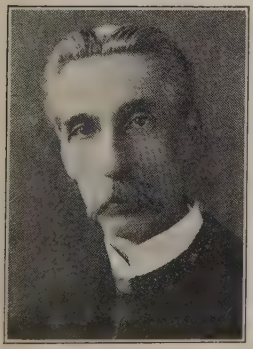

A. W. LINDQUIST

C. A. LINDVALL

Illinois-konferensens 75-årsjubileum

ETT gammalt arabiskt ordstäv lyder: "Fattigt är det land, som inga palmer äger." Palmerna äro för öknens barn en stor välsignelse. Deras frukt förser dem med föda och de väldiga löven skydda mot solens brännande strålar. Och att de vanligen stå att finna invid friskt porlande källsprång föröker deras värdefullhet.

Vi kunna med rätta säga: Fattigt är det folk och land, som inga högtider har att fira. Brist på nationella högtider antyder, att man har ingen historia att glädja sig åt. Ett lands fosterländska fester äro ägnade att elda dess medborgare till sann patriotism, något som blir till stor vinst för hela nationen, och vi såsom kristna deltaga på ett helhjärtat sätt i firandet av dylika fester. Judafolket, som ej har något hemland, och sådana folk, vilka ej ha någon historia att vara stolta över, kunna möjligen betraktas som ett slags världsborgare, men vi äro nationalister i detta ords sanna bemärkelse.

Kristi kyrka har en ärorik historia, som giver anledning till firandet av stora och minnesrika högtider. Denna historia förtäljer om väldiga bragder och hugstora män, vilka genom sin livsgärning upprättat minnesvårdar, som väl må sporra oss i vår verksamhet. Hebreerbrevets författare berättar om längesedan svunna tiders stora män och säger, att de tala ännu, fastän de äro döda. Medan de levde blevo de ofta missförstådda, hatade och förföljda, men deras livsgärning blev alla tiders tillhörighet, när de själva vilade i helgade grifter. De strävade mot höga ideal, vilka deras samtida ej mäktade fatta, men som likväl utgjorde ett oförgängligt arv åt kommande släkten. De voro kloka byggmästare, och de helgedomar de uppförde hava utmanat och trotsat alla tiders växlingar. Sanningen är evig, och dess förkunnare tillhöra icke blott den tid, i vilken de uppträda, utan alla tider. Vilken ärorik historia äger icke vår dyra lutherska kyrka! Huru högt tronar ej vår Martin Luther i ärans panteon! Ju längre vi framskrida från den tid, i vilken han uppträdde, desto större gestaltar han sig för oss.

Den gren av den heliga kristna kyrkan, som vi tillhöra, vår kära Augustana-synod, har med skäl varit en festfirande kyrka. Så har ock Illinois-konferensen under innevarande år med tilltalande festligheter firat sitt 75-årsjubileum. Detta ägde rum i samband med dess årsmöte i Första lutherska kyrkan i Moline, Ill., den 21-25 mars förliden vår. Detta möte kan med skäl betraktas som ett märkesmöte i konferensens historia. Det bar ock alltigenom ett jubelmötes prägel. De vid

detsamma anordnade historiska festligheterna präglades alltigenom av de historiska minnenas tilldragelser. Det förekom ock under detta möte episoder, som bidrogo till att göra jublet mera intensivt och som komma att hava en vitträckande betydelse.

Man kände, att man var samlad på historisk mark, så långt man kan tala om sådan mark för ett samfund, som är blott 75 år gammalt. Och varför kan man ej tala och skriva om en sådan? Vi hoppas att kommande släkten i vår kyrka skola glädja sig över denna historia, men varför skola icke vi, som fått vara med om att uppleva den, göra det? Den är kort, men vi älska den. Den är vår egen dyra kyrkas historia, den kyrka, som grundats av trogna fäder. Det var under ringa och oansenliga omständigheter, som Svensk-Amerikas första kyrkomöte hölls. Moline var då en oansenlig by. Den svenska kolonien utgjordes av en liten grupp fattiga immigranter, som kämpade med nybyggarlivets vedervärdigheter. Den lilla församlingen tillbad i en liten och mycket enkel träkyrka, som stod på samma plats, där församlingens nu stora och nyligen så vackert och ändamålsenligt restaurerade kyrka står. På tomtens hörn har konferensen med en dyrbar och vackert graverad bronstavla, som vilar på solid cementsockel, uppsatt ett värdigt minnesmärke av det viktiga organisationsmötet för 75 år sedan. Konferensmötets delegation samlades vid ett tillfälle omkring den för att under tack och lov till Gud, våra fäders Gud, inrista i densamma sitt Eben-Haeser. Ringa förekom ock delegationen vid orga-

nisationsmötet år 1853: tre präster och tre lekmän. Men det var det första kyrkliga konvent, som hållits av svenskar i Amerika, sedan svenskarna på Delaware-flodens stränder höllo sina möten, och det var början till den nu omfattande organisation, som bär namnet Augustana-synoden. Det föreföll, som om man befann sig på helig mark och som om man var under inflytande av krafter från den osynliga världen.

Det var den 7—9 januari 1853, som förbemälda lilla grupp av Gud hängivna män samlades i ovan nämnda församlings lilla helgedom till rådplägning angående Guds rikes angelägenheter bland de i förskingringen stadda immigranter, vilka anlänt från det gamla fäderneslandet och nu slagit sig ner i den väldiga Mississippidalen. Detta möte utgör Illinois-konferensens ringa begynnelse. Är icke detta sant, då hava vi ingen Illinois-konferens, ty det har ej sedan hållits något organisationsmöte för denna konferens. Protokollet, som fördes över förhandlingarna vid nämnda möte, översändes till dr Norelius av pastor L. P. Esbjörn, egenhändigt skrivet av honom, och det bar följande överskrift:

MISSISSIPPI-KONFERENSENS SAMMANKOMST I MOLINE DEN 6, 7, 8, 9 JANUARI 1853.

Så följer en redogörelse för vid detta möte fattade beslut. Detta betydelsefulla historiska dokument förtjänar att noggrannt bevaras i dess ursprungliga skick. Organisationens namn var, såsom vi lägga märke till, *Mississippi-konferensen.* Följande år, eller 1854, hölls ett möte i Chicago,

bevistat av präster och lekmannaombud i Chicago med närbelägna platser, församlingar i Wisconsin inbegripna. Så vitt det av tillgängliga historiska dokument är möjligt att döma, sammanslötos nu här de präster och församlingar, som voro representerade vid detta möte, till en enda organisation: *Mississippi- och Chicago-konferensen.* Den 1 dec. samma år, 1854, höll konferensen ett möte i Andover, och där står den i det mötets historiska dokument antecknad såsom Mississippi-konferensen. Vid detta möte invigdes den första kyrkan i Andover, en kyrkoinvigning, som var den första inom vad som nu utgör Augustana-synoden och den första kyrkoinvigning bland svenska lutheraner i Amerika sedan invigningen av de svenska kyrkorna inom Delaware-kolonien. Säkerligen uppskatta vi alla högt, att nämnda församling pietetiskt bevarat den gamla kyrkan, sedan hon uppfört sin nuvarande helgedom. Den kyrkan borde bevaras åt ännu ofödda släkten såsom ett minnesmärke upprest av trogna fäder vid själva början av vår kyrkliga verksamhet i detta land. Under år 1855 höllos tvenne möten av präster och ombud från de församlingar, som föregående år förenat sig till en konferens. Det första av dessa möten hölls i Chicago den 12—15 april, då pastor L. P. Esbjörn valdes till president och norske pastorn O. J. Hatlestad till sekreterare. Vid samma möte blevo E. Norelius, A. Anderson och Ole Anfinsen, efter att först ha grundligt prövats, rekommenderade till Norra Illinois-synoden för erhållandet av ad interim predikofullmakt. Det andra mötet av de förenade konferenserna hölls i Leland, Ill., den 3

okt. Följande år, 1856, höll Mississippi-konferensen ett möte i Galesburg den 2–4 okt. Närvarande vid detta möte var pastor Erland Carlsson, som kort förut anlänt från Sverige. Samma möte bevistades ock av dr A. R. Cervin samt pastorerna O. C. T. Andrén och Jonas Swensson, vilka nyss ankommit från det gamla fäderneslandet. Vid detta möte uppdrogs det åt pastor O. C. T. Andrén att i en särskild protokollsbok anteckna förhandlingarna vid både Mississippi- och Förenade Chicago-konferensen. Mig synes, att Mississippi- och Chicago-konferenserna kunna rättmätigt betraktas som tvenne distrikt inom samma konferens. De höllo visserligen åtskilda möten, men de sammanträdde ock till gemensamma sådana, och de vid deras gemensamma möten fattade beslut voro bindande för både distriktets präster och församlingar. Dessa möten höllos årligen tills 1860, då Augustana-synoden stiftades. Jag har häntytt till ovan anförda historiska data för att bevisa mitt påstående, att vår nuvarande Illinois-konferens är den historiska utvecklingen av den organisation, som tillkom inom församlingen i Moline i januari 1853. Samma åsikt hyste och vår synods valde historiker, dr E. Norelius, och de av oss, som voro med, då vår konferens firade sin 50-årsfest i nämnda församlings kyrka, minnas, hur kraftigt han betonade denna sak. Illinois-konferensens 75-årsjubileum vilar sålunda på oomkullkastliga historiska fakta.

Näppeligen väntar någon att tecknaren härav skall ingå i detaljer rörande Illinois-konferensens verksamhet under dess 75-åriga historia, utan få

vi nöja oss med blott ett slags fågelperspektiv över dess bedrifter. En utförlig historisk teckning härav, en verklig konferenshistorik, borde snart bli tillgänglig, och det är att hoppas, att den ej allt för länge må låta vänta på sig.

Men återigen rikta vi uppmärksamheten på det historiska mötet i Moline den 7—9 januari 1853. Såsom redan nämnts, utgjordes delegationen vid detta vår synods första möte av sex personer, tre präster och tre lekmannaombud. Prästerna voro Esbjörn, Hasselquist och Valentine och lekmännen Samuel Jönsson från Andover, Johannes Jönsson från Knoxville och Carl Lindman från Moline. Delegationen vid Mississippi- och Chicago-konferensernas möte i Chicago den 4—9 januari 1854, som enligt protokollet var välbesökt, utgjordes av följande ombud: Pastorerna Paul Anderson, Ole Andrewson, Erland Carlsson, L. P. Esbjörn, T. N. Hasselquist, stud. E. Norelius och lekmannaombuden A. Österland och G. Truelson från Chicago, H. Forsby från Indian Creek, Ill., Peter Carlson från Geneva, Knut Aslagsen, Anders Klöver och O. J. Hatlestad från norska församlingarna i Wisconsin. Dr Norelius säger om detta mötes protokoll, att det äger utmärkelsen av att vara det första tryckta referat över något möte inom vår synod.

Det må betraktas vara inom ramen av denna teckning att ägna särskild uppmärksamhet åt dem som intogo en ledande ställning vid grundandet av vår konferens. Det utgör ock ett sant nöje att så göra, särskilt då man, såsom undertecknad, vad beträffar dem som inträdde i vår Augustana-synod, sitter inne med personliga hågkomster och in-

tryck av dem alla, L. P. Esbjörn och O. C. T. Andrén undantagna. Det bör ock nämnas, att till dessa ledare hörde även de som blevo banbrytare i Minnesota och genom vilkas verksamhet Minnesota-konferensen fem år efter Illinois-konferensens tillkomst stiftades.

Våra tidigare präster kommo från Svenska kyrkan. Vad var det månne som orsakade dem att lösslita sig från nämnda kyrka, med alla de befordringsutsikter hon erbjöd begåvade präster och hennes fast grundade system och inrättningar? Vi veta det väl. Det var den stora utvandringen från Ultima Thule under förra århundradets 4:e årtionde. Denna utvandrings förtrupp var Erik Jansson och hans anhängare, som utvandrade från Sverige 1846 och slogo sig ned i Bishop Hill, icke långt från Moline, samt grundade där ett kommunistiskt samhälle, vars upplösning påskyndades genom Erik Janssons tragiska död. Livligt påmintes jag om denna utvandring, då jag för några år sedan befann mig på själva det ställe i Alfta församling, Helsingland, där Jansson lät uppbränna hela lass av kristlig luthersk uppbyggelselitteratur. De där Janssonisterna voro banbrytare, men snart följdes de av andra, icke blott från samma provins, utan från olika trakter i Sverige, särskilt från Småland och Skåne. Kolonier grundades i västra Pennsylvania och New York, i Chicago, i Minnesota och särskilt i västra Illinois, runt omkring Bishop Hill-kolonien.

Vad skulle det månne bli av de där immigranterna? Skulle de gå förlorade för vår evangeliska kyrka? Vad kunde göras för deras odödliga sjä-

lar? Dylika frågor framställdes i Sverige, icke av de kyrkliga myndigheterna, varest de i främsta rummet bort framställas, utan av ädla och ömhjärtade kristna individer. Det var dessa frågor, som lågo pastor Lars Paul Esbjörn tungt på hjärtat och tvingade honom att lämna ett älskat fosterland för att i ett främmande och ännu ouppodlat land samla de fattiga och föraktade immigranterna och bliva deras pastor. Min tanke ilade ofrivilligt till denna helgade personlighet, Illinoiskonferensens första pastor, då jag för några år sedan befann mig, där han var född. Vi hedra hans minne, icke blott därför att han var vår förste pastor, utan fastmer på grund av hans självuppoffrande och betydelsefulla livsgärning bland oss. Med sin höga lärdom förenade han den mest uppriktiga kärlek till sin Frälsare och sina medmänniskor. Icke underligt därför, att så bemärkta teſningar utskjutit från en så ädel stam.

Esbjörn efterträddes av Tuve Nilsson Hasselquist, O. C. T. Andrén, Erland Carlsson, Jonas Swensson och A. R. Cervin från Skåne och Småland. Det är glädjande, att det finns några bland oss som äga personliga hågkomster av den helgade och begåvade predikanten, den eminente skolmannen, den store teologen och mannen med det stora och varma hjärtat, dr T. N. Hasselquist. Vad han betydde för mig personligen och för tusenden andra såväl som för hela vår synod, det kan ej här med ord beskrivas. Men det bör framhållas, att han, såsom predikant, lärare och författare, var en den evangeliskt lutherska trons försvarare och att den lära han försvarade var liv för hans eget hjärta.

Var dr Hasselquist den framstående teologen inom vår unga kyrka, så var dr Erland Carlsson dess ledande praktiska kyrkoman. Han var en högt begåvad predikant, och såsom organisatör har han ej sett sin like inom vår synod. Den församlingskonstitution, som antogs av Mississippikonferensen vid dess möte i Galesburg 1856, var till större delen hans verk. Den är till en stor del en kopia av den konstitution, han utarbetade för sin Immanuels-församling i Chicago, och med sådana ändringar av densamma, som under årens lopp befunnits nödiga, är den faktiskt samma konstitution, som vi i dag äga inom vår synod. Med sin lysande begåvning, sympatiska personlighet, förmåga som predikant och okuvliga energi, var han den idealiske pastorn och oförliknelige samfundsdanaren. Han har därför gjort sig väl förtjänt av att bevaras i tacksam hågkomst. Icke ett ögonblick drager jag i betänkande att påstå, att han, genom det intresse, varmed han omfattade mig, då en helt ung pastor, försatte mig i en tacksamhetsskuld till honom, som jag aldrig kan avbörda mig.

Av pastor O. C. T. Andrén äger jag inga personliga hågkomster, men enligt vad jag sport av sådana, som hörde honom predika, och vad som framgår av över honom avfattade levnadsteckningar, måste han ha varit en i hög grad helgad personlighet och mer än vanligt begåvad predikant. Han förtjänar att särskilt minnas av församlingen i Moline, vars oförgätlige pastor han var. I likhet med L. P. Esbjörn återvände han till Sverige och återinträdde i statskyrkan.

Av pastor Jonas Swensson äger jag personliga hågkomster. Vad jag beundrade honom som president vid synodalmötet i Galesburg 1872! Sista gången jag såg och hörde honom var vid synodalmötet i Paxton 1873. Kort efter detta möte dog han. Vilken personlighet, president och ledare han var! Och de av oss, som räknas bland de äldre, kunna aldrig glömma den flärdfrie, ädelmodige och högt lärde dr A. R. Cervin. Vilken älsklig och ädel kristlig karaktär! Och såsom skolman står han i främsta ledet av vår synods skolmän.

Dessa voro de män som voro prästvigda inom Svenska kyrkan och vilka kommo hitöver för att upptaga verksamhet bland de i förskingringen stadda immigranterna. Även om de voro unga, hade de likväl redan vunnit erkännande som begåvade prästmän inom moderkyrkan. Hade de kvarstannat, skulle de tvivelsutan uppnått en framskjuten ställning i sin kyrka. Men så kom kallelsen från Gud till dem, såsom till den hebreiska patriarken fordom, att bryta upp från fäderneslandet för att styra kosan västerut och bygga Herren altaren i främmande land. De voro lydiga den himmelska rösten, och de förlorade ingenting därpå. De voro kallade att uträtta ett ännu betydelsefullare verk än det moderkyrkan hade att erbjuda dem. Alla dessa män voro banbrytare inom vår Illinois-konferens.

Men vid omnämnandet av dessa, som utförde en banbrytande verksamhet inom vår konferens och samtidigt inom vår synod, böra även andra ihågkommas. Dr E. Norelius, som så många år tjänade vår synod i egenskap av dess president, begyn-

te sin verksamhet som pastor inom vår konferens. Detsamma kan ock sägas om P. Sjöblom och Peter Carlson. Dessa tre blevo de ledande personligheterna vid stiftandet och danandet av Minnesotakonferensen. Tecknaren härav betraktar Peter Carlson som vår synods förnämste hemmissionär. Håkan Olsson och G. Peters förtjäna ock att ihågkommas. En stor skara andra pastorer, Guds och vår kyrkas trogna tjänare, vilka nu hava lyktat sin levnadsgärning, passera revy för vår inre blick, och det är att beklaga, att utrymmet ej tillåter omnämna flera av dem. Åtskilliga av dem intaga ett dyrbart rum i vårt minnes helgedom. Att ett rättmätigt erkännande må beskäras dem, är vårt hopp. Och vi, som nu leva, göra i all ödmjukhet anspråk på, att vi åtminstone i någon ringa mån förunnats bidraga till uppbyggandet av vår kyrka, men att bedöma värdet av vårt verk, det tillhör ett kommande släkte. Det skänker emellertid en synnerlig tillfredsställelse att få vara med och bidraga med vår lilla del, vad beträffar denna verksamhet.

Det är ingen lätt sak att göra ett någorlunda rättvist urval av sådana lekmän, vilka rättmätigt kunna betraktas som banbrytare inom vår konferens. Vi ha redan nämnt de tre, vilka utgjorde lekmannadelegationen vid organisationsmötet i Moline 1853. Av dessa tre omnämnas Johannes Jönsson från Knoxville och Carl Lindman från Moline i referaten över flera av de möten, som höllos före 1860. Efter detta år förekommo ofta i mötesreferaten sådana välbekanta namn som J. Erlander från Rockford, J. Engberg från Chicago,

P. Colseth från Chicago och Moline, H. Wistrand, C. P. Holmberg, Carl och Johannes Samuelson, O. Hedlund, P. S. Lundgren, Samuel Anderson, Gustaf Johnson och konsul Hawkinson. Det är ej mer än vår plikt att giva ett rättvist erkännande åt dessa ädla lekmän, vilka så troget och förtjänstfullt bistodo vår kyrkas pastorer i deras verksamhet, och vi glädjas högligen däröver, att den närvarande generationens lekmän visa sig värdiga efterföljare av dessa vår kyrkas banbrytare.

Men nu fråga vi: Vilka ha varit och vilka äro i dag de mest framträdande karakteristiska dragen hos Illinois-konferensen? Det må betraktas som en plikt att söka besvara den frågan. Det första svaret lyder: *En positiv andlighet.* Det var deras brinnande kärlek till Frälsaren och deras medmänniskor, som gav våra banbrytare mod och kraft att verka och försaka som de gjorde. Denna kärlek var själva drivkraften i alla deras bemödanden. Till följd härav begabbades de av många och kallades smädefullt läsarepräster. Och de voro verkligen vad det namnet innebär. Må det vara alla vetterligt, att det var dylika präster, som grundade vår kyrka! Och inga andra dugde. Det var endast präster av sådan halt, som kunde motsvara de krav, vilka ställdes på våra banbrytarepastorer. Denna positiva andlighet har ock, Gudi lov, fortfarit att utgöra det förnämsta utmärkande draget hos vår konferens. Detta har visserligen framkallat klander. Man har påstått, att det tillskyndat oss stora förluster. Man har beskyllt oss för exklusivitet, men vi påstå, att det är ingen annan exklusivitet än den Guds ord tydligt ford-

rar. Våra fäder voro i detta stycke visa byggmästare. Vår kyrkas uppbyggande krävde män, som voro uppfyllda av kärlek till Gud och sina medmänniskor och som mottogo daglig kraft genom sitt innerliga umgänge med Gud.

I vår tid ligger frestelsen nära till hands att retirera från den ståndpunkt, våra fäder intogo. Världslighet och andlig likgiltighet hota att beröva oss vår andliga kraft. Giva vi vika för denna frestelse, så gå vi förlorade. Och då skall det sägas, att vårt 75-årsjubileum blott betecknade tiden för vår kyrkas tillbakagående och slutliga fall. Må vi aldrig förgäta, att våra fäder, under det att de voro flitigt sysselsatta med danandet av vår kyrkliga verksamhet, vinnlade sig först och främst om befrämjandet av människors andliga och eviga intressen. Nu för tiden påminnas vi ofta om det förhållandet, att vi numera ej ha att skaffa med fattiga immigranter, utan hellre med ett folk, som både i intellektuellt och ekonomiskt hänseende står på en mycket hög nivå, och att detta kräver en omkastning av våra verksamhetsmetoder. Man helt enkelt fordrar, att vår kyrka skall avknappa på sina sedlighetskrav och att hon icke i vår upplysta tid, såsom fordom, bör söka uppställa omvändelse och nyfödelse som absoluta frälsningsvillkor. Men giva vi vika för denna fordran, då kan icke vår kyrka fortfara att vara ett bevarande salt i världen. Vi äro ej skyldiga tidsandans krav någon lydnad; vi äro den eviga sanningens budbärare.

Våra fäder bevisade vidare, att den positiva andligheten kan mycket väl stå i innerlig före-

ning med ett strängt förblivande vid vår kyrkas lära. Under konferensens tidigare skeden var vår lutherska kyrka ej så väl känd i detta land som hon nu är, och de lutherska immigranterna voro då utsatta för ett hårdnackat proselytmakeri. De proselyterande samfundens representanter plägade då lismande närma sig immigranterna ungefär så här: "I ären fattiga; vi äro rika. Vi äro villiga att avlöna edra präster och hjälpa eder bygga kyrkor, om I tillåten oss det. Vi äro edra vänner; anförtron eder åt oss. Vi skola giva eder vår lära droppvis och på ett nästan omärkbart sätt, och snart skolen I känna eder vara ett med oss." "Nej", svarade våra fattiga präster och deras lika fattiga församlingsbor, "vi äro visserligen fattiga, men vår tro är ej till salu." Och de fastblevo vid sin Herres vittnesbörd, de voro sanningen trogna, och Herren välsignade dem. Men kämpa måste de för sin tro. Med svärdet i ena handen och mursleven i den andra arbetade de på vår kyrkas murar. Inga kompromisser! Med *Confessio Augustana* inristat på sitt banér begav sig prof. Esbjörn med sina fattiga studenter i väg från Springfield, när deras dyrbara lära blev motsagd där. Och vilken trogen vår tros försvarare var ej dr Hasselquist! Han blev hatad, begabbad och försmädad, men han kunde ej rubbas från vår bekännelses klippa. Samma vitsord kan ock givas övriga våra banbrytarepräster. Det är på grund av deras trofasthet vår konferens nu kunnat fira sin 75-årsfest.

Det kostligaste arv vi fått från trogna fäder är vår frälsande tro, och det bör utgöra vår för-

nämsta mission att så bevara denna tro, att vi i vår tur må kunna överlämna den som ett arv åt våra efterkommande. Att Gud så nådefullt behållit oss i sin frälsande sanning bör för oss utgöra ett sannskyldigt glädjeämne. Den sanning, vi försvarat, har varit vårt försvar. Troheten mot Guds ord har tillfört oss dess stora lön. Men låtom oss allvarligt undersöka våra bevekelsegrunder. Må vi ej betrakta vår bekännelse såsom katolikerna betrakta sina reliker, utan såsom en levande och frälsande verklighet. I likhet med våra fäder av gammalt, böra även vi vara trogna och pålitliga vägvisare åt vårt folk. Liksom de böra vi oavbrutet föra syndare till Guds Lamm, som offrades för ett olyckligt människosläktes synd och skuld.

Här borde ock nämnas, att under det våra fäder, med sina begränsade timliga resurser, verkade för sammanförandet av vårt förkingrade folk i församlingar, vinnlade de sig om främjandet av andra ideala syften och önskemål bland vårt folk. De lade grunden till vår numera högt uppdrivna barmhärtighetsverksamhet, och dessa vår konferens' banbrytare, vilka ock voro vår synods banbrytare, togo del i grundläggandet av Augustana College and Theological Seminary. Det beslut, som fattades den 27 april 1860, var en så heroisk troshandling, att väl må immigranternas barn och barnbarn tala därom ännu i dag. Då de avböjde allt kompromissande i förhållande till läran, avsade de sig ock det understöd, som eljest skulle kommit dem till godo från amerikanerna. De stodo ej i någon organisk förbindelse med Svenska

kyrkan. Visserligen voro de flesta av våra banbrytarepräster prästvigda inom Svenska kyrkan, men de voro varken utsända eller underhållna av henne. Det är sant, att vissa enskilda inom nämnda kyrka ådagalade kärlek och intresse gentemot immigranterna, något som vi tacksamt erkänna, men vad kyrkan som sådan vidkommer, var det som om de aldrig funnits till. Vi önska ej uppstämma några jeremiader, vi blott nämna därom för att påvisa de förhållanden, som rådde under konferensens tidigare dagar. Det har ock bevisat sig vara en välsignelse, om än i förklädd form, att de fattiga immigranterna nödgades kämpa sina egna strider, utan bistånd från andra håll. De hade lärt sig förtrösta på Gud och sina egna resurser. Andra kyrkosamfund, som bedriva sin propaganda bland de lutherska immigranterna, ansågo det möjligen bekvämare att få mottaga så mycket av det amerikanska guldet som de behövde, men det kan ifrågasättas, huruvida det tillfört dem någon varaktig välsignelse.

Det återstår nu att göra en häntydan till några historiska fakta i konferensens utveckling sedan dess stiftande i januari 1853. Dess möten höllos årligen och stundom två gånger om året. De frågor, som handlades vid dessa möten, voro i regel av mera praktisk natur och gällde huvudsakligen immigranternas andliga tillsyn. Där pågick en ständig brevväxling med betrodda män i Sverige med det mål i sikte att därifrån erhålla lämpliga män för vår kyrka. Dock insågo våra ledande fäder, inom vår konferens såväl som synod, ganska snart, att de måste utbilda sina egna präster.

Detta utgjorde början till vår skolverksamhet. Konferensens organiska förbindelse med Norra Illinois-synoden orsakade L. P. Esbjörns verksamhet i Springfield. Hans stora mission där bestod i att till präster utbilda sådana män, som funnos att tillgå inom våra församlingar och som sutto inne med nödiga intellektuella och andliga förutsättningar att inträda i det heliga prästämbetet. Stort och betydelsefullt var det arbete han utförde. Såsom en följd av hans verksamhet erhöllo vi många utmärkta prästerliga arbetare. Vi kunna ej annat än beundra våra fäders framtidsblick, i det att de togo detta steg för utbildandet av sina egna präster. Om de tidigare svenska kolonisterna i Delaware och Pennsylvania hade visat samma förutseende, så hade vår kyrka i den landsändan räddats från att gå ett så tragiskt öde till mötes, som då skedde. Det var ingen lätt sak för dessa våra banbrytarepräster att uppdraga nödiga riktlinjer för en frikyrklig organisation, och detta ärende utgjorde ett ämne, som förekom till behandling vid de flesta av deras möten. Det var här som Erland Carlssons och Eric Norelius' lysande begåvning kommo till gott bruk. En församlingskonstitution antogs, och denna var, såsom ovan påpekats, huvudsakligen samma konstitution som den vi nu äga. De ungas kristliga fostran togs ock i grundligt övervägande vid dessa möten. Det är av intresse att finna, att nykterhetsfrågan, som i våra dagar blivit av nationellt omfång, behandlades vid flera av de tidigare mötena.

Pastor L. P. Esbjörn var Illinois-konferensen förste president. Vid mötet i Moline i januari 1857 efterträddes han i ämbetet av T. N. Hasselquist, som fortfor att tjäna som president till stiftandet av vår synod 1860. År 1859 höll konferensen tvenne möten, ett i Andover och ett i Geneva. För att påvisa prof. Esbjörns självförsakande arbete i Springfield anföra vi här vad dr Norelius skriver om mötet i Geneva: "Större delen av tiden vid detta möte togs i anspråk med behandlingen av den skandinaviske professorns i Springfield rapport och hans verksamhet. Han nämnde flera oegentligheter, vilka konferensen sökte rätta. En av dessa var, att han erhållit blott $428 av sin till $700 fastställda lön. Och vad han utfått hade ej utbetalts av läroverkets kassör, utan hade han själv nödgats inkassera det från sådana församlingar, vilka lovat bidraga till hans lön med $25 pr år."

När vår synod stiftades 1860 bestod den av 35 svenska församlingar med 3,747 kommunikanter, och av dessa församlingar, av vilka tre voro förlagda i Iowa, tillhörde 21 Illinois-konferensen och betjänades av följande pastorer: L. P. Esbjörn, T. N. Hasselquist, O. C. T. Andrén, Erland Carlsson, Jonas Swensson, A. Andreen, Eric Norelius, G. Peters, J. Johnson och M. F. Håkanson. Konferensens område bestod av Illinois, Indiana, Michigan samt större delen av Wisconsin och Iowa upp till 1868. Genom konferensens beslut vid dess möte i Chicago 1908 organiserades församlingarna i norra Michigan och Wisconsin, de i södra delen av sistnämnda stat undantagna, till

en ny konferens, nämligen Superior-konferensen. Detta beslut stadfästes av synoden vid dess möte samma år.

Det förtjänar att i detta sammanhang nämnas, att synoden vid sitt organisationsmöte beslöt att följande skulle utgöra en del av dess antagna konstitution: "Det skall vara denna synods plikt att tillse, att den för de Evangeliskt Lutherska Församlingarna i Norra Amerika föreslagna konstitution, som antogs av Chicago- och Mississippikonferensen i Chicago den 18–23 mars 1857, varder mottagen och antagen av alla med densamma förenade församlingar och präster." Detta bevisar på ett avgörande sätt den för 75 år sedan stiftade Mississippi-konferensens historiska samband med den nuvarande Illinois-konferensen.

Vid synodalmötet 1868 beslöts, att "de av Mississippi-konferensens församlingar, som äro belägna väster om Mississippi-floden, skola organisera sig till en egen konferens. Sålunda vart Iowa-konferensen, en dotter-konferens till vår konferens, stiftad. Den konferensen har i år kunnat fira sitt 60-årsjubileum.

Det var i referatet över synodalmötet i Chisago Lake, Minn., 1871, som Mississippi-konferensen för första gången benämndes Illinois-konferensen, men detta namn fick den ej såsom en ny organisation, utan helt enkelt genom ombyte av namn.

Det är att beklaga, att så litet är tillgängligt om denna konferens' verksamhet under åren 1860–1876, men så vitt det varit mig möjligt utröna, var pastor Erland Carlsson konferensens president under åren 1860–1881, och han var säker-

ligen den ledande själen i konferensens verksamhet under denna tid. Han har sedan följts i presidentämbetet av följande i den ordning de här äro nämnda: J. Wikstrand, M. C. Ranseen, L. G. Abrahamson, L. A. Johnston, M. Frykman, C. A. Evald, C. A. Hemborg, F. A. Linder och vår nuvarande president, Peter Peterson. Dr Ranseen och undertecknad ha vardera tjänat tvenne olika perioder. Dr Ranseen, som näst dr Carlsson tjänat längst, företrädde omedelbart vår nuvarande president.

Det ligger utom denna artikels område att här ingå på en omständlig skildring av konferensens hemmissions- och barmhärtighetsverksamhet. Dessa verksamhetsgrenar förtjäna sitt eget kapitel. Blott det må påpekas, att vår konferens i sitt barnhem i Andover äger den äldsta barmhärtighetsinrättningen i vår synod. Ett andra barnhem är förlagt till Joliet. Våra trenne ålderdomshem utföra en stor mission. I Augustana Hospital äger vår konferens ett av de förnämsta och vidast kända lasarett i vårt land, och vårt Lutheran Hospital i Moline håller på att förvärva sig ett gott namn. Chicago inre mission, som befinner sig i ett blomstrande skick, är den senast etablerade verksamhetsgren för befrämjandet av vår barmhärtighetsverksamhet. Enligt vår mening är denna verksamhet ordnad på det allra bästa sätt.

I överensstämmelse med senast utkommen officiell statistik räknar nu vår konferens 162 församlingar med 49,669 kommunikanter, 127 präster och äger kyrkoegendom värderad till $7,192,171.

Församlingarnas utgifter 1927 belöpte sig till $1,437,451.93. Värdet av våra barmhärtighetsinrättningar uppgår till $3,974,163.17.

Det var på historisk mark, med av dyra minnen helgade omgivningar, som Illinois-konferensen förliden vår sammanträdde till firandet av sitt 75-årsjubileum. Blott ett kort stycke därifrån slumra i sina gravar sådana banbrytare som T. N. Hasselquist, A. R. Cervin, O. Olsson och S. P. A. Lindahl, och icke långt därifrån — i Andover — finna vi Jonas Swenssons grav. Våra hemförlovade fäder sådde; vi få skörda. De stridde; vi få sjunga segersånger. De voro kloka byggmästare; vi äga ett andligt hem. De vila i helgade grifter, men deras verk består. Deras minne manar oss att föra deras verk framåt till nya segrar. Vi ock äro byggnadsmän, men vi få bygga på den av våra fäder lagda grunden. Vårt festfirande är därför icke någon avslutningsfest, utan hellre en början, en höjd, från vilken vi, under tacksamhet till Gud, få kasta en blick tillbaka på den väg, vi tillryggalagt, och från vilken vi skåda hoppfullt framåt. Framåt! är vårt lösensord. Framtiden hör Guds folk till. Vår älskade kyrka skall med Guds hjälp förbliva ett andligt hem för ännu ofödda släkten. Våra fäders Gud är vår Gud. Hans nåd och barmhärtighet vara evinnerligen.

L. G. Abrahamson.

Ett storartat universitetsminne 1477-1927

DET var utomordentligt festligt och högtidligt i Uppsala 15—17 september 1927, dagarna tre, som för tusenden kvarlämnade minnen för livet.

Från fjärran och när strömmade trafiken in till den gamla lärdomsstaden vid Fyris med stora folkskaror, som kommo för att åse eller deltaga i festligheterna. Det var trångt i järnvägskupéerna, det blev trångt på perrongen, det blev trångt i hela staden. Redan vid järnvägsstationen kunde man se att staden skrudat sig till fest och gamman. Studenter hade inmönstrats till marskalkar, dekorerade i breda, blågula sidenband, och de stodo vid stationen och annorstädes till tjänst och ledning för ankommande gäster. Girlander och flaggor prydde stationshuset och hängde för övrigt litet överallt i staden på stänger, pelare och väggar, och en ståtlig äreport var uppförd på Nybron. I vacker festskrud sågo vi alltså Uppsala åter, då vi dit anlände på morgonen den första festdagen. Stadens befolkning slöt sig stämnings-

fullt med sin hyllning kring den lärdomshärd, som av ålder varit dess glädje och stolthet.

Uppsala Universitet,

ett av de förnämsta i hela Europa, hade nått ett bemärkt tidsskede i sin ärorika historia — det hade fyllt 450 år.

Vid en sådan historisk milstolpe manas man att liksom stanna i loppet och vända blicken tillbaka för att av det förflutna hämta lärdom, styrka och ny tillförsikt. Detta skedde visserligen under väl förberedda och synnerligt imponerande högtidligheter vid Uppsala universitet, då det nu firade minnet av sin stiftelse och, på förekommen anledning, även minnet av sin stiftare, ärkebiskopen Jacob Ulfsson.

Till jubileet hade inbjudits H. Maj:t konungen, DD. KK. HH. kronprinsen och kronprinsessan samt övriga medlemmar av konungahuset. De kungliga gästerna anlände med extratåg från Stockholm och mottogos på övligt sätt vid järnvägsstationen. Trots de demokratiska strömningar, som numera genomgå Sveriges politiska liv, äger kungligheten sitt fasta slott — inte bara i Stockholm utan även i folkets hjärtan. Beroende därpå, att de kungliga själva förminskat avståndet mellan slott och koja och smidigt anpassat sig efter sin tids och sitt folks åskådning. Feststämningen i Uppsala förhöjdes därför i hög grad genom de kungliga gästernas ankomst.

Inbjudningen hade dessutom utgått till regering och riksdag, universitetskansler och prokansler, till de ämbets- och tjänstemän inom stat och kyr-

UPPSALA UNIVERSITET.

ka och inom Uppsala län och stad, med vilka universitetet har den närmaste beröring, till systeruniversitetet i Lund och de högskolor, akademier och andra kulturinstitutioner, med vilka universitetet känner sig intimt förbundet; till dess forne lärare och tjänstemän, till dess främste gynnare och vänner m. fl. Även till utlandet hade universitetets bjudning gått, dock med en viss begränsning i anseende därtill, att detta historiska minne icke hänför sig till *de mest avsevärda* minnestalen i en institutions historia. De sålunda inbjudna voro universitetet och akademier i Norge, Danmark och Finland samt universiteten i Greifswald och i de baltiska länder, som fordom under en längre tid varit förenade med svensk stat och kultur, samt det "för den svensk-amerikanska världens högre andliga odling så betydelsefulla *Augustana College och Teologiska Seminarium.*"

Då Augustana-synodens lärdomsborg, lyckligtvis ännu *synodens gemensamma och ostyckade tillhörighet*, sålunda blev innesluten i dessa inbjudningar, räckte Uppsala universitet till den sin brodershand med en minnesgodhet och förtroendefull erkänsla, som synnerligen hos oss men knappast mindre vid andra bildningshärdar bland svenska ättlingar i Amerika borde högeligen uppskattas. Må vi därav sporras till förnyade uppoffringar och grundligare strävanden i vetenskapens och den högre odlingens tjänst, så att vår utveckling må oavbrutet fortgå med raska, säkra steg.

Jubileet anslog sitt första, stora ackord inför Jacob Ulfssonmonumentet, nyligen upprest på en

hög pelare för att hugfästa minnet av universitetets stiftare. Här voro tusentals personer samlade i täta skaror för att bevittna monumentets avtäckning. Sensommarens blida sol lyste strålande klar över samlingen, studentkåren sjöng, minnestalet hölls och H. Maj:t konungen bjöd högtidligt täckelset falla. Bland blomstersmycken, som nedlades vid monumentet, märktes en krans från "katolska vänner." — Det föreföll oss, som om den gamle, faderlige ärkebiskopen, nu med avtäckt anlete, äntligen fick skåda ut över tacksamma, andliga arvtagare och över ett universitet, som vida överträffade hans djärvaste framtidsdröm. Fädrens ande svävade här över barnen och gav liv åt djupa, ömma tankar.

Efter middagsrasten vidtog den stora minnesfesten i universitetets aula under rector magnificus Ludvig Stavenows presidium. I fakultetsrummen ordnades den akademiska processionen och så intågade deltagarna i aulan och intogo sina platser. De kungliga med följe inträdde. Det blev en talrik och lysande samling i den rymliga salen — stora ljus från både stat och kyrka. Här utfördes den storslagna kantat, som Silverstolpe och Alfvén diktat och komponerat, och när man känner de mäktiga röstresurser, som Uppsala förfogar över, kan man göra sig en föreställning om den sång, som nu presterades. Mäktigt gripande stämde den stora jubelkören upp: "Nu dåna gamla klockor omkring en helig ort..." och i senare avdelningen ett solo: "Dagen är helgad och vigd åt ett minne..." samt till sist kören:

"Nu dånar gamla klockors malm
mot rymdens gyllne ro.
Vi samla i en uppbrottspsalm
vår längtan och vår tro.
Vårt verk skall ödmjukt taga vid,
där andra fyllt sitt värv,
och hävdas manligt i en tid,
som nalkas bistert kärv."

Samt slutklämmen i sista strofen:

"Snart är vår arbetsdag förbi,
och handen sjunker svag.
Tag mot oss, land, och låt oss bli
en makt vår korta dag!
Vi äro lågor på en härd,
som brinner undanskymd,
och vingar, rustade till färd
i en omätlig rymd."

Rector magnificus uppträdde och höll det stora minnestalet. Här fick man lyssna till en man med stora lärdomsmått och rik erfarenhet. Han anför det väsentligaste ur universitetets historia och anlägger därå sina egna synpunkter. Sedan framhåller han universitetets ställning och stora uppgifter, vilka åsyfta ej blott meddelande av boklig kunskap och lärdom utan även och framför allt personlighetens allsidiga utveckling och karaktärens daning. Det fanns ingenting möglat i det talet, det var friskt och levande varmt samt åhördes med stigande intresse och rik behållning.

Härpå följde hyllningar från inbjudna gäster, inländska och utländska, vilka med några ord överlämnade till rector magnificus var och en sin textade adress från de institutioner de represen-

terade. Till H. Maj:t konungen överläts första exemplaret av Codex Argenteus, en fotografisk reproduktion, som universitetet lyckats anskaffa för detta jubileum. En ingående avhandling över det betydelsefulla dokumentet föredrogs därefter.

Sedan rector betygat universitetets tacksamhet för framburna hyllningsgärder och adresser, hördes åter jubelkörens toner som en klingande avslutning på det gedigna programmet.

En kort stund därefter tågade studentkåren upp till universitetsbyggnaden för att uppvakta konungen med sång och tal och höja för honom sitt leve. Majestätet mottog hyllningen å trappan och besvarade den med ord av uppskattande och välönskan för de unga.

Kl. 6 e. m. skulle universitetets stora högtidsmiddag äga rum för dess många gäster från när och fjärran, och den var förlagd till den rymliga festsalen i Norrlands nation. Det blev givetvis en ytterst ståtlig och elegant middag, vid vilken det yppersta av lärdom och förfining var företrätt. De kungliga togo plats vid det långa hedersbordet och så de övriga efter rang och värdighet. Konungen inledde sitt tal med en erinran om universitetets 400-årsjubileum, vilket han för 50 år sedan vid sin faders sida fick fira, samt ordade vidare om de mångfaldiga svårigheter, ej minst de ekonomiska, som universitetet hade att bekämpa under tidigare skeden av sin historia. Först under den store Gustaf Adolf ingick en ny tid för universitetet — såsom för så mycket annat här i världen —, och genom hans frikostiga donationer blev dess framtid betryggad.

Här skulle vi önska göra en paus för att en stund tänka på den kamp, som ännu pågår inom vår synod i våra högre bildningssträvanden. Vi

UPPSALA DOMKYRKA.

ha inga kungar, men vi ha män, som äro mäktiga nog att ställa vårt skolarbete på fast grund.

Det skulle föra oss för långt att vidare orda om denna kungliga middag med alla dess läcker-

heter i både tal och mat. Vi måste lämna åtskilligt åt fantasien också. Senare på aftonen voro talrika skaror utomhus för att åse det storartade fyrverkeriet, och med dess döende gnistor slocknade den sista glansen av jubileets första dag.

Doktorspromotionen blev den andra dagens högtidligaste aktstycke. Redan tidigt på morgonen hördes kanonskott från Carolinabacken och därpå det solenna ljudet från domkyrkans storklocka. Ett par timmar senare sågos myllrande folkskaror kring universitetsbyggnaden, där den akademiska processionen så småningom ordnades. Därifrån var det inte långt till katedralen, Sveriges nationalhelgedom, som festprydd åter öppnat sina portar för lärdomens imposanta kröningsakter. Kyrkan var till trängsel fylld av dem, som voro försedda med inträdeskort. Medan en musikkår från orgelläktaren spelar en triumfmarsch, intågar först studentkåren, därefter processionens olika grupper, var och en företrädd av tvenne marskalkar, och den långa raden skrider sakta in under de höga tempelvalven för att taga plats å reserverade stolar invid koret. De kungliga gästerna inträdde och intogo sina platser nära intill. En psalm sjunges unisont. Ärkebiskop Söderblom uppträder i promotionskatedern och håller tal över *"veta* och *vara"*, klart och djuptänkt uppvisande sambandet mellan båda. Såsom promotor för en grupp av promovendi övergick han snart till latin med ett kortare anförande, erinrande om betydelsen av denna högtid i den minnesrika helgedomen och om de traditionella promotionsriterna. Allt detta manade till ödmjuk tillbedjan

inför den gudomliga sanningens majestät. Han riktade ock några ord till konungen, vilken för 50 år sedan, då en ung student, deltog i 400-årsjubileet och därför väl kunde fatta den gudomliga nåd, som det senaste halvseklet tillfört honom och Sveriges land. Han vände sig även med några ord till kronprinsen, till rector magnificus och inbjudna gäster samt till övriga närvarande. Omedelbart härefter lyfte han doktorshatten över sitt huvud, sägande: "Ego, Lars Olof Jonathan Söderblom, ipse doctor theologiae..." och med samma hördes tvenne kanonskott dundra utanför kyrkan, varpå den från Strängnäs biskopsstol nyligen frånträdde biskop Ullman, frånvarande, utnämndes till teologie jubeldoktor, bekräftat av ännu ett kanonskott. Ärkebiskopen fortsatte med samma ceremoni tills de femton av regeringen utnämnda mottagit från hans hand bibeln, den veckade hatten och diplomet som insignier till det teologiska doktoratet. Därpå bestegs katedern av teologiska fakultetens dekanus, professor Edgar Reuterskiöld, i egenskap av promotor, ur vilkens latinska tal följande må anföras: "Då nu universitetet giver eder hedersbevisningen och lönen för edra mödor, giver jag eder först hatten, frihetens tecken. Ingen är friare än en kristen. Därefter giver jag eder den Heliga skrift, där den evige uppenbarat sig i tidens former. Läsen under begrundan. Sist giver jag eder diplomet till bekräftelse på alla de privilegier, rättigheter och utmärkelser, som av ålder tillkomma teologiska fakultetens högsta värdighet." Sex teologer blevo nu promoverade till teologie doktorer honoris

causa och tre efter avlagda prov enligt samma ritual och kanondunder som de föregående. Bland de förstnämnda uppkallades först professorn från Greifswald, friherre Eduard von der Goltz, och därpå undertecknad, representant för Augustana College och Teologiska Seminarium. De övriga i samma grupp voro: f. d. lektorn K. L. Berg-

Grupp av teologie doktorer promoverade vid Uppsala universitets 450-årsjubileum.

ström, Uppsala; professor Yngve Brilioth, Åbo; pastor Otto Centerwall, Uppsala; professor Gunnar Rudberg, Oslo; samt docenten A. H. J. Lindroth, domkyrkosysslomannen Mats Åmark och teol. licentiaten E. A. K. Malmeström.

Bilden av dessa nio med vår promotor i mitten å nedre raden synes här ovan. — Det var visserligen en gripande och högtidlig stund för under-

tecknad, då han sålunda å sin Alma Maters vägnar fick mottaga det teologiska doktoratet från Uppsala universitet. Han mottog det i all ödmjukhet och under känslan av ökat ansvar och högre förpliktelser; han mottog det för Augustana-synoden, den svenska dotterkyrkan i Amerika, såsom ett storartat parentelt erkännande för de högre bildningssträvanden å olika lärdomsgebit, vilka städse varit utmärkande för synodens verksamhet allt ifrån början av dess historia, först och främst vid Augustana College och Teologiska Seminarium samt senare även vid läroverken i våra konferenser.

I en av de till jubileet utkomna festskrifterna yttrar professor Reuterskiöld om detta doktorat bland annat följande: "Fakulteten hoppas, att det nya band, som nu knytes emellan Uppsala och Augustana, skall bidraga att stärka *samhörighetskänslan* mellan svenskarna på denna och andra sidan världshavet." Vi tro förvisso, att Augustana-synoden instämmer i denna broderligt uttalade önskan och även tillbörligen uppskattar den sålunda mottagna hedersbevisningen från det ärevördiga universitetet i Uppsala.

Här är icke platsen för agitation. Men i förbigående ville vi uttrycka önskvärdheten av *samverkan* mellan Uppsala och Augustana genom temporära utbyten av studenter och lärarekrafter — tvivelsutan till ömsesidigt gagn. *Detta* skulle stärka samhörighetskänslan kanske mera än någonting annat.

Efter de teologiska promotionerna föredrogs kantatsatsen "Theologia", varpå professor K. B.

Wessman promoverade jurisdoktorer, efterföljt af kantatsatsen "Jurisprudentia". Därefter promoverade professor E. L. Backman medicine doktorerna, och så ljöd kantatens "Medicina". Slutligen kommo filosoferna, långt flera än de andra, promoverade av professor Manne Siegbahn, som räckte dem lagerkransen och andra insignier till deras nya värdighet, vartill föredrogs "Filosofia". Alla dessa fakultetspartier voro hämtade ur gamla Viktor Rydbergs-kantaten.

Ärkebiskopen uppträdde åter, nu i predikstolen, och höll ett tankedigert och anslående avslutningstal, varefter församlingen sjöng unisont "Nu tacken Gud allt folk." Under tonerna av en musikkår från läktaren utträdde de kungliga från kyrkan, varefter processionen uttågade i samma ordning tillbaka till universitetet.

Strax därpå samlades jubel- och hedersdoktorerna på universitetstrappan, där de mottogo studentkårens hyllning i tal och sång. Dess talman var fil. kandidaten E. Bjelvenstam, som bland annat yttrade: "Det är ej blott åldrig sed utan tillika och framför allt en sann vördnad och uppriktig beundran, som bjudit oss att under fladdrande dukar och klingande sång möta upp för att bringa eder vår ödmjuka hyllning, eder, som i dag förlänats vårt universitets högsta utmärkelse, och eder, som i dag kunna blicka tillbaka på ett halvsekellångt verk i odlingens tjänst.... Fåfängt vore i sanning att söka mäta den skuld, som vi, den studerande ungdomen, häfta till eder, som genom all eder gärning jämnat vår stig. Svårt är oss att gälda den skulden och tungt är

det ansvar, som vilar på våra skuldror, *ansvaret för det dyrbara arv, ni anförtrott oss.* Men med all den hänförelse och segervisshet, som bor i unga sinnen, äro vi redo att bära detta ansvar, *att i edra fotspår föra verket vidare.*" Till sist ett fyrfaldigt leve.

Doktorernas svar tolkades värdigt och fint av en från vår filosofiska promotionsgrupp, den lärde landshövding Hammarskjöld, som såg i detta jubileum ej blott en minnesfest utan fastmer "en framtidens, löftenas och förhoppningarnas ljusa högtid", som gör dessa festdagar så dyrbara och fröjdefulla för både unga och gamla.

Man fick "vila på sina lagrar" en stund, men den blev inte lång, ty vid halvsjutiden väntade den stora promotionsmiddagen i universitetets aula, i otrolig hast förvandlad till matsal för över ett tusen gäster. Det var festligt dukat för en festlig skara, och ehuru man såg glittrande dekorationer i överflöd, kände man dock här kamratandan mäktigare än den akademiska stramheten. Taffelmusik och kvartettsång förhöjde den glada stämningen, läckra rätter retade aptiten, och talens långa rad förhindrade den farliga ovanan att äta för fort. De mest lyckade och bemärkta talen voro helt visst ärkebiskopens och kronprinsens. Allvar och sprudlande humor voro betecknande för båda. Man njöt till kropp och själ och mådde gott — även dagen efter. Ett socialt samkväm vidtog efter middagen, då gamla och nya vänner blandade sig om varandra i de olika rummen eller slogo sig ned vid småborden och njöto av läskedryckerna och annat gott — somliga till efter midnatt.

Jubileets tredje dag var huvudsakligen tillägnad prins Gustafs vackra minne, som hugfästes genom avtäckningen av hans monument, varvid kronprinsen efter några lämpliga ord bjöd täckelset falla. Prinsens minne firades ock genom studentkårens konsert i aulan, där den musikaliske prinsens kompositioner mästerligt utfördes. En sällsam konstnjutning, ett älskvärt prinsminne.

Därefter hade promotorerna för sina doktorer, respektive, anordnat middagsbjudningar, som vi för vår del hade nöjet bevista hos professor Reuterskiöld, där promotionskamrater, fakultetsmedlemmar och andra gäster tillbragte några ytterst angenäma timmar under det mest älskvärda värdskap av professorn och hans fru. Där fingo vi ock osökt anledning och tillfälle att framföra till teologiska fakulteten vår vördnad och vårt tack för den mottagna utmärkelsen samt teckna några drag från vårt bildningsarbete i synoden.

Till sist ett kärt uppdrag: Många präster, professorer, biskopar och andra förtroendemän i stat och kyrka bådo om sin hälsning till Augustanasynoden, men ingen hälsning kunde vara varmare än den vi ha att framföra från ärkebiskop Söderblom, den mest intressanta och bemärkta personen under hela Uppsala universitets 450-årsjubileum.

S. G. Öhman.

Ett älskligt herdaminne

BLAND fridsbudbärare i det svenska Sion under förra århundradet var även den man, vars blida drag närstående bild utvisar. Genom sin klara evangeliska förkunnelse blev han känd och älskad såväl i Sverige som bland våra förströdda landsmän i Amerika.

Olov C. T. Andrén var född i Malmö, Sverige, den 21 september 1824. Hans barndomshem var mycket fattigt. Efter faderns död 1828 måste modern försörja sig och sina båda små gossar genom att hålla skola. Men i nödens tid lärde hon sig att bedja. Hon bad för sig själv och sina faderlösa små och anbefallde dem i den himmelske Faderns beskydd, då hon 1829 vid blott 24 års ålder bortrycktes av döden.

Den femårige pilten togs nu om hand av en moderns anförvant och sattes i skola, där han utmärkte sig för flit och ovanlig begåvning. Vid nio års ålder intogs han i latinskolan. Tiden intill hans sjuttonde år var dyster och mörk. Som adertonårig erövrade han den vita mössan i Lund. Den hade kostat honom oerhörda försakelser och mödor. I saknad av medel att fortsätta vid uni-

versitetet, antog han informatorplats i Småland och kvarstannade där i tre år.

Återkommen till Lund grep han sig med iver an med de teologiska studierna. Han läste, svalt och frös. Mer än en gång fick han dock, när nöden var som störst, se Herrens trofasta ingripande och hjälp. Efter träget arbete prästvigdes han vid 23 års ålder.

Efter fyra års prästerlig tjänstgöring på olika platser erhöll han plats som biträde hos kontraktsprosten Westdahl i Karlshamn, där han kvarstod i sju år. Under hans tjänstgöring i Ousby hade Herren genom en svår febersjukdom fört honom nära dödens portar och ropat i hans själ: *Du är en syndare, och du går förlorad, om du dör innan du hunnit omvända dig.* Med allvar och iver började han söka sin själs salighet. I likhet med många andra sökte han väl upprätta sin egen rättfärdighet. Men till slut måste han giva sig förlorad och på nåd och onåd kasta sig på sin Frälsares förtjänst allena. Under sin första Karlshamnstid fick han ljus och frid och förvissning om syndernas förlåtelse och sitt barnaskap hos Gud. Det tycktes ha skett under åhörandet av en predikan av Peter Fjellstedt julen 1852.

Värmd av Kristi kärlek blev det nu Andréns innerliga lust att för andra vittna om den nåd, som blivit hans eget hjärta så dyrbar. Hans röst höjdes varnande mot all synd och ogudaktighet såväl som mot egenrättfärdigheten i dess grövre och finare form. Bjudningen till Lammets bröllopsmåltid ljöd innerlig och klar. Och vid Guds barmhärtighet förmanade han Guds vänner till

ett helgat liv i Guds ansiktes ljus. Men hans verksamhet inskränkte sig inte bara till de ordinarie predikningarna i kyrkan, skolhusen och hemmen. Han sökte nå så många som möjligt

O. C. T. ANDRÉN.

av de tretton tusen själar, som funnos inom Karlshamns och Asarums pastorat, och ofta gick han till fots milslånga obanade vägar till de undangömda skogstorpen och backstugorna för att bringa dess innevånare budskapet om Guds nåd uppenbarad i Kristus Jesus med frälsning för alla

människor. Och för många av dessa Herrens minsta blev han en ljuvlig fridsbudbärare. Guds Ande bekände sig till hans verksamhet, och själar föddes på nytt. Detta kunde mörkrets furste ej åse med lugn. Det blev hån och försmädelse från de otrognas sida. Det blev fiendskap och förföljelse. Stundom blev han försagd och bävande, då mörkrets makter ansatte honom. Men emellanåt fröjdade sig hans hjärta, han kände sig stark och frimodig och prisade Herren, som förunnade honom den nåden att få lida något för hans namns skull.

De första andliga bröllopsdagarnas kännbara fröjd efterföljdes ock av många tvivel, svåra anfäktningar och bittra strider. Det blev mörka stunder med rop utur djupen och sömnlösa nätter. Efter sådana tider lät dock Herren åter solen skina och vederkvickte hans törstande ande med evangelii ljuva sötma. Då kunde han åter med fröjd löpa Guds budords väg. "Ack, vad mitt hjärta är glatt", utbrister han i en av sina anteckningar. "Det har jag dig att tacka för, käre Herre Jesus Kristus, ty jag ser ditt kors, din död och din rättfärdighet och har syndernas förlåtelse av oförskylld nåd och frid med Gud.... Huru länge fick du ej söka mig! Huru ofta slingrade jag mig icke undan de armar, som redan omfamnat mig! Men du blev mig övermäktig. Ditt tålamod var stort, och din kärlek släcktes icke av kölden i mitt hjärta.... Mildaste Frälsare, lovad vare du, som berett mig en ny och levande väg genom förlåten — det är ditt kött!... Bered och utkora mig till ett levande och troget redskap i din tjänst, att

kalla själar till din salighet! Du ser mina dagliga strider. Den striden ock, som dagligen kostar mig så mycken smärta och i vilken jag så ofta övervinnes och föres till klenmodighet. Herre, här är jag. Gör med mig som dig täckes! Giv mig det som allramest gagnar mig och ditt rike!"

Genom skrivelse från dr Fjellstedt hösten 1855 erhöll Andrén kallelse till den 1850 stiftade församlingen i Moline, Ill. De två föregående åren hade en hel del östgötar och smålänningar utvandrat till Amerika. De hade tagit vägen över Karlshamn. Driven av Kristi kärlek hade den unge pastorn missionerat bland dem. Han hade uppsökt dem i deras härbärgen, talat med dem om deras själs eviga salighet och kärleksfullt och innerligt manat dem att vända sig till Gud. Och den heliga säd, han på detta sätt sådde, bar frukt i mer än ett hjärta. Emigranterna hade fattat förtroende för den nitiske prästmannen, och så utfärdade de från det främmande landet en kallelse till honom.

Denna kallelse hade mycken inre nöd, kamp, frestelser och svåra anfäktningar med sig. Det var inte utsikten om det hårda, banbrytande arbete som pionjär och den ringa lönen, som vållade honom bekymmer och ovisshet. Det var ovissheten om vad som var Guds vilja, som fyllde hans själ med mörker och tvivel. Och han ropade utur djupen: "Utrannsaka mig, Gud, och få veta mitt hjärta! Din Ande lede mig på en jämn väg! Herre, jag förgås, fräls mig genom din barmhärtighet!"

Herren gav honom ock visshet om sin vilja. Han svarade ja på kallelsen. I sitt svar till dr Fjellstedt beder han om dennes förböner och klagar över hur slösaktig han var i den Helige Andes skola. "Alltjämt ligger lagen i lemmarna i strid med lagen i hågen", skrev han, "och kommer mig att gång efter annan sucka: "Det goda som jag vill, det gör jag icke, och det onda som jag icke vill, det gör jag."

Den 6 juni 1856 anträdde Andrén resan — ej för att söka jordisk lycka utan för att med den nåd, Herren gav, söka tjäna honom och hans rike. Inför Herrens heliga ansikte hade han fattat sitt beslut, och i hans namn anträdde han även resan. Under en tid av djup anfäktelse och bedrövelse hade han för sitt hjärta fått det ordet av Herrens mun: "Din själ vill jag giva dig till byte, vart du drager."

Före avresan hade han ingått äktenskap med sin trogna följeslagarinna Mathilda Pihl från Ousby, som blev honom en präktig hjälp och delade såväl fröjd som smärta med honom. Många smärtesamma avskedsstunder hade de båda makarna genomgått, då resan anträddes. Bland annat hade de, några timmar innan de lämnade fosterlandet, stått vid den älskade broderns och svågerns, komminister Pihls dödsbädd. Den nyss så friske och blomstrande mannen rycktes bort helt hastigt. Men hans frimodiga vittnesbörd: "I Kristi sår jag somnar in", göt droppar av balsam i smärtebägaren.

"Kasta din omsorg på Herren, han skall försörja dig och icke låta den rättfärdige bliva i oro

till evig tid", var de båda makarnas valspråk, då de stego ombord på den båt, som skulle föra dem över oceanen. Herren var ock nära dem och beredde dem en stig genom havets brusande vågor.

"Jag var såsom bedrövad men ändå glad den aftonen, då solen för sista gången hälsade från och tog hälsningen till min fosterjord", skrev han, framkommen till bestämmelseorten. "Från havet hade jag mycket att förtälja, om jag kunde omtala det som sades mig, i synnerhet de månskenskvällar jag, ensam på akterskeppets däck med himmel över och havet under, forskade i eldskriften, lyssnande till den stilla viskning, som i sakta vindar drog över havsytan och lät för minnet hägra det gamla, obekymrad om vad som månde komma. I flydda minnen smekte mig mitt fosterland allt ömmare. Vekt blev det mig om hjärtat. Men Herrens vilja var mitt mål. Min kallelse låg såsom den makt i mitt hjärta, genom vilken jag vann över känslan och skall vinna alltjämt. Dock vore jag icke präst och ägde kallelse, visst stannade jag kvar i mitt älskade fädernesland, om det ock intet annat hade att dela med sig än sitt armod. Tro mig, att intet i världen kan ersätta det."

Moline var en femton år gammal stad vackert belägen på Mississippis strand med Iowas skogklädda höjder bortom. Den sv. luth. församlingen bestod av omkring 500 medlemmar. Den enkla prästgården låg inbäddad bland lönnar, almar, gröna rankor och locustträd, vars vita blomklasar om sommaren fröjdade dem med sin ljuva vällukt.

Lönen var ytterst blygsam. Men de båda ma-

karna satte sin förtröstan till sin himmelske Fader. Han välsignade ock det lilla, så att det räckte till för deras behov. Bohaget var enkelt och inskränkte sig till det allra nödvändigaste. Alla husliga sysslor måste de själva utföra. Mer än en gång fingo de riktigt se Gud i händerna efter det dagliga brödet. Men kärlek, frid och förnöjsamhet rådde i det lilla hemmet, där deras landsmän gingo ut och in och kände sig som hemma. Kyrkan, som låg strax intill, är en av de äldsta inom Augustana-synoden.

Andréns verksamhet var dock inte inskränkt till Moline. Han hade även att tillgodose själavården i Rock Island, Geneseo, New Sweden och en hel del kringströdda nybyggen nära och vida omkring. Alla veckans dagar hade han händerna fulla av arbete från morgon till kväll med predikande, stundom flera gånger om dagen, samtal, undervisande och sjukbesök. Herren bekände sig ock till hans verksamhet, och rätt många själar vaknade upp ur syndasömnen och kommo till liv och frid genom evangelium.

Hans rastlösa verksamhet, hans brinnande nitälskan för Kristi rike och dyrköpta själars väl och hans rena, gudfruktiga vandel vitsordades av alla, som lärde känna honom. Men för fienderna till Guds rike var han en nagel i ögat. Svenska krögare, innehavare av danslokaler och andra syndens nästen höjde ett skri av förtrytelse mot den oförskräckte sanningssägaren, som frimodigt gick till strids mot all synd och orättfärdighet. Liksom guldsmederna i Efesus fruktade de att förlora alltför mycket av sin timliga vinning, och

fula rykten och illvilliga beskyllningar utspredos och underblåstes såväl offentligt som i lönndom. Herren bevarade dock sin tjänare och tillät ej att ett hår kröktes på hans huvud.

"Du må tro", skriver han till en vän i hemlandet, "att här är ett hårt arbete: Mot syndafördärvet inom oss och mot otrons och gudlöshetens förförelser från sådana landsmäns sida, vilka så älska den köttsliga friheten, att de icke ens vilja låta binda sig av Guds ord, ej vilja och ej få i det tillståndet tillhöra någon församling men arbeta på församlingsungdomens förförande.... Med glädje kan jag dock säga att Gud varit med oss i arbetet och han hjälper oss, ehuru jag ännu måste sucka över det stora antalet oomvända."

Så förflöto hastigt fyra år under intensivt arbete. Då var Herrens stund att lyfta på molnstoden och bjuda honom att vända åter till Sverige för att fortsätta hans verk där. Den yttre anledningen härtill var Augustana-synodens stiftande 1860. Det beslöts att ett eget läroverk för prästers utbildande skulle upprättas. Men immigranterna voro fattiga. Vid ett möte i Galesburg enades man om att sända ett ombud till Sverige, som genom predikningar och föredrags hållande skulle inom moderkyrkan insamla medel till byggandet. Andrén utsågs att utföra detta uppdrag. Och i Jesu namn åtog han sig det. Pastor Peters kallades att taga vård om församlingen i Moline.

Skilsmässan blev svår. Det kom nu bäst till synes, hur många uppriktiga trofasta vänner Andrén hunnit förvärva sig och hur djupt han vuxit sig in i deras hjärtan. Många tårar föllo. Å ömse

sidor steg den aningen, att det troligen var sista gången de sågo varandra på jorden.

Andréns första tid i hemlandet blev i sanning ingen vilotid. Sedan han kvarlämnat sin familj i Ousby, började han trägna missionsresor. Outtröttligt predikade han i stad och på land. Med kärlekens vältalighet framlade han även sina landsmäns stora behov av hjälp och understöd. Vart han kom, öppnades hem och hjärtan för honom. Den i livets och Andens skola mognade mannen med den sanna kristna ödmjukheten och det älskliga, helgade väsendet vann vänner överallt. Bland dessa mindes han med särskild tacksamhet baron Posse, Väktarens redaktör. Herren böjde hjärtan så, att inte mindre än 30,000 riksdaler insamlades. Vid en audiens hos kungen lovade denne honom ock att ur hans bibliotek utvälja 5,000 band böcker till seminariet. Även till Kristiania företog han en resa i synodens intresse.

Hans hälsa, som aldrig varit stark, bröts emellertid under de ansträngande resorna. Och då tiden var inne, att han måste välja mellan att resa åter till Amerika eller stanna i hemlandet, såg han i sina nedsatta krafter en Guds fingervisning att stanna i Sverige, fastän hans hjärta med starka band drogs till hans aldrig förgätna församling i Moline. Kallelseropen från Amerika blevo allt starkare. Men han måste med svidande känslor svara: "Hjärtat driver, men krafterna säga nej. Vilken outsäglig invärtes kamp jag genomgått, innan jag kunde böja mig under beslutet att stanna hemma, känner han, som vet huru innerligt jag älskar eder och med vilka oupplösliga

band jag är fästad vid eder. O, vad det kostar på att säga eder avskedsordet! Herren give av nåd, att jag får återse många av eder i den eviga härligheten!... Jag beder och förmanar eder innerligt: *Hållen bekännelsen*, vår församlingsbekännelse mot lögn och alla villfarelser, att I icke varden bedragna och förförda än hit, än dit under den tid, som kommer, då människorna icke skola fördraga hälsosam lärdom!... Jag glömmer eder aldrig. Förlåten mig alla mina synder och brister ibland eder för Jesu skull, såsom ock jag av hjärtat förlåter dem som bedrövat mig och önskar dem nåd till bättring.... Hos Herren vilja vi stämma möte. Vilken av eder vill vara med därom? Han bedje Herren av hjärtat om den Helige Ande! Och nu befaller jag eder Gud och hans nåds ord, som är mäktigt att uppbygga eder och giva eder arvedel bland alla dem som helgade varda."

Lunds domkapitel missiverade Andrén på två år som nådårspredikant till Billinge och Röstånga församlingar. Dessa äro belägna i den för sin utomordentliga naturskönhets skull nära och vida beryktade Nackarpsdalen. Men i andligt avseende voro de båda socknarna en formlig vildmark.

Den nye herden med den svaga kroppshyddan men starka och modiga själen uppträdde i Jesu namn mot all synd och orättfärdighet. Sabbatsbrott, dans och supgillen beivrade han med kärlekens allvar och skärpa. Ej ett hus fanns inom hans församlingar, som han ej okallad besökte för att tala med dess innevånare om vikten av att omvända sig till Gud. Vid sjuk- och dödsbäddar

dröjde han för att läsa Guds ord samt bedja för och med de sjuka. Bland barnen och ungdomen sådde han oförtrutet den heliga säden. Till de fattiga hemmen lämnades från hans eget torftiga kök så mycket mat som det var honom möjligt. Varje kväll höll han bibelförklaring och aftonbön i prästgården, vid vilken icke endast husfolket utan rätt många av närboende församlingsbor regelbundet infunno sig. Och om söndagarna hördes hans manliga, klangfulla stämma från predikstolen förkunna evangelium, varna, förmana och inbjuda. Följden blev ett andligt uppvaknande. Det blev besök i herdetjälllet och många och långa samtal med salighetssökande själar. Och skaror vallfärdade söndag efter söndag långa vägar till Billinge kyrka för att få lyssna till livets ord.

År 1865 förde Herren sin tjänares steg åter till Asarum, i det Andrén sökte och erhöll kyrkoherdebefattningen i nämnda församling, från vilken han ägde så många dyrbara minnen och som nu blivit skild från Karlshamn. Med outtröttlig kärlek, trohet och nit grep han sig an med de många uppgifter som väntade honom i Asarum, där han hjärtligt välkomnades av en hel del vänner från hans forna verksamhet. Även de som icke kände Herren, lärde sig så småningom vörda och högakta den nye läraren, som med sitt blida och kärleksfulla sätt förenade en ovanlig fasthet och ett djupt allvar.

Under allt behölls Andrén i en djup andens fattigdom. Mitt under det hans omgivning måste giva honom det vittnesbördet, att han var ostrafflig i sin vandel och att anden hos honom vunnit

ett stort herravälde över köttet, klagade han ur djupet av sitt hjärta över sin inneboende synd och den alltid vidlådande skröpligheten.

För skolväsendets förbättring, för sedlighet och nykterhet och Guds ords spridning i hemmen nitälskade han varmt. Nattvardsungdomens undervisning lade han sig särskilt vinning om. Ihågkommande sin egen glädjelösa barndom, var han för de värnlösa barnen en trofast beskyddare och förespråkare. För hednamissionen, Fjellstedtska skolan och Valdenser-missionen insamlades ej små summor på hans initiativ. Och först och sist sökte han befrämja Guds rikes utvidgning bland immigranterna i fjärran väster. Herdetjället stod alltid öppet för resande nära och långväga ifrån, som trivdes utomordentligt väl i det sant kristliga umgänget. Särdeles vederkvickande och ljuvligt kändes det för Andrén, när han då och då fick mottaga besök av kära trosfränder och ämbetsbröder från Amerika. För sina barn var han icke blott den bestämde och faste fadern, som utan många ord satte sig i ovillkorlig respekt, och den allvarlige och kärleksfulle läraren och vännen, som undervisade dem om de himmelska tingen och lärde dem bedja i Jesu namn, utan även den glade lekkamraten.

Hastigt och oförmodat kallade Herren hem sin tjänare vid ännu ej fyllda 46 år. En majdag 1870 hade han besökt ett par familjer, som angripits av tyfus, och blivit smittad. Det oaktat predikade han söndagen därpå med innerlighet, värme och kraft. Ett par dagar därefter måste han dock intaga sängen. Kristi himmelsfärdsdag sände

han till sin församling den hälsningen: "Om jag dör, så dör jag i den tro som jag predikat." Till sin hustru och sina barn sade han: "Jag får det gott, men I fån det värre. Jag är en stor, stor syndare men har fått nåd för Jesu Kristi skull."

Den 11 juni blev hans hemfärdsdag. Bland de sista ord, som gingo över hans läppar, voro dessa: "O Guds Lamm, som borttager världens synder, ja, *mina* synder." Och i det han pekade uppåt, utbrast han: "Ack se, de skinande Guds änglar!"

Dödsbudet väckte djup sorg i vida kretsar bland Guds vänner i Sverige såväl som i Amerika. Många som hört honom predika evangelium utbrusto vid underrättelsen om hans död i gråt och högljudda snyftningar. Andrén hade varit "Herrens mun" och förkunnat hans frälsningsgärningar. Han blev tidigt mogen och hade så fullbordat en lång levnad. Ty hans själ behagade Herren. Därför fick den ock skynda bort ur den onda världen. Vish. 4: 13, 14.

K. K—N.

I femtioårig prästtjänst

VIDSTÄENDE tilltalande bilder framställa för läsaren dragen av fyra i Guds och Augustana-synodens tjänst grånade veteraner. Dessa fyra

DR S. A. LINDHOLM

äro de enda kvarlevande av den klass, som prästvigdes för 50 år sedan under synodalmötet i

Princeton, Ill., 1878. Då vi besinna att nämnda klass räknade blott nio, så är det ju en ganska stor procent av hela antalet, som återstår. Av

PASTOR G. O. GUSTAFSON

dem som prästvigdes under det närmast föregående året, vid kyrkomötet i Burlington, Ia., befinner sig ingen numera i livet, och av dem som prästvigdes under mötet i Jamestown 1876 återstå endast dr C. B. L. Boman och pastor E. M. Eriksson.

Betrakta noga bilden av dessa banbrytare! Gustafson, Lindholm och Lundquist ha äran vara Paxtoniter, och Erlander kan räkna sina anor

PASTOR J. E. ERLANDER

från det gemensamma läroverkets första år i Rock Island. Så här se nu dessa män ut efter femtio års träget arbete i vår kyrkas tjänst. Vid tiden för deras prästvigning hade vår synod, dem inberäknade, blott 123 pastorer, 302 församlingar och

39.559 kommunikanter. De kunna darför räknas bland de äldsta vittnena från vår kyrkas tidigare dagar. Dessa trotjänare hå alla, var på sitt om-

PASTOR L. J. LUNDQUIST

råde, utfört en betydelsefull verksamhet inom vår kyrka. Säkerligen kan den icke överskattas.

På det hjärtligaste lyckönskas dessa våra vördade och älskade trotjänare inom vår synod med anledning av detta deras mindre vanliga jubileum

och deras välsignelserika livsgärning. Förläne dem den store överherden en av hans nåd förljuvad levnadsafton! C. A. L.

Julminnen

VETERANENS MONOLOG

Till länge sedan flydda dar
min tanke går tillbaka.
Jag minnes grant hur skönt det var
i både dröm och vaka.
I kulen vinters grå advent,
i snöig prakt låg norden,
då kom ett ljus, av Herren tänt,
och lyste frid på jorden.

O jul så skön i nordanland
i vita högtidsdräkten,
du svävar ner, du knyter band,
du gläder alla släkten.
Vår känslovärld, om än på bår,
slår ut i knopp och blommar;
av frostig vinter blir det vår,
av grå december sommar.

Visst var det arbete och stök
att alla sysslor göra,
så brått i skafferi och kök
bestyren att utföra.

Där hänges mistel uppå dörr,
gul halm skall golven täcka.
Man vill en kärve, nu som förr,
till fåglar små uträcka.

En skrudad sal på doppardan
med vackra julljus tända!
Där glittrar ock en festklädd gran,
vars gyllne färger blända.
Aptitligt dukat står ett bord
med Herrens rika håvor,
och ödmjukt läses Herrens ord
om himlens större gåvor.

Snart skimra bloss på drivans snö
vid bjällrors klang i natten.
Se, skuggor växa, skuggor dö
vid färd på frusna vatten.
Det går, det går till ottesång
i socknens gamla kyrka,
där folket samlats mången gång
att Jesusbarnet dyrka.

Det strålar skönt i fullsatt hus,
och orgelns toner brusa.
Det dånar psalm vid juleljus,
och änglaröster susa,
som samma budskap, samma ord,
till mänskosläktet bära,
om himmelsk frid på syndig jord
och Gud en evig ära.

Till länge sedan flydda år,
till jular långt försvunna,
min tanke än i minnet går.
Det känns som skatter funna.
Jag var ett barn, en gosse då,
nu är min dag förliden.
Hur ofta jag dock tänker på
den minnesrika tiden!

CARL KRAFT.

Julafton

DÅ julbordet dukats och julgranens ljus blivit tända, samla sig alla i hemmet till en kort andakt. Den kunde börja med sv. ps. 63: 8 ff.: Välkommen var, o Herre kär. Så beder husfadern:

I Guds, Faderns och Sonens och den Helige Andes, namn. Vi tacka dig, o Gud, för din kärlek och barmhärtighet. Vi tacka dig för att du låtit julens stjärna tändas för vår jord, så att vi i dess ljus kunna finna vägen hem. Låt vårt hjärtas längtan stiga upp inför dig, och låt den bli vänd i en salig visshet om din nåd. Amen.

Så läses julens heliga evangelium, Luk. 2: 1–20.

Därefter: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara från evighet till evighet. Amen.

Sedan kunde man stanna inför några enkla tankar om julen:

Jul — det betyder, att vi människor få se in i en öppnad himmel. En öppnad himmel är Guds sätt att uppfylla sina löften. Det är hans svar till lidande och längtande hjärtan. Ängeln med det barthuggande svärdet stänger icke längre vägen till Livets träd i paradis. En gren har skjutit

fram från Livets träd och sträckt sig ända ned i vår värld.

"Det är en ros utsprungen
av Jesse rot och stam;
av fädren re'n besjungen,
den står i tiden fram,
en blomma skär och blid
mitt i den kalla vinter,
i midnatts mörka tid."

"Den späda rosen fina, som doftar salighet" är Betlehems lilla barn. Så djupt har det barnet vilat i Guds famn, så nära har det legat Guds hjärta, att det förnummit och fått del av all dess kärleks ljus och värme. Från julbarnets krubba strömma himmelens ljus och salighet ut över vår mörka jord. Betlehemsbarnet håller i sin välsignade hand den djupa hemlighet, som bär all världen. Mot var och en, som i längtan och tillbedjan nalkas krubban, sträcker ljusbarnet sina händer för att giva honom del av sin hemlighet. Från krubban visas ingen bort. Ingen behöver gå tomhänt och fattig från julens barn. Det öppnar sin hand, och där glimmar livets ädelsten. Det äger allt, vad vi sakna. Det förmår, vad vi ej kunna. Det tager våra orena, syndiga händer och lägger dem fast och tryggt in i Guds hand. Så oändligt enkelt. Och dock en oförliknelig gärning. Alla, som genom barnet i krubban nått fram till Gud, äro väl förvarade. "Ingen nöd och ingen lycka skall utur hans hand dem rycka." — Så bringar då Jesusbarnet den stora julgåvan: Guds kärleksfamn öppen för oss. Låt oss då icke längre dröja, men med herdarna i stilla julenatt hasta åstad

till barnet i krubban, att det må taga oss vid handen och leda oss in i Guds kärlek, in i livet. Amen.

Härefter kunde någon julsång sjungas, t. ex. sången: "O, du saliga, o, du heliga." Därpå följa några korta böneord av husfadern:

Himmelske Herre och Fader. Dig tackar vårt hjärta för att du sänt oss julens välsignade barn med ljus och liv. Ära och pris och lov vare dig, nu och alltid. Amen.

Sist bedes *Fader vår* och läses *Välsignelsen*, varpå avslutas med sv. ps. 63: 15. M. H.

Vid julgranen

EN AFRIKABILD

Min längtan, julgran, du väcker,
en längtan stormande stark,
som hän över haven ilar
till hemlandets kära mark.

Men medan min längtan ilar
till kära i Västanland,
Helt plötsligt min själ befrias
från själviska tankars band.

Och då min längtan betvingats —
en längtan blott känd av mor —
förbytes offrandets smärta
i offrandets glädje stor.

Där står bredvid mig en gosse,
en svart, en Afrikas son,
förvånad han ser på granen,
av palmens krona ett lån.

Med ögon, undrande, mörka,
han skådar i granens mitt
bland prydnader, ljus och glitter
en ängel i vitaste vitt.

"Men säg mig, vad kan det vara"
han frågar med stämma klar,
"som glänser så vit som molnen
och vingar likt fågeln har?"

"En ängel, min vän", jag svarar.
Förvånad han på mig ser.
"O, moder, mig talj om honom,
berätta om ängeln mer."

Och jag för honom berättar
om julnattens glädje stor,
berättar om Jesusbarnet,
som älskar långt mer än mor,

om änglarnas stora skara
däruppe i himmelens sal,
som stundom, de små att hämta,
sig sänka till jordens dal.

Och alla små barn, som lyda
Frälsarens vilja och bud,
som älska det rätta, sanna,
bli änglar en gång hos Gud.

Och ingen skillnad skall vara
på svarta och vita där,
ty alla änglarna likna
i dräkten så vit och skär.

Stilla han lyssnat, den lille,
beslutsamt han tar min hand:
"Moder, jag ville jag vore
en ängel i ljusets land."

Min längtan, julgran, du väcker,
att, fri från självviska band,
till Frälsarens famn få föra
de små från de svartas land.

J. M.

Julgranens predikan

HUR skall man kläda sin julgran? En underlig fråga! Man kläder väl sin julgran, som man minns den från barndomstidens jular. Eller man kläder den efter smak och råd. Många ljus, säger en, så många ljus som möjligt, och kanske en flagga i toppen, men sedan ingenting mer. Finns det något vackrare än en sådan gran, då den strålar av ljus? En annan kan inte tänka sig en riktig julgran utan glitter och guld och sköra glasprydnader. Ju mera desto bättre! En tredje finner den rätta smaken i en medelväg mellan dessa båda. Man brukar ju säga, att man icke skall disputera i smakfrågor. Och de som säga så, ha nog rätt.

Men är det verkligen allenast en smakfråga det gäller, då man frågar: hur kläda sin julgran? Om man räknar granen endast såsom julfirandets förnämligaste prydnad och nöjer sig med den ögonfägnad, som granen bjuder — den må vara klädd hur som helst — då är onekligen julgransklädseln en smakfråga. Då skall man inte heller diskutera därom. Men om julgranen får vara den *kristna* julens symbol, om alltså julgranen, där den står i våra hem, skall predika om julen och julens evangelium, då kan man med skäl fråga:

hur skall man kläda sin julgran? Ty då vill man ju att granen med alla de prydnader, som hängas på dess grenar, skall påminna om det barn, som den första julnatten föddes till jorden, liksom ju våra gåvor till varandra på julaftonen vilja vara en påminnelse om den julgåva från ovan, utan vilken världen aldrig hade fått någon jul.

Detta innebär naturligtvis icke, att ett visst sätt att kläda julgranen skulle vara det rätta eller ens det bästa. Gammal tradition från det egna barndomshemmet vill man ju med all rätt föra med in i sitt eget hem, icke minst när det gäller julsederna. Och de båda, som bilda det nya hemmet, representera kanske olika traditioner från de båda hem, från vilka de utgått. Då skapas genom dessa båda traditioners sammanförande en ny tradition. Lyckligtvis finns det icke någon uniform för julgranen. Men detta hindrar icke, att vi — med sinne för teckenspråkets betydelse — önska så kläda vår gran, att den har något att säga icke blott om julhögtiden i yttre måtto utan ock om julens Jesusbarn.

Granen själv, sådan den kommer direkt från skogen, är en bild av livet, det eviga livet. Mitt i den kalla vintern, då köld och snö kommit alla de andra träden, som under sommaren prunkat i saftig grönska, att se ut såsom vore de döda, döda för alltid, står granen grön och levande. Sommar och vinter lika grön påminner den om det liv av evighet till evighet, som i Jesus Kristus bjudes åt oss människor, vi som av naturen äro underkastade förgängelsen. Redan granträdet självt, ännu utan några prydnader, predikar alltså om

den glädje, som skall vederfaras allt folket. Jesus vittnade ju om sig själv: *"Jag är livet."*

Jesus kallade sig ock världens ljus. Liksom i vår Herres Jesu Kristi födelsetimma herdarna i Betlehems ängd kringstrålades av Herrens härlighet, så skall alltid mottagandet av julens barn för människorna betyda en soluppgång av höjden. Mörk var natten, den långa längtans och väntans adventsnatt. Guds stora löften lyste som stjärnor i natten, de lovade en ny och härlig dag, och de ledde människorna framåt.

Så kommer tidens fullbordan. Ljuset går upp över jorden. Advent förbytes i jul. Nu måste ljuset stråla i sin fulla glans. Därför pryda vi vår julgran med så många ljus, som grenarna kunna bära. Levande ljus med fladdrande lågor äro vackrast. Ljus som värma och som förtäras. Liksom vi på altaret i kyrkan vilja se levande lågor hellre än det stela elektriska ljuset. Och när så granen strålar av ljus i våra hem, så tänka vi på honom, som sade: *"Jag är världens ljus."* Så predikar granen, för den som lyssnar, om livet och ljuset.

Gud tände i julnatten den *stjärna*, som ledde österns män till krubban i Betlehem. "Vi hava sett hans stjärna i östern och hava kommit för att giva honom vår hyllning." All människohjärtats djupaste längtan sträcker sig, medvetet eller omedvetet, mot Betlehem. De nittonhundra år, som förflutit sedan den första julen, ha inte vållat någon ändring i detta avseende. Barnet i Betlehem bjuder liv och ljus. Därför sätta vi i julgranens topp Betlehemsstjärnan. Därför plä-

gar man ock understundom i samband med julgranen ordna ett stall med krubban och barnet. Alla som med herdarna vandra till Betlehem skola finna det av Guds änglar omtalade tecknet på Guds kärlek. Också om ängeln, som var Guds budbärare, och om den himmelska härskara, som sjöng den första julsång vår jord fick lyssna till, vill granen i vårt hem påminna. De änglabilder, vi kanske fästa i granen, vilja få locka oss att stämma in i julsången: "Ära vare Gud i höjden, och frid på jorden, till människorna ett gott behag!"

"Frid på jorden" sjöngo julnattens änglar. Kiv och fiendskap ställa människor och nationer mot varandra såsom fiender. Alltsedan Kain slog Abel, våndas världen under ovänskap och strid. Men julnattens barn skall kallas *Fridsfurste*. I dess närhet skall frid råda och fred slutas. I Jesus Kristus skola alla bliva ett. "Här är icke jude eller grek, här är icke träl eller fri, här är icke man eller kvinna; alla äro vi ett i Jesus Kristus." Alla folk skola bliva lärjungar. Livet vill genomtränga alla, och ljuset vill lysa för alla. Inför barnet i krubban måste vårt hjärta vidgas att omfatta alla. Och ju mörkare det ser ut i världen för fred och försoning, desto angelägnare är det, att alla, som i Jesusbarnet hylla Fridsfursten och Frälsaren, skola inför barnet i krubban stärkas i vissheten om att alla äro bröder. Det berättas från det stora världskrigets tid om en kristen, framstående vetenskapsman i ett av krigets länder, att han, i syfte att övervinna hatet mot fiendefolket, tog sig för att läsa sitt Nya testamente på

fiendefolkets språk. När han hörde Herren och Mästaren tala fiendens språk, stärktes han i sin kärlek till bröderna. När vår julgran står klädd, då predikar den om Fridsfurstens gärning bland människorna; att de alla må vara ett.

Men hela julgranen med Betlehemsstjärnan och ljusen och allt vilar på ett *kors* av trä. Julgransfoten bidrager till julgranens predikan med den djupa undertonen. Barnet i krubban, hälsat av änglars sång, av fattiga herdars tafatta tillbedjan och av de vise männens hyllning, fick icke förbliva ett litet barn. Barnet växte till man, och mannens gärning blev hård och tung. Ett tecken som skulle bliva motsagt, sades det redan om barnet på Marias arm. Korset blev segertecknet. "Ingen har större kärlek, än att han giver sitt liv för sina vänner. Om vetekornet icke faller i jorden och dör, så förbliver det ett ensamt korn; men om det dör, så bär det mycken frukt."

Julens glädje är icke en sorglös glädje, som blundar för livets allvar och hårdhet. Redan i adventspsalmen säges om den väntade: "Han segrar, när han lider." Och själva julpsalmen, som så förunderligt starkt giver uttryck åt människornas julglädje, kan icke se bort från sorg och tårar: "Han tårar fälla skall som vi." Därom talar det träkors, som bär upp julgranen, då den i våra hem håller sin rika julpredikan. Någon invänder: Men nu har ju träkorset fått vika för den moderna julgransfoten av metall. Förvisso ett förhållande, som vetterligen vållat mer än ett traditionsstarkt hem bekymmer. Men man har funnit en lösning. Man ställer den moderna foten på den

gamla träfoten, och så blir den djupa undertonen i julgranens predikan ännu mer tydlig.

Julgranen får ofta predika för döva öron. Tanklöshet och ytligt sinne gör oss döva för dess budskap. Såsom en god önskan till dem, som läsa dessa rader, säges därför till sist: Må vår julgran, då vi denna jul ånyo bära in den i våra hem och pryda den till högtid, tala till oss om Guds kärlek, uppenbarad i julens Jesusbarn. Må vi höra dess predikan, alltifrån budskapet om julgladjen ända till dess tal om kors och död och seger. Julen tar slut. Ljusen brinna ned. Granen torkar och bäres ut. Men den julglädje, som bygger på Guds kärlek i Jesus Kristus, den förbliver.

Gust. Kyhlberg.

Änglarnas julsång

Nu randas den morgon i tiden,
som lyste för fädernas hopp.
Nu seklernas natt är förliden
och frälsningens dag rinner opp.
Kring marken, kring herdarnas läger
det glimmar ett underbart sken.
Ej jorden, blott himmelen äger
en strålglans så ljuvlig och ren.

Det blixtrar av skinande vingar
och skyarna stråla i ljus.
Från himmelen julsången klingar
och rymden är full av dess brus.
Den klingar i toner så klara
från änglarnas tallösa kör.
Och herdarnas bävande skara
förundras och lyssnar och hör.

Ej förr i förgängelsens dalar
förnummits så underbar sång.
Om friden från ovan den talar,
som ändar bedrövelsens tvång.

Den ljuvliga frid, som förbliver,
likt himmelens glädje och ro,
som barnet i Betlehem giver
för evigt åt alla som tro.

Hör, änglarna sjunga Guds ära!
O människohjärta, stäm in!
Guds enfödde Son, som är nära,
och hela hans nåd är ju din.
O, må deras julsång sig sänka
till längtande människobröst
och himmelska skatter oss skänka
av frid och försoning och tröst.

E. G. B.

Vår stora julglädje

Se, jag bådar eder en stor glädje, som skall vederfaras allt folket. Ty i dag har en Frälsare blivit född åt eder i Davids stad, och han är Messias, Herren. Luk. 2: 10, 11.

Så lyder den första julpredikan, som hållits i världen. Den talar om stor glädje, om orsaken till denna glädje, och om hur den skall komma alla till del.

Det finns mycket rent yttre i juletid, som stämmer sinnet till glädje. När julgranen tändes eller julgåvorna utdelas, då fröjdas både ung och gammal. Vi förvara kanske litet var en hel fond av minnen från sådana glädjerika juldagar. Mycken ren och stärkande glädje har så i det yttre bragts ned över jorden genom denna välsignade högtid. Och nog må vi önska varandra mycket mera av denna rena, sanna barnaglädje. Det kan hjälpa oss över mycket av livets besvärligheter och hålla borta mycket av den orena glädje, som vill komma in.

Men även om vi ha mycket av denna rena barnaglädje i det yttre, om vi glädjas över ljusen som stråla, gåvorna som givas, samhörigheten som kännes så stark i julekväll, hela denna stämning,

som julen för med sig, så känna vi ju dock: visst är detta något gott, men inte är det det högsta, inte är det allt. Detta yttre pekar på något djupare, mer värdefullt. Och det är denna djupaste källa till glädje, julängeln inger: Eder är född en Frälsare. Det är budskapet om den stora julglädjen: Jesus, Guds Son, har kommit och låtit sig födas in i vårt släkte. Han har kommit såsom barn för att skaffa oss barnaskap och arvslott i det nya hemmet. Han har tänt det stora ljuset för världen, kommit för att "värma, närma till varandra dem, som vandra glädjelösa och ur usla brunnar ösa." Det är och skall vara julglädjen för oss alla: I dag är eder född en Frälsare.

Nog fanns det glädje i världen, innan de orden först hördes, men det var, som om den saknade det trygga underlaget, som om den skulle slukas av natt och sorg. Men där sprang den rätta glädjekällan fram: Oss är född en Frälsare. Från den dagen äro glädjen och ljuset på segertåg genom världen. Glädje skall ock vederfaras allt folket.

Varje barn vet nog, hur dystert det kan bli, när du gjort något, som du känner, att far och mor måste straffa dig för. Du kanske söker hålla dig undan och gömma dig för dem, men det känns så svårt, och du önskar så gärna, att barnafrimodigheten kunde komma igen. Det var så människorna hade det och ha det utan Jesus, Frälsaren. Det är det, som gör det så mörkt i världen. Vintermörkret är tryckande, men detta mörker, syndens mörker, som vilar över världen, är det riktigt svåra. Det är att inte kunna gå med

frimodighet till sin himmelske Fader, inte kunna vandra såsom hans fria, lyckliga barn eller ha arvslott i hans rike, att se onda makter driva sitt spel, göra människorna onda och elaka mot varandra, göra att de tillfoga varandra lidanden, och att de därför känna sig dömda och oroliga i sina samveten, det är det, som är vår stora olycka. Det är det, som gör, att det kan sägas, att vi vandra i mörkret och bo i djupa skuggors land. — Men då är det detta, som är vår stora julglädje: Oss är född en Frälsare. En som kan befria oss från detta tunga, mörka, svåra, som kan göra det gott mellan oss och vår himmelske Fader. Jesus kan förlåta oss våra synder, bryta syndens bojor och göra oss till Guds fria barn, som gå på hans vägar i kärlek till honom och till varandra. "Han skall bryta sönder deras bördors ok och deras skuldrors gissel och deras plågares stav liksom i Midjans tid. Och skon, som krigaren bar i stridslarmet, och manteln, som sölades i blod, allt sådant skall brännas upp och förtäras av eld. Ty ett barn varder oss fött, en son bliver oss given, och på hans skuldror skall herradömet vila", säges oss i julepisteln. Det är vår julglädje. Det öppnar oändliga synvidder för oss, av syndens och dödens makter tyngda människobarn.

Liksom ute i naturen vid juletid en vändning sker, så att mörkret, som tyckts gå segrande fram, brytes och ljuset tilltager mer och mer, så har också skett på andens område, sedan Jesus kommit. Med honom gå vi segrande över mörkret fram till ljus. Det klarnar över världen trots mörker och synd; det klarnar över livet mot evig-

hetens ljusa dag. "Se natten flyr för dagens fröjd, och änglars röst från himlens höjd det bud till fromma herdar bär, att född den gode herden är."

Och det ljuset skall gå fram allt mer över världen. Ty detta budskap: I dag har en Frälsare blivit född åt eder, det skall vederfaras allt folket. — Det där, att Jesus är född, är inte bara något, som hände för snart 2,000 år sedan, utan det är något, som gäller oss, som nu leva, och dem, som komma efter oss intill tidernas ände. Alla kunna vi få erfara kraften och verkan av hans ankomst. Han vill födas hos oss alla. Han vill komma till varje hjärta såsom frigöraren och livgivaren, som leder oss ut ur mörkret till sitt ljus. Han är Herren i Davids stad, som vill grunda sitt rike i våra hjärtan och göra oss till dess medlemmar.

Vill du nu få den sanna julglädjen, hör då ängelns budskap, följ då med alla dem, som gått till Betlehem för att hylla barnet i krubban.

Det finns ock så mycken oren glädje, som drar ned i smutsen. Världsglädjen är lik floden, som svämmar över. Den ödelägger alla områden, där den brusar fram. Och när den drar sig tillbaka, lämnar den ett förhärjat landskap, där kanske husen äro bortsköljda och människorna drunknade, och så torkar den ut, och allt blir som en öken. Det finns också mycken sådan hednisk, neddragande julglädje. Vi få ofta, när julen gått, läsa om dryckesgillen, kanske mord och skövlade hem. Man kände inte honom, som ville ge den sanna glädjen.

Har du rum då för honom, som vill ge den, när han nu åter vill komma? Vill du lyssna till budskapet om honom, som kommit och alltjämt vill komma med sann, ren glädje? Må vi bedja om att riktigt kunna taga mot honom, att riktigt kunna tillägna oss det budskap, som kommit till oss från höjden: "Se, jag bådar eder en stor glädje, som skall vederfaras allt folket. Ty i dag har en Frälsare blivit född åt eder i Davids stad, och han är Messias, Herren." K. B.

Inför julens gåvor

Jesus sade till sina lärjungar: "I haven fått för intet; så given för intet."
Matt. 10: 8.

JULEN är en gåvornas högtid, under vilken vi få vara båda mottagare och givare. Julen påminner oss om den största av alla gåvor, Jesusbarnet, människornas Frälsare. Hava vi för intet mottagit honom i vårt liv, då kunna vi bliva sådana, som giva för intet utan självisk beräkning.

Under förberedelsetiden till julen undra många: "Vad skall jag få?" — Samtidigt är en annan fråga lika aktuell: "Vad skall jag giva?"

Det är en konst att på det rätta sättet mottaga gåvor. Den konsten behöva vi allt bättre lära oss, ty den hänger samman med vår inre andliga utveckling.

Det är också en konst att giva gåvor på det rätta sättet. Även i den konsten behöva vi förkovras.

En rätt mottagare och en rätt givare blir man, om man kommit i livsgemenskap med Frälsaren, Jesus Kristus.

Det är en konst att taga emot gåvor på det rätta sättet, för intet. Man kan taga emot en gåva så,

att den blir till skada. — Man kan också taga emot samma gåva så, att den blir till välsignelse.

Julglädjen har i många hem blivit störd, trots det man sökt överraska varandra med julklappar. Barnen uppskattade icke, vad far och mor tänkte ut, och vad de hade att giva. Barnen kunde inte tacka för gåvorna; men de kunde kritisera dem. Därav den tråkiga stämningen och de sura minerna. Sådant är inte ovanligt i våra dagar, då man så gärna höjer sina pretentioner och omhuldar sitt sämre jag. Det pretentiösa sinnet hos många barn, deras, kanske genom missriktad fostran, uppövade vana att fordra och fordra, allt detta gör, att de bliva dåliga mottagare av gåvor. De kunna inte mottaga för intet, utan pretentioner, varför gåvor under julens heliga dagar kunna bliva till skada. Det pretentiösa sinnet är en orsak till avund och kiv mellan syskon, då den ene menar sig fått mindre än den andre.

I andra hem stråla icke blott granens ljus så klart utan även föräldrars och barns ögon. Julen är en välsignad högtid. Icke minst hava gåvorna blivit till välsignelse, då de höjt hemmets glädje och förenat hjärtan på ett innerligare sätt. Sådana jular lämna efter sig våra skönaste barndomsminnen, dessa minnen som i en framtid skola le mot oss och frammana hjärtats bästa känslor. — Hur kunna gåvor bliva till sådan välsignelse, fastän de varken äro stora eller dyrbara i yttre mening? Man förstod att taga emot på rätt sätt, för intet. Det pretentiösa sinnet hade icke fått växa upp som ett ogräs på hjärtats mark. Där växte i stället tacksamhetens skönt doftande blommor.

Vi hava fått för intet, då vi från våra fäder tagit emot gåvor så många, att vi icke kunna räkna dem alla. Vi hava ärvt vårt kära fosterland och den kultur, som där under århundraden utvecklat sig. Inför detta måste vi säga, att vår förtjänst är utesluten. Vi skulle inte stå på den ståndpunkt, där vi nu stå, om inte våra fäder for oss brutit mark, anlagt vägar, gjort uppoffringar, arbetat och tänkt. — Med vilket sinne mottoga vi dessa gåvor? Få de bliva något, som skadar vår själ, eller som leder till välsignelse? — Det beror på sinnet hos oss. — Det pretentiösa sinnet gör många till dåliga mottagare. Gåvorna kunna bliva tvisteämnen. Somliga roffa åt sig mer, än vad de hava rätt till, utan att deras hunger efter mer och mer stillas. Andra täras av avund och känna hatet i sina hjärtan. En sådan materiell hunger i girighetens eller hatets gestalt blir detta torne, som i hjärtat förkväver den goda säden, under det att de i och för sig värdefulla gåvorna få bliva själar till skada.

Där tacksamhet finnes, bliva även kulturens gåvor till välsignelse. Där växer en sann kärlek till hembygd och fosterland. Där känner man sig nöjd med den uppgift, man fått, och man förnimmer arbetets helgd och glädje. Gåvorna, som man fått taga emot, giva ansvarskänsla. Tager man emot det gemensamma fädernearvet med tacksamhet, då förstår man att taga detta ur Guds hand. Då känner man sig stå i skuld till både Gud och människor, och då utvecklas trohet och ansvarskänsla för de uppgifter, man fått. Arbetet blir till gudstjänst.

Vi tala och sjunga stundom om Fädernas kyrka. Denna kyrka, som i juletid strålar av ljus och stämmer sinnen till högtid, har förmedlat till oss den största av alla gåvor, Kristi evangelium, Guds ord. I vilket sinne taga vi emot denna dyrbara gåva, detta levande ord? Man kan taga emot Guds ord på två sätt, antingen sig själv till dom eller till frälsning. Den, som på ett ovärdigt sätt hör eller läser Guds ord, han gör sig skyldig till synd och drager en dom över sig. Är det pretentiösa sinnet med, äro vi högmodiga, räkna vi med egen förtjänst inför Gud, då får ordet ingen ingång i vårt hjärta. Sinnet förstockas. Då hör man sig till dom.

Taga vi emot Guds ord för intet, med tacksamt hjärta, då blir ordet oss till välsignelse, till frälsning och evigt liv. Ju mer vi kunna tacka, desto mer öppnas våra ögon för rikedomen i Guds ord. Ju mer vi kunna tacka, desto mer vilja vi taga emot av Kristi evangelium. Gåvan blir en verklig julgåva. Jesus födes på nytt i vårt inre, och vi växa till större likhet med honom.

Inför julens gåvor böra vi lära oss mottagandets konst, att taga emot för intet. Då låta vi människor komma i tillfälle att giva, och vi komma i tacksamhetsskuld till dem. Osynliga band förena hjärta med hjärta. Så bör det vara. Vi människor böra allt innerligare förenas med det kristna broderskapets band.

Konsten att rätt taga emot gör oss ödmjuka, fria från pretentioner. Även detta leder till välsignelse och har med vår helgelse att göra. Kunna vi rätt, för intet, taga emot gåvor av varandra,

så kan detta bliva oss en hjälp, då det gäller för intet, utan känsla av egen värdighet, taga emot gåvor från Gud. Detta mottagande binder oss starkare vid Gud. Vår tacksamhetsskuld till Gud ökas. Likaså vår ödmjukhet. Denna ödmjukhet betyder, att Gud kan få större makt över oss. Detta är den största välsignelse, som kan vederfaras oss, när Guds nåd får makt med oss, och när nåden blir den gåva, som vi fått för intet.

Det är en konst att giva gåvor på det rätta sättet, utan självisk beräkning. "I haven fått för intet; så given ock för intet", säger Jesus. Given utan tanke på lön.

Det kan ligga bitterhet i givandet. Så blir det, när man giver av tvång, med motvilligt hjärta, kanske för att bliva utav med en besvärlig tiggare, kanske för att lugna sitt eget samvete. Många giva på det sättet. Det vilar ingen välsignelse över ett sådant givande.

Det kan ligga glädje i givandet, något som göres för intet, av kärlek. När Gud gav sin Son till världen, då låg det kärlek i hans gåva. Den gåvan kostade något, och den gavs, icke med bitterhet, utan med givandets glädje. Joh. 3: 16.

Många få under julen giva gåvor. Detta gäller framför allt dem, som äro familjefäder. Mången familjefader vet nog, att utgifterna under julen bruka bli större än vanligt. Det kanske rent av blir svårt få slantarna att räcka till. Men därför behöver glädjen icke fattas.

"*Saligare är att giva än att taga*", säger Jesus. Detta ord besannas endast, om man förstår att giva på det rätta sättet, i det rätta sinnet. Det

kommer inte an på, huru många och huru dyrbara gåvor, man giver. Det kommer an på, om det finnes kärlek i gåvan, ty det är kärleken, som give gåvan dess rätta värde. Man kan giva för att beräkna få nytta av sitt givande. Detta är ej det rätta sinnet. Man kan giva utan tanke på lön, för intet, därför att kärleken tvingar. Dit böra vi komma.

"Jag vill bliva lycklig." Så tänka de flesta, kanske alla. — I ett poem skildras en man, som dag efter dag jagade efter lyckan, men som aldrig på det sättet kunde hinna upp denna. Han blev allt ivrigare i sitt jagande, och när han sträckte ut sin hand för att gripa efter lyckan, då vek denna undan och försvann. — Men en dag gick denne man ut för att glädja andra, och då märkte han, hur han ägde lyckan hos sig utan att behöva jaga efter den.

Detta är en livets lag, att när man för intet, utan självisk beräkning, söker göra andra lyckliga, då blir man själv lycklig. Man kan inte jaga lyckan och så hinna den fatt, gripa den för att behålla den. Lyckan flyr undan och förvinner som en skuggbild. Men får man vara med om att utan egen beräkning, i kärlek, glädja andra, då märker man, att man äger lyckan i sitt eget hjärta. "*Saligare är att giva än att taga.*" Detta kan inte förklaras. Det kan endast konstateras som en livets lag.

När far på julaftonen får dela ut de efterlängtade gåvorna, och när han ser sina anhörigas glädje, då är han själv den icke minst lycklige. — När mor försakar och offrar för sitt barn, såsom

en kärleksfull mor kan offra, och när hon ser barnets fröjd, då känner hon sitt inre svälla av lycka. Hon förstår att giva på det rätta sättet, och gåvan medför välsignelse, ty hon giver för intet, utan självisk beräkning.

"Jag har intet att giva", säger någon. "Hur gärna skulle jag inte vilja vara en givare, bara jag kunde. Men jag är så fattig." — Nog äro många fattiga. — men det må åter nämnas: Det kommer inte an på huru många och huru dyrbara gåvor man giver. Många i världens ögon dyrbara gåvor hava varit utan välsignelse, därför att de givits av självisk beräkning, utan kärlek, på ett nedlåtande, rent av sårande sätt. — Å andra sidan hava många i världens ögon ringa gåvor varit dyrbara, därför att de givits i kärlek. Jesus värderade änkans skärv. Paulus har sagt: "*Om den goda viljan är för handen, så bliver den välbehaglig med de tillgångar, den har, och bedömes ej efter vad den icke har.*" 2 Kor. 8: 12. Här är även ett ord av Petrus: "*Silver och guld har jag icke; men vad jag har, det giver jag dig.*" Han gav ett hjälpande trosord. Ett sådant ord i kärlek är också en värdefull gåva. — Du kan kanske inte giva dyrbara presenter. Men du kan räcka en hjälpande hand. Du kan säga ett vänligt ord. Du kan besöka din sjuke, ensamme granne, göra honom en tjänst, gå ett ärende. Också på det sättet kan man giva. Du kan giva din trohet i arbetet, du kan vara en god vän, ett gott föredöme, du kan bära någon på förbönens armar. Även detta är att giva, och man kan känna sig salig i ett sådant givande, bara man giver osjäl-

viskt, för intet. Ingen är så fattig, att han icke har något att giva.

Det kommer an på givandets sinne, om det finnes kärlek, om man giver något av sig själv i gåvan. — Detta sinne kan man inte själv skapa eller tvinga fram. Man kan endast öppna sitt hjärta för det. Därför måste man vara en mottagare för att kunna bliva en givare. En källa måste ständigt från källådern mottaga friskt vatten för att kunna giva friskt vatten. — Skall givandets sinne hos oss bevaras friskt, då måste vi stå i förbindelse med källådern, med Guds nåd i Kristus Jesus. Herren Jesus, julens gåva, talar om Guds nåd och kärlek. Ju mer vi inför Guds ord och under bön öppna våra hjärtan för Guds nåd, desto mer fylles vårt inre av givandets sinne och glädje. Man giver inte av självisk beräkning, inte för att bliva sedd av människor, inte för att köpa sig ett gott samvete, inte för att räkna med förtjänst inför Gud; utan man giver, "*ty Kristi kärlek tvingar oss*", såsom Paulus uttrycker det. Gåvan må i världens ögon synas dyrbar eller billig, den har i vilketdera fallet i Guds ögon sitt stora värde, om där bakom finnes givandets sinne, en verklig kärlek, en personlighet som måste taga sig detta uttryck, ett givande för intet, utan självisk beräkning.

Inför julens gåvor påminnas vi om mottagandets och givandets rätta sinne. Vårt mottagande av Jesus, vårt umgänge och vår vänskap med honom komma vårt inre att växa och utvecklas så, att vi kunna giva på det rätta sättet. Bliva vi rätta mottagare av Guds nåd, och bliva vi rätta giva-

re av kärlek åt bröderna, då bliva vi redskap i Guds hand, som få tjäna med i arbetet för Guds rikes uppbyggande till ett fridsrike bland människors barn. E. O. B.

Min första julotta

JAG minns ännu i dag, fast jag är gammal vorden, min första julotta. Vid den var jag inte gammal, troligen blott tre år och tre månader. Det var mildvader den julen. Far brukade annars åka på släde till kyrkan vintertiden. Men denna jul fanns intet slädföre, och morgonen var kolmörk. Följaktligen gick far till fots den ungefär en fjärdingsväg långa vägen, och mamma med lilla syster fick stanna hemma. Vägen bar över en å genom en skog, och jag kommer ännu ihåg, hur mörkt det var.

Naturligtvis var jag för liten för att gå och åkte därför på fars rygg. På grund av mildvädret var det inte kallt, och jag kunde därför hålla i mina händer ett stort rött äpple, som jag fått till jul och storligen gladdes åt.

Det gick mig emellertid icke bättre än att jag, när vi voro framme och ljuset från kyrkfönstren tilldrog sig min uppmärksamhet, tappade mitt äpple. Det blev stora bekymmer. Far satte ner mig på marken, när jag började gråta, för att om möjligt söka reda på äpplet. Därvid bar det sig icke bättre än att jag föll omkull och slog pannan i en sten, att där uppstod ett litet sår, som blödde.

Inget äpple stod att finna i mörket, och far hade nog händerna fulla, när det gällde att torka mina tårar. Vad medel han tillgrep har jag naturligtvis glömt.

Vilken sällsam värld, som mötte mitt öga, när vi hunno fram till templet! Det vimlade av folk utanför i natten, och min fantasi spelare värre. Ljuset från fönstren i kyrkbyn, i sockenstugan, som låg mitt emot kyrkan, och i templet var det enda skimret i den tjocka natten, ur vilken man nätt och jämnt kunde se vimlet av folket röra sig som sällsamma skuggor.

När vi hunno fram stod kyrkdörren öppen, och därifrån tycktes all himmelens härlighet strömma ut. I detsamma började klockorna gå. Fröderyds kyrka hade tre vackra klockor på den tiden, och det var klockeklang vid jul, som hette duga. Att det var talljljus, som oupphörligt måste putsas av kyrkväktarens och kyrkvärdarnas saxar för att ge ifrån sig sitt dunkla sken, störde icke på den tiden intrycket av ljusmängden som fyllde templet. Röken och oset från dem hörde till högtidligheten och lämnade minnen i barnasjälen av vad man kunde kalla tempelatmosfären, som var allt annat än obehaglig. Mitt undrande öga vandrade från den ena till den andra av de väldiga, nyskurade ljuskronorna av mässing, som tycktes hänga ned från själva himlavalvet. Så började gudstjänsten — dubbelgudstjänst: ottesång och högmässa. Det tog goda tre timmar i kyrkan julmorgonen på den tiden. Mellan tjänsterna värmde man upp sig vid en väldig brasa nere i sockenstugan.

Till ett intryck för livet för mig satte sig orgorna, den mäktiga piporgeln, i gång. Vem som spelade dem vid mitt första kyrkobesök — ty omskrivna julotta var icke mitt första kyrkobesök — minns jag nu icke. Men av alla intryck från templet under min barndom var musikens det starkaste. Hur mitt hjärta drack in salighet ur de mäktiga koralerna och det underbara orgelbruset. Jag är mäktig än i dag att framkalla stämningen och känna det himmelska behag, som vissa koraler med sina individuella tonföljder framkallade. Ingen må undra på, om jag sätter psalmsången högst av all sång redan därför.

Så minns jag prosten klädd i mässkrud stående inför altaret. Hur han mässade med sin mjuka, sällsamt vibrerande stämma!

Och när vi så gingo hem, hade det dagats, och vi funno äpplet. Visst minnes jag det. Och så minnes jag, huru mycket jag hade att tala om för mor, när jag kom hem, och hur stolt jag var. Såret i pannan? Det var bara en liten skråma. Men minnena av min första julotta blevo rikedomar för livet.

C. A. Lönnquist.

Inför det nya året.

I Jesu namn, som allt förmår,
jag möter trygg ett skönt nytt år.
Den kraft han lovat skall jag få,
den väg han visar vill jag gå.
Men om hans ord ej leder mig,
jag tappar bort den rätta stig.

Åt Herren jag mig helga vill
med allt vad här mig hörer till.
Vad han beskär från dag till dag
skall nyttjas efter hans behag.
Den som i kärlek offrar allt
välsignad varder tusenfalt.

Pris vare dig, vår Fader blid,
för denna nya nådetid!
Snart evighetens dag uppgår,

då gryr Guds rikes jubelår.
Jag nalkas får Guds helga tron
med frid och hopp och lovets ton.

Så tystne varje klagoljud
för lovsång till vår frälsnings Gud.
I ödmjukhet jag tar emot
Guds frid vid nådens altarfot
och prisar Herrens trofasthet
i dag och i all evighet.

H. W.

Nytt år

DEN tanke, som är med ett årsskifte förbunden, lockar ofta konstnären att pröva sin förmåga. Han tecknar det gamla och det nya året vid sidan om varandra. Det gamla framträder då vanligen under bilden av en grånad åldring, som, gripen av dödens starka hand, drager sin sista suck. Eller ock blir det gamla året en gubbe med böjd rygg och fårade drag, som tungt stödd på sin stav med bekymrad uppsyn säger farväl för att aldrig mera komma igen. Det nya året däremot möter oss vanligen under bilden av ett barn. Än ligger detta, nyss till världen kommet, i sin vagga; än framträder det som en liten pilt med änglavingar, som ser på oss med ett öga, fyllt av glädje och soligt hopp. Det gamla årets dystra blick bekymrar ej detta frimodiga unga liv. Rätt från Guds ljusa, glada himmel kommer det och förstår därför ännu intet av tidens ve. Gubben misströstar, barnet hoppas; gubben är fattig, barnet är rikt.

Konstnären må nu tänka och måla bäst han vill och kan; en verklighet som vi, när ett nytt år omsider kommit, alla kunna fatta är, att det gamla året då *är borta* för att aldrig vända åter.

Hurudant är det gamla årets avsked? Måhända fullt av missräkningar och bekymmer? De goda

nyårsönskningarna, som överflödade i dess begynnelse, gingo ej i fullbordan. De glada förhoppningarnas grönskande brodd vissnade så snart och förvandlades — huru underligt! — till stingande törne. Tiden blev så vrång. Och när slutet äntligen kom, när årets sista timma slog, blev det intet glatt farväl. En tung suck blev dess avgångsbetyg.

Varför så? Spörj ditt eget hjärta, min vän. Orsaken torde nog till en del kunna finnas i förhandenvarande yttre förhållanden. Men, "känn dig själv!" Så manar dock varje gånget år med omutligt allvar. Hade du själv varit något annat än du är, skulle det flydda året också ha gestaltat sig helt annorlunda, än nu är fallet. Såsom ett nådeligt Herrens år skulle det då hava varit för dig ett välsignelsens år, som du med hjärtats ödmjuka tack kunnat säga farväl.

Nytt år! Tidens spenabarn ligger där i sin vagga. Må du förstå, att det barnet är en Guds gåva till dig. Med ett rätt moderligt hjärta måste du därför vårda det späda livet, att det måtte stärkas, frodas och bliva till välsignelse. Det är en himlagåva, som måste vårdas med ett himmelskt sinne. Skall du kunna vara rätt aktsam om detta ditt barn, måste du bedja Gud om vishet. "Gud, hjälp mig nyttja tiden rätt och skaffa nytta på allt sätt."

Se pilten med vingarna och den ljusa, hoppfulla blicken! Det gamla året må ha varit hurudant som helst. Det nya kommer med nytt hopp, med nya möjligheter, ny kraft. Grip då hoppets rikedom, slut den snarligen till ditt hjärta. Skyn-

da dig, eljest flyger det sin kos. Må det gamla årets missräkningar ej ha brutit din kraft, endast gjort dig ödmjuk. Det nya året är ett barn. Möt det med barnasinne. Tro på den ljusa, hoppfulla barnablicken. Den skall ej svika, blott du ej försummar Guds nåd, blott du är trogen i det lilla. Det flydda årets trångmål må åter möta. *Frukta ej, tro blott!* Gud hjälper den, som verkligen vill bliva hulpen. Du skall få se, att det skall bliva nog både till mat och kläder samt allt annat, som av nöden är. Och så kan du gå fram mitt igenom svårigheterna med barnets glädje i din själ. Lär dig att leva den tjänande och offrande kärlekens liv, Jesu Kristi liv, så skall du bliva "ung på nytt", mitt under det att år och dagar fly. Och må detta trons och kärlekens ungdomsliv vara som en rik livskälla för alla med vilka du kommer i beröring.

Vår Gud förmår göra utöver allt, vida mer än vi begära eller tänka, efter den kraft, som verkar i oss. Honom vare ära! B. B.

Inför det okända

INFÖR det okända stå vi, när vi börja ett nytt år. Sköta vi ett träget arbete, som dessutom blivit oss kärt, så gå visserligen dagarna och veckorna mycket fort. Skänkes oss mellan arbetstiderna den behövliga vilan och vederkvickelsen, så går tiden dubbelt fort. Då är ett år ingen lång tid och behöver icke innebära synnerligen mycket av förändring och överraskning.

Men vet du säkert, att du *får* sköta ditt arbete under hela det år som nu går in? Det finnes dock något, som heter arbetsbrist. Den kan stå dig närmare än du anar. Och vem vågar ansvara för att du *kan* arbeta, om ock arbete finnes i överflöd? En smygande sjukdom, som till sist bryter fram med stor våldsamhet, en oväntad olyckshändelse, vilken på ett enda ögonblick gör slut t. o. m. på "jättekrafter", ändrar med ens allt! Du står inför det okända!

Vilan och vederkvickelserna — du behöver dem. I vår jäktande och nervösa tid behövas de mer än väl. Och ingen plats i världen skänker dem så rikt och rent som hemmet. Är ditt hem sådant det bör vara, så möta dig där varma, deltagande,

uppmuntrande blickar och ord. Till ingen i hela den stora människoskaran kan du tala så oförbehållsamt — ingen, ingen förstår dina bekymmer och delar dem, ingen lyssnar så till dina planer och förhoppningar, som hon, vilken i uppriktig och ren kärlek blev din ungdomsbrud. Du har henne nu som vårdarinna av ditt eget lugna hem. Men nästa nyår? *Kanske* minnet blott och förlustens smärta och den lilla kullen på den kala kyrkogården! Inför det okända stå vi!

När slitet och släpet gör blicken nästan slö och pannan djupt fårad, äger ingen sådan makt att tända elden på nytt och släta rynkorna ut som ett varmt barnaöga och en liten mjuk barnahand. Det är sant, de kunna vara tröttsamma ock de små, särskilt för dig, du mor. Men kräva de mycket, så giva de dock än mer. — Har du tänkt på, hur det *kan* bli under det år, som går in? Det kan gå så, att barnablicken irrar i feberyrsel, och barnahanden bränner het under långa, ängsliga, ändlösa nattens timmar, och ovisst är, om livet skulle segra eller döden. — Ja, inför det ovissa stå vi!

Om nu allt detta är sant — och du *vet* att så är —, hur kunna vi då få ett enda lugnt ögonblick och en liten glimt av glädje och fröjd? Och vi behöva dock både ro och glädje i livets strid. Skall man endast söka rycka dem till sig, gripa dem som ett rov, glömma allt oroande och låta det gå så länge det går? Skulle, med andra ord, det klokaste vara att följa den hedniska tanken: "Låtom oss äta och dricka, ty i morgon måste vi dö"? Mången tror så — lever så! Men kan *det*

skänka verklig ro, att man söker glömma det oroande? Kan *det* kallas glädje att "festa", resa, bullra — så länge det möjligen går? Och sedan, när det icke går längre, vad kommer då? Hur blir det då? Du ser, att frågorna komma igen. Det hjälper icke — du står inför det okända!

Det enda lugna och trygga, det som ensamt kan skänka ro och glädje, är detta: *vi stå icke ensamma och övergivna inför det okända!*

Han, i vilkens namn vi få begynna även detta år, möter oss ånyo. Hans godhet är varje morgon ny. För honom är det okända — känt. Han vet, vad som även i år skall möta oss. *Det är han, som sänder oss det,* både de mulna dagarna och de solljusa. Och vi *behöva* såväl de mulna som de ljusa, likaväl som årsväxten behöver både regn- och solskensdagar.

Det är mycket som de flydda åren fört med sig. Dagar av fröjd och sorg, av gåvor och förluster, av lycka och felslagna förhoppningar hava växlat. Och under allt detta har Herren i stillhet talat till dig, utan att något människoöra hört det. Har du själv hört det? När han tog dig ut från folket och larmet för att tala ensam med dig, kanske i den tysta, sömnlösa natten — när han förde dig till någon av de dinas sjuk- eller dödsbädd, där det var så tyst och stilla, och evighetens ro till sist sänkte sig över de slutna ögonen — säg, fick Gud tala till dig i denna stillhet? Blev den sanningen dig klar: *"Det är gott att hoppas i stillhet på hjälp från Herren"?*

Det finns gott om människor, som aldrig bli stilla. De äro rent av rädda för stillheten och

undfly densamma. Därigenom undgå de visserligen all djupgående självrannsakan och allvarlig självdom; men de gå också miste om förklaringen till livets djupaste händelser och om styrka i motgång som i glädje.

"Varen *stilla* och besinnen, att jag är Gud."

Så vilja vi luta våra huvuden i Faderns sköte, såsom trötta barn om aftonen pläga komma till far eller mor och där bliva stilla efter dagens larm och oro, dess glädje och sorger. *Där*, vilande i Guds sköte, vilja vi blicka *tillbaka* på det år, som senast gått, och på den tid, som före detta runnit hän. Och *där*, i hans sköte, besannas den frommes ord:

"Evad han tager — eller giver —
samme Fader han dock bliver."

Ty "*Herren är god mot dem, som förbida honom, mot den själ, som söker honom.*"

Ett är det, som särskilt borde bringa oss till eftertanke vid årsskiftet — vår synd. Varje dag i det år, som gått, har en fråga till oss. Har intet genom vår försummelse gått förlorat? Finnes intet mörkt blad i vårt livs historia under år 1928 blott? — "*Herrens nåd är det, att det icke är ute med oss!*"

I helgad stillhet uppstiger också *lov till Gud.* Se vi tillbaka, så få vi mycket att tacka för. Han har beskyddat och bevarat oss ända från barndomen. över hus och hem, över våra små har han hållit sin skyddande hand. För allt detta och mycket, mycket mera må du lova honom — gärna *i stillhet.* Ja, "ty det finns också tystlåtna, tacksamma barn, vilkas mun blir förstummad genom

föräldrarnas godhet, för vilka alla ord synas fattiga, barn som intet kunna säga, icke därför att hjärtat är tomt, utan emedan det är för fullt. Men om de utan ord sjunka i föräldrarnas famn, så är det ju nog! Gör så, du Guds barn, vid tanken på Guds godhet mot dig."

Det nya året, vad bär det i sitt sköte? Vem besvarar den frågan? Dock, har du sökt stillheten i Guds famn, så vågar du ock förtrösta på honom. Vad som än kommer: "*Han skall väl göra't.*" Ty "*hans godhet är varje morgon ny.*"

C. C.

Tidens tecken

FÖR tidens tecken undrande
vi stå med dämpat mod,
då världens makt så dundrande
sig reser ärestod.
"Dess makt erkänn, dess fana höj,
låt mammon bli din gud!
För honom, mänska, ned dig böj!" —
Så lyder tidens bud.

Och alltför många lyda fort
kommandot, världen ger.
"Se mammonstemplets gyllne port!
Där lyckan mot oss ler!" —
Så tänka de, så följa de
den falska lyckans glans.
O, arma folk, bedårade!
Så lyckan aldrig fanns.

Vill du sann lycka vinna, säg,
på pilgrimsfärden än,
så sök den på den smala väg,
som bär till himmelen,
den väg som Mästar'n täcktes gå,
en lidandets gestalt;
där skall du livets krona få,
där han dig vunnit allt.

Bland sus och dus nu världens barn
de fröjdernas pokal
ifylla — men i satans garn
de hamna utan tal.
Snart avgrunden sig öppnar fort –
"där masken icke dör" —
och världens lycka flydde bort,
dess vänskap den var skör.

Fåfänglighetens träl, ack, o,
vad blir din ändalykt?
Skall du i fridens boning bo,
en brand ur elden ryckt?
Så stanna nu! Dig skynda fort
till korsets källa ren,
då öppnas ock för dig den port
som för till himmelen.

Ja, tidens tecken tälja klart
en saga rosenröd,
och skaror skynda uppenbart
mot andlig, evig död.
Vad göra vi, som Herren ställt
en korsets kämpahär?
Ses vi i striden på de fält,
där striden hetast är?

Mot mörkrets makter kämpa vi
med Andens svärd i brand?
Kanske dess vänskap söka vi,
att med dem hand i hand

till storhet, ära höja oss
och lysa med vårt sken,
för vansklig ära böja oss —
den vinsten blir dock klen.

"I jordens salt, I världens ljus",
så Herren till oss sagt.
Nitälskan för sitt bönehus
han på vårt samvet' lagt.
Skall saltet i förruttnelsen
sin sälta mista nu,
och ljuset i fördunklingen
bli mörkt? Vad säger du?

Upp, kristna folk, till strids dig red!
Här gäller liv och död.
Och kämpa uti slutna led
den kampen, Jesus bjöd,
för livets krona. Dig han själv
skall segerlönen ge,
när glad du står vid livets älv
inför hans anlete.

CARL J. SEGERHAMMAR.

Martin Luther såsom andlig skald och tonsättare

BREDVID sin stora betydelse såsom det protestantiska reformationsverkets första man har Martin Luther också rätt att bliva betraktad såsom skapare av den evangeliska kyrkosången, ty utom det att han var djupt intresserad i kyrkans liturgi författade han flera av de psalmer som ännu brukas i vår gudstjänst; och andra översatte han, så att hela antalet av verkliga Luther-hymner uppgår till ej mindre än fyrtio. Av dessa äro sjutton till finnandes i den Wallinska Psalmboken av 1819 med tre till i den Svenska Psalmboken av 1921.

"The Book of Common Service of the United Lutheran Church" har sju av Luthers psalmer, och i vår egen Hymnal av 1925 förekomma nio. Den Würtembergska har femton, den Revalska tjugufyra och den Strassburgska tjugunio.

På detta sätt ha de olika landskyrkorna gjort sig tillgodo de rika skatter som förekomma i Luthers andliga diktning och tonsättning. Han har nämligen ock satt musik till flera av sina sånger och i andra fall bearbetat redan befintliga melodier.

I den fina jubelskriften "Luther's Hymns", som år 1917 utgavs av pastor James Lambert, förekommer engelsk översättning till alla de hymner, som Luther diktat. Det bör också nämnas, att åtskilliga av dessa äro att finna i andra samfunds böcker, så att den evangeliska sanningen i Luthers ande även på detta sätt banat sig väg till hela den allmänneliga kyrkan. I första rummet tänker man då på den sköna och segerjublande trospsalmen, "Vår Gud är oss en väldig borg", med dess efter orden så väl funna melodi, vilken må kunna betraktas såsom Luthers egen skapelse. Denna begagnas också inom alla de kyrkor, i vilkas sångböcker hymnen förekommer. — Att man på senare tider trott sig böra antaga att denna melodi till sin upprinnelse är äldre än den lutherska reformationen, känna vi till, och detta må ju till någon del ha sin riktighet; men det var dock genom Luthers väldiga psalm som den kom att flyga fram såsom en segerhärold i hela den protestantiska världen, där den ännu i dag med rätta anses såsom den skönaste klenod.

I den svenska koralboken äro numren 9, 31, 35, 124, 159 och 188 ursprungligen komponerade av Luther. Bearbetade och av honom till kyrkosången anpassade äro dessutom 1, 21, 22, 63, 103 och 478. Av betydande värde som dessa tonsättningar äro komma de säkert att för alla tider behålla sin plats i den lutherska kyrkosången. Numren 22, 63, 103 och 478 äro särskilt kända för storslagenhet och hänryckande lyftning. Älskad och berömd framför alla är dock koralen "Vår Gud är oss en väldig borg." Hon är, denna psalm,

det kraftigaste uttryck av tro och förtröstan till Herren Sebaot, härskarornas Gud. Hon är den evangeliska kyrkans frihetssång eller, såsom man ock har hört henne benämnas, "den lutherska Marseljäsen". I denna egenskap är hon ett skönt uttryck av protestantismens renaste ande. Hon har ock blivit kallad "Den tyska reformationens nationalhymn", men detta namn är alltför trångt, och med större skäl borde man kalla henne "Den protestantiska världens krigssång". Vid rent konfessionella tillfällen och kyrkliga högtider av trosstärkande art sjunges hon också ännu såsom ingen annan psalm av detta slag inom kyrkan.

Av denna psalm känner man 175 olika översättningar av större eller mindre likhet med originalet. Naturligtvis ha vi ej här tillfälle att nämna mer än några få av dessa. Hon finns på arabiska, armeniska, flera afrikanska dialekter, engelska, estländska, franska, grekiska, hebreiska, italienska, indiska, ryska, de skandinaviska språken o. s. v. Till vacker klassisk grekiska översattes hon på sin tid av professorn i grekiska språket och litteraturen vid Augustana College, Anders Olof Bersell.

Att en psalm sådan som denna skulle hava en gripande historia kan ej förundra dem som känna hennes innehåll och andliga kraft. Vid reformationstiden sjöngs hon helt enkelt överallt, ja, till och med i de romerska länderna. Prästerna voro oförmögna att hindra det. Hon sjöngs av soldaterna, som trängde fram, av tjänarna i hemmen och stundom av de lärde som trodde på Guds trofasthet och rättvisa dom. På mer än en plats blev hon en föregångare till reformationen själv.

Då vid Luthers död Wittenberg föll i fiendehand och de protestantiska lärarna där, såsom Melanchthon och andra, måste fly för att rädda livet, hörde de vid ankomsten till Weimar, dit de begivit sig, en liten flicka sjunga denna sång just som de inkommit genom stadsporten. Melanchthon, som häröver blev övermåttan glad, kallade den lilla flickan till sig och sade: "Sjung, mitt barn, sjung, du vet icke vilka de äro, som du uppmuntrar med denna sång." — Då kurfursten Fredrik III blev tillfrågad varför han ej byggde några fästen i sitt land, svarade han: "Vår Gud är oss en väldig borg."

Vår svenske hjältekonung, Gustaf II Adolf, befallde hela sin armé att, före slaktningen vid Leipzig den 7 sept. 1631, sjunga denna psalm, och då han hade vunnit den härliga seger, som, i enlighet med inskriptionen på minnesstenen, "räddade samvetsfriden åt världen", föll han på sina knän och utbrast i de ord, som vi nu ha i översättning, "Vår egen kraft ej hjälpa kan; vi vore snart förströdda; men med oss står den rätte man: vi stå av honom stödda. Frågar du, vad namn han bär? Jesus Krist det är. Han är den Herren Gud, som, klädd i segerskrud, sin tron för evigt grundat."

Före slaget vid Lützen, den 6 nov. 1632, sjöng Gustaf Adolf återigen tillsammans med sin armé denna oförlikneliga psalm. Det var här den store konungen föll i hjältedöden, men det var ock i detta slag som den protestantiska världen vann sin skönaste seger.

Vid upprepade tillfällen av mera storartad natur har denna psalm sedan sjungits av Herrens härskaror på jorden, och så skall det även ske hädanefter, tills den stridande församlingen fått utbyta svärdet mot segerpalmen och fältdräkten mot de sida vita kläderna i härlighetens land. Då skall Guds och Lammets sång sjungas, så att det skall brusa såsom dånet av väldiga vatten, och märkligare än någonsin skall man höra tacksägelsen därför att "Vår Gud" under striderna på jorden var oss "en väldig borg".

Låtom oss nu höra något närmare om Luthers musikaliska begåvning i allmänhet. Av naturen var han en älskare av musik och ägde en utmärkt vacker tenor. Dessa medfödda gåvor utvecklade han särdeles väl under sin skoltid. I Eisenach tillhörde han en gosskör, som plägade sjunga framför husen på gatorna för att således av vänliga människor få en liten gåva till hjälp vid skolan. Det är tämligen väl känt huru han just genom att så sjunga vann den hjärtliga och hjälpsamma fru Cottas bevågenhet, så att hon till och med upptog honom i sitt hem och behandlade honom såsom en son, medan han vistades i Eisenach. Om denna tid av vänskap och moderlig ömhet, barnslig sång och innerlig kärlek talade Luther sedermera ofta.

Att Luther, då han inträtt i kloster, kom i tillfälle att mera utveckla och uppöva sin sånggåva, är ju tydligt. Det var i klostrens stilla lugn, som sången under medeltiden övades. Den katolska kyrkan är ju också av ålder bekant för sina sånggudstjänster. Den gamla gregorianska sången

hade här sitt egentliga stamhåll, men icke blott det, det var i dessa som sången och tonsättningen utvecklades till skön konst. För sång erbjödo klostren både tid, tillfälle och anledning mer än för något annat kanske.

Denna sin förkärlek till sång och musik blev Luther trogen genom hela sitt liv. Konsten att sjunga satte han över alla konster och vetenskaper, ja, näst till teologien och religionen själv såsom vetenskap; och detta för dess underbara förmåga att uppmuntra hjärtat, skingra sorgen och driva bort frestelserna till synd. "Musiken", säger han, "är den skönaste och härligaste Guds gåva och kommer i värde närmast teologien. Jag skulle icke för någonting vilja sakna den kännedom jag för min ringa del äger däruti. Musiken uppmuntrar människan, gör henne mild, vänlig, ödmjuk och tillmötesgående. Att öva sång är att öva den skönaste av alla konster. Den som väl känner den förädlas därigenom. Sången upplyfter en människa över jordlivets strider och gör henne lycklig och ganska fri från bekymmer. Konungar, furstar och adelsmän borde uppmuntra musiken, ty det är deras privilegium att beskydda de sköna konsterna."

Luther var väl hemmastadd i den enkla gregorianska kyrkosången med dess responsorier och antefonier. Han använde den också vid utarbetandet av den tyska mässan och yttrade därvid ofta till sin vän och medarbetare på musikens område, Johan Walther, att denna musik var skön och för gudstjänsten passande samt att det skulle vara skada för kyrkan, om den ginge för-

lorad. Utom för lutheranerna och den Engelska kyrkan gick den dock förlorad i de protestantiska församlingarna. För övrigt kan det knappast sägas att den Engelska kyrkan har den heller, utom i några kvarlevor som ingå i själva mässan. Den reformerta församlingen har icke någon psalmsång. Antingen måste hon fördenskull sjunga visor — åtminstone bruka vismelodier — eller ock måste kören, och det ofta en hyrd sådan, supplera sången.

Men Luther övade jämväl mera konstmässig musik. Han arrangerade själv sånger för körer, och vid många tillfällen sjöng han tenor vid övningarna. Detta gjorde han icke allenast i hemmet utan jämväl i kyrkan, varest han ville att kören skulle leda församlingssången. I sitt hem var han så mycket sysselsatt med musikens övning, som hans arbete tillät, och icke sällan inbjöd han de studerande att där tillbringa kvällen hos honom med musik och sång. Själv spelade han orgel och luta med förkärlek och var i synnerhet mästare på fiol. Det synes, som om han älskade detta instrument mer än något annat, och kanske var det så, emedan det var så lätt tillgängligt, då han kände sig missmodig och nedstämd till lynnet, vilket i hans melankoli ej sällan förekom. Härom säger han själv: "När djävulen anfäktar mig och icke vill låta mig vara i fred, så tar jag ned fiolen och spelar till min Herres och Frälsares ära, och då måste den onde taga till flykten. Han kan ej vara med då det är fråga om att tjäna Gud och prisa hans namn."

Koralen var dock Luthers egentliga skapelse, och koralen är den lutherska kyrkans högsta prydnad än i dag. Om denna säger Luther: "Det är min önskan att efter de gamla profeters och fäders exempel sammansätta tyska psalmer för folket, d. v. s. andliga sånger eller hymner, så att Guds ord må bli bekant ibland dem även under sångens form. Fördenskull söka vi överallt efter poeter och sångare." I ett brev till Spalatin säger han: "Efter du är en sådan mästare i det tyska språket och så vältalig i dess bruk, så beder jag dig, att du ville hjälpa oss att förvandla Psaltaren till kristliga sånger enligt det exempel som jag härmed sänder dig." På ett annat ställe skriver han: "Lovad vare Gud att vi få sjunga Herren en ny sång, ty han har glatt våra hjärtan och sinnen genom sin kære Son, vilken han utgav för oss att frälsa oss från synden, döden och djävulen. Den som stadigt tror detta, han kan ej annat än vara glad och hjärtligen sjunga, så att även andra må höra det och komma till."

Således är Luther ej allenast den evangeliska kyrkans lärare och reformator, utan han är ock inom densamma den härliga kyrkosångens fader. Det var han som uppmuntrade församlingen att sjunga Guds pris för det att hon återfått Guds ord i dess fullhet och renhet samt nu ägde tillträde till Fadern genom Jesus Kristus i den Helige Ande.

Ur Andens levande källa framvällde den andliga sången på Luthers tid och har sedan dess alltjämt förblivit kyrkans fröjd och krona. Koralen är det, som här står främst, och denna är Luthers skapelse.

S. G. Youngert.

Varför jag går i kyrkan

JESU ord till Josef och Maria, då de efter oroligt sökande funno honom i templet, äro ett svar till varje sökande själ. I templet, i kyrkan bör man finna Fadern och Sonen. Men vi äro lika Maria och Josef däri, att vi ej börja vårt sökande i templet, utan gå först på världen färdevägar, sökande och frågande bland hopen av människor, utan att vår oro kan stillas. Det vore alltför enkelt, ej förenligt med nutidens prisade upplysning, att på fädrens vis fromme bedja med varandra, glade sjunga Herrens pris i fädernas kyrka. En ger sig därför ut att finna visheten, en annan vetenskapen, en tredje en ny religion, som kan giva sin stiftare ett odödligt namn. Men filosofien löser icke världsgåtorna, vårt vetande är ett styckeverk, en fuskreligion släcker ej hjärtats törst efter rättfärdighet och frid.

Men gå till templet. Där bör du finna ende Sonen, som har uppenbarat den himmelske Faderns vilja. I Kristus finner du alla visdomens skatter. Hans domar äro outgrundliga, hans vägar outrannsakliga, han har utgått ur kärlekens fadersskötе och genomfarit himlarna, han har skådat det osynliga, han är A och O, ser orsakskedjan från början till slut. Vid hans fötter bli-

ver hjärtat stilla som ett barn i modersfamnen, du har funnit det ena nödvändiga, du har den verkliga livsglädjen, som samvetet gillar.

Har du upplevat detta i din kyrka, så flyga ej tankarna längre, där vingarna brännas, du ser, att du ej är för mer än dina fäder, som sökt och funnit frid och den eviga sabbatsron i sin kyrka, där Gud bor.

Jag förnimmer då något av historiskt samband mellan det som hänt och det som är och ser framför mig de många leden, som under den avgörande nådetiden mellan födelsen och döden sökt och funnit den fasta grundvalen, som givit deras ande ro och vila, då de slutat sina dagar och samlats till sina fäder i kyrkans och altarets närhet.

Jag upptäcker under kyrkans gudstjänst icke endast dem som gått före mig utan också att jag omgives av en skara med samma frågor och samma evighetstörst, som jag själv känner. Olika i samhällsställning, män och kvinnor, fattiga och rika, unga och gamla, olika i yttre avseende och dock lika i andlig fattigdom och längtan efter en rättfärdighet, som består inför Guds dom.

I kyrkans sköte har du i spädaste barndomen tagits upp i Frälsarefamnen och fått hans välsignelse i dopet.

I kyrkan har du i ungdomens vår böjt knä och lovat att vara en lem i Kristi kyrka och skänkt din Gud, den levande Guden, den första, den högsta kärleken. Där får din inre människa ny kraft, då du mottager Kristi lekamen och blod till evinnerligt liv.

Mången brudgum och brud sluta i kyrkan sitt för livet oupplösliga förbund och se upp till honom, som är sin församlings brudgum. Du följer dina vänner, den ene efter den andre, till den sista vilan och kan ej känna dig oberörd vid skilsmässan, som dock snart förenar dig med de hädangångna genom din egen död, under det att någon annan fyller din plats i den jordiska kallelsen.

Men icke allenast i *min* kyrka samlas de, som söka Herren, utan på Herrens dag uppstämmas böner, lovsånger och frambäres det evigt nya evangeliets budskap i alla kyrkor i vårt land och i andra kristna länder. Vi se i anden alla dessa tusentals kyrkor sammanfogade till en helig, allmännelig kyrka. I kraft av Jesu Kristi ord: "Gån ut och gören alla folk till mina lärjungar", växer antalet av församlingar hos alla folk till det träd, som en gång skall överskugga hela jorden. Ja, även hela Israel skall en gång varda frälst och få över sig utgjutet en nådens och bönens ande, så att de se upp till honom, som de hava stungit, på det att de ej skola förgås utan få evigt liv.

Låt intet störa dig från att bevista gudstjänsten. Hindren, som själafienden uppreser, äro många, och då du blivit besegrad och börjat hålla dig borta, blir för varje söndag din stridskraft svagare.

"Utrannsaka mig, Gud, och känn mitt hjärta; pröva mig och känn mina tankar, och se till, om jag är stadd på en olycksväg, och led mig på den eviga vägen."

Jag kan vara en flitig kyrkobesökare och dock icke söka Kristus. Vi kunna med våra gudstjänst-

besök hava annat mål än lyssna till Guds ord. Mycket av detta andra kan vara gott och lovvärt, men har endast samband med vad som hör denna tidsålder till och förbrännes såsom hö och halm av den luttrande elden. Prästens vältalighet, musikens skönhet, kyrkans murar och det heliga rummets konstnärliga prydnad draga oss med makt, men Jesu ord är dock det ena nödvändiga och måste ställas över allt det andra.

En god sed från fäderna är att, då man kommit in i kyrkan, böja sig ned i bön. Sinnet behöver stämmas till andakt, världens brusande dörrar slutas, prästen behöver din förbön, då han tjänar dig med att frambära Guds ord, du själv behöver Guds Andes bistånd mot de onda tankar, som just i de stunder, då du betraktar Guds ord, komma flygande över dig.

Att besöka gudstjänsten blir ej gammalt och enformigt. Under kyrkoårets sön- och helgdagar behandlas kristendomen från olika sidor. Där gives en andlig rikedom och fullhet. Jag vill påminna om adventstidens längtan efter Herrens Jesu ankomst, julen, barnens glädjehögtid, passionstiden, då sinnet förberedes för påsken, påsken, då Kristus målas för våra ögon såsom korsfäst och uppstånden, och pingsten, Andens och hänryckningens tid.

Kyrkobesöken, rätt betraktade, giva intryck, som sysselsätta dig, då du vilar från arbetes plikter, och stärka själen under vardagslivets besvärligheter.

Vad är det slutliga målet för våra kyrkobesök?

Att själva bliva ett Guds tempel, där den Helige Ande bor i hjärtat, att bliva levande stenar i den tempelbyggnad, som icke är gjord med händer och som vilar på klippan Kristus, den fasta grundvalen, som aldrig kan vackla.

"Give då Gud, att, var vi bo,
alltid, när klockorna ringa,
samlas vi må i Kristi tro,
Herren vårt offer att bringa,
hämta i bön hans håvor ned,
skåda i hoppet den sabbatsfred,
sist för Guds folk står åter."

M. Swenson.

Våra kollekter

"FÖRSAMLINGENS gåvor äro endast frukten av Guds gärningar med henne; hon frambär böner, bekännelse och lovsånger samt insamlar kollekter till understödjande av kärlekens verk", heter det så vackert i den nya svenska Evangelieboken, där det talas om gudstjänsten. Och visst är det så, att när en gudstjänstfirande församling verkligen står såsom en mottagare av Guds välgärningar, frukten därav icke utebliver. Det blir bön, bekännelse och lovsång. Denna härliga frukt av Guds gärningar med oss hör ovillkorligen med till det möte mellan Gud och hans församling, som gudstjänsten alltid erbjuder. Vad vore också en gudstjänst denna sköna frukt förutan? Det skulle kännas mycket tomt därinne i hjärtat på vägen hem från detta möte med Gud, om den gudstjänstbesökande icke låtit sitt hjärta vara med om att i helgedomen frambära frukten av Guds gärningar med honom. Dessa Guds välgärningar äro ju alltid lika stora, men framför allt böra de under den stilla sabbatsstunden i Herrens helgedom kännas så överväldigande, att de oemotståndligt mana till bön, bekännelse och lovsång.

Men de vilja också få mana till något annat. Gud väntar även en annan frukt av sina välgärningar från den, som är den lycklige mottagaren

därav. Och den frukten består i våra kollekters frambärande på Herrens dag i Herrens tempel. Förstår varje gudstjänstfirande sig på också det frambärandet? Nej, långt därifrån! Även där "tempelsången stiger andaktsfull mot himlens höjd", kan det vid samma gudstjänst vara ovanligt klent beställt med söndagens kollekt. Tala inte de små kollekterna från många av våra församlingar sitt tydliga men dystra språk om vad deras gudstjänstbesökare tänka om kollektväsendet i allmänhet? Är det inte, som om de skulle vilja säga detta: "Det går mycket väl att fira gudstjänst utan att bry sig om de där efterhängsna kollekterna"?

Ja, man kan t. o. m. få höra gamla kyrkobesökare uttala sig med en viss överlägsenhet om våra kollekter. Det vore bra, tycka de, om man kunde få bort upptagande av kollekterna. Det verkar bara störande vid gudstjänsten. Men där så är fallet, där måste den gudstjänstfirande vara mycket lätt att försätta ur andakt. Det bleve kanske icke så svårt att borttaga dem. Den reformen skulle man nog kunna genomföra utan någon starkare opposition.

Men sättet för kollektens insamlande borde egentligen icke för en uppriktig gudstjänstdeltagare betyda så särdeles mycket. Och det gör det heller icke. Han tänker mera på vad våra kollekter egentligen avse. De äro ju många och upptagas för olika ändamål, men alla avse de ett "understödjande av kärlekens verk". Och skulle vi icke alla vilja vara med om detta vid en gudstjänst på Herrens dag? Vi få ju då, om vi annars

vilja det, själva taga emot de allra största gåvor från Guds skattkammare. Här erbjudas oss alla skatter, inför vilka vi måste utbrista: "O, vilket djup av rikedom hos Gud!" Den störste syndare får komma och "ösa vatten med fröjd ur frälsningens källor" och känna sig vara föremål för Guds rika faderskärlek. Och allt av nåd och för intet.

Höves oss icke här stor tacksamhet mot den himmelske givaren? Jo, men hur skola vi tacka? I bönen och lovsången. Där hjärtat emellertid tackar och inte bara läpparna, där hjärtat fröjdar sig över levande Gud, där känner den gudstjänstfirande också ett oavvisligt behov att få offra i människokärlekens tjänst. Guds kärlek, motta gen i hjärtat, tvingar fram kärlekens offergåva. Kollekten blir så en integrerande del i gudstjänsten likaväl som bön och sång.

Det är med tanke på vad våra kollekter egentligen skulle vara — ett påtagligt bevis på hjärtats tack till Gud för allt vad vi få mottaga under Herrens sköna gudstjänst — som det är så nedslående att spörja om de små kollekterna inom många församlingar. Man kan inför detta förhållande fråga: förstår icke den gudstjänstfirande församlingen förmånen av att på detta enkla sätt få giva uttryck åt sin tacksamhet mot Gud? Eller sätter den så ringa värde på sin gudstjänst, anser den sig ha så litet att tacka Gud för, när den lämnar Herrens tempel, att den icke bryr sig om att fråga efter, vad Gud väntar av sin församling beträffande den kungjorda kollekten? Inför en del små kollekter kan man nästan tycka, att om

det hade funnits en enda mot Gud riktigt tacksam församlingsmedlem, så borde han ensam ha kommit med den kollekten, om annars tillfälle därtill givits. Här skulle kunna tillämpas Jesu fråga till den samarit, som ensam av tio från sin spetälska befriade kom igen för att tacka sin hjälpare: "Blevo icke tio gjorda rena? Var äro då de nio?" Ja, var är mången församlingsmenighet vid detta viktiga moment i gudstjänsten att i offerhandling tacka Gud?

Men det är, enligt vad det visar sig, icke nog med att ett ypperligt tillfälle till att offra gives. Det är icke heller nog med att offerpenningar finnas till hands, enligt vad det också visar sig. Det kan visst i vilken församling som helst någon gång av en eller annan anledning bli en storartad kollekt. Men det där lysande undantaget säger egentligen ingenting om församlingens ställning till kollektväsendet i allmänhet, då intresset åter hastigt avsvalnar för att sedan ånyo under en lång tid hålla sig så där vid nollpunkten. Får icke kollekten bli en hjärtats sak, det mot den kärleksrike himmelske Fadern tacksamma barnahjärtats sak, så tröttnar man snart därpå. Och då får man så många skäl för sin likgiltighet för allt vad kollekt heter, skäl som icke äro något annat än de otacksammas förhinder.

Skall det bli bättre ställt med våra församlingskollekter, så måste vi lära oss förstå, att detta tacksamhetens offer i Guds hus är något, som Gud ställer oss alla inför. Denna offerhandling är icke något, som vissa församlingsmedlemmar kunna och böra intressera sig för, under det att andra

icke behöva ha några bekymmer därom. Nej, kollekten är varje församlingsmedlems sak, t. o. m. deras, som icke den söndagen, när den upptogs, voro med i Herrens tempel. Ty kollekten är ett gemensamt uttryck för vad Guds församling tänker och känner inför församlingens Gud.

Lycklig den församling, som känner det så varmt om hjärtat inför Guds outsägligt stora välgärningar, att när kollekten blir kungjord om söndagarna, församlingens offergåva faller ned som en tacksamhetens mognade, gyllene frukt i kollektkärlet.

F. W.

En storartad insamling

När vår synod den 8 juni innevarande år sammanträdde till sitt sextionionde årsmöte i Des Moines, Iowa, förelåg ett storartat resultat av den kort förut utförda insamlingen för vårt gemensamma läroverk i Rock Island, Ill. En makalös frikostighet hade därvid ådagalagts av vårt kyrkofolk, och berättelsen därom kunde ej annat än sätta hjärtan i brand och frammana tacksamhetens känslor gentemot honom, som leder människors hjärtan såsom vattenbäckar. Det vart ett stort jubel på den dagen.

När de tidigare svenska kolonisterna landstego på Delaware-flodens minnesrika stränder för snart trenne sekler sedan, vart det en av deras första omsorger att upprätta skolor, stifta församlingar och bygga kyrkor till Guds ära, men de saknade medel och kanske även framtidsblick för betydelsen av ett gemensamt läroverk. Därför nödgades de, sedan de av moderkyrkan hitsända prästerna efter någon tids verksamhet här återvände hem, vända sig till annat trossamfund för prästerlig betjäning, och detta hade till följd, att de gamla svenska pilgrimsfäderna så småningom gingo över till främmande trossamfund och helt förlorades för vår kyrka. Vilket sorgligt kapitel skrev ej **vår kyrka i den kolonien!**

När våra banbrytarefäder för ett åttiotal år sedan anlände hit ut till mellersta västern, drogo de lärdom härav. Delaware-koloniens historia finge icke upprepas. Dessa våra ledande fäder insågo ganska tidigt, att de måste bygga skolor och utbilda sina egna präster. För dem var det en helig plikt att upprätta ett läroverk som en gränsfästning till skyddande av våra samfundsintressen, vår tro och vårt andliga arv. Och så började dessa banbrytare planlägga detta bildningsarbete. Genom beslut, som fattades den 27 april 1860, grundlade de Augustana College och Teologiska Seminarium. Detta beslut var en så heroisk troshandling, att den borde aldrig förgätas. Vi måste beundra dessa våra fäders framtidsblick, i det att de togo detta steg för utbildandet av sina egna präster. Utan denna gärning skulle säkerligen samma historia ha utspelats, som ett par århundraden tidigare med den första svenska invandringen. Om de tidigare svenska kolonisterna i Delaware och Pennsylvania hade visat samma förutseende, så hade vår kyrka i den landsändan räddats från att gå ett så tragiskt öde till mötes, som då skedde.

Men nu tillbaka till ovannämnda insamling. Augustana College stod i år inför en allvarsam kris. Det krävde nya byggnader av olika slag för nuvarande behov och för sin framtida utveckling, och det belopp, som krävdes, beräknades till icke mindre än en och en halv million dollars. Mången tyckte nog, att målet sattes bra högt för denna insamling, då den påbörjades, men det visade sig snart nog, att det var nödvändigt göra det. Hade

en mindre summa satts till mål, hade det säkerligen ej visat sig tillfredsställande, och en ny allmän insamling hade ej varit tänkbar under närmaste framtid, kanske ej under årtionden. Troligen kommer ingen sådan till stånd under närvarande generation. Därför må det betraktas såsom klokt av vederbörande, att de satte målet så högt, som skedde.

Så skred man då i Guds namn till verket. Illinois-, Iowa- och Superior-konferenserna togo på sin lott huvudansvaret för denna insamling för att befästa och stärka Augustana Colleges ställning under den allvarliga synpunkten, att här stod läroverkets framtid inför sitt avgörande. Ur den varma vädjan, som utsändes för denna insamling av medel till Augustana College, "vårt samfunds liv och framtidshopp", taga vi oss friheten anföra följande: "Vi tycka oss se ett pånyttfött Augustana College resa sig, större, starkare, dugligare än någonsin förr, utrustat till att betjäna två eller tre gånger så mycken ungdom som förr från våra församlingar och rekrytera ett ännu större antal unga män i den sviridande kyrkans tjänst. Vi skymta en större och starkare Augustanasynod, fastare än någonsin förr, sammanknuten med de gemensamma ansträngningarnas band, välsignad med större lojalitet som en frukt av gemensamma ansträngningar."

Denna vackra dröm, såsom den nog betraktades av många, ligger nu förverkligad. Läroverkets ekonomiska framtid är betryggad. Det föresatta höga målet är ungefär uppnått. Den stora summan är i det närmaste tecknad. Gud har krönt

de gjorda bemödandena med framgång. En härlig seger är vunnen. Subskriptionen uppgår, då detta skrives, till $1,402,000. Och synoden beslöt vid ovan nämnda möte att fortsätta insamlingen tills ännu $100,000 äro tecknade. Dessutom har synodens Kvinnomissionsförening bidragit med den vackra summan av åtskilligt över $100,000 för de kvinnliga studerandes nya byggnad, som kostar omkring $225,000, och detta är ej inberäknat i ovan angivna belopp. Då insamlingen tog sin början, syntes nog målet, en och en halv million dollars, långt avlägset, och många betvivlade högligen att det kunde nås. Det största individuella företag, som någonsin utförts av vår kyrka och av svenskar och deras ättlingar i Amerika för ideellt och kulturellt syfte har emellertid utförts, och med anledning därav är glädjen inom synoden både stor och allmän. Det kan ock ifrågasättas om någon annan gren av vår lutherska kyrka i Amerika av samma storlek har utfört ett liknande kraftprov.

I denna insamling ingå åtskilliga faktorer, vilka äro särskilt ägnade att väcka glädje och frammana tacksamma känslor. Härvid tänka vi på den in i minsta detalj genomförda organisationsplanen för denna insamling. Det uppgives att mellan sex och sju tusen personer blevo utsedda att handhava densamma. Tjugusju distriktsmöten höllos för att lämna dessa förhållningsregler. Allt var ordnat på bästa möjliga sätt för själva slaget, som stod den 20–28 maj. Med största villighet insatte läroverkets lärarekår, många av dess studerande, ett stort antal pastorer och, som

ovan antytts, en talrik skara församlingsmedlemmar tid och arbete för att under kampanjföreståndarens, dr Pannkokes, skickliga ledning föra detta företag segrande igenom. Ett särskilt erkännande förtjänar läroverkets rektor, dr Andreen, som insatt alla sina kropps- och själskrafter i arbetet. Vi tänka ock på läroverkets alumner, andra f. d. studerande och nuvarande studerande och lärare. Deras andel i denna subskription, som mäter upp till omkring $300,000, må rättvisligen betraktas som storartad. Och våra församlingar inom de nämnda konferenserna ha med denna insamling talat ett språk om sin kärlek till vårt gemensamma läroverk som ej kan missförstås. Det kan tryggt påstås, att en million dollars av den har tecknats av dessa konferensers medlemmar. Och det är troligt, att ännu skall ytterligare nog medel inflyta att öka den tecknade summan till det ursprungligen föresatta målet. Vad detta ådagalagda intresse för läroverket kan betyda för dess framtid, därest det mäter upp till de anspråk, man rättmätigt ställer på detsamma, det är för alla påtagligt.

I detta sammanhang må anföras ett redaktionellt uttalande i *Augustana* för den 7 sistlidne juni, som är högst beaktansvärt. Det lyder som följer: "Men det förtroende, som våra församlingar med denna subskription visat vårt gemensamma läroverk, ställer ett stort ansvar på detsamma, och då särskilt på dem, som av synoden fått förtroendeuppdraget att innehava ledningen av det. Det är visst, att vårt folk önskar att läroverket skall i fortsättningen, utan några alls kom-

promisser, följa sitt ursprungliga av fäderna uppsatta program såsom en av vår kristna tro dominerad lärdomsanstalt. Och vidare säger det med denna insamling, att det skall utvecklas så, att det kan försvara sin plats bland vårt lands bästa colleges. Det säger vidare, att de insamlade medeln skola förvaltas med den största samvetsgrannhet. Det tillkommer därför vederbörande att tillse, det skolans vänner icke bliva besvikna i några av dessa anspråk."

Må det förlänas vårt gemensamma läroverk kraft från höjden att allt framgent hålla korsets fana högt och att troget arbeta vidare i våra fäders spår till välsignelse för vårt folk! Och må Augustana College under kommande sekler förbliva en ädel bildningshärd, som fostrar vår ungdom för livets många olika krävande uppgifter, och en fyrbåk, som lyser de unga framåt och uppåt mot de högsta mål! C. A. L.

Bön för Israel.

O Gud, ditt Israel förlossa.
Du löftet gav med helig ed.
Den nöd, som löftets barn vill krossa
går djupt i sorgsna hjärtan ned.
O Fader, se dess nöd, dess gråt.
Hör, Kristus ber för dem: Förlåt!

Du Sions dotter lovat giva
full frälsning för din kärleks skull,
att rosenfärgad skuld skall bliva
i blodet tvagen vit som ull.
O Gud, som ej vill syndarns död,
lös Israel ur all dess nöd.

O Gud, ditt Sion du utkorat;
det fordom var din viljas tolk.
Och — fast dem synden ofta dårat —

de äro dina, ja, ditt folk.
Du, Sions Herde, minns ditt ord:
En herde och en samlad hjord.

Då hednafolkens flock otalig
har Kristus till sin konung krönt,
skall hela Israel bli salig:
det löftet värmer hjärtat skönt.
Snart hedningarnas fullhet skall
förnimmas på Guds fotapall.

O Fader, du som världars öden
har i din allmakts högra hand,
förlossa Israel ur nöden
och för dem hem till löftets land.
För dem i tron, o Jehova,
till Kristi kors på Golgata!

G. Fletwood.

DE SOM GÅTT

"De skola få vila sig från sitt arbete, ty deras gärningar följa dem."

Upp. 14: 13.

De trognas död

VAD är döden för de trogna?
Blott den mogna
skördens bärgande i frid.
Det är bojan blott som bräckes;
fången väckes
upp till evig sång därvid.

Mörk väl synes gravens klyfta,
dock vi lyfta
blicken hoppfullt över den.
Där blir slut på sorg och kvidan;
andra sidan
är den ljusa himmelen.

Skåda genom dunkel dimma!
Där ses glimma
tinnarna av Salems stad.
Där är hemmet, dit de själa
gärna ställa
färden över kyligt vad.

Ljuvt vid änglavingars susning
går en ljusning
genom dödens skuggors dal,

och på denna himmelsbrygga
gå vi trygga
in i Lammets bröllopssal.

Döden är ej död för dessa,
som sin hjässa
prydd med livets krona få.
Evigt skola de regera,
triumfera;
döden skall dem aldrig nå.

A. B.

I vilan ingångna pastorer

A. V. Anderson

PASTOR A. V. ANDERSON avled i Astoria, Ore., den 1 sept. 1927. Han hade några dagar förut svårt insjuknat i lunginflammation, och hans tillstånd förvärrades alltfort, så att det snart blev tydligt, att slutet var nära. Han var vid fullt medvetande, då detta kom och skiljdes stilla och fridfullt hädan i innerlig förtröstan på sin Frälsare.

Pastor Anderson var född i Pittsfield, Pa., den 6 maj 1876. Han genomgick Augustana College och teologiska seminarium samt prästvigdes i New Britain, Conn., den 16 juni 1907. Hans första verksamhetsfält var i Missoula, Mont. År 1909 antog han kallelse till sv. ev. luth. församlingen i Everett, Wash., varest han med tillhjälp av sin trogna maka utförde ett välsignelserikt arbete. Här kvarstod han till 1917, då han tillträdde verksamheten inom Immanuels-församlingen i Portland, Ore., från vilken han resignerade, då han förlidet år utsågs till superintendent for Columbia Hospital i Astoria. Han kvarstod dock till sin död såsom vice pastor för denna församling, inom

vilken han var varmt avhållen och älskad. Pastor Anderson nedlade såsom församlingslärare ett ovanligt nitiskt och välsignelserikt arbete, och djup var inom denna såväl som bland hans många

vänner sorgen över hans mänskligt att döma alltför tidiga bortgång.

Vid sidan av sin egentliga pastorala verksamhet var pastor Anderson under nio år president för Immanuel Hospitals i Portland, Ore., styrelse och under flera år Portland-distriktets president samt

medlem av konferensstyrelsen m. fl. organisationer.

Den 15 sept. 1908 ingick pastor Anderson äktenskap med fröken Hilda Olson i Utica, Ill., och sörjes han närmast av henne, den efterlämnade makan, och ende sonen Arnold, för vilka han varit den ömmaste make och fader. Dessutom sörjes han av tvenne bröder, J. L. Anderson i Hillsboro, Ore., och Theodore Anderson i Warren, Pa., samt en syster, fru Selma Johnson i Erie, Pa. Brödrakretsen och de församlingar, som denne nitiske och trogne Herrens tjänare haft vård om, deltaga ock i sorgen, med anledning av hans hädanfärd, men glädjas tillika i förvissningen om att han fått ingå i sin Herres vila.

Begravningen förrättades från Immanuels-kyrkan den 6 september och var av sällsynt gripande och högtidlig beskaffenhet. Predikningar och kortare tal höllos av pastorerna dr C. R. Swanson, B. S. Nyström, E. C. Bloomquist, C. G. Bloomquist, Andrew Engeseth, A. M. Green och H. P. Johnson. Under den högtidliga akten uttalades många vackra och varmhjärtade ord rörande den hänsovnes livsgärning samt många innerliga tröstens ord till de närmast sörjande. Jordfästningen ägde rum i Riverview-gravgården.

"Så far i frid, du fridens man,
farväl, du trogne Jonatan:
gack i din Herres glädje in
och lönen för din möda finn.

Om aftonen är pust och gråt,
då vänner måste skiljas åt;
men Gud en bättre morgon ger,
då ingen gråt skall vara mer."

J. TRUEDSON.

Olof Lindgren

FREDAGEN den 22 okt. 1927 utkämpade pastor Olof Lindgren sin sista strid, omgiven av sin trogna hustru, fru Anna Lindgren, sonen Victor, ett par ämbetsbröder och andra vänner. Efter blott en månads sjukdom fick han hemlov på St. Mary's hospital i Camrose, Albert, Canada. Nästan hela tiden var han vid full sans, och även under det svåraste lidandet vilade han tryggt i Frälsarens armar. Den beprövade gudstjänaren förnam att vad som Herren lät ske var bäst för honom. Då herdens hjärta slutade att klappa, saknades en husfader i ett exemplariskt hem och en trogen själasörjare i Augustana-synoden. Dock äga vi den saliga förvissningen, att han lever hos Gud, och i de församlingar, där han ständigt spridde idel solsken, skall han städse fortleva i oförgätlig hågkomst.

De yttre konturerna av den hädangångne herdens liv och verksamhet te sig som följer: Olof Lindgren föddes den 3 sept. 1861 i Mockfjärd, Dalarne. I föräldrahemmet erhöll han en kristlig fostran, som satte sin prägel på honom för hela livet. År 1880 utvandrade han till Amerika och bosatte sig på en farm i Svea, Kandiyohi county, Minn., varest han fem år senare inträdde i det heliga äktenskapet med fröken Anna Olson. Detta äktenskap välsignades med nio barn, av vilka åtta ännu leva. Sedan han blivit väckt och förd till livsgemenskap med sin Frälsare, fick han snart rikliga tillfällen att predika den korsfäste Kristus för landsmännen både i Förenta staterna

och i Canada. Då han i tiera år bevisat sitt djupa kristliga allvar, ovanlig bibelkännedom och bekännelsetrohet i alla hänseende som lekmannapredikant, prästvigdes han i Denver, Colo., den

17 juni 1906 på rekommendation av Minnesota konferensen och på kallelse av dess missionsstyrelse till Calmar och kringliggande missionsfält i Alberta, Canada. Under de 21 år han innehaft predikoämbetet har han offrat hela sin kraft i betjanandet av församlingar i Canada. Han har

innehaft herdeämbetet inom följande församlingar: Wilhelmina, Fridhem och Gustaf Adolf i Camrose-pastoratet samt Emanuel och Betania i Czar-pastoratet. Som en av våra pionjärer i Alberta var han även grundläggaren av vår svenska koloni i Czar, inom vilket samhälle han alltid tog en ledande ställning. Pastor Lindgren förde en stilla, kristlig vandel och var avhållen av ämbetsbröderna, vilket visade sig däri, att han under en följd av år bekläddе förtroendeposter inom både Alberta-distriktet och Canada-konferensen. Då den hädangångne fick sluta för att mottaga den utlovade nådelönen, innehade han befattningen som Canada-konferensens ordförande.

Den gripande sorgegudstjänsten ägde rum den 26 oktober. Begravningsgudstjänst hölls i Emanuels-kyrkan. Häri deltog flera ämbetsbröder, varvid den hädangångne broderns levnadsgärning skildrades och tröstens ord talades. Även pastorn från United Church i Czar lade några blommor på den hänsovne broderns bår. Hela denna gudstjänst var i all sin enkelhet tilltalande och kommer sent att glömmas av de tillstädesvarande. Stoftet är förvarat i församlingens kyrkogård i Czar, varest den trogne och beprövade församlingsherden slutligen funnit sin sista jordiska vilokammare. Vile nu denne trogne vingårdsarbetare i frid tills uppståndelsens sköna morgon inbryter.

Då pastor Lindgren fick hembudet hade han nått en ålder av 66 år, 1 månad och 18 dagar. Den hänsovne, vars familjeliv var ljust och rikt, sörjes närmast av efterlämnad maka, åtta barn och 24 barnbarn. Hans verk i församlingen här-

nere är nu avslutat, han har fått nedlägga sin herdestav och gå in i den triumferande församlingen. Han sjunger nu Lammets sång därhemma.

"Så vila i välsignelse,
du gode, trogne tjänare!
Gack i din Herres glädje in,
och lönen för din möda finn."

ANTON A. NELSON.

Klas Johan Bring

PASTOR KLAS JOHAN BRING föddes i Bringtofta församling, Småland, Sverige, den 9 mars 1857. Redan under sin barndomstid erhöll den känslige gossen vid den sköna gudstjänsten i fädernas kyrka djupa andliga intryck, som blevo avgörande för hela livet. Vid tolv års ålder kom han tillsammans med sina föräldrar och syskon till Amerika. Till sitt 25:e år vistades han i föräldrahemmet och sysselsatte sig med jordbruksarbete. Denna tid blev för honom en brytningstid i andligt avseende. Han hade kommit allt längre bort från Gud, och de andliga intryck han mottagit under barnaåren hade nära nog utplånats. Men den gode Herden glömde ej den bortkomne, utan uppsökte och återfann honom. Genom Guds förbarmande nåd kom han åter till medvetet trosliv. Och nu blevo Guds rikes härliga skatter av outsägligt stort värde för honom. Detta ville han ock kungöra för sina medmänniskor. Han förnam

samma kallelse som profeten fordom: "Gå ut och förkunna Guds rike." Men han var medveten om att därtill fordrades förberedelse. Därför begav han sig 1882, då en 25-årig yngling, till vårt gemensamma läroverk, varest han bedrev sina stu-

dier till 1890, och prästvigdes den 22 juli samma år vid synodalmötet i Jamestown, N. Y. Under sin studietid fick han utstå många försakelser. Detta blev i icke ringa mån en förberedelse till de försakelser han längre fram skulle få göra som pastor och hemmissionär i de nybyggaresamhällen, varest hans verksamhet blev förlagd.

Som pastor har han betjänat följande fält: församlingen i Swedesburg, Ia.; på missionsfältet i nordvästra Kansas församlingen i Enne, Rawlins Co.; Gustafs-församlingen, Decatur Co.; Saronförsamlingen, Sherman Co., tillika med pastorala besök i Saron, Grove Co., Saron, Sharon Springs m. fl. a. fält i sydöstra Colorado. Inom Minnesota-konferensen betjänade han Fridhem-Bijou; Hills-Platte Valley-pastoratet, S. D. År 1911 kallades han till Saskatchewan, Canada, varest han verkade i 16 år. Han betjänade dessutom samtidigt flera andra församlingar och missionsfält.

Såsom en sammanfattning av pastor Brings livsgärning kan anföras och på honom tillämpas vad aposteln Paulus skriver i Fil. 3 om den troendes förbindelse med den osynliga världen: "Vårt samfund är i himmelen, varifrån vi vänta Frälsaren Herren Jesus Kristus." Dessa ord äro betecknande för den hänsovne vännen och ämbetsbrodern. I sitt umgänge med sina medmänniskor visade han denna himmelska umgängelse. Det som berörde medmänniskans både andliga och timliga väl låg honom ständigt om hjärtat. I utövandet av sitt ämbete var han mycket trogen och alltid redo att utstå försakelser av alla slag under sina många och långa resor såsom missionär. Sin Mästares frälsningsbudskap var han angelägen att bringa sina landsmän. Nog hände det ofta, att hans förkunnelse ej blev rätt uppfattad och uppskattad. Men det torde han föga frågat efter. Herrens ord: "Man måste mer lyda Gud än människor", fick även i detta fall vara avgörande. Om hans arbete icke bekrönts med några synbara

yttre frukter, torde dock evighetens dag komma att uppenbara, att det icke var fåfängt. Från sina samtal med honom har tecknaren av denna minnesruna många dyrbara minnen, ty de rörde sig mest om den himmelska världen och dess krafter.

Pastor Bring avsomnade i Swift Current, Sask., den 25 nov. 1927 i en ålder av 70 år, 8 månader och 16 dagar. Hans sista ord voro: "O, du dyrbara Jesu blod!" Hans stofthydda vigdes till griftero i Swift Currents kyrkogård den 28 november. Vid hans bår talade pastorerna Anton A. Nelson och A. Almén samt kateket Axel Eriksson Herrens ord om livets seger över döden och förgängelsen.

"Så far i frid, du fridens man,
farväl, du trogne Jonatan!
Gå i din Herres glädje in
och lönen för din möda finn."

C. G. Grönberg.

O. H. Sylvan

Efter blott en veckas sjukdom, som började med ett lindrigt slaganfall, avsomnade pastor Sylvan fridfullt i tron på sin Frälsare den 21 dec. 1927. Han var vid sina sinnens fulla bruk in i det sista. Han sände en sista hälsning till ämbetsbröderna inom synoden och till de församlingar, där han verkat, att det evangelium, han

förkunnat under sin ämbetstid, höll honom uppe. Och då jag några timmar före hans uppbrott tog farväl av honom och sade, att jag skulle komma igen följande morgon, yttrade han: "Om jag lever så länge, annars mötas vi i himlen för Jesu skull." Han tog ett ömt farväl av sin maka och sina barn.

De yttre konturerna av den hänsovne herdens livsbild äro i korthet tecknade, som följer: Pastor O. H. Sylvan föddes i Tygelsjö socken, Skåne, den 19 febr. 1854. Föräldrarna voro Hans Jönson och dennes maka Martha, född Larson. Fostrad i ett sant kristligt hem, lärde han, i synnerhet genom

sin moders inflytelse, redan i unga år blicka upp till den himmelske Fadern; och vid sin konfirmationstid erhöll han dessa djupare andliga intryck, som blevo bestämmande för hans levnadsbana.

Till en början tänkte han utbilda sig till skollärare. Studerade därför vid Folkskoleseminariet i Lund. Men han kände sig av Herren kallad till predikoämbetet. I saknad av medel att i Sverige idka studier, reste han på hösten 1883 till Amerika. Kom till Minnesota. Höll skola vid barnhemmet i Vasa. Studerade sedermera vid Gustavus Adolphus College i St. Peter, Minn. Genomgick det teologiska seminariet i Rock Island, Ill., och prästvigdes vid synodalmötet i Jamestown, N. Y., 1890. Under sin 37-åriga tjänstetid i Augustana-synoden har han varit pastor i de lutherska församlingarna i Boone och Swedesburg, Ia., i Middletown, Conn., i Hutto, Texas. Hans sista verksamhetsfält utgjorde västra Texas' missionsfält, omfattande församlingarna i Kenedy, Bishop och Lyford. Sedan han slutat aktiv tjänstgöring, har han vikarierat för åtskilliga pastorer, och vid sitt frånfälle skötte han med ungdomlig kraft och värme församlingen i Lund, Texas.

Pastor Sylvan kom till Texas år 1899. I över fjorton år var han pastor för församlingen i Hutto. I tio år verkade han på missionsfältet i sydvästra Texas. Sylvan var en älsklig, helgad karaktär. De nyare tidsströmningarna oroade honom aldrig. Han brydde sig ej om dem. Såsom predikant och själasörjare växte han med åren. De som annars kunna bedöma halten av en evangelisk predikan, skola säkerligen giva Sylvan det vitsordet, att

han predikade Guds ord rent och klart och i överensstämmelse med vår evangeliskt lutherska lära. Det låg något av den gamla tidens ton i hans predikan. Den trånga porten måste man genomgå för att komma in på den smala vägen, som leder till himmelen.

Den första tiden av hans prästerliga bana var ej utan sina prövningar. Sylvan fick genomgå mången luttringseld. Men Guds nåd höll honom uppe, och när stormarna rasat ut, klarnade det vid Kristi kors. Sin lugnaste tid som pastor framlevde han under sina fjorton år i församlingen i Hutto. Där fick han också följa sin första hustru, Hilda Seraphia, f. Peterson, till gravens ro. Han sörjes och saknas av sin maka i andra giftet, fru Anna Charlotta Sylvan. De hade rett ett trevligt hem i Austin, Texas, för att där tillbringa livets aftontimmar i lugn och ro efter arbetsdagen. Och så kom — medan de voro borta från hemmet — bud från Herren till uppbrott. Och ensam måste makan vända åter till hemmet. Innerligt deltaga vi med henne och döttrarna Inez och Irene i deras sorg.

Begravningsgudstjänsten hölls i Lund, varest han slöt sina dagar, den 23 december. Dr J. A. Stamline predikade över Rom. 8 : 37–39 och pastor F. O. Linder över Apg. 13 : 36. Personalierna föredrogos av undertecknad. Övriga pastorer som på annat sätt deltogo i programmet voro P. P. Hedenström, Oscar Nelson, Hugo Gibson och C. J. Rosenquist. Stoftet vigdes till griftero i den svenska gravgården i Hutto.

Frid över hans minne!

Alfred L. Scott.

Carl Fredrick Johansson

I graven kommer du först när du hunnit din mognad,
såsom sädesskylen bärgas, när dess tid är inne. Job 5: 26.

DESSA ord kunna väl tillämpas på den Herrens tjänare, som under levnadsdagen bar ovan angivna namn. Mätt av dagar, och "såsom sädesskylen bärgas, när dess tid är inne", samlades han till sina fäder och fick gå hem till sin Gud den 28 jan. 1928.

Dr Carl Fredrick Johansson var född i Simtuna församling, Västmanland, Sverige, den 9 aug. 1840. Redan tidigt visade han håg för studier. Längre fram under ynglingaåren önskade han beträda den militära banan, något som hans föräldrar visserligen icke tyckte mycket om, men till vilket de dock slutligen gåvo sitt samtycke. Emellertid blev denna hans önskan aldrig förverkligad av orsak, som han själv angiver i följande ord: "Gud hade andra tankar. Genom hans ingripande skedde hos mig en grundlig förändring. Genom en allvarlig sinnesändring blev min livsriktning och religiösa åskådning helt annorlunda än förr, ty nu började jag med allvar tänka på huru jag skulle kunna tjäna Gud i tiden och få en frälst själ för evigheten. Jag erfor Guds saliga frid i mitt hjärta, ty jag hade för Jesu skull erhållit och dagligen erhöll syndernas förlåtelse." Denna tilldragelse sprider ock sitt vackra ljus över hela hans kommande livsgärning.

Genom läsandet av missionslitteratur väcktes hans uppmärksamhet på hednavärldens stora nöd, och han intogs av längtan att såsom en evangelii budbärare kunna utgå till dessa, som sutto i mör-

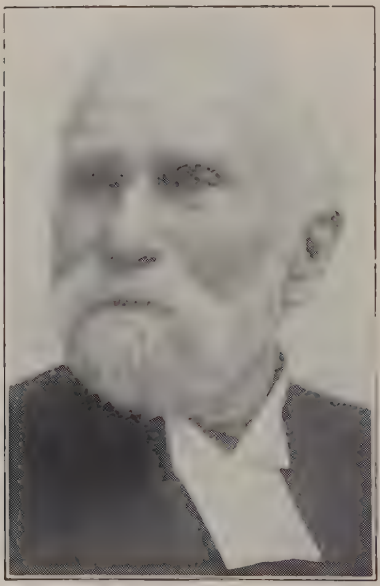

ker och dödens skugga. Han förberedde sig ock för ett sådant missionskall och kallades av Ev. Fosterlandsstiftelsens missionsstyrelse att såsom lekmannamissionär utgå, tillsammans med sex andra, till Kunamalandet i Ostafrika på hösten 1868. Här drabbades både han och hans med-

arbetare av de allvarligaste prövningar, under vilka flera av dem dukade under. Missionär Johanssons liv skonades, men han angreps av klimatfeber och måste på styrelsens i fäderneslandet tillrådan återvända hem.

På hösten 1873 var det meningen att han skulle resa tillbaka till sitt arbetsfält i Afrika, men åter gick det ordet i uppfyllelse: "Gud hade andra tankar." Genom pastor Erland Carlssons bemedling blev missionär Johansson av ovan nämnda styrelse i stället sänd till Amerika för att tjäna såsom sjömansmissionär i Boston. Sjömansmissionen blev dock ej länge hans enda eller ens huvudsakligaste uppgift, ehuru han städse hade en varm känsla för dessa havets söner och alltjämt stod dem bi på sätt som han kunde.

Hans egentliga kallelse blev att vara församlingslärare. Strax efter hitkomsten kallades han av Emanuels-församlingen i Boston att bliva hennes pastor, vilken kallelse han ock antog, och betjänade han sedan denna församling såsom hennes herde oavbrutet under en tid av fyrtio år. Han prästvigdes vid synodalmötet i Rockford, Ill., i juni 1874.

Utrymmet tillåter ej att här giva någon utförligare skildring av hans långa och välsignelserika verksamhet i Emanuels-församlingen. Troget förkunnade han Guds ord. Hans predikan var ett fulltonigt vittnesbörd om synd och nåd, om bättring och syndernas förlåtelse i Jesu namn, och därför uppehöll han sig väl i sin predikstol under den långa tid han betjänade församlingen. Samma trohet kännetecknade ock hans verksamhet

för övrigt. Han var även en klok förvaltare, vadan han visligt kunde leda verksamheten församlingen till fromma.

Dr Johansson utförde ock ett omfattande arbete utom sin församling. Under de första åren vid östervåg var han hart när ensam sv. luth. pastor på ett vidsträckt område, och hans arbete blev därför i icke ringa grad av grundläggande betydelse. Han upptog predikoverksamhet i Quincy, Lowell, Gloucester, Worcester, Providence och Rumford samt senare även i Waltham, Salem, Lynn och Norwood med flera platser. Han innehade flera förtroendeuppdrag i samfundets tjänst. Av dessa nämner han själv följande: Vice president i New York-konferensen i tio år, distriktordförande i 24 år, medlem i direktionen vid barnhemmen i Jamestown och Avon samt i flera år sistnämnda styrelses ordförande, så ock medlem i flera år i styrelsen för immigrant- och sjömanshemmet i East Boston. Under sin tjänstetid förrättade han 3,213 dop, vigde 2,498 par och tjänstgjorde vid 877 begravningar.

Vid 73 års ålder nedlade han sin tjänstgöring på hösten 1913. Han blev då pastor emeritus, och församlingen tillerkände honom en årlig pension på $500 till hans död. Under de senare åren levde han ett mera tillbakadraget liv. Mot slutet av sin levnad var han ock ganska svag och hjälplös, men åtnjöt av sin trogna följeslagarinna genom livet en synnerligen öm vård. Rörande sitt äktenskap skriver han själv på sin sena ålders dag följande: "Den 15 april 1875 förenades jag i äktenskap med fröken Augusta Carolina Schuch,

som under alla dessa år varit mig ett välsignat stöd och till mycken hjälp i mitt maktpåliggande arbete." Själv var han ock en trofast make och fader.

Stilla och lugnt fick han insomna, och vid hans sjuk- och dödsläger förnams en atmosfär av stilla frid. Vid sin död var han 87 år, 5 månader och 19 dagar gammal. Han är närmast sörjd och saknad av den efterlevande makan, fru doktorinnan Johansson, samt barnen fru Victoria Engstrand, hr Victor Johansson och fru Lydia Hanson.

Onsdagen den 1 februari lades han till griftero. En gripande sorgegudstjänst hölls i Emanuelsförsamlingens i Boston kyrka. Doktorerna S. G. Hägglund och J. A. Eckström höllo kortare predikningar på svenska språket. Den förre hade valt till text Jes. 57: 1, 2, 18, 19, med särskild anslutning till orden i den 19:e versen: "Jag skall skapa frukt ifrån hans läppar"; och den senare erinrade om de trognas fader, Abraham, och gjorde jämförelser mellan den nu hänsovne herdens liv och verksamhet och den gamle patriarkens. Pastor Henning Jacobson höll ett kortare anförande på engelska språket. Han hade valt till text 2 Tim. 4: 7, 8. Församlingens pastor, A. M. Benander, uppläste personalier rörande den hemförlovade vännens liv och verksamhet. Sympatiska hälsningar framfördes: från Boston-distriktet av pastor W. R. Frendberg, från Worcester-distriktet av pastor A. J. Laurell, från Hartford-distriktet av dr P. J. O. Cornell och från United Lutheran Church av E. L. Miller. Flera andra pastorer deltogo även i denna sorgegudstjänst.

Sedan ett tyst avsked tagits av den hänsovne vännen och herden, sattes sorgetåget i gång mot Forest Hills-gravgården, där han skulle få sitt vilorum. Jordfästningen förrättades av pastor Benander, biträdd av de tillstädesvarande pastorerna.

Vile nu den hänsovne vännen i frid tills Herren kommer!

"Sedan du har vilat, skall du uppstå till din del vid dagarnas ände."

A. M. BENANDER.

Carl O. Solomonson

ADEL och trogen och nitälskande i sinne och sätt vann den hemgångne pastorn och hedersdoktorn ett odelt förtroende bland kolleger såväl som bland yngre och äldre i de vida kretsar där han gjort sina betydelsefulla insatser under sina många och rika tjänsteår. Trohet mot grundsatser och kyrklig tradition var i hans älskvärda personlighet oupplösligt förenad med tolerans och innerlig vänlighet; samfundssinne och osviklig trohet i bekännelsen kännetecknade både hans tal och vandel: kristallklar renlärighet och bibeltrogen teologi den onötta vävnad i hans väl förberedda förkunnelse från predikstol och kateder.

Själaherden, församlingsläraren, samfundsmannen, teol. dr Carl O. Solomonson har lämnat ett vittbegränsat tomrum efter sig. Högt vitsordad av ämbetsbröder, djupt begråten av en innerligt

sörjande församling, saknad av en synodalvid vänkrets går den vänsälle, karaktärsfaste trotjätjänaren in i sin Herres vila.

"Så vila i välsignelse,
du gode, trogne tjänare!
Gack i din Herres glädje in,
och lönen för din möda finn."

Dr Solomonson föddes i Scandian Grove, Minn., den 31 okt. 1871. Fadern, Solomon Johnson, anlände från Sverige och bosatte sig i Scandian Grove 1868. Sedan sonen Carl fullbordat sina läsår i traktens skolor, inskrevs han som elev vid Gustavus Adolphus College, där han avlade mogenhetsexamen 1894. De djupa andliga intryck som han här mottagit ledde till ett fast beslut att ingå i det heliga predikoämbetet, och med detta mål i sikte reste han till Chicago, där han tvenne år idkade studier vid English Lutheran Seminary i Lake View. Sin teologiska kurs fullbordade han vid vårt eget teologiska seminarium i Rock Island, Ill., år 1897.

Vid sin ordination antog han kallelse till pastorsämbetet i Immanuels-församlingen i Evanston, Ill. På hösten 1900 flyttade han till Langford, S. D. År 1903 antog han kallelse till Första svenska församlingen i Duluth, Minn., där han kvarstod till år 1911. Under närmast följande tid vistades han i Sverige och idkade studier vid Uppsala universitet under denna vistelse i sina fäders land. Vid sin återkomst till Amerika tjänstgjorde han en tid som "field secretary of India Missions" för General Council. Åren 1912

–1914 ledde han insamlingen av en $250,000 fond för Gustavus Adolphus College. Åren 1914–1915 innehade han pastorsbefattningen inom Första svenska församlingen i St. Paul, Minn. Från St.

Paul flyttade han till Fergus Falls, Minn., år 1915 och tjänade där som rektor för Northwestern College till år 1919, då han antog kallelse till Sionsförsamlingen i Rockford, Ill. Här förblev han i trogen och oavbruten tjänst till sitt frånfälle den 5 febr. 1928.

Dr Solomonson innehade även förtroendeposter inom både konferens och synod. Han var medlem av styrelsen vid Gustavus Adolphus College åren 1905–1922. Han deltog med iver och märkbar framgång som medlem av synodens "General Board of Education." Han var ock medlem av styrelsen för Augustana Hospital i Chicago.

På våren 1926 förärades han med teologie doktorstiteln av sin Alma Mater, Gustavus Adolphus College.

Dr Solomonson var sedan 1897 förenad i det heliga äktenskapet med Mary Anderson från Antrim, Pa. Deras äktenskap välsignades med tre barn: Carl Solomonson Jr., David Solomonson och dottern fru Florinda Stark.

Den hänsovnes stoft ligger nu i helgad grift i Scandian Grove, Minn., och bidar uppståndelsens morgon. Sorgens gravgårdar bliva då för många glädjens lustgårdar. Intet handtag på gravens inre, men Herren Jesus förmår öppna gravens dörr.

"Min vilotimma ljuder
en gång den sista gång
och mig i jorden bjuder
en bädd så kall och trång.
Dock den mig ej förskräcker:
så sött jag sover där,
tills Herrens röst mig väcker,
då ingen natt mer är."

J. W. J.

Nels P. Tuleen

PASTOR NELS PETER TULEEN föddes i Tuna församling, Kalmar län, Sverige, den 21 sept. 1865. Han arbetade hos lantbrukare tills han var 20 år gammal. Vid denna tid genomgick han en andlig brytning. Härom säger han: "År 1883–84 gick en andlig rörelse genom min hemtrakt. Under denna tid var det som Herren visade mig att jag var en syndare, men att han var nådig och barmhärtig. Min strävan gick alltjämt ut på att få studera. På våren 1886 reste jag till Amerika. Efter ankomsten till detta land fick jag arbete vid ett garveri i Ludlow, Pa. Där förenade jag mig strax med den luth. församlingen och deltog i dess verksamhet, t. ex. i söndagsskolan och ungdomsföreningen, tills jag på hösten 1888 reste till Rock Island. Denna resa företog jag i Herrens namn på tillrådan av pastor N. G. Johnson, då bosatt i Warren, Pa. Så långt tillbaka som jag kan minnas har jag längtat att bliva präst, och jag gladdes över att ett tillfälle nu gavs att förverkliga min ungdoms dröm. Efter mycken inre kamp och överläggning med mig själv och min Gud har jag kommit till den övertygelse, att mitt livs mål är att verka såsom lärare i Guds församling."

Efter sju års trägna studier vid Augustana College avlade han maturitetsexamen 1895. Senare inträdde han vid vårt teologiska seminarium och blev efter där fullbordad kurs prästvigd vid synodalmötet i St. Paul, Minn., den 11 juni 1899. Hans första arbetsfält blev pastoratet Fort Dodge –Callender, Ia., som han betjänade till 1901, då

han antog kallelse till Wakefield, Nebr. Här verkade han i fem års tid, varunder nytt prästhus uppfördes och medel insamlades till det påtänkta kyrkobygget. Härifrån flyttade han till Mankato

–Belgrade, Minn. Här kvarstod han till 1910, då han tillträdde verksamheten i Sheyenne, N. D. Här utförde han ett ivrigt missionsarbete på det vidsträckta fältet, troget betjänande icke blott sitt eget pastorat, utan tjänstgjorde även som vice pastor för de många vakanta församlingarna i

norra delen av samma stat. I Dakota verkade han till 1921, då han flyttade till Hudson, Wis. Hans pastorat utgjordes nu förutom nämnda plats av Mann Valley och Afton samt senare även New Richmond — i sanning ett drygt fält för en man med brutna kroppskrafter.

Den 24 nov. 1927 träffades Tuleen av förlamning och avsade sig därför vården av församlingarna den 1 jan. 1928. Under sin sjukdom vårdades han ömt av sin maka, Anna, f. Johnson, med vilken han varit förenad i äktenskap sedan den 2 okt. 1901. Den 16 febr. 1928 kom hembudet, och den frigjorde anden fick möta honom, som avtorkar den sista tåren. Han sörjes närmast av maka, sonen Laurence, fosterdottern Alice, två bröder i Jamestown, N. Y., samt en broder och en syster i Sverige.

Sorgegudstjänst hölls i St. Pauli-kyrkan i Minneapolis, Minn., den 19 februari, då tröstens ord talades av pastorerna C. A. Wendell, E. P. Karleen, C. E. Benson och E. O. Stone. Stofthyddan fördes därpå till Princeton, Ill., för att där vigas till griftero. Här predikade pastorerna Carl Lorimer och Carl Johnson.

Såsom talare och predikant var Tuleen väl omtyckt. Hans predikningar voro gedigna till sitt innehåll. Språket var enkelt men värdat. Han var en ömsint själasörjare, ivrig missionsarbetare och trofast vän. Han var rikt begåvad, ägde goda kunskaper och inlade hela sin själs styrka i sitt arbete. Han erhöll ock under sin levnadsdag ett rikt mått av glädje, både med hänsyn till sitt personliga trosliv och sin verksamhet i Guds rike.

Hans livsgärning är avslutad, men frukterna därav äro kvar. Denne trogne Herrens stridsman vilar nu, men hans minne lever, och ett helgat minne är det såsom hans liv var ett helgat liv. "Herren gav och Herren tog; välsignat vare Herrens namn!" C. E. S.

Carl Johan Damström

AUGUSTANA-SYNODENS äldste prästman, Carl Johan Damström, föddes i Säfsnäs, Dalarne, Sverige, den 1 aug. 1838. Vid 23 års ålder började han på hemtrakten öva söndagsskolverksamhet och predika. Då han kom till Amerika var han ungefär 30 år gammal. Här betjänade han som lekmannapredikant Swede Valley-församlingen tillika med Boone och Moingona, alla i Iowa. Han höll även församlingsskola och företog årligen en vidsträckt missionsresa i nordöstra Iowa och Södra Dakota.

Efter sin prästvigning i Galesburg, Ill., den 29 sept. 1872 verkade han åter i Swede Valley till 1875 och därpå i Moingona till våren 1877. Därefter betjänade han följande pastorat: Swedeburg, Kans., 1877–1883; Brantford, Kans., 1884–1889; Swede Valley, Tex., 1892–1893; Olivia, Tex., 1901–1926. Likaså missionsfälten Garfield, Kans., 1885–1886; östra Colorado 1887–1888; fältet i Victoria och Calhoun häraden, Tex., 1898–1900. Under sin vistelse i Bee härad, Tex., verkade han även bland norskarna därstädes.

Bland särskilt framträdande karaktärsdrag och anlag hos pastor Damström må nämnas den av honom alltid inför Gud kända plikten att predika ordet, hans varma hängivenhet vad beträffar kon-

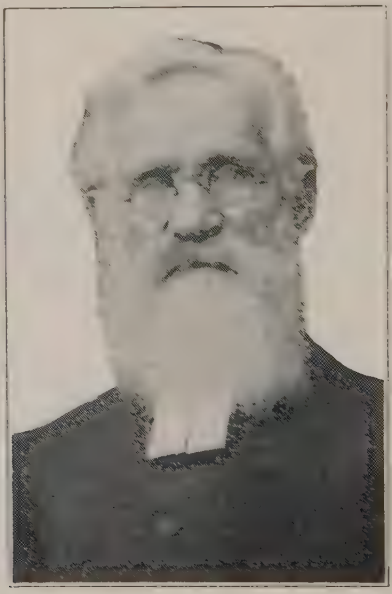

firmationsundervisningen och missionssaken samt den grundliga kännedom han satt inne med i bibeln, psalmboken och Luthers skrifter. Så t. ex. lär han vid ett visst tillfälle ha upprepat ur minnet en av Luthers predikningar såsom svar på en beskyllan, att han ej var renlärig lutheran.

I Olivia, Tex., stiftade pastor Damström en särskild missionsförening, som vore värd ett utförligare omnämnande. Inom de församlingar han betjänat hålles han i kärt minne. Högst aktas och älskas han av sina konfirmander. Undervisningen var, enligt den gamla skolans mönster, grundlig, allvarlig och måhända understundom något sträng. Huvudläran däri var alltid Kristi kärlek och ställföreträdande förtjänst. Den viktigaste frågan för honom var denna: "Vad skall jag göra, att jag må bliva frälst?" Och med Guds hjälp sökte han lägga denna fråga alla sina konfirmander på hjärtat. Han var en nitisk själasörjare. I hemmet, såsom i kyrkans tjänst, var han bestämd, systematisk och punktlig samt alltid öm och kärleksfull. Han var även en trogen vän och ämbetsbroder.

Pastor Damström hade varit svag en längre tid men sängliggande endast de nio sista dagarna. Några timmar innan han avled betygade han med glädje och frimodighet sin fasta tro på sin Frälsare och hans dyra nådeslöften. Han längtade att få gå hem till vilan i de himmelska fridshyddorna. Denna sin längtan fick han ock snart uppfylld. Han insomnade så stilla och fridfullt den 23 febr. 1928 i en ålder av 89 år, 6 månader och 22 dagar.

I Boone, Ia., ingick pastor Damström den 18 juli 1870 äktenskap med sin nu efterlämnade maka, f. Boström. Med henne sörjande stå nu åtta barn, bland vilka äro prästfruarna C. O. Nordell, Brantford, Kans., och B. M. Samuelson, Axtell, Nebr., tre svärsöner, två sonhustrur, sjutton barn-

barn, en broder i Clyde, Kans., och tre systrar i Sverige.

Vid begravningen, som ägde rum den 24 februari, talades tröstens ord av pastorerna Anderson, Bergman och Heurlin. Likaså deltogo härvid hr Lynner från El Campo och hr Otto Peterson från Olivia. Jordfästningen ägde rum i Eden-församlingens gravgård och förrättades av pastor Anderson, därvid biträdd av de övriga pastorerna. Den trogne tjänarens åtrådda sällhet, uttryckt i en av hans älsklingssånger, att bliva Kristus lik och få se honom såsom han är, denna åtrå är nu uppfylld. Frid över hans minne! H. B. H.

Nickolaus Lehart

PASTOR NICKOLAUS LEHART föddes i S. Ny, Värmland, den 18 juni 1862. Såsom yngling hade han tillfälle att studera vid Uppsala universitet och avlade därstädes studentexamen. År 1888 kom han hit till Amerika. Hans avsikt med resan hit var att bereda sig för prästämbetet inom Augustana-synoden. Detta hans beslut sattes dock icke strax i verkställighet. Ett år tillbringade han som lärare vid Bethany College, Lindsborg, Kans. · År 1892 matrikulerades han som student i det teologiska seminariet i Rock Island, Ill. På kallelse från Parkers Prairie-pastoratet i Minnesota prästvigdes han i St. Peter, Minn., den 10 juni 1894.

Följande äro de pastorat han betjänade: Parkers Prairie, Hoffman och Clearbrook, alla i Minnesota;

Stockholm och Saskatchewan, Canada; Detroit Lakes och Lake Park, Minn. Uti det sistnämnda pastoratet, som bestod av församlingarna Eksjö och Highland Grove samt en predikoplats, Silver-

lake, tillbringade pastor Lehart 18 år i trogen tjänst.

Det var först på våren 1927, då hälsan svek honom, som han såg sig nödsakad att taga avsked. Han flyttade då till sitt hem i Clearbrook, Minn., där han hoppades återvinna hälsan genom vila.

Till en början syntes också krafterna återkomma, men det var blott tillfälligt. Redan på sensommaren nödgades han för en tid intaga sängen på sjukhus i Fargo, N. D. Före jul vistades han ock någon tid vid Bethesda Hospital i St. Paul, Minn. Men icke ens där kunde något göras för honom. Efter att ha tillbragt julen hos de sina, kom han i januari tillbaka till Fargo och intog då omedelbart sängen, från vilken han icke sedan uppstod. Slutet kom torsdagen den 29 febr. 1828. Han var vid sin död 65 år, 8 månader och 11 dagar gammal.

Under de sista veckorna gavs det oss ämbetsbröder tillfälle att besöka pastor Lehart. Detta gjorde vi ock så mycket som vår tid medgav. Han var alltid tacksam för sådana besök. Fyra veckor innan slutet kom mottog han tillsammans med de sina Herrens heliga nattvard. Då Fargodistriktet höll årsmöte i Fargo, besökte alla distriktets pastorer den döende. Det var gripande för oss, ty vi visste ju att det var sista tillfället, som vi sågo vår broder i detta livet. Men han hade sitt hopp grundat på klippan Kristus, och därför hoppas vi få möta honom därhemma.

Begravningshögtidligheter höllos i den svenska lutherska kyrkan i Fargo fredagen den 2 mars. Konferensens president, pastor O. O. Gustafson, höll likpredikan på landets språk över Joh. 17: 24. Åtskilliga av distriktets pastorer gjorde ock korta inlägg. Pastor G. O. Schoberg läste personalierna. Stoftet fördes sedan till Clearbrook, Minn., och nedmyllades i hemförsamlingens gravgård för att vila till evighetens morgon.

Han sörjes närmast av makan, som under hela hans sjukdomstid visat den största ömhet. Natt och dag vakade hon över honom, tills slutet kom. Gud styrke henne i hennes sorg. Han efterleves av trenne söner, Oscar, Edwin och Ralph, samt tvenne bröder. Vile han i frid! O. G. Berg.

E. P. Olsson

UNDER det flydda året har en mer än vanligt verksam församlingsherde och samfundsman inom Kansas-konferensen fått nedlägga vandringsstaven. Alltsedan sin tidiga ungdom har dr E. P. Olssons namn varit sammantänkat med Kansas. Inom detta område framflöt hans ungdom, och även under den tid då han tjänade i Guds rike på annan ort var det allmänt bekant att han hade sina försänkningar och intressen i Kansas. Här upplevde han ock de sista tjugutvå åren, de mest vinstgivande i sitt liv.

Erik Peter Olsson föddes i Undersvik, Hälsingland, den 24 mars 1857. År 1870 utvandrade familjen till Amerika. Man bosatte sig först i Shohola, Pa. Men ryktet om billigt land i Kansas nådde även dessa trakter, och Johan Olsson med hustru och barn var åter på vandrande fot med Kansas som mål. Man stannade ej förr än man nått den stora slätten omkring Pawnee Rock, cirka tre hundra mil väster om Kansas City, som sedermera blev familjens hem under en lång följd av år.

I detta enkla nybyggarehem rådde gammalmodig svensk luthersk pietet. Vilodagen hölls i helgd. Bibeln, psalmboken och postillan lågo på koks-

bordet och nyttjades dagligen. Barnen fingo växa upp i Herrens tukt och förmaning.

Alldenstund luthersk församling ej fanns i trakten, sändes den unge Erik till Fremont, Kans., att där erhålla sin konfirmationsundervisning. Han gav sig i väg med endast två dollars på fic-

kan, och färden genom den böljande gräsöknen skedde till fots, en sträcka av cirka hundra mil. Undervisningen meddelades av dr J. E. Seleen, vida känd på den tiden som skicklig och nitisk ungdomslärare. Konfirmationen skedde i Fremonts gamla stenkyrka, som ännu står till minne av fromma fäders gudsfruktan, i april månad 1877.

Redan innan han lämnat föräldrahemmet var Olsson fast beslutad att bliva präst, och detta uppsåt stärktes ännu vidare under konfirmationstiden. Med detta som livsmål finna vi honom inskriven som elev vid synodens gemensamma läroverk redan på hösten 1879. Studietiden, särskilt vid dess början, var en ständig kamp mot fattigdom och nöd, och ofta nog var det knappt med både mat och kläder. Men tack vare ett hurtigt sinne och en okuvlig viljekraft, kämpade han sig igenom till dess att han ej blott avlagt maturitetsexamen, utan även fullbordat de för prästvigning erforderliga teologiska studierna. Prästvigningen skedde vid synodalmötet i Chicago den 26 juni 1887.

Hans första verksamhetsfält blev Elim-församlingen i Marquette, Kans., men efter endast två års vistelse i denna församling antog han kallelse till församlingen i Paxton, Ill. Under sjutton års tid utförde han härstädes ett gott och välsignelsebringande arbete, och församlingen blomstrade under hans ledareskap. År 1898 hedrades han med graden Magister Artium av Bethany College, och 1901 promoverades han till teologie doktor av Wittenberg College.

Den 18 maj 1893 förenades han i äktenskap med

Esther Thorstenberg i Assaria, Kans. Hon blev honom en trogen medhjälparinna i hans maktpåliggande arbete. Deras hem välsignades med sex barn, av vilka två gingo ur tiden i späda år. Efter ett långvarigt lidande avled hustrun den 8 sept. 1908.

Efter hand började dr Olsson längta tillbaka till Kansas-slätten och den gamla umgängeskretsen. Han avsade sig därför församlingsvården i Paxton och antog kallelsen till församlingen i Falun, Kans., 1906. Här kvarstod han till 1911. Hans sista pastorat blev Ada-församlingen i Courtland, Kans., 1911–1927, varefter han av hälsoskäl nödgades draga sig tillbaka från aktiv tjänstgöring. Hans arbetsdag i Herrens vingård hade varat fyrtioett år.

Före sin återkomst till Kansas hade dr Olsson nästan odelat hängivit sig åt arbetet inom sin församling. Högst sällan hördes hans stämma i konferens eller synodens konseljer. Men därefter började han taga mera aktiv del i kyrkans allmänna ärenden. De sista sjutton åren av sin levnad bekläddе han flera förtroendeposter inom samfundet. Han betjänade Kansas-konferensen i egenskap av dess ordförande 1910–1918, var ledamot i styrelsen för Bethany College 1910–1926 och dess ordf. en längre tid. Dessutom var han en följd av år medlem i konferensens verkställande utskott. År 1912–1924 tillhörde han styrelsen för Augustana College and Theological Seminary.

Dr Olsson förde en ledig penna och som redaktör för den kyrkliga avdelningen i *Lindsborgs-Posten* mottogos hans pigga utlåtande i samfun-

dets brännande frågor med intresse av en rätt ansenlig läsarekrets.

Hans hustrus långa sjukdomstid och åren som följde hennes bortgång voro tunga år i hans erfarenhet. Ensam, fann han det svårt att fostra sin skara moderlösa barn på det sätt han gärna önskade.

Den 21 juni 1911 förenades han i äktenskap med Ruth Lethin i Elgin, Ill. Hon blev honom en dugande och trogen maka, som ej blott var honom till stor hjälp i församlingsarbetet, utan även blev en mor i ordets bästa mening för de små i hans hem. Med en kärlek som aldrig tröttnade vårdade hon honom ömt under den långa sjukdom som äntligen krävde hans liv.

Efter att ha varit så gott som oförmögen under flera månaders tid att sköta sina prästerliga åligganden, flyttade dr Olsson till Salina, Kans. Med undantag av korta perioder var han så gott som bunden vid sängen hela tiden till dess att förlossning kom genom döden. Han insomnade i tron på sin Frälsare den 8 mars 1928. Begravningen hölls i Emanuelsförsamlingens helgedom. Stoftet vigdes till griftero i Assarias kyrkogård vid sidan av de kära som gått före honom in i den eviga vilan.

I sin predikan var dr Olsson evangelisk. I tid och otid framhöll han Guds stora nåd mot syndare för Kristi skull. I förberedelsen var han samvetsgrann, och tillbringade många timmar i studie- och bönekammaren att bereda sig för sitt heliga uppdrag som en Jesu Kristi förkunnare.

Det är synnerligen i egenskap av själasörjare som han ihågkommes av ett tacksamt folk. De sjuka, ålderstigna och bortglömda besökte han flitigt att bringa tröst och hugsvalelse. Att avhjälpa nöden i den fattiges boning var han frikostig med sina personliga medel, och detta icke minst under de första åren av sin pastorala verksamhet, då inkomsternas voro rätt anspråkslösa. Sådan hjälp meddelades alltid i det lönliga, så att ej ens övriga församlingsbor hade vetskap därom.

Synnerligen verksam var han bland barn och ungdom, och söndagsskolan var alltid hans ögonsten. På alla orter där han tjänade var denna välbesökt och i blomstrande skick. Med sina nattvardsbarn arbetade han oförtrutet och dessa kände sig äga i sin pastor en god och uppriktig vän.

I det dagliga umgängeslivet var han glad och vänlig mot alla. Dörren till herdetjället stod alla dagar öppen för alla som önskade besöka honom, och varken möda eller utgifter sparades att visa gästvänlighet mot dem som kommo till prästgården. Han var synnerligen road av besök av sina ämbetsbröder, och ingenting gladde honom mera än att sitta på sitt ämbetsrum med en förtrogen kamrat och uppliva gamla minnen eller resonera om frågor som rörde samfundet.

Utan att tröttna sådde han den ädla säden i människors hjärtan, och församlingarna i Marquette, Paxton, Falun och Ada med hela Kansaskonferensen komma att hålla dr Olssons minne i tacksam hågkomst. ERNST F. PIHLBLAD.

John Eric Holst

PASTOR JOHN ERIC HOLZT föddes i Hackvads församling, Nerike, Sverige, den 4 mars 1860. Hans föräldrar voro jordbrukare. Han vistades i föräldrahemmet tills han utvandrade till Amerika. Under sina tidigare år led han av hjärtfel. Tvenne gånger var han hårt angripen av lunginflammation. Av läkare tillråddes han att söka blidare klimat. Kansas i Nordamerika nämndes såsom en lämplig ort. Vid 19 års ålder reste han till det förlovade landet i väster och hamnade år 1879 i Kansas. Där arbetade han några år vid barnhemmet i Mariadahl. Här förenade han sig med den ev. luth. församlingen på platsen och deltog i söndagsskolverksamheten som lärare och senare som föreståndare. Pastor Håkan Olson, Mariadahlförsamlingens lärare, och B. Berg, barnhemmets föreståndare, uppmuntrade Holzt att studera till präst. Och så finna vi 1883 den livlige ynglingen vid Bethany College i Lindsborg, varest han studerade några år. Senare tog han en kortare kurs vid Augustana College. Hösten 1888 inträdde han i det teologiska seminariet. På kallelse till pastoratet Ljunghed-Marathon, Ia., prästvigdes han vid synodalmötet i Chisago Lake, Minn., den 21 juni 1891. Året förut hade han ingått äktenskap med fröken Anna Anderson i Rock Island, Ill. Detta äktenskap välsignades med fyra barn, av vilka två överleva föräldrarna.

Utom det redan nämnda pastoratet har pastor Holzt betjänat församlingarna i Madrid, Ia.; Prophetstown, Ill.; Bay City, Mich., och Lead City,

S. D. På grund av nedbruten hälsa måste han 1908 nedlägga verksamheten efter att ha tjänat vår synod med den begåvning han ägde under en tid av 17 år.

Det väntas måhända att undertecknad, såsom den hänsovnes rum- och klasskamrat några år under skoltiden, borde avlägga ett vittnesbörd om det andliga liv, han levde inför kamrater, ämbetsbröder och andra, medan han ännu var ibland oss. Det är ingen lätt sak att bedöma varandras inre

förhållande till vårt livs Gud. Av några nu gulnade brev i min ägo, som jag fick från honom under hans seminarietid och första år i prästämbetet, drager jag den slutsatsen, att min hänsovne vän var då hård i sina domar över medstuderande och ämbetsbröder och saknade det ödmjuka sinne, som är en så fager och välluktande ehuru sällsynt blomma i denna ofullkomlighetens värld. Han var tämligen fri och självständig i sitt leverne, något som väckte anstöt i vida kretsar och till den grad, att han nekades ordination första gången han inkom med begäran därom. Senare bekände han, att detta var hälsosam tuktan för honom. Sedan hans kraft var bruten, avlade han vid en större kyrklig fest i Madrid, Ia., en bekännelse och gjorde avbön, som vittnade om, att han på självkännedomens väg i Guds Andes skola blivit så liten och oansenlig i sig själv, att han nu räknade det som en stor nåd att få komma fram till nådens tron för att där hämta nåd för nåd.

Dr A. F. Almer, den hänsovnes själasörjare under de sista månaderna av hans liv, avlägger följande vittnesbörd: "Jag brukade ofta titta in till honom för att läsa och bedja med honom. Det var lätt att förstå, att han värderade dessa stunder ganska mycket. Ofta talade han då om himmelen och hur gott det skulle bli att få vara där. Några längre samtal kunde ej komma ifråga. Men då jag kom in, hade han alltid något att säga. Han syntes ock vara glad till mods, och jag hörde aldrig någon klagan undslippa honom."

Pastor Holzt hade ett tilltalande yttre med ett vinnande sätt. Han var mer än vanligt musika-

lisk. Han spelade fiol och guitarr. Han hade en vacker basstämma. Vi sjöngo tillsammans flera år i den stora oratoriekören. I hans hem rådde solsken i hög grad. Men det var ett hårt slag, när han drabbades av s. k. "creeping paralysis," som så småningom berövade honom både kropps- och själskrafter och förmågan att tala redigt. Den största olyckan kom dock, när han förlorade sin maka, som avled 1916. Nu äro de åter tillsammans i den sälla värld, där ingen skilsmässa skall mera förekomma.

Pastor Holzt dog i tron på sin Frälsare vid vår diakonissanstalt i Omaha, Nebr., varest han vistats de senare åren, den 9 april 1928 i en ålder av 68 år, 1 månad och 5 dagar. Han sörjes närmast av sonen Rudolph Holzt, Moline, Ill., och dottern fru Martin Ackerlind, Rock Island, Ill., samt bröderna Robert Peterson i Sana, Finland, och Emil Peterson, Topeka, Kans.

Begravningsgudstjänst hölls i Sionsförsamlingens kyrka i Rock Island, Ill., den 12 april, då dr John Ekholm, dr Gustav Andreen och pastor Walter Tillberg deltogo i densamma. Stoftet lades till griftero vid sidan av den hänsovna makans i Chippiannock-gravgården i Rock Island. Sov i ro, tills uppståndelsedagen, med allt härliga ljus, inbryter!

J. A. E–L–n

John A. Norlin

PASTOR JOHN A. NORLIN var född i Ryda socken, Skaraborgs län, Västergötland, Sverige, den 12 dec. 1856. Anlände till Amerika 1870. Efter att hava försökt sin lycka i olika sysslor, inträdde han som studerande vid Augustana College och teologiska seminarium. Prästvigdes i Minneapolis den 27 juni 1886 på kallelse från församlingarna i Kent City, Sparta och Grand Rapids, Mich. Förenades i äktenskap med fröken Hulda Viktoria Wennerstrom i Grand Rapids den 1 dec. 1890. Upptog sedermera verksamheten i Campello, Mass., men återvände på en andra kallelse till sitt första pastorat med Sparta, Mich., som huvudkvarter. Omhänderhade ock verksamheten i Tustin, Mich., till dess han år 1909 flyttade till Spring Garden, Minn., där han nedlade en 19-årig trogen och högt uppskattad herdetjänst.

De begränsningar, som merendels följa årens tal, nödgade honom att avsäga sig arbetet i Spring Garden i början av året. Han höll sin avskedspredikan den 29 febr. och flyttade strax därpå till dottern Ruth Anderson i Minneapolis, där han ämnade ha sitt hem. Annorlunda hade dock Gud beslutat. Redan den 14 april kom hembudet. Under något mer än en veckas tid hade han vårdats å ett av stadens lasarett och utsikterna för tillfrisknande voro synnerligen ljusa, då ett slaganfall hastigt utsläckte livslågan. Han var vid sin död 71 år, 4 månader och 2 dagar.

Begravningsgudstjänsten hölls i Spring Garden den 18 april i samma kyrka, där församlingen sist

hörde den välkända, kära stämman vid en begravning. Samme ämbetsbroder, som då assisterade, fick nu i uppdrag att hålla det egentliga liktalet. En ordinationsbroder, pastor J. G. Hultkrans, höll

predikan på engelska över Upp. 14: 13, där Jno. E. Oslund predikade på svenska med Joh. 14: 2, 3, som text. Pastor C. O. Bergquist gav ett minnesord på engelska. Pastor loci, G. W. Sanstead, ledde programmet och uppläste kondoleanstelegram och personalier.

Stoftet vigdes till griftero i en grav som fått plats strax bredvid ingången till det tempel, där den hädangångne i så många år förkunnat frälsningens evangelium.

Pastor N. sörjes närmast av fem barn: döttrarna fru William Stoppel, Alexandria, Minn.; fru Carl Saur, Kent City, Mich.; fru Walter Anderson, Minneapolis; fru Lloyd Larson och sonen Carl, Spring Garden; tvenne bröder, Jonas Norlin, St. Paul, och Carl Norlin, Stanton, Wash.; tvenne systrar, fru Ahlen, St. Paul, och Mary Norlin, Everett, Wash., samt fyra barnbarn.

Den hemförlovade herden var i flera hänseenden märklig. En nära livslång kamp med kroppsliga lidanden, som hans resliga gestalt och imponerande yttre med framgång dolde utom för närstående, hade säkerligen i hög grad bidragit till att uppamma och rotfästa egenskaper, som gjorde honom undergiven, förnöjd, tålig och lugn. Aldrig undföll honom någon klagan; sällan förmåddes han tala om sig själv. Därför känna icke ens hans närmaste mycket till de tidigare skedena i hans liv. Enkel och anspråkslös, okonstlad och flärdlös, vänsäll, glad och gemytlig gick han stilla och lugnt, värderad, omhuldad och älskad, sin väg genom ämbetsåliggandenas och det mänskliga samfundslivets trakasserier, krav och omkastningar med blick och hjärta stadigt fästa på det himmelska målet i Kristus. Överallt spårade man den lugne, besinningsfulle, allvarlige västgöten, fostrad i nådens, Andens och lidandets skola.

N. intresserade sig i snart sagt allting inom pastorns nutida, vidgade intressesfär. Ingenting und-

gick hans vakna blick, icke ens de internationella frågorna för dagen, och på varje område lade han i dagen en urskillningsförmåga och en sakkännedom, som tydde på opartiska undersökningar och träffsäkert, sunt omdöme.

Pastor Norlin var en utmärkt predikant. Han besatt i sällsynt grad förmågan att extemporera sina predikningar och tal. Alltid kärnfriska, texttrogna, logiska, kläddes de i språkdräkt, som var vårdad, träffande, stilistiskt mönstergill och tilltalande och uppburos av det allvar, den iver och kraft, som näres blott inför Frälsaren vid korsets fot. Han var därför en gärna hörd, högt uppskattad predikant, vars kraftiga framställning av bibelordets frälsande sanningar aldrig saknade uppmärksamma, tacksamma åhörare.

Pastor N. lämnade ett stort tomrum efter sig i brödrakretsen, i kyrkan och samhället. I brödrakretsen var han rent av oersättlig. Ingen kan gärna intaga den plats som han innehade i ämbetsbröders aktning, broderliga, säkra förtrolighet och kärlek. Han var en verklig bror i umgänge och arbete. Inga biavsikter eller självviska syften vidlådde hans personlighet: han glömde sig själv och sitt mången gång för sina bröders bästa. Gud give oss många sådana präster: de behövas mera nu än någonsin, och de utföra i all anspråkslöshet sin Herres verk som inga andra varken vilja eller kunna göra.

Sällan böjer sig en församling i så djup sorg över en f. d. herdes bår, fäller så många bittra saknadens, kärlekens och tacksamhetens tårar vid griften och sedermera inom tvenne månader för

samtid och eftervärld ger sådan materiel gestaltning åt sina djupa känslor och sitt erkännande i ett gravmonument placerat vid hans sista vilorum, som Spring Garden gjorde. I utgiftsstaten för monumentet, likasom i saknaden och sorgen, deltog ock sida vid sida med Spring Garden dr Norelii gamla församling, Goodhue, som pastor N. under flera år betjänade såsom vice pastor.

Det bibelspråk, som tacksamma hjärtan låtit inhugga å gravmonumentet angiver på förträffligt sätt grundtonen i pastor Norlins personlighet och liv: Saliga äro de fridsstiftande, ty de skola kallas Guds barn, Matt. 5: 9.

"Så far i frid, du fridens man,
farväl du trogne Jonathan:
Gack i din Herres glädje in
och lönen för din möda finn.

Om aftonen är pust och gråt,
Då vänner måste skiljas åt;
men Gud en bättre morgon ger,
då ingen gråt skall vara mer."

JNO E. OSLUND.

John August Rinell

PASTOR JOHN AUGUST RINELL föddes i Kvarstad, Vikingastads församling, den 16 dec. 1848. Han ankom till Amerika och Jamestown, N. Y., år 1873, och slöt sig till den Första lutherska församlingen. Genom en kraftig väckelse, som genomgick Jamestown och omgivning på mitten

av 1870-talet, blev Rinell väckt. Han avreste tillsammans med tre andra unga män till Rock Island 1876 för att utbilda sig till präst. Han prästvigdes vid synodalmötet i Altona, Ill., den 18 juni 1882. Efter en 46-årig trogen verksamhet ingick han i sin Herres vila. Stilla, lugnt avled han i tron på sin Frälsare i Frewsburg, N. Y., den 3 maj 1928 i en ålder av 79 år, 4 månader och 17 dagar.

Begravsningsgudstjänst ägde rum i Frewsburg söndagen den 6 maj. Jamestown-distriktets pastorer samt tvenne pastorer från Warren-distriktet voro närvarande och deltogo i gudstjänsten. Kyrkan kunde rymma blott en ringa del av den folkskara, som samlats. Stofthyddan f ö r d e s till Frewsburgs begravningsplats, varest den sänktes i jordens sköte. Där vilar nu stoftet av den käre brodern, men —

"Döden ej förstörer
han endast förer
till himlen det
som himmelen tillhörer."

De församlingar som Rinell betjänade voro: Sheffield och Ludlow, Pa. Här verkade han troget till 1884. Sedermera betjänade han församlingarna i Arnot, Freehold, Pittsfield och Columbus, Pa. I 7 år verkade han i Marion Hill församling i Kansas. Här avled hans första maka, Anna Wallin Rinell, med vilken han ingått äktenskap i Fremont, Ia. I Ryssby och Longmont, Colo., tillbringade han ett år. Därifrån flyttade han till Freehold, Pa., en församling, som han tre olika gången betjänade som dess pastor. Hans sista pas-

torat var Busti och Ashville, N. Y., i Jamestowndistriktet. År 1918 drog sig Rinell tillbaka från aktiv tjänstgöring. Han var dock ofta anlitad att fylla vakanser och att predika i Jamestown. År

1901 ingick pastor Rinell äktenskap med Josephine Johnson. Hon stod troget vid makens sida och vårdade honom ömt, då han lagts på sjukbädden. Jämte henne stod sörjande vid båren en dotter, Emma Rinell, West Bradford, Ill., en son, Carl Rinell, Frewsburg, och en broder, Gustaf Carlson, Jamestown.

Mycket voro att sägas om pastor Rinell. Han var en fridens man och vann många vänner varhelst han än drog fram. Han var också älskad och högaktad av de yngre pastorerna. Han ömmade för själars frälsning och vittnade och sjöng gärna om Kristi kärlek. Hans predikningar vittnade om, att han själv erfarit ordets sanning på sitt eget hjärta. Han hade en barnslig tro och förtröstan på Gud. Han sade ofta: "Kristus är mitt liv och döden en vinning." Hans konfirmander älskade honom, och många stodo sörjande vid hans bår. Dessa konfirmander ämna visa honom den sista kärlekstjänsten genom att uppresa en värdig minnessten på den älskade pastorns grav.

"Saliga äro de döda som dö i Herren härefter. Ja, säger Anden, de skola få vila sig från sitt arbete, ty deras gärningar följa dem."

F. V. H.

John W. Nyvall

PASTOR och teologie doktor John William Nyvall föddes i Karlstad, Sverige, den 3 febr. 1861. Vid nio års ålder ankom han med sina föräldrar till Amerika. Familjen bosatte sig att börja med i Bucklin, Mo., men flyttade några år senare till Lindsborg, Kans. På hösten 1878 upptog Nyvall studier vid Augustana College, varest han avlade studentexamen 1885. Två år senare graduerade han vid det teologiska seminariet och prästvigdes vid synodalmötet i Chicago, Ill., den 26 juni 1887.

Under sin pastorala tjänstetid av mer an 40 år betjänade han med stor trohet följande pastorat: Wisconsin Rapids, Sheriden Rapids och Amherst, Wis., Wilkes-Barre, Pa.; Courtland och Kackley,

Kans., Akron, O.; Smethport, Pa.; Olean och Portville, N. Y., Butte, Mont., Idaho Falls, Ida.; Lead, S. D., och New Castle, Pa. År 1926 drog han sig på grund av hälsoskäl tillbaka från aktiv tjänstgöring och bosatte sig hos barnen i Salt

Lake City, Utah. Hans verksamhet var städse förlagd till svårarbetade missionsfält. Under sin vistelse inom New York-konferensen tjänade han som sekreterare och statistiker och var under tre år ledamot av hemmissionsstyrelsen. Under sin verksamhet på synodens missionsfält tjänade han som president för Montana-distriktet och senare Intermountain-distriktet. Såsom ett erkännande för troget och väl utfört arbete erhöll han 1922 av Wittenberg College i Springfield, O., hedersgraden teologie doktor.

Dr Nyvall sökte alltid tjäna med den begåvning han ägde.

Till sitt sätt var han tillbakadragen, men han var även känd för sitt godmodiga humör. Det var sviktande hälsa, som tvingade honom att uppgiva sin tjänstgöring. Så snart han anlänt till Salt Lake City, lät han inskriva sig med familj i därvarande Zions-församling. Hans svaga hjärta nödvändiggjorde vistelsen i hemmets stillhet. En vecka före uppbrottet träffades han av ett slaganfall, som ändade hans levnadsbana. Hans hemförlovning ägde rum, efter ett långvarigt lidande, den 13 maj 1928.

Dr Nyvall ingick äktenskap med Clara Kaliff i York, Nebr., den 8 juli 1887. Detta äktenskap välsignades med fem barn, av vilka ett före fadern avgått med döden. De närmast sörjande äro den efterlämnade makan; tvenne döttrar, Esther Nyvall och fru O. Sundvall, Murry, Utah; två söner, dr C. A. Nyvall och Martin Nyvall, Salt Lake City, Utah; en broder, D. A. Nyvall, Formosa, Kans., och tre barnbarn.

Begravningen ägde rum i Salt Lake City, Utah, den 15 maj 1928. Pastor Carl A. Glad höll likpredikan med ledning av 2 Tim. 4: 6—8 och ämne: "En kristens triumfsång." Stoftet vigdes till griftero i Mt. Olivet-gravgården i ovan nämnda stad.

Frid över denne Herrens tjänares minne!

CARL A. GLAD.

Sven David Hawkins

DENNE gode och trogne Herrens tjänare fick hembud den 7 juni 1928. Ehuru han dragits med sjukdom i många år, kom dock dödsbudet oväntat för hans närmaste och bekanta. Han var med på St. James-distriktets missionsmöte i Sillerud och Balaton den 29 och 30 maj och var som det syntes då vid god hälsa. Han var vald att representera konferensen vid synodalmötet i Des Moines och stod färdig att resa dit, men kände sig den 7 juni litet illamående och skrev till sin suppleant, att det var bäst att han for till mötet. Det var just då han satt och skrev detta brev som hans hjärta upphörde att slå, och han föll död till golvet.

Pastor S. D. Hawkins var född i Chisago Lake, Minn., den 30 nov. 1863 och var sålunda vid sitt frånfälle 64 år, 6 månader och 7 dagar gammal. Hans föräldrar flyttade i hans tidiga barndom till Vasa, Minn., där den unge gossen fick sin första skolundervisning och varest han vid sin konfirmation hade dr P. J. Svärd till lärare. Vid 16 års

ålder sändes han till Gustavus Adolphus College i St. Peter. Sedan han 1881 genomgått denna skola, kom han till Augustana College, varest han graduerade 1887. Hans håg hade tidigt varit till pastorsämbetet, men på grund av dåliga finanser och kanske också för sin hälsas skull stannade han ute, som man säger, en tid som skollärare och orgelnist och i annat arbete. Så var han från 1892 till 1904 anställd i Augustana Book Concerns tjänst. Men det året, 1904, kallades han av Columbia-konferensen till resepredikant med Vancouver, B. C., Ballard och Olympia, Wash., som huvudstationer. I denna tjänst kvarstod han till 1907. Men redan 1906 hade han prästvigts på synodalmötet i Denver, Colo., på rekommendation av Columbia-konferensen. Från 1907 till 1911 finna vi honom som pastor i Troy, Idaho. Men 1911 kallades han till pastor för Säbylund och Little Plum, Wis., som var nära hans barndomshem, Vasa, Minn. Han kvarstod här som pastor till 1915. Från sistnämnda år till 1917 var han pastor för Cumberland, McKinley och Poskin-pastoratet i Wisconsin. Därifrån flyttade han till Swede Valley, Iowa, som han betjänade från 1917 till 1920. Från det året till året därpå var han pastor i Maple Plain och Lyndale, Minn. Åren 1921–1923 finna vi honom i Rush Lake, Minn., och 1924 var han i Valley City, N. D. Samma år flyttade han till Dunnell, Minn., varest han fick sluta sina dagar.

Pastor Hawkins var en begåvad man. Han var god student och ej så dålig musikant. Han var en tid anställd som körledare i Zions-församlingen i Rock Island, Ill. Han älskade att slå sig ned

vid pianot, sjunga och utgjuta sina känslor i tonernas och drömmarnas värld eller kanske rattare i tillbedjans och gudsdyrkans heliga andakt.

Han var en allvarlig och kraftig predikant i den gamla goda stilen. Han predikade ett fulltonigt och renlärigt evangelium och glömde icke heller lagen. Han var en trogen och nitisk själasörjare. Därför gingo de församlingar framåt, både i inre och yttre hänseende, som han betjäna-

de, i synnerhet kan detta sägas om hans sista pastorat, som kraftigt tillväxte under de tre och ett halvt år han där verkade.

Pastor Hawkins förenades år 1894 i äktenskap med fröken Lovisa Fredrickson från Rock Island, Ill., som nu med deras tre barn sörjer den hädangångne maken och fadern. Barnen äro sönerna Ivar och Eskil samt dottern Alma. Två barnbarn, en broder och en syster samt många andra anförvanter sörja den hädangångne.

Söndagen den 10 juni hölls sorgegudstjänst i Dunnell, då tal höllos av pastorerna Frisk, Wallin och Beck. Hela stadens befolkning kom för att kasta en sista blick på den hädangångnes kära anletsdrag. Följande dag fördes den nedbrutna stofthyddan till Vasa, varest den egentliga begravningen hölls. En stor del av församlingen i Dunnell hade följt liktåget den långa vägen. Pastorerna Frisk och Beck hade medföljt från St. James-distriktet och talade tröstens ord. Dessutom deltogo vid denna gudstjänst pastorerna Linner, Bergquist, Sanstedt, Swenson och Oslund samt diakon Chas. Larson från Dunnell. Jordfästningen förrättades av dr Oslund, därvid biträdd av de övriga pastorerna. Den hänsovne fick sin grav på den vackra Vasa-kyrkogården ej långt från dr Eric Norelii grav. Där får den avhållne fadern, brodern, läraren och vännen vila till uppståndelsens morgon. Sov i ro, käre broder!

L. H. B.

Fritz Jacobson

BETHEHEMS-FÖRSAMLINGEN I Brooklyn, N. Y., blev helt oväntat försänkt i djup sorg, då dödsängeln inträdde i hennes herdetjäll och skördade hennes pastor den 29 juni 1928. Sorgebudskapet väckte bestörtning i församling och samfund och i långt vidare kretsar.

Dr Jacobson hade förestått sin kära församling i närmare 36 år och genom nitisk och trogen tjänst fört henne framåt från hennes ringa dagar till en aktningsbjudande utveckling. Pastor och församling hade under årens lopp så sammanväxt med varandra, att man kunde ej tänka sig dem åtskilda. Endast genom döden täcktes det Herren att upplösa detta band, och inför hans allvisa råd må vi ödmjukt böja oss i tacksam åminnelse av den herdegärning, som i sin rika innebörd nu ligger avslutad framför oss.

Blott några timmar före sin död höll dr Jacobson sin sista predikan vid veckogudstjänsten på torsdagskvällen. Som text för sin betraktelse hade han valt Rom. 8: 18—23. Då han efter tempeltjänsten inträtt i sitt hem, stannade han länge uppe med de sina. Han såg blek och trött ut, men ingen anade, att slutet var så nära. Sedan han intagit sängen, klagade han över smärtor i huvudet och snart föll han i ett tillstånd av medvetslöshet. Läkare tillkallades men kunde ingenting uträtta. Han hade drabbats av hjärnblödning. Vid 6-tiden på morgonen hade hjärtat upphört att slå, och hans ande var fri från "förgängelsens träldom."

Med dr Jacobson bortgick en av Augustana-syno-

dens och Svensk-Amerikas märkesmän. Sin största livsgärning fick han utföra inom ovan nämnda församling, men från yngre år har han efterlämnat varaktiga spår av sin gagnande verksamhet

även å andra trakter, såsom i Illinois och Connecticut. Bethlehemsförsamlingens helgedom är ett stumt men valtaligt vittne om hans ledarskap och uppbyggande ande. Och detta är dock blott vad som för ögonen synes. Vad som icke synes för vanliga blickar är långt större, och det är den

inre uppbyggelsen av Guds rike i människosjälarnas djupa grund. Härom beflitade sig Jacobson oavlåtligt och samvetsgrant genom Guds ords predikan och enskild själavård, ej minst vid de sjukas läger. I sin evangeliska förkunnelse var han positiv och klar, intet svävande kunde däri förmärkas. Hans i övrigt spekulativa läggning tycktes vara totalt avskild från hans religiösa liv och andliga tänkande, vilket tydligt framträdde i hans enfaldiga och barnsliga tro på Guds uppenbarade ord och verk. Filosofien var för honom bara en förgård, där tankekraften skulle skärpas och tuktas för inträde till teologiens sanningstempel. Hans tro var ock verksam i kärlek. Han ömmade för nödens barn och gladde sig, då han kunde lätta deras bördor. I denna anda gick han i spetsen med sin församlings medverkan och grundade ålderdomshemmet i South Brooklyn, vilket senare överlåts åt New York-konferensen. Strandsatta sjömän funno i honom en deltagande vän, och många andra fingo på mer än ett sätt röna prov på hans hjärtegodhet och givmildhet.

De barn han döpt och de konfirmander han undervisat uppgå till flera tusen. Många par har han vigt till äkta makar, och när döden upplöst ömma band, har han stillat sorgen med livets ord och pekat uppåt till den himmel, där ingen gråter. En deltagande vän i sorg och glädje, har han gått in och ut i många hem bland vårt folk, och överallt spörjas de bästa eftermälen om "den snälle och vänlige dr Jacobson."

I vårt kyrkosamfund intog Jacobson en ledande ställning och anlitades i flera viktiga förtroende-

uppdrag, vilka han utförde med skicklighet och nit. En tid tjänstgjorde han som New York-konferensens sekreterare, och 1909 valdes han till dess president samt kvarstod i detta ämbete tills 1912, då konferensen delades. Som ledamot i olika direktioner och utskott gjorde han sina värdefulla insatser till samfundets fromma och utveckling. Själv en akademisk lärd, var han livligt intresserad i samfundets skolverksamhet och var en av initiativtagarna till grundandet av Upsala College, vilket till hans glädje fick börja sin verksamhet i Bethlehemskyrkans kapellvåning.

Dr Jacobson besjälades alltid av redliga avsikter och ville allas väl för både detta och det tillkommande livet. Att i så många år kunna kvarstå på en så krävande post såsom pastor i vår äldsta och största församling i Brooklyn, att "i ont rykte och i gott rykte, i ära och smälek" kunna bibehålla församlingens kärlek och allmänhetens förtroende, det är i sanning en karrier, som är i bästa mening lysande och som vittnar om Jacobsons ädla och starka personlighet.

Jacobson var den förste student från något av våra läroverk, vilken inträdde i amerikanskt universitet och där vann högre lärdomsgrad. Medan han vid Yale träget studerade, fann han dock tid att förestå vår församling i New Haven och inköpte där kyrka och prästgård. Därjämte gjorde han många predikoresor till andra städer i Connecticut, såsom Hartford, South Manchester, Naugatuck, Branford m. fl. och grundlade därmed en verksamhet, som sedermera utvecklats till kraftiga församlingar med värderika kyrkoegendomar. Huru hans tid och krafter kunde räcka till för allt detta, är nästan obegripligt.

I sitt umgängessätt var Jacobson behaglig och vinnande, och det fanns ingenting "tillgjort" hos honom, inga prelatensiska later heller, han var enkel och naturlig i sina skiftande stämningar. Han var till fullo amerikaniserad till språk och seder, närhelst den sidan av hans utbildning togs i anspråk, men svensk var han till sin djupare läggning och kände varmt sin samhörighet med vårt svenska religionsarv och våra svenska traditioner.

Såsom make och fader var Jacobson omtänksam och öm samt innerligt avhållen av de sina. Sedan den 29 juni 1887 var han i lyckligt äktenskap förenad med Othilia Halland, dotter till den välkände prästmannen B. M. Halland och hans maka. Äktenskapet välsignades med 9 barn, av vilka två avledo vid späd ålder. De kvarlevande äro sönerna Ivan, Haven, Elmore och Elbridge samt döttrarna Stella Geneva (fru dr Borland), Evelyn (fru Hagström) och Mildred (fru Shugart). Märkligt nog blev äktenskapet genom makens död upplöst på makarnas bröllopsdag, den 29 juni, efter jämt 41 år.

Fritz Jacobson var född den 17 mars 1863 i Yllestads församling, Västergötland, Sverige. Fadern utvandrade till Amerika 1867, och ett par år senare kunde han taga familjen till sig i Rockford, Ill. Hösten 1878 begav sig då den 15-årige Fritz till Augustana College och avlade där studentexamen 1885. Efter ett års predikoverksamhet i Geneva, Ill., och studier vid Wheaton College, inskrevs han vid Yale universitet hösten 1886, där han promoverades till filosofie doktor i juni 1889. Hans dok-

torsavhandling behandlade ämnet: "History of Speculative Philosophy in Sweden." Senare avlade han sin prästexamen vid Augustana Teologiska Seminarium och prästvigdes 1890 för pastoratet New Haven-Branford, Conn. Han blev pastor för Bethlehems-församlingen i Brooklyn 1892. Han besökte sitt gamla fosterland 1902 och 1910 utnämndes han av dess konung till Riddare av Kungl. Nordstjärneorden, 1 kl. Han valdes till rektor för Upsala College 1913 men avböjde kallelsen. Hans energi och företagsamhet funno ett tacksamt fält i Brooklyn, där han fick lösa de krävande uppgifter, som då förelågo Bethlehems-församlingen för hennes framtids bestånd och utveckling.

Dr Jacobsons begravning blev synnerligen högtidlig och gripande. På söndagskvällen den 1 juli hölls sorgegudstjänst under ledning av dr S. G. Öhman i Bethlehems-kyrkan, som var till sista plats fylld. Här talade pastor John Eastlund om den gode och trogne tjänaren. Dr J. Lincoln skildrade den avlidnes karaktärsegenskaper. Och dr Öhman tecknade den hänsovnes livsgärning. Begravningsmässan avslöt denna sorgegudstjänst.

Begravningen skedde på måndags e. m. inför en talrik folksamling. Dr J. Alfred Anderson talade om den avlidnes arbete och beklagade konferensens förlust genom hans död. Kyrkorådsledamoten Carl E. Bohman framförde församlingens tack och farväl till sin herde. Rektorn vid Upsala College, dr C. G. Erickson, tolkade läroverkets tacksamhet till den avlidne skolvännen. Den långa processionen avtågade därpå till gudsåkern "Ever-

green." I jordfästningens hoppuppfyllda akt assisterades dr öhman av ett tiotal pastorer, uppståndelsens och livets ord ljödo i bibelspråk och psalm, i bön och välsignelse över det vilorum, som omslöt Fritz Jacobsons nedbrutna kroppshydda. Där vilar han i frid. S. G. ÖHMAN.

J. A. Stamline

DR J. A. STAMLINE föddes i Aringsås församling, Småland, Sverige, den 25 sept. 1853. Han ankom till Amerika 1869, då en yngling på 16 år. Efter att ha arbetat någon tid på landet och i fabriker i Illinois började han studera och kom slutligen till Augustana College, som på den tiden var förlagt till Paxton, Ill. År 1878 kom han som studerande till Texas och betjänade då Palm Valley-församlingen i egenskap av predikant och skollärare. Senare återvände han till Augustana College och efter att ha fullbordat sina studier prästvigdes han på kallelse till Austin-New Sweden-pastoratet i Texas vid synodalmötet i Altona, Ill., den 18 juni 1882. Under hans tjänstetid uppfördes den nuvarande helgedomen i Austin. Dess utmärkta läge blott två kvarter från statskapitoliet är hans förtjänst. Han stiftade församling i Galveston 1892. Under åren 1896–1897 upptog han verksamhet i trakten av Lund och stiftade församling där. På flera andra fält stiftade han församling. Somliga av dessa utdogo och några föllo i händerna på andra samfund till ex. församlingen

i Waco, som överlämnades åt norskarna. På den tiden saknades både män och medel för våra hemmissionsfält och detta särskilt i Texas, som låg så avlägset från vår verksamhets centrum. År

1906 var han med om att grundlägga Trinity College och valdes till dess förste president. En trofast vän till denna inrättning har han städse understött den på ett kraftigt sätt.

Dr Stamline har verkat inom Texas-konferensen ett halvt sekel, 1878–1928, och var högt aktad inom hela konferensen. Han var begåvad predikant och

i alla stycken en trogen Herrens tjänare. Han var skicklig ekonom och bidrog frikostigt av egna medel till alla kyrkliga ändamål. Han var en man som var med sin tid och fogade sig på ett berömvärt sätt i förekommande nödiga ändringar, såsom till exempel införandet av engelska språket i vår kyrkliga verksamhet.

Under de senaste femton åren har han ej stått i aktiv tjänstgöring. Han har bott i eget hem i Round Rock. Han var gift tre gånger. Han sörjes närmast av efterlämnad maka, tre barnbarn från andra giftet och en styvson, E. H. Sandahl, Manor, Texas.

Hans sista sjukdomstid blev mycket kort. Söndagen innan han avled hade han hållit konfirmation i Lund, som han tillfälligt betjänade. Följande dag anträdde han med sin maka och andra tillhörande hans familj en resa till Bishop, Texas. På resan insjuknade han, vadan man måste återvända hem på torsdag. På Stromberg-lasarettet i Taylor, dit han införts för behandling av sin sjukdom, som bestod i hjärtfel, insomnade han i tron på sin Frälsare fredagen den 6 juli 1928 i en ålder av 75 år, 9 månader och 11 dagar.

Begravningsgudstjänsten hölls i Palm Valley-församlingens kyrka den 10 juli. Jordfästningen ägde rum å New Swedens begravningsplats. Det var icke en sorgedag, utan hellre en sådan som kännetecknades av tack och lov till Gud för det liv den käre hänsovne levat och den livsgärning han fått utföra i Mästarens tjänst. Han skall länge leva i kär åminnelse bland oss.

Oscar Nelson.

Johan Afred Brodén

PASTOR JOHAN ALFRED BRODÉN föddes i Broddarp, Västergötland, Sverige, den 15 nov. 1858. Efter avslutad folkskoleundervisning ingick han i ett lantbruks- och bokhålleriinstitut, och hans första anställning var som bokhållare. Till Amerika ankom han 1879. Han studerade vid Augustana College och Seminarium 1880–1889 och prästvigdes vid synodalmötet i Rock Island, Ill., den 16 juni 1889.

Pastor Brodén har betjänat församlingarna i Negaunee, Mich., Manistique, Mich., Michigan City, Ind., Morris Run, Pa., Norwich-Willimantic, Conn., och nu senast Everett, Mass., där han kvarstod i 12 år. Han insomnade i tron på sin Frälsare den 7 juli 1928. Han inlade sin bekännelse om sin tro i orden "En blick på den korsfäste livet dig ger, ja, just nu är där liv ock för dig." En som kände honom väl skriver därom: "Jag tror den sången var ett sant uttryck av hans djupare kristliga liv. Han var ödmjukt medveten om sin begränsning och även om sina synder och brister och kände behov av Frälsarens oförskyllda nåd och kärlek." Han hade vid sin död uppnått en ålder av 69 år, 7 månader och 22 dagar.

Pastor Brodén inträdde i äktenskap med fröken Charlotta Johnson, Negaunee, Mich., och välsignades detta äktenskap med fem barn, av vilka två gått ur tiden före fadern. De efterlevande äro hustrun och tre söner, Alvin, Ruben och Conrad.

Om Brodén som pastor må anföras ett par ut-

talanden. Det ena: "Jag fick det intrycket av honom, att han var uppriktig i sin gudsfruktan, hans böner voro hjärtliga, hans predikningar Kristo-centriska. Han var innerlig i sin kärlek

till Frälsaren." En annan skriver: "Pastor Brodén var en begåvad predikant och åtnjöt en icke ringa framgång. Förutom hans egentliga predikoverksamhet övade han även skriftställeri. Många voro de bidrag som han lämnade *Augustana:* än var det referat över hållna möten, än inlägg i

kyrkliga frågor och stundom något rent litterärt, hågkomster och erinringar o. s. v. Han stilistiska förmåga var icke heller så oäven."

Han var fästad vid sina klasskamrater på ett beundransvärt sätt. När dödsbudet kommit till någon av oss, mottog han budskapet därom med sorg och saknad. Han var vår officielle hävdatecknare.

Hans begravning skedde den 10 juli. Kyrkan var väl fylld av sörjande församlingsmedlemmar och andra vänner. Stadens borgmästare, representanter från stadsstyrelsen och stadens prästsällskap voro närvarande. På stadens offentliga byggnader flaggades på halv stång. Pastor Brodén sades ha haft flera offentliga förtroendeuppdrag i Everett.

Dr S. G. Hägglund, New England-konferensens president, höll predikan på svenska, i vilken han omnämnde pastor Brodéns sist insända pastoralrapport ur vilken framgick bekännelse om tro och hopp. Pastor A. M. L. Herenius predikade på engelska, vari han framhöll att g å v o r n a äro mångahanda men att anden är en. Han omnämnde att bland andra gåvor som pastor Brodén erhållit var att med pennan kunna förträffligt skildra personer och händelser. Pastor Eckström läste personalierna och erinrade om hur livets väg går både över leende höjder och ned i dystra dalar samt hur för en del är det ena mer än det andra. Men "om du med blomster strör levnadens stig, eller om sorgens moln hopas kring mig, är det mig lika gott, då det mig förer blott närmare dig."

Pastor A. M. Benander frambar Boston-distrik-

tets hälsning. Gripande voro hans ord, att om vi ej veta vad vi skola göra med våra gamla präster, så vet Gud vad han vill göra med dem. En pastor Charles Davis frambar en hälsning från prästsällskapet i Everett.

Jordfästningen förrättades av dr Hägglund, assisterad av närvarande pastorer.

Frid över hans minne! J. A. E.

William P. Anderson

UNDER det snart tilländalupna året har ett mer än vanligt stort antal av våra pastorer fått nedlägga herdestaven och efter väl fullbordad arbetsdag gå till vila. Bland dessa finna vi ock föremålet för denna minnesruna, pastor William P. Anderson, som efter ett långvarigt lidande fått utbyta lidandets värld mot glädjens eviga boningar. Den Herre, han trott på och under en lång arbetsdag så troget tjänat, flyttade honom till en högre plats och lät honom vila från sitt arbete. Länge hade hans hälsotillstånd varit vacklande, och han hade upprepade gånger sökt bot mot sitt lidande på Augustana-lasarettet i Chicago, varest han undergått flera kirurgiska operationer och skickliga läkare gjort allt, vad i mänsklig makt står, för att återställa hans hälsa. En tid såg det ganska hoppfullt ut, men så inträdde en försämring, och hans livslampa flämtade allt mattare, tills den slutligen slocknade och hans öga slöts i döden. Detta inträffade den 30 juli 1928. Vid sitt

frånfälle hade han uppnått en ålder av 72 år, 8 månader och 30 dagar.

Pastor Anderson föddes i Elgin, Ill., den 31 okt. 1855. Han avlade mogenhetsexamen vid Augusta-

na College 1884. Efter fullbordade studier vid vårt seminarium prästvigdes han vid synodalmötet i Chicago, Ill., den 26 juni 1887. Hans första verksamhetsfält var Cadillac, Mich., som han betjänade till 1891. Därpå tjänade han ett år som ombud för Augustana-lasarettet i Chicago. Han

betjänade sedermera våra församlingar i Proctor, Vt., 1891—1893; Waterbury, Conn., 1893—1895, varest ny kyrka uppfördes under hans ledning; South Manchester, Conn., 1895—1911, varest han säkerligen utförde sin förnämsta livsgärning; Stronghurst–Gladstone, Ill., 1911—1918; Cicero, Ill., 1918—1927, varpå han av sjukdom nödgades draga sig tillbaka. Under sin tjänstetid inom New York-konferensen tjänade han som dess kassör 1899—1902.

Tecknaren av denna runa lärde känna honom såsom en samvetsgrann och plikttrogen herde. I sitt kall ådagalade han städse trohet och nit. Han var redbar i alla sina handlingar och väntade även detsamma av andra. Man kunde lita på honom, ty han var en ärlig, uppriktig och trofast vän. Han var en ädel karaktär, upphöjd över alla låga och själviska syften. Som predikant delade han rätt sanningens ord och var gärna hörd på båda språken, som han ledigt behandlade. På det evangelium, som han predikade för sina åhörare, levde och dog han. Som själasörjare var han både allvarlig och öm. Han tillhörde den pietistiska skolan. Kristendomen låg hos honom på djupet och åskådliggjordes i alla hans handlingar. Under sina hälsodagar var han till sitt lynne glad och ljus i hågen och i hög grad öppenhjärtig. Han gav städse det intrycket, att han var en Guds tjänare, som ville troget verka, medan dagen varar. Han var aktad och älskad av sina ämbetsbröder och andra, vadan han djupt saknas, då hans plats nu står tom. Han var en god make, och åt sina barn lämnade han minnet av en gudfruktig vandel

och ett kärleksfullt fadershjärta. I välsignad hågkomst lever hans minne bland alla dem, med vilka han kom i beröring.

Den hänsovne sörjes närmast av efterlämnad maka, fru Anna Anderson, född Larson, som varit honom en sannskyldig medhjälparinna i hans arbete; dottern Mildred, lärarinna i franska vid högskolan i Harvey, Ill.; sonen dr Carl Anderson, Chicago, Ill.; en syster, fru Louise Rovelstad, Elgin, Ill.; och andra släktingar. Deras sorg är djup, men vi veta dock, att vissheten om att deras dyre hänsovne levde och dog i tron på sin Frälsare och det sälla hoppet om en salig återförening där, varest alla tårar äro torkade, alla sår läkta och varest ingen död skall vara mer, borttager för dem sorgens bitterhet. Hugsvalelsens Gud och barmhärtighetens Fader styrke och vederkvicke dem!

Begravningen ägde rum i Augustana-församlingens kyrka i Berwyn, Ill., den 2 aug. Pastor J. O. Lindstrom talade tröstens ord på engelska och pastor G. A. Swanburg på svenska. Andra som deltogo vid detta tillfälle voro Augustana-lasarettets kaplan pastor Alfred Nelson och pastor G. A. Elliot. Stofthyddan fördes därpå till den avlidnes hemstad, Elgin, Ill., varest den nedmyllades i familjegraven i därvarande begravningsplats. Jordfästningen förrättades av dr C. A. Lindvall, därvid biträdd av närvarande pastorer. Där vilar nu stoftet av den käre hänsovne på en förhoppning, tills uppståndelsens stora morgon bräcker. Det vilade något av det kristna hoppets ljuvlighet över hela denna begravning. När skarorna så småningom skingrades efter stunden vid den öpp-

na graven, genljödo i Guds vänners hjärtan Jesu ord: "Den som tror på mig, han skall leva, om han än dör." Frid över den hänsovnes blida minne!

C. A. L.

I vilan ingångna samfundsmedlemmar

Jonas Holmgren

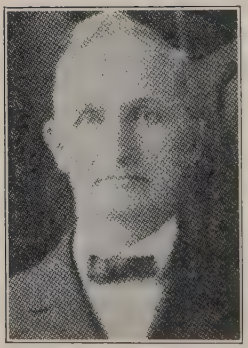

TILL en av Immanuels-församlingens i Omaha, Nebr., pelare har budet kommit att bryta upp och fara hädan. Saknaden efter honom kännes djupt och detta icke blott bland hans närmaste, utan även inom hans stora vänkrets. Denna runa ägnas hans minne såsom ett uppskattande av vad han var för oss under livstiden.

Jonas Holmgren föddes i östra Ökna församling, Jönköpings län, Sverige, den 10 juni 1861. Vid 19 års ålder kom han 1880 till Chicago, Ill. År 1884 anlände han till Omaha, Nebr., varest han alltsedan dess varit bosatt och tillhört Immanuelsförsamlingen. Under en följd av år tjänade han här som diakon och skötte denna befattning på ett hedervärt sätt. Han var städse sin pastor behjälplig i att göra sjukbesök. Särskilt de gamla upp-

skattade högt hans besök och de bönestunder de fingo tillbringa med honom. För ett par år sedan undanbad han sig återval till nämnda syssla. Församlingen korade honom då till hedersdiakon. Han har innehaft många andra förtroendeposter inom både församlingen och konferensen. Han tog stort intresse i samfundet och dess verksamhet. Han var en äkta samfundsman och varmt tillgiven vår kyrka. Detta visade han i både ord och handling. Han hade alltid ett öppet öra och hjärta för all andlig och timlig nöd och bistod efter förmåga, oftast i det tysta, med sina gåvor.

Han insomnade lugnt och stilla i tron på sin Frälsare å Immanuel-lasarettet den 23 juli 1926 i en ålder av 65 år, 1 månad och 13 dagar. De närmast sörjande äro döttrarna Gladys, Los Angeles, Calif., fru Alfrida Scalzo och fru Mabel Ahlbeck, Omaha, fru Emma Espelund, Westbey, Mont., sonen Jonas Reuben, Omaha, sex barnbarn och en broder i Harrisburg, Pa. Begravningen ägde rum den 26 juli. Efter en kort andaktsstund i hemmet hölls sorgegudstjänst i Immanuels-kyrkan, varest undertecknad och dr C. G. Chinlund talade trösstens ord. Stofthyddan vigdes till griftero vid sidan av förut hänsovna makan i Forest Lawn gravgård.

Vi tacka Gud för det goda den hänsovne fick uträtta för Herrens sak hemma och borta. Signe Gud hans minne och dem som nu så djupt sakna och sörja honom! EMIL JOHNSON.

John N. Westlund

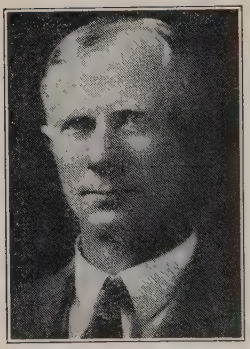

FÖREMÅLET för denna minnesruna föddes i Stenbrohult, Småland, Sverige, den 20 maj 1867. Vid 20 års ålder emigrerade han till Amerika och kom till Chisago Lake, Minn. Sedermera vistades han några år i Minneapolis och var då medlem av Emanuels-församlingen. 1893 flyttade han tillbaka till Center City, Minn., och påbörjade egen affär. Han blev då medlem av Chisago Lake-församlingen och kvarstod som sådan till sin död, som inträffade den 24 aug. 1926. Han hade då uppnått en ålder av 59 år, 3 månader och 4 dagar. Han sörjes av maka och två barn.

Hans affär bestod i tillverkande och avyttrande av monument. Från en ringa början utvecklades den till en vittomfattande och lönande affär. Westlunds intresse låg dock icke huvudsakligen i affärer, utan fastmer i livets högre intressen. Han deltog ivrigt i samhällets angelägenheter och var en kraftig kämpe mot rusdryckstrafiken. Hans djupaste intressen lågo dock i hemmet och församlingen och hela vår synod. Han arbetade och uppoffrade för dessa med glädje och tacksamhet till Gud, som välsignade honom med både vilja och medel härtill. Till fattiga och behövande

skänkte han årligen ansenliga summor, men ville aldrig ha det offentliggjort. Till församling och sitt kyrkosamfund offrade han frikostigt. Han innehade många förtroendesysslor inom församlingen i dess olika verksamhetsgrenar, såsom i kyrkostyrelsen, söndagsskolan, ungdoms- och mansföreningarna. Vid sin död tjänade han såsom diakon och söndagsskolföreståndare. Han tjänade ofta som delegat till synodal-, konferens- och distriktsmöten. Hans bortgång kändes såsom en oersättlig förlust i hem, kyrka och samhälle. Han blev allvarligt påverkad av Herrens Ande under sin ungdomstid och fick håg och lust till Guds ord och verksamheten i Guds församling. Det var dock under de senaste åren av sitt liv, som hans inre trosliv fördjupades, uppblomstrade och bar trons härliga frukter. Westlund var en "prästvän" i ordets skönaste bemärkelse och bevisade alltid trofast vänskap mot sin egen pastor, som vid hans död kände, att han förlorat en av sina mest pålitliga stödjepelare i församlingen. Vi tro, att han för Jesu blods skull ingått i den himmelska sabbatsron. Där hoppas vi få mötas igen.

Frid över den hädangångne trofaste vännens minne! O. S.

J. A. Falk

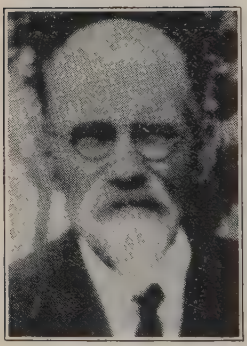

BLAND de många lekmän, som troget tjänat församlingen och offrat sina krafter för dess väl, står nog Jonas A. Falk bland de främste.

Falk föddes nära Växiö, Småland, Sverige, den 20 mars 1852. I sina tidiga barnaår förlorade han sin fader. Med moder och fyra syskon ankom han till Amerika 1869. Familjen bosatte sig i Chisago City, Minn. Tolv år senare finna vi honom på ett frihemman ute på Södra Dakotas slätter. Den 31 mars 1853 ingick han äktenskap med Mary Peterson, som städse stått troget vid hans sida i med- och motgång. I deras hem var den besökande pastorn alltid en välkommen gäst. Fru Falk fick hembud i juli 1921.

När sv. ev. luth. Augustana-församlingen i Graton, S. D., stiftades 1889, valdes Falk till diakon, och denna syssla innehade han till sin död, som inträffade den 3 okt. 1926. Församlingen var honom mycket kär. Ivrigt försvarade han sin barndomstro. I honom hade pastorn en varm och tillgiven vän. Han var en öm, omtänksam och kärleksfull make och fader samt en trofast och pålitlig vän, som älskade sanning och frid.

Begravningen ägde rum i Augustana-kyrkan den 6 okt. Stofthyddan lades till vila i församlingens kyrkogård, varest den nu bidar uppståndelsens och återseendets dag. Falk sörjes närmast av fyra barn och två bröder. Frid över den hädangångnes minne! C. E. S.

Beret Maria Höiness

OVANSTÅENDE namn är väl känt inom vår synod och särskilt inom Kvinnornas missionsförening. Det säges, att bland alla skandinaviska kvinnor i Nebraskas historia kan intet namn, då det är fråga om en verklig livsgärning, jämföras med namnet Maria Höiness. Denna ädla kvinna lyktade sitt livsverk å Immanuel-lasarettet i Omaha, Nebr., den 18 maj 1927 i en ålder av 73 år, 7 månader och 16 dagar.

Hennes pastor under åren 1907—1916 giver om henne följande omdöme: "Hon var född norsk. Men ett långt liv bland oss av svensk börd gjorde henne nästan omisskännligt icke norsk, utan svensk. Man kunde likväl märka på henne, att

hon besatt vissa egenskaper i lynne och kynne mera lik Norges klippberg än Sveriges mjukare natur. Vilken oerhörd viljekraft var hennes! Men för oss alla dyrbarare än denna var hennes självförtärande kärlek. Vilken kvinna bland skandinaver i mellersta västern har samlat omkring sig en så stor trupp av tacksamma kvinnor som Maria Höiness? Jag känner ingen."

Den hänsovna föddes i Hamnes församling, Höiness, Norge, den 9 oktober 1853. Uppfostrad i ett kristligt hem, där kyrkligt sinne rådde, lärde hon älska Guds församling och dess verksamhet. Hon kom till Amerika på uppdrag av Norska kyrkan för att bedriva inre missionsverksamhet bland sina förskingrade landsmän i norra Michigan. Då pastor Fogelström började diakonissverksamheten i Omaha, Nebr., 1886, som först gjorde sig känd genom en Inre missionsförening, vilken stiftats nämnda år, blev fröken Höiness anställd som stadsmissionär. Den rika erfarenhet hon satt inne med i denna verksamhet och särskilt bland de unga kvinnorna, väckte hos henne tanken på att grundlägga ett kristligt hem för sådana. Det första hemmet, vilket öppnades den 2 nov. 1891, blev även en skola och erhöll namnet Scandinavian Ev. Luth. Bethany School. I denna riktning fortgick arbetet i tre år. Först på julaftonen 1893 kunde hon få glädja sig över att Scandinavian Y. W. C. A. blivit en verklighet. Tillsammans med nio unga kvinnor hölls då en andaktsstund. Sedan dess har verksamheten så utvecklat sig, att den egendom föreningen nu äger, är värderad till $40,000.00. Den utgör ett vackert monument över hennes 34-åriga verksamhet.

Inom Immanuelsförsamlingen har hon varit en verksam medlem i 40 år. Hon gladdes att få gå Mästarens ärenden därstädes. Och hon fick vara ett medel i Guds hand att stärka många för den rätta tron kämpande själar. Själv ägde hon en väl grundad tro på sin Frälsare och förlitade sig helt på hans förtjänst. De många prövningar hon fått genomgå hade ej kunnat rubba hennes tro. Hellre hade hon blivit fastare och ädlare under luttringen. Hennes livsgärning talar högt för det nuvarande släktet.

Inom Kvinnornas missionsförening i Nebraskakonferensen gjorde hon en ganska betydande insats. Hon deltog med intresse i alla dess angelägenheter och var outtröttlig i att tjäna med sin gåva. Det vitsordet kan givas henne, att "vad hon kunde, det gjorde hon", och hon gjorde det med glädje. Då hon bestämt sig för en sak, gav hon ej tappt förrän hon uppnått resultatet — tack vare också trogna medarbetare.

Den hänsovna sörjes av en syster och tre bröder i Norge, en släktinge, Nils K. Nilsson, Minneapolis, Minn., Ellen Nelson, hennes trogna medhjälparinna vid Augustana Lutheran Women's Home Association, som föreningen nu kallas, samt en stor vänkrets. Begravningen ägde rum vid nämnda hem och i Immanuelskyrkan den 21 maj. Härvid deltogo pastorerna Emil Johnson, E. G. Chinlund, Nels Lundgren, C. O. Gulleen, A. W. Almquist och W. N. Palmquist och A. S. Segerhammar. Jordfästningen ägde rum i Forest Lawn-gravgården. Med hänsyn till den hemförlovades sköna minne må till sist påminnas om det apostoliska ordet: "Gud vare tack, som giver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus." EMIL JOHNSON.

Hanna Wilhelmina Broleen

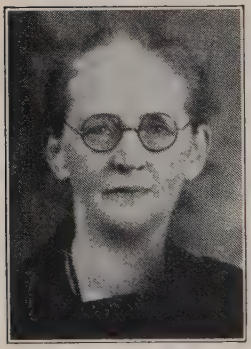

FRU Hanna Wilhelmina Broleen, hustru till pastor A. M. Broleen, föddes i Frödinge, Kalmar län, Sverige, den 17 januari 1867. Ingick i det heliga äktenskapet i Jamestown, N. Y., 1885. Efter ett långt och tåligt buret lidande kom hembudet den 7 aug. 1927.

Hon var en älskad hustru och moder och en nitisk Jesus-älskande arbetare i Guds församling. Hon intresserade sig i alla församlingens verksamhetsgrenar. För mycket kan icke nämnas i tacksamhet till Gud för en sådan moder och pastorshjälparinna. Genom sådana uppoffrande och försakande mödrar har vår kära kyrka och Augustana-synod blivit uppbyggd. Vi frånräkna ingalunda Guds stora nåd och hjälp, genom vilka allt gott verk blivit gjort och göres.

Fru Broleen var en outtröttlig hjälparinna vid sin mans sida. Vid hans bortovaro ledde hon ofta gudstjänsten samt förestod andakten i hemmet. Hon samlade de unga kvinnorna och intresserade dem i församlingsarbetet. Ofta arbetade hon över förmåga, men då det angick Guds rike, vem ville icke då uppoffra?

Hon besökte också de sjuka samt läste Guds ord och bad vid sjuklägret. Hennes hemsysslor fingo aldrig tränga ut andaktsstunden. Hon bad för sina barn, ja, såsom en gudlig Hanna, bad hon för barnet, förrän det såg dagens ljus. Hennes barn äro många böners barn.

Gud give oss många sådana mödrar i vår älskade kyrka. Herren välsigne varje trogen och Kristus-hängiven moder! Gud vare tack för våra kristna mödrar! Välsigne Herren denna trogna moders minne! ARTHUR C. EDSTRÖM.

J. E. Gustavson

VANLIGTVIS sade man Emil Gustavson. Han var född i Berkaryd, Jönköpings län, den 8 mars 1861. Kom till Amerika vid 18 års ålder. Kom till Texas och bodde här intill sin död. Han dog den 10 sept. 1927 i sitt 66:e år. Året efter sin ankomst inskrevs han i Palm Valley (Brushy) församlingen, och har han varit en trogen och verksam medlem alla dessa år.

From och allvarlig i sin kristna tro var han flitigt med i kyrkan och i allt gott verk. Han

var vida känd icke blott i sin hemförsamling utan även i konferens och synod. Under senare åren undanbad han sig ämbeten i församlingen och tjänade i stället konferensen. Var dess kassör i flera år. Han var i ett tjugutal år medlem av styrelsen för Trinity College i Round Rock, och även där hade han en tid kassörsämbetet.

Han var flera gånger medlem av synodalrådet och var förtrogen med hela synodens verksamhet inom alla dess grenar. Vi pastorer i Texas-konferensen ansågo honom som en trogen och pålitlig medarbetare. Han var lokalagent för tidningen *Augustana*. Någorlunda finansiellt förmögen, hade han under senare åren dragit sig tillbaka och ägnade hela sin tid och sitt intresse åt det kyrkliga arbetet. Frid över hans minne!

OSCAR NELSON.

Peter Erickson

PETER ERICKSON föddes i Nöbeleds församling, Kronobergs län, Sverige, den 25 juni 1852. År 1871 lämnade han sin födelsebygd med Amerika som mål och ankom till Stillwater, Minn., den 6 nov. samma år. År 1878 for han till Nebraska för att möjligen komma i besittning av en egen torva för ett blivande hem.

Resan utsträctes till Phelps Co., varest den jungfruliga jorden börjat brytas och stora vidder väntade på idog hand. Här upptog han s. k. "homestead och timberclaim", som i sinom tid, efter många felslagna förhoppningar, skulle belöna idogheten.

Men Erickson var icke blott angelägen om att skaffa sig timligt uppehälle. I hans bröst bodde en efter Gud sökande själ. Och då ev. luth. Fridhemsförsamlingen i Funk stiftades 1879, ingick han i densamma som oktrojmedlem. Under den kort därpå inträdda brytningstiden stormade det i hans bröst, men han fick nåd att bliva stilla, och detta ledde för honom till medvetet nådastånd. Inom församlingen tjänade han under årens lopp på mångahanda sätt. Så var han kyrkorådsmedlem sedan 1887, och när krafterna började svika, hedrades han med hedersledamotskapet inom kyrkorådet.

Erickson ingick 1882 äktenskap med sin nu efterlevande maka Christina Lovisa. Han överleves dessutom av sönerna Robert T., John E. och David L. Erickson samt dottern Sadie M. Lundquist. Hans stilla och allvarliga kristliga inflytande har burit frukt hos barnen, till fromma och glädje för hem och församling.

Hembudet kom till honom den 21 sept. 1927. Stofthyddan fördes till dess sista vilorum den 25 sept. under stor anslutning av uppskattande anförvanter och vänner.

Frid över den trogne församlingsmedlemmens, makens och faderns minne!

John Aug. Johns.

Ernst Theodor Fromén

SÄLLAN har ett dödsfall väckt en sådan förstämning som då budskapet utgick om dr Froméns död på hösten 1927. Sorgen blev djup och allmän i vida trakter, ej minst i våra kyrkliga kretsar.

New Britain, Conn., där dr Fromén i 24 år ägde sitt hem och sin verkningskrets, blev vid hans död liksom lamslagen av sorg, och aldrig har man där så uppriktigt begråtit bortgången av någon av sina medborgare. Bland de sjuka och lidande kändes förlusten djupast.

Dr Fromén var högt aktad och älskad av alla folkslag och klasser i det samhälle, där han kom att intaga en så ledande ställning både som läkare och människa. Av sakkunniga kolleger ansågs han vara av de skickligaste kirurger i New England-staterna. Detta anseende hävdade han ock genom de mångfaldiga operationer, han utförde, även i de mest svårartade fall med lycklig utgång. Många ha honom att tacka för räddningen ur hotande dödsfara och för hälsans återställande. Ett lika hedrande som rättvist erkännande kom honom till del, då han inbjöds till ledamotskap i

The American College of Surgeons, ett exklusivt och distinguerat collegium av landets yppersta, i vilket han var den enda från den eljest väl ansedda läkarekåren i New Britain. Dessutom tillhörde han ju andra medicinska sällskap samt historiska och litterära föreningar, som intresserade honom. Men någon "logeman" blev han aldrig, huru mycket man än sökte övertala honom därtill. Ädel och ödmjuk i hjärtat, åtrådde han inga yttre utmärkelser, ehuru han gjort sig därav förtjänt. Han fann sin lycka i ett troget skötande av sitt kall, vartill han alltmer skickliggjordes genom fortsatta studier, erfarenhetsrön samt lärorika in- och utländska resor. Ständigt växte han. I kommunala värv anlitades han även, såsom i skolstyrelse, hälsovårdsnämnd, rådhuskommission och i andra uppdrag.

Dr Fromén var en mångsidigt bildad man, därtill en gentleman av hög valör. Hans väl valda bibliotek inrymde vetenskapliga alster i olika fack och på olika språk. Här tillbrakte han helst sina mellanstunder i studier och begrundning. Svensk i själ och hjärta älskade han sitt svenska modersmål och behandlade det ledigt och rent, men han var ock väl förtrogen med engelskan och dess bästa litteratur samt redde sig även på tyska och franska. De sköna konsterna älskade han med ett utpräglat konstsinne, kännetecknande för Froménska släkten, vackra poetiska anlag röjde han i tillfälliga dikter och musikkännare var han såsom få.

Dr Fromén var *kristen* i sinnelag och liv. Mänsklig vetenskap uppskattade han, men den fick ald-

rig beröva honom tron på den gudomliga uppenbarelsens sanning. Det var väsentligen kristendomens andekraft, som danade hans rika själsliv, nobla personlighet och upphöjda karaktär. Han var därför ock en sann *medmänniska* med sympati och förståelse för andras svagheter, själens såväl som kroppens, och bedömde andra milt och hänsynsfullt. Guds ord var honom ett livsbehov, han hörde och läste det gärna. Med sin familj tillhörig vår församling, var han i vår kyrkliga verksamhet ett värdefullt stöd i ord och gärning, och ingen gladde sig mer än han över den sköna helgedom, församlingen fick uppföra. Ej sällan kallade han sin pastor till sina patienter, ty han ansåg att de behövde pastoralvård såväl som läkarvård. "Vad äro vi, du och jag? Bara verktyg i Guds hand" — yttrade han till den vän, som tecknar dessa rader.

Såsom make och fader var Fromèn ömhjärtad och frikostig, hans estetiskt inredda hem var hans käraste plats på jorden och där levde han för de sina, där såg han ock så gärna sina vänner, alltid blid och gästvänlig. Med sin efterlämnade maka, född Paulson, ingick han äktenskap i Chicago den 29 jan. 1898. Åt makarna föddes tvenne barn, dottern Ingeborg och sonen Lars.

Son av sjökaptenen W. T. Fromèn i Kalmar och dennes maka, föddes Ernst Theodor därstädes den 21 sept. 1866. Efter sin studentexamen 1885 ägnade han sig åt medicinska studier, först vid Lunds universitet, sedan vid Karolinska institutet i Stockholm. Han ankom till Amerika 1892 och tog sin doktorsgrad i Milwaukee, Wis., samt kvar-

dröjde där en tid som bidrädande läkare i ett större lasarett. Efter korta uppehåll i Ludington, Mich., och South Bend, Ind., flyttade dr Fromén till New Britain, Conn. Här blev alltså fältet för hans välsignelserika livsgärning. Genast intagen på läkarestaben i stadslasarettet, blev han snart utnämnd till dess förste kirurg och överläkare. Lasarettet vann ock därigenom önskvärt uppsving och ökat förtroende, erhöll stora donationer och byggde ett nytt, modernt operationsrum, som motsvarade den skicklige kirurgens krav; i staden samlades en halv million dollar för en ny huvudbyggnad och utvecklingen blev storartad. Att dr Fromén var den tystlåtna drivkraften i allt detta, det visste vi. Han vann ock snart allmänhetens förtroende och en stor praktik, han blev "beryktad" så att patienter strömmade till honom från avlägsna trakter, där man aldrig förr tänkt på att söka läkare i New Britain.

Att en svenskfödd man, som vid 26 års ålder ankom till Amerika, kunde i denna New Englands gamla kulturbygd bland 75,000 invånare vinna en så avundsvärt överlägsen ställning under bibehållande av sin fullödiga svenskhet, det är för oss en glädjande och lärorik företeelse. Han var i sanning en prydnad för vårt svenska namn.

Den 22 sept. 1927 insjuknade dr Fromén i lunginflammation. Flera läkare kämpade för hans räddning, men den 27 sept. slöt han sina ögon i den sista sömnen. Han var 61 år och 6 dagar gammal.

Dr Froméns begravning blev en sorgfylld akt för hela samhället, som beklagade sin förlust ge-

nom delegationer och kårer, flaggor på halv stång och en sörjande folkmassa i och omkring den rymliga kyrkan. Av närvarande präster uppträdde doktorerna Ahlquist, Stolpe och Klingner och sökte tolka vad alla kände. Å gudsåkern "Fairview" vigdes stoftet till griftero. Här vilar alltså en av våra store män, gömd men icke glömd.

S. G. Öhman.

Andrew Johnson

DEN bland oss så välkände dr Andrew Johnson har fått företaga den sista, dyra färden. Denne vänlige, kyrklige och på olika områden väl förfarna och handlingskraftige man var väl bekant för många inom vårt samfund. Sedan år 1910 har han tillhört styrelsen för vårt gemensamma läroverk. Här har han insatt ett förtjänstfullt arbete och wraftigt understött alla sådana åtgärder som, enligt hans övertygelse, kunde lända till läroverkets fromma. Under hela sin karriär bevisade han sig överhuvud taget som en typisk augustanaman av den gamla goda stammen. Han

älskade det hävdvunna och väl beprövade inom kyrkan, och han hyste stor respekt för det kärnfulla och manliga i både personlighet och handling.

Hans grundliga utbildning i fråga om institutionell verksamhet gjorde honom till en synnerligt värdefull förtroendeman i allmänna värv inom både stat och kyrka. Efter fullbordade studier vid Luther Academy, Augustana College och Omaha General Medical School i Omaha, Nebr., varest han erövrade sin medicinska doktorsgrad, inträdde han i Union Pacific-banans tjänst som dess läkare i västern. Men snart anställdes han av staten Nebraska som superintendent vid dess anstalt för svagsinta i Beatrice, varest han kvarstod i 7 år. Efter ett kort mellanrum korades han till en liknande syssla vid nämnda stats asyl för vansinniga i Norfolk. Här insatte han tvenne års tjänst, varpå han återvände till Omaha för att återupptaga sin läkarepraktik.

När Lutheran International Insurance Company flyttade till Moline 1918, förordnades dr Johnson till dess medicinske examinator. Därmed fick han sitt hem i Moline. Till denna stad hade han som 10-årig gosse ankommit från Sverige. Han hade sålunda återbördats sin gamla hemstad med dess välkända ställen och omgivningar. År 1924 korades han till nämnda bolags vice president, och i denna egenskap fortsatte han att tjäna även efter dess sammanslagning med Crescent Company i Indianapolis, Ind. Denna stad blev sålunda hans hem endast några få månader före hans där inträffade frånfälle.

Dr Johnson var född i Skåne, Sverige, den 1 april 1848. Till detta land och Malmo ankom han 1870. Hans föräldrar flyttade om någon tid ut på de vida prärierna i närheten av Swede Home, Nebr., varest den unge Andrew fick vänja sig vid landtlivet. Vår hänsovne vän var grundligt förtrogen med alla Nebraska-konferensens kyrkliga förhållanden. Han älskade forna tiders enkla lif och nybyggarnes kristna gudstjänster och trofasta vänförbindelser. Han var en ädel personlighet, en fullödig amerikansk medborgare såväl som en älsklig och pålitlig läkare. Hans hem var ljust och gästfritt, och hans tillgivenhet gentemot sin maka var nästan enastående och mönstergill.

Det var hjärtfel, som nedbröt hans eljest kraftfulla kroppskonstitution. Han avled den 15 okt. 1927. Vid den minnesgudstjänst, som hölls i Rock Island, talade doktorerna G. A. Brandelle, Gustav Andreen och Adolf Hult, prisande och uppskattande ord. Följande dag hölls en liknande minnesgudstjänst i Immanuelskyrkan i Omaha, varvid dr Emil G. Chinlund tjänstgjorde. Forest Lawn-grafgården gömmer det jordiska stoftet av den gemytlige, godhjärtade och vänfaste samfundsmannen.

De efterlevande äro maka, 1 son, dr Julius Johnson, Omaha, 1 dotter, fru pastorskan Nelson A. Miller, Canton, Ill., 1 broder, pastor J. A. Johnson, Axtell, Nebr., och 1 syster, fru Christine Swanson, Swede Home, Nebr.

I universitetskretsarna här, både i Omaha och Nebraska, påträffade Johnson-namnet ofta tätt på. En stor saknaden minner här om den hänsovne. Vi kun-

na ej draga oss till minnes en enda familjeandakt i hemmet, då ej dr Johnson vid dess slut drog sin näsduk ur fickan samt sakta och omsorgsfullt borttorkade sina tårar. Han var en tänkande man, en bönens man och en av de andliga värdena djupt gripen själ. Hos många skall han länge stå i kär hågkomst, på grund av den kärlek han städse bevisade dem. Och de som kände honom bäst skola nedkalla Kristi saliga hugsvalelse över det hem, ur vilket han för alltid gått.

"Upplyften edra hjärtan till Gud!"

ADOLF HULT.

Ernest L. Sundberg

GENOM Ernest L. Sundbergs död förlorade St. Johns-församlingen i Stamford en av dess mest aktade och verksamma medlemmar. Han föddes i Vadstena, Sverige, den 23 dec. 1863 och reste till Amerika vid 20 års ålder. Han bosatte sig först i Portland, Conn., varest han ingick äktenskap med Alma Hanson och var en verksam medlem i sv. luth. Zions-församlingen.

År 1902 flyttade familjen till Stamford, Conn., och inträdde genast i församlingen. Här verkade han med nit och vann genom sin ädla karaktär en stor vänkrets. Han tjänade församlingen nästan oavbrutet såsom kyrkovärd allt sedan 1903. Vid årsstämman 1927 nekade han mottaga återval, på grund av avtagande krafter, men blev enhälligt vald såsom hedersledamot. Sundberg levde ett enkelt och flärdfritt liv, var arbetsam och uppoffrade villigt till församlingens och samfundets fromma. Han tjänade sin Herre med de pund han fått, och genom ord och exempel manade han andra till liknande handlingssätt. Ett av hans maningsord till sina vänner kort före uppbrottet var: "Gån till kyrkan medan I kunnen; dag kan komma när I skullen önska gå men ären ur stånd därtill."

Vid sitt frånfälle hade han uppnått en ålder av 63 år, 10 månader och 1 dag. Han sörjes närmast av den efterlämnade makan, dottern och mågen, hr och fru C. T. Johnson, samt dotterdottern Ruth Louise.

Vid begravningen, som ägde rum den 27 okt., var kyrkan fullsatt av vänner, från såväl inom som utom församlingen, som kommit för att hedra minnet af den hänsovne och för att deltaga i familjens djupa sorg. Må Gud hjälpa oss att vi, såsom Sundberg, må kunna säga vid vårt stundande uppbrott: "Nu går jag hem." Frid över hans minne!

NORE G. GUSTAFSON.

Charlotta Lundquist

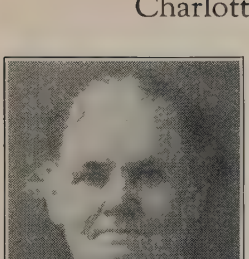

ÄNKEFRU Charlotta Lundquist, f. Johansson i Kalmar län, Sverige, den 30 ept. 1843, avled i Chicago, Ill., den 20 nov. 1927 i en ålder av 84 år, 1 månad och 20 dagar. Om henne bör i första rummet sägas, att hon var en moder av rätta slaget, en verklig drottning i hemmets rike, där hon fostrade sina barn "i tukt och Herrens förmaning", på vilket dottern och barnbarnen i Rock Island, Ill., äro levande bevis såsom ock sonen, lutherske pastorn, Carl Oscar, i San Francisco, jämte bröderna Anton Fredrik och Ernst Robert, alla kända för duglighet och pålitlighet, vardera i sin kallelse.

Vill man bilda ett rimligt omdöme om en person i det flydda, så måste man taga i betraktande tiden och omgivningen, i vilka personen levde, ty det slår ej gärna fel, att till och med den, som i vissa hänseenden stod framom sin tid, likväl synbarligen var ett barn just av den tiden. Medan fru Lundqvist växte upp, pågick under Oscar I:es regering "ett livligt reformarbete till rikt gagn för folkets utveckling ej blott i välmåga utan även i bildning och hyfsning."

Hon erhöll en god uppfostran. För henne och folket på "Karl Johans" och Oscar I:s tid var bibeln "böckernas bok" och psalmboken av år 1819 bone- och andaktsboken, den de kunde i det närmaste utantill. Luthers och Arndts skrifter kommo mer och mer i folkets händer och lästes begärligt och andaktsfullt.

Deras syndabekännelse i kyrkan kom från hjärtat till den Gud som råder över konungar och folk, har deras öden i sin hand och sist skall döma världen. Vördnad för Gud och heliga ting kännetecknade de flesta, och förlitandet på Guds omsorg gjorde dem trygga och lyckliga med få behov under en mödosam sjuttontimmars arbetstid per dag. — Fru Lundqvist vann sin utbildning i den tiden och under de nämnda förhållandena. — Hon var den skriftkunnigaste, mest framsynta och, i god bemärkelse, mest viljekraftiga kvinna, undertecknaren av dessa karaktärsdrag någonsin under sin församlingsverksamhet lärt känna. Hon var en lutheran av ratta sorten. Att känna henne var att respektera henne. Mer än en gång, då man vid bönesammankomster herde henne bedja, fann man att för henne bibeln var, vad medicinbyllorna äro för en erfaren apotekare — han vet, var han har de olika flaskorna, vad de innehålla, och huru innehållet skall användas.

Sent skola de, som närvoro vid hennes mans, Frans Oskar Lundkvist, begravning i Rock Island i december 1912, glömma innehållet och intrycket av den bön, hon knäböjande vid katafalken uppsände till honom, som har liv och död i sina händer.

Hon tackade Gud för vad den i döden avsomnade maken för henne varit, för ljuft och lett de tillsamman i livet delat och bad ödmjukt om den tröst och hjälp, som Gud i sitt ord lovat giva en kvarbliven maka. Återseendet i den bättre världen skulle bli angenämt, och där skulle de gemensamt prisa honom, som är uppståndelsen och livet och har skänkt dem evigt liv.

Hon och Frans Oskar Lundqvist ingingo äktenskap i Västervik den 10 nov. 1867. Han reste före till Amerika, 1880, och familjen följande år. I Sverige var han sysselsatt vid Ankarsrums järnbruk i Småland, och efter ankomsten till Amerika, vid koppargruvorna i Calumet, Mich. Kort före sin död flyttade Lundqvist och maka till Rock Island, Ill., varest dottern och hennes man, Gustaf Robert Nelson kort förut bosatt sig. De förut nämnda sönerna och dottern jämte många barnbarn vörda och välsigna den hädangångnas minne. Många hennes efterkommande skola uppbära frukter av hennes ädla livsutsäde. N. J. F.

Ada Josefina Nordling

ÄNKEFRU Ada Josefina Nordling, född Johnson, föddes i Åsarp, Sverige, den 25 juni 1858. Hon uppväxte i ett kristligt hem och erhöll en vårdad fostran. Hon anlände till Amerika vid 11 års ålder. Den 1 juli 1880 inträdde hon i äktenskap med past. Jonas E. Nordling i Geneseo, Ill. På kallelse till sv. lutherska Swede Home-församlingen i Polk Co., Nebr., reste det unga paret dit för att upptaga verksamheten därstädes. Under en 28-årig tjänstetid utfördes här ett träget och troget arbete, som blev till synbar välsignelse. Under denna tid välsignades deras äktenskap med 11 barn, av vilka två hava fått hembud.

År 1908 flyttade familjen från Swede Home till Portland, Ore. Efter makens död 1911 flyttade den hänsovna till Colton, Ore. De tre sista åren av sitt liv tillbragte hon hos sina barn i Eugene, Ore. Här fick hon hembud den 22 dec. 1927. Hennes sista jordiska glädje var att se sina nio barn samlade omkring sitt dödsläger. Sex av sönerna fingo bära hennes stofthydda till det sista vilorummet vid makens sida i Portlands gravgård.

Fru Nordling var en ädel och känslig personlig-

het. Hennes uppträdande var städse sant kristligt. Hon visade tydligt att Herren Jesus, i med- och motgång, var hennes ideal, väg och mål. Hon ägde ett ömmande hjärta för nöden, varhelst sådan yppade sig. Sista tillfället hon öppnade hemmets dörr för tecknaren av dessa rader, skall sent glömmas. Och alla de äldre medlemmarna inom Swede Home-församlingen bevara minnet av henne i tacksam hågkomst. S—N.

Eric Corey

IOWAS äldste svenske banbrytare avled på lutherska sjukhuset i Des Moines, Ia., den 12 febr. 1928 i en ålder av 96 år, 5 månader och 5 dagar. På senare åren hade han bott hos sin son S. A. Corey i Des Moines.

Eric Corey was kanske Iowas bäst kände svensk. Han var en trofast prästvän och samfundsman samt i alla stycken pålitlig församlingsmedlem. Hans hem stod alltid öppet för Guds tjänare och detta på ett frikostigt sätt.

Eric Corey föddes i Åsby församling, Östergötland, Sverige, den 7 sept. 1831. Hans fader, An-

ders Kåre, tjänade som soldat i 40 år, varpå han pensionerades. Eric var den yngste av 14 syskon. Mycket tidigt fick han lämna sitt föräldrahem för att på egen hand söka sin utkomst, enär fadern dog, då gossen var blott 9 år gammal. Och han fick vara i arbete både bittida och sent. Vid 20 års ålder fick han anställning vid Hurukvarnen nära Mjölby. Här lärde han snickare-, kvarnbyggare- och mjölnareyrket.

År 1857 utvandrade han till Amerika och kom till det svenska nybyggaresamhället New Sweden, Jefferson Co., Ia. Där arbetade han för jordbrukare och på järnvägen, då C. B. & Q.-banan byggdes genom Iowa. Han byggde ock hus för våra banbrytare i den trakten. En tid vistades han i sydstaterna. Där fick han se huru slavarna såldes på auktion till den högstbjudande och huru grymt de behandlades av sina ägare med slavpiskan. Han återvände snart till New Sweden, varest han byggde kvarnar och blev samhällets mjölnare. Han ägde ock där en mindre lantegendom, som han skötte på lediga stunder. År 1873 bosatte han sig i Fairfield, Ia., där han fick fast anställning i sitt yrke. Han var mjölnare här i 30 år och inom häradet i 50 år.

År 1860 ingick han äktenskap med Lovisa Johanson från Hycklinge socken, Östergötland. Detta äktenskap välsignades med fyra barn. Endast en son och en dotter överleva fadern. Sonen S. A. Corey är superintendent för Wappello Coal Co. och bor i Des Moines. Dottern Minnie är gift med dr J. S. Gaumer i Fairfield. En annan dotter fru pastorskan J. A. Ahlin, avled 1906 och sonen Oscar 1926. Makan avled 1913.

Corey tillhörde de gamla banbrytarna i New Sweden-samhället, som grundades 1845 av Peter Kassell och hans sällskap från Östergötland. I över 70 år hade han tillört New Sweden-församlingen, som stiftades av pastor M. F. Håkanson 1848. Under en lång följd av år tjänade han inom densamma som sekreterare, diakon, och kyrkovärd m. m. Och ofta påkallades han att under pastorns frånvaro förestå gudstjänsterna.

Corey har skrivit en mycket intressant och fullständig historik över New Sweden-settlementet, där han deltagit i det strävsamma arbetet och de många försakelser, som medfölja nybyggarelivet. Han var också hedersledamot i Svenska Historiska Sällskapet i Amerika.

Begravningen ägde rum i Fairfield den 14 febr. Härvid predikade församlingens lärare, pastor Anton Linder, med Luk. 2: 29—31 som text. Stoftet nedmyllades i Fairfields vackra gravgård. Men minnet av Eric Corey skall länge fortleva.

J. M. Persenius.

Ingrid Elena Westlund

FRU INGRID ELENA WESTLUND föddes i Ränneslöf förs., Halland, Sverige, den 13 nov. 1850. Fadern, Carl Petter Johnson, avreste till Amerika 1868 och bosatte sig i Menominee, Mich. Två år senare reste modern med barnen efter. År 1872 flyttade familjen till Eau Claire, varest Ingrid bodde till sin död. Den äldsta av tio barn, fick hon redan i barnaåren bli förtrogen med hemmets omsorger.

Den 26 dec. 1874 ingick hon äktenskap med John August Westlund i Eau Claire. I 53 år fick hon dela livets öden med sin man. Tre år före sin död fick hon tillsammans med sin make i kretsen av sex barn, släkt och vänner fira guldbröllop. Den 15 juni 1913 var ock en stor minnesdag för modern, som då fick bevittna sin sons, Emil, invigning till det heliga prästämbetet.

Fru Westlund var en ädel personlighet, ett utomordentligt föredöme för den lutherska kvinnan i detta land. Hon var utrustad med ett gott förstånd samt ett vänligt och tillmötesgående umgängessätt. Hennes nit för Herrens sak och församlingens fromma avtynade icke ens då, när häl-

sa och krafter försvunno. Under 45 års tid var hon en verksam och trogen medlem av luth. Immanuels-församlingen i Eau Claire. Vid gudstjänsten, i föreningsarbetet, ja, i allt, som rörde Guds församling, fann hon tid att deltaga. Ytterst sällan stod hennes plats tom.

Ett annat ädelt drag som kännetecknade den hänsovna var att hon alltid var vänlig och trogen mot sin pastor. Även om hon icke hyste samma åsikt som han, visade hon dock den aktning för det heliga ämbetets innehavare, som tillhör ett kristligt sinne. Hon var städse villig att följa sin själasörjares råd. Härutinnan efterkom hon Herrens förmaning: "Varen edra lärare hörsamma, och böjen eder för dem; ty de vaka över edra själar, eftersom de skola avlägga räkenskap. Må de då kunna göra det med glädje, och icke med suckan, ty detta vore eder icke nyttigt."

Tidigt på våren 1926 träffades den hänsovna av ett slaganfall, som betydligt berövade henne krafter och minne. I trots av detta deltog hon dock med lust och iver i församlingsarbetet till blott några veckor före sin död, som inträffade den 12 mars 1928. Fridfullt slutade hon ett välsignelserikt liv i orubblig tro på Herren Jesus såsom sin nåderike Frälsare. Vid sitt frånfälle hade hon uppnått en ålder av 77 år, 3 månader och 29 dagar.

Stofthyddan fördes till de avsomnades vilorum den 15 mars, då begravningsgudstjänst hölls i både hemmet och kyrkan. Den hänsovnas pastor höll likpredikan med Luk. 24 : 29 som text. Vid samma tillfälle nedlade sonen, pastor Emil Westlund, en tacksamhetens gärd på en trogen moders bår.

Sent skall fru Westlunds insats i församlingen i Eau Claire glömmas. Om hennes bortgång kan det sanningsenligt sägas: "En Herrens tjänarinna har gått hem till sin Mästare för att mottaga segerlönen. Frid över hennes minne!" A. E. B.

Nils P. och Maria S. Carlson

NILS PETER CARLSON och h. h. Maria Sofia, f. Johnson, fingo båda ingå i den eviga vilan med blott några månaders mellanrum. Carlson föddes i Mönsterås församling, Kalmar län, Sverige, den 1 dec. 1839 och hustrun i Fliseryds församling, samma län, den 21 jan. 1841. De förenades i äktenskap 1868. Följande år utvandrade de till Amerika. Där slogo de sig ned i Altona, Ill., varest de förblevo till 1871, då de flyttade till

Kansas. Här togo de sig ett s. k. "homestead" nära nuvarande Clyde. Här fingo de pröva på nybyggarelivets vedervärdigheter, men i osviklig förtröstan på Guds ledning och hjälp kämpade de sig igenom alla svårigheter.

Deras hemliv kännetecknades ej blott av gästfrihet och hjälpsamhet, utan ock av sann gudsfruktan. De voro ej nöjda blott därmed att de fått sig ett jordiskt hem, utan de kände ock djupt behovet av ett andligt hem. När därför den sv. ev. luth. Zions-församlingen i Brantford, Kans., stiftades, ingingo de i den som oktrojmedlemmar.

I denna församlings verksamhet togo de från början livlig del. Vid uppförandet av församlingens kyrka bidrog Carlson såväl som andra med mycket frivilligt arbete, och han gladdes som ett barn att på detta sätt få tjäna Guds rikssak på jorden. Under många år tjänade han församlingen i egenskap av diakon och kyrkovärd. Och han skötte städse sina åligganden plikttroget och samvetsgrant. Han och hans familj älskade Herren, och av det levande brödet, Guds ord, hämtade de i tron flitigt näring för sina själar. Kristi församling och dess verksamhet var alltid huvudsaken för denna familj.

År 1911 flyttade makarna Carlson till Kansas City, Kans., varest deras trenne döttrar, fru Amanda Juhlin samt Jennie och Esther Carlson voro bosatta. Här förenade de sig strax med den luth. Messias-församlingen, som de tillhörde till sin hemförlovning. Denna kom för maken den 3 nov. 1927 och för makan den 3 maj 1928. Deras jordiska kvarlevor fördes till Brantford, Kans.,

varest sonen Albert E. Carlson är bosatt, och hölls begravningsgudstjänst efter maken den 6 nov. 1927 och efter makan den 6 maj 1928. Vid den senare gudstjänsten predikade pastor P. M. Esping och församlingens pastor uppläste personalierna. Jordfästningen ägde rum i församlingens gravgård.

Frid över deras minne! C. O. N.

Anna Sophia Ranseen

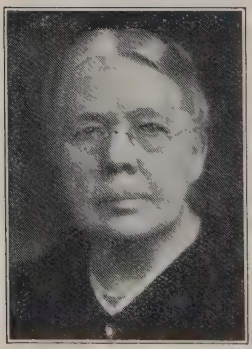

EFTER ett långt och välsignelserikt liv har hon som bar ovanstående inom vår synod så välkända namn fått ingå i sin Herres vila. Denna fromma och trogna Herrens tjänarinna, fru doktorinnan Anna Sophia Ranseen, född Anderson, föddes i Borås, Sverige, den 30 okt. 1851. Hon stammade från en av våra banbrytarefamiljer och ankom med sina föräldrar vid tre års ålder till detta land. Utan något egentligt mål styrde familjen kosan mot den vida, okända västern och hamnade i Chicago, Ill., som på den tiden var en liten och obetydlig stad. Men då Chicago ej till-

talade familjen, fortsattes resan, efter en kort vistelse där, västerut. Färden gick dock icke längre än till Elgin, Ill., där man på moderns påyrkan steg av tåget och beslöt att där nedslå sina bopålar. Här var det som den nu hänsovna tillbragte sin barn- och ungdomstid.

Den 3 okt. 1872 ingick hon äktenskap med pastor M. C. Ranseen, som året förut prästvigts och som efter att ett år ha betjänat vår församling i Keokuk, Ia., nu antagit kallelse till församlingen i Elgin. Hon fick sålunda en prästfrus ansvarsfulla och mödosamma kall. För denna sin livsuppgift satt hon dock inne med de allra bästa förutsättningar därigenom, att hon fått sin tidiga fostran i ett hem, varest kristendomen ej var något blott yttre och påhängt, utan där man var dag i stort och smått kunde se, hur livet gestaltar sig under Andens tuktan och tröst. Detta äktenskap välsignades med tolv barn, av vilka nio ännu leva, men tre äro avsomnade, därav två i späda år och en dotter vid 25 år. Ehuru omsorgen om den växande familjen tog mycket av hennes tid i anspråk, lät hon ej sitt intresse begränsas av barnkammaren, utan hade ett vaket öga för både kyrkans angelägenheter och livets allmänna frågor. I församlingens olika verksamhetsgrenar deltog hon med nit och förstånd, och hon åtnjöt allmän aktning och kärlek. För sin make var hon en älskande och trofast maka, och deras äktenskap var mer än vanligt lyckligt. Det var ett ljust och glatt och kristligt hem, i vilket hon var solen. Hon förstod konsten att bistå och uppmuntra sin man i de många krävande plikter som ålågo ho-

nom i de församlingar, han betjänade, och såsom mångårig ämbetsman inom konferens, synod och samfund. Under den långa vistelsen i Chicago var hon städse stadd i flitig verksamhet i Augustanalasarettets intresse. Och likaså i Kvinnornas hem- och hednamissionsförening, i vars verkställande kommitté hon tjänade under en lång följd av år. Med livligt intresse följde hon Guds rikes verksamhet i världen och gladdes innerligt åt varje framgång både hemma och borta. Hon var en helgad personlighet, en sannskyldig moder i Kristus. Dagligen höll hon till under Guds vingars skugga. Med hjärtat fyllt av det kristna hoppet, höll hon städse sitt trosöga riktat mot den himmelska staden, varest hon önskade möta sina anhöriga och alla kristtrogna. Icke underligt då, att hon lever i ljus och oförgätlig hågkomst hos dessa, som hon lämnade bakom sig, då hon gick genom porten till den himmelska staden.

Sedan makens död för åtta år sedan har fru Ranseen tillbragt vintrarna hos sina tvenne döttrar i Lindsborg, Kans., och somrarna hos sina söner och döttrar i Chicago och Rockford. På förstnämnda plats var det, som hembudet kom till henne. Sjukdomstiden blev kort och lätt. Döden kom som ett stilla insomnande. Utan någon märkbar kamp avlade hennes ande sitt jordiska omhölje för att sälla sig till den stora skaran inför tronen, som tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod. Detta skedde den 21 maj 1928. Hon hade då uppnått en ålder av 76 år, 6 månader och 21 dagar. Hon sörjes närmast av nio barn, nämligen Arnold, Gertrude, Cora, Carl, Ernest, Ruth, Esther, Mauritz och Clarence, 21 barnbarn, en syster och andra släktingar.

Från Lindsborg fördes, efter förut hållen sorgegudstjänst, ledd av dr E. F. Pihlblad, den hänsovnas stofthydda hem till Chicago. Den högtidliga begravningsgudstjänsten hölls i Nebo-kyrkan den 25 maj under stor anslutning av gamla vänner från när och fjärran. Här talades tröstens och uppskattandets ord av dr Peter Peterson, fru doktorinnan Emmy Evald, dr V. R. Pearson och pastor O. B. Hanson. Begravningsmässan utfördes af dr J. Odén och pastor C. A. V. Lund. I familjegriften å Mt. Olive-gravgården nedsänktes de jordiska kvarlevorna vid sidan av makens där förut nedmyllade stoft och vigdes till den sista vilan. I denna grift gömmes ett bra stycke kyrkohistoria. Där vilar nu den hänsovna på en förhoppning, tills uppståndelsens härliga morgon bräcker.

C. A. L.

Josie Odell

FRU Josie Alfrida Victoria Odell, f. Rolander, föddes i New Gottland, Kans., den 11 mars 1886. I föräldrahemmet lades grunden till den ädla kristliga karaktär, som kännetecknade fru Odells umgängelse i hem och kyrka. Den kyrka, som genom dopet fört henne till Frälsarens gemenskap och vid vars

altare hon vid konfirmationen avlade sina trohetslöften, erhöll alltid hennes trogna och tillgivna tjänst. För att utbilda sina gåvor till större nytta för Guds rike idkade hon studier vid Bethany College under åtskilliga år.

Den 30 juni 1915 ingick hon äktenskap med pastor M. A. Odell, som kort förut invigts till det heliga predikoämbetet. Den lutherska Concordiaförsamlingen i Kingsburg, Calif., blev det unga prästfolkets första verksamhetsfält. Här tillbringade de tolv lyckliga år i trogen och trägen tjänst. Men livet bjuder ej blott på glädje. Sorgen kom, då makans och moderns krafter började brytas av sjukdom. Man tänkte att ombyte på klimat kanske skulle verka välgörande, och så antogs pastorskallelsen till Orion, Ill. Men det åsyftade resultatet vanns ej. Den omsorgsfullaste läkare- och lasarettsvård kunde ej avvärja dödens angrepp. Omgiven av make, barn och föräldrar kämpade hon segerrikt den sista hårda kampen för livets krona. Av nåd fick hon ingå i sin Herres glädje tidigt på morgonen den 21 maj vid en ålder av 42 år, 2 månader och 10 dagar. Om hon än gärna velat stanna hos sina kära, så ville hon dock hellre flytta hem till Herren, och därför bad hon så ofta under de sista dagarna: "Kom snart, Herre Jesus."

Den hänsovna lämnar efter sig den djupt sörjande maken, pastor M. A. Odell, och barnen, Kenneth, Ruth, Doris och Paul, föräldrarna, hr och fru Oscar Rolander i McPherson, Kans., samt tre systrar och två bröder.

Begravningsgudstjänst hölls i St. Pauls-kyrkan

i Orion, Ill., den 23 maj. Predikningar höllos av pastorerna Carl G. Okerbloom och Linus A. Herman. Pastorerna John Luther Benson och A. S. Hamilton utförde begravningsmässan. Samma dag fördes stoftet till hemstaden, McPherson, Kans., där begravningsgudstjänst även hölls, i vilken pastorerna G. Nyquist, G. A. Dorf, E. J. Alstatt och T. L. Rydbeck deltogo. Jordfästningen ägde rum i familjegraven på New Gottlands gravgård och förrättades av dr G. A. Dorf, biträdd av närvarande pastorer.

Frid över hennes minne! L. A. H.

Rebecka Ohslund

ÄNKEFRU REBECKA OHSLUND var född i Södra Ving, Elfsborgs län, Sverige, den 15 dec. 1837. År 1865 ingick hon äktenskap med skolläraren Nils Ohslund, då anställd i Värmland. Fyra år senare utvandrade de till Amerika och bosatte sig i Rockford, Ill. Hennes man prästvigdes år 1876, och under 41 år av hans pastorala verksamhet voro de bosatta i Missouri, Kansas och Minnesota. Överallt var fru Ohslund sin mans trogna

medhjälparinna, som med nit och allvar deltog i det kyrkliga arbetet. Ända in i det sista var hon livligt intresserad i allt som rörde Guds rike. Under de sista sexton åren av hennes makes tjänstetid voro de bosatta i Clarissa, och där fick hon också överleva sin make elva år.

År 1912 råkade hon genom en olyckshändelse bliva skadad så att hon sedan dess varit oförmögen att gå. Men även denna prövning har hon burit i tålamod. Hon har under dessa år vårdats på det allra ömmaste sätt av dottern Esther. Hennes levande tro och fasta förtröstan till de löften som aldrig svika var den kraft som bar henne under livets prövningar. Det var en glädje för hennes pastorer och själasörjare att få dela livets bröd med henne, ty hon var en i Guds skola väl beprövad kristen, som frimodigt vandrade i Mästarens fotspår.

Dödsängeln kom med förlossningens bud den 13 juni 1928 och förde pilgrimen, "mätt av dagar", till vilan, "trygg i Jesu armar". Hon hade då nått den höga åldern av 90 år, 5 månader och 28 dagar.

Begravningen skedde i Clarissa, Minn., den 17 juni. Pastor J. P. Leaf predikade på svenska och pastor J. Edor Larson på engelska. Pastor S. Bergdahl talade tröstens ord vid graven. Jordfästningen förrättades av dr G. S. Ohslund, därvid biträdd av de närvarande pastorerna.

Fru Ohslund sörjes närmast av fyra söner och två döttrar, tolv barnbarn och sex barnbarns barn. Barnen äro: Anna, gift med dr J. A. Engwall, Akron, O.; Esther, gift med Aug. Anderson, Claris-

sa, Minn.; J. M. Ohslund, Wahoo, Nebr.; R. N. Ohslund, Duluth, Minn.; dr G. S. Ohslund, pastor i New Haven, Conn., och E. V. Ohslund, Clarissa, Minn.

Frid över den hänsovnas minne!

J. Edor Larson.

Ida Lindh

ÄNKAN efter pastor L. O. Lindh avled i sitt hem vid Brush Prairie, Wash., den 30 juni 1928 i en ålder av 83 år, 10 månader och 9 dagar. Hon var född i Skatlöf församling, Kronobergs län, Sverige, den 21 aug. 1844. Pastor Lindh dog den 14 febr. 1910. Hon hade tjänat med trohet vid sin mans sida i pastoraten Marine, Falun, Svea, Lake Ida och Lekvattnet, alla i Minnesota, och sedan 1884 på missionsfältet inom Columbia- och California-konferenserna. Makarna hade sitt eget lilla hem i byn Hockinson nära Brush Prarie, Wash. Där fick fru Lindh med sina barn tillbringa sin mesta tid och taga vara på hemmet under det pastor Lindh var stadd på sina missions-

resor. Han stiftade Elim-församlingen vid Brush Prairie 1884, och fru Lindh Kvinnornas missionsförening och ledde dess verksamhet under flera år.

Deras äktenskap hade välsignats med nio barn, av vilka åtta överleva modern. Dottern Hulda är gift med pastor Herman Lind i Lameta, Calif., och dottern Lydia Brown är bosatt i Duluth, Minn. De övriga barnen bo på västkusten. Alla barnen voro hemma och stodo vid moderns dödsbädd, då hon stilla och fridfullt avsomnade. Omedelbart före sin död öppnade hon sina ögon och såg särskilt på var och en av dem. Hennes broder, pastor N. J. Sture, avled omkring ett år före henne. Likaledes en annan broder i Minnesota. Hon blev den sista av syskonen att flytta över tidens gräns. Mycket folk samlades till hennes begravning. Själv hade hon valt text för sin begravning, nämligen Ps. 32 : 1–3, samt psalmer och sånger. Pastor H. P. Johnson från Portland, Ore., och undertecknad tjänstgjorde vid begravningen. Frid över hennes minne!

B. S. Nyström.

DE SOM KOMMIT

"Andra hava arbetat, och I haven fått gå in i deras arbete".

Joh. 4: 38.

Präster

ordinerade vid synodalmötet i Des Moines, Iowa, den 10 juni 1928 och deras nuvarande verksamhetsfält.

August Carl Theodor Aden, Messiah, Port Byron, och Friedens, Barstow, Ill.

Clarence Arthur Anderson, Emanuel, Crosby och Salem, Deerwood, Minn.

Wenzel Amos Bloom, First, Centerville, och Ebenezer, Albia, Iowa.

Austin Hemming Sven Brodeen, Salem, Creston, Iowa.

Emil Reinhold Carlson, Lutheran, Marathon, och Bethany, Laurens, Iowa.

Roy Bernhard Carlson, Elim, Ogden, Utah.

Theodore Emanuel Conrad, St. Luke's, Chicago. Ill.

Elmer Reinhold Danielson, Lutheran Augustana Synod Mission, Mklama, Tanganyika Terr., East Africa.

Eskil G. Englund, Clara, Bergenfield och Bethesda, Englewood, N. J.

Carl Richard Lambert Engwall, Gustaf Adolf, Ronneby, Salem, Milo, och Gethsemane, Oak Park, Minn.

Carl Ireneus Fant, Lebanon, Dubois, och Elim, Anita, Pa.

Reuben H. Ford, Dalesburg, Centerville, och Ahlsburg, Elk Point, S. D.

Carl Axel Emanuel Gustafson, First, Elbow Lake, Fridhem, Barrett, och Bethel, Herman, Minn.

Carl Arthur Emeroy Johnson, Immanuel, Missoula, Mont.

Leonard I. Johnson. Immanuel, Portland, Me.

Gustav Richard Johnson, East Chain Lake, Guckeen och Mansfield, Minn.

Allen Lester Langhoff, Winter, Draper och Ojibwa, Wis.

Evald Benjamin Lawson, Trinity, White Plains, och Emanuel, Pleasantville, N. Y.

John Nathanael Leaf, Sveaborg, Little Sauk, Petri, Eagle Bend, och Emanuel, Clarissa, Minn.

Joseph Emanuel Lonnquist, Zion, Anaconda, Mont.

John Arthur Palm, St. John's, Pontiac, Mich.

C. Reuben Pearson, Traverse City, Mich.

Philemon J. Smith, Zion, Newman Grove, Nebr.

AUGUST ADEN

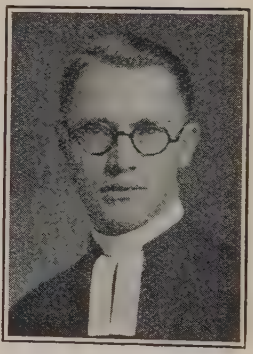

CLARENCE ANDERSON

WENZEL A. BLOOM

AUSTIN BRODEEN

EMIL R. CARLSON

ROY B. CARLSON

THEODORE CONRAD

ELMER R. DANIELSON

ESKIL G. ENGLUND

LAMBERT ENGWALL

CARL I. FANT

REUBEN FORD

CARL GUSTAFSON

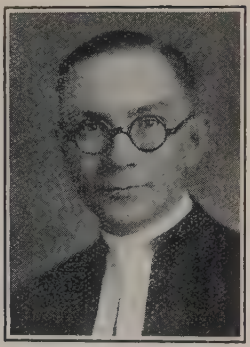

EMEROY JOHNSON

LEONARD I. JOHNSON

RICHARD JOHNSON

ALLAN L. LANGHOFF

EVALD B. LAWSON

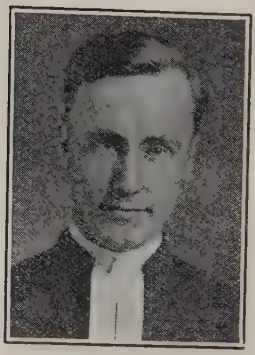

JOHN LEAF

JOSEPH E. LONNQUIST

J. ARTHUR PALM

C. REUBEN PEARSON

PHILEMON J. SMITH

Nyinvigda kyrkor

ILLINOIS-KONFERENSEN.

Sionskyrkan, St. Joseph, Mich. Meddelanden om denna kyrka, vilken under senare delen av förra året byggdes av luth. Sionsförsamlingen i tvillingstäderna St. Joseph och Benton Harbor, Mich., och invigdes den 4 sistlidne december:

Kyrkan är uppförd av ljust amberfärgat tegel i gotisk byggnadsstil och har tillvunnit sig de amplaste erkännanden för en kyrkligt tilltalande yttre och en ännu smakfullare interiör. Altarkoret är, såsom tillbörligt borde anses, byggt i kyrkans främre gavel åt öster, vid Main st., och huvudingången leder genom tornet i sydvästra hörnet vid västra gaveln, varifrån församlingshus och pastorsboställe kunna byggas, när tiden är inne därtill. De artistiskt konstruerade fönstren med bilden av "Kristus vid hjärtats dörr" ovan altaret och "Betania-scenen" i väster, den djärvt framträdande vackra predikstolen vid norra och piporgeln vid körfördjupningen vid södra sidan om altaret, de belysande kyrkbänkarna i dämpat grått och den smakfulla belysningen — allt har sorgfälligt ordnats för en harmonisk tjänst vid gudstjänsterna. Likaså har värmeledningen me-

FÖRSTA LUTHERSKA FÖRSAMLINGENS I GALESBURG, ILL., NYA KYRKA.

delst elektrisk kraft och bottenvåningen med söndagsskolrum och fullständigt serveringskök ordnats efter tidens krav. Den gamla kyrkan, som sålts och flyttats, hade tjänstgjort som gudstjänstlokal i fyrtiosex år. Det nya templet har byggts på den gamla kyrkans plats. Kyrkoegendomen värderas till $50,000.00. V. J. TENGWALD.

Första lutherska församlingens i Galesburg, Ill., nya kyrka. Uppförd till en kostnad av $238,000. Invigd i maj 1928.

MINNESOTA-KONFERENSEN.

SV. EV. LUTH. IMMANUELSFÖRSAMLINGENS, ALMELUND, MINN., NYA KYRKA.

Sv. ev. luth. Immanuelsförsamlingens, Almelund, Minn., nya kyrka. Församlingen stiftades den 31 jan. 1887. Den första kyrkan byggdes re-

dan samma år. I början av juni 1926 påbörjades arbetet med uppförandet av det nya templet. Söndagen den 1 aug. lades hörnstenen. Invigningen skedde söndagen den 24 aug. 1927, och följande dag firades minnet av församlingens 40-åriga tillvaro.

Kyrkan är byggd i götisk stil, till största delen av eldfast material. Väggarnas utsida består av vackert, ljust tegel och huggen sten. Taket är täckt med skiffersten. Den uppvärmes med ånga och belyses med elektriskt ljus. Yttersta längden är 95½ fot och yttersta bredden, utbyggnaden för sakristian inberäknad, 58½ fot. Höjden upp till det förgyllda korsets spets är 77 fot. Templet har sittplatser för omkring 500 personer. Där är också en präktig bottenvåning med flera rum och alla moderna bekvämligheter. Kostnaden belöper sig till $45,000.00. Häri är inberäknat nära $3,000.00 gratis arbete. Det är allmänt erkänt, att vi ha en mycket skön helgedom.

MARTIN L. LARSON.

Sv. ev. luth. Elimsförsamlingen, West Duluth, Minn. Denna församling stiftades av pastor C. J. Collin 1890. Kyrkan uppfördes 1894. Under dr J. A. Krantz' tjänstetid 1908—1909 uppfördes bottenvåning och insattes piporgel. I detta skick förblev kyrkan till år 1926, då hon visade sig för liten att tillgodose församlingens behov.

Vid extra stämma i april nämnda år beslöts att företaga en grundlig restauration av den gamla kyrkan. Denna avsågades på mitten och ena halvan flyttades 34 fot. Emellan de tvenne delarna

byggdes en flygel åt vardera sidan, 6 fot bredare än kyrkans ursprungliga bredd. Dennas storlek blev nu 102 fot lång, den bredare delen 46 fot och den smalare 34 fot. Utvändigt är den tegelbeklädd, med stenornament. Taket är täckt med s. k. asbestosspån.

I bottenvåningen finna vi ett större samlingsrum, kök, rum för värmeapparaten och orgelmotorn m. fl. andra rum. Själva gudstjänstrummet är ljust och inbjudande. Tak och väggar äro hållna i ljusgrå färg, bänkarna i ljus ekfärg, träarbetet i s. k. "ivory". Altare, altarring och predikstol äro i vitt och guld. Altartavlan, 11x14, föreställer "Kristus i Getsemane". Den är skänkt av familjen John E. Mattson och målad av Gust Rydahl, Superior, Wis. Fönsterna äro s. k. "art glass". I tvärskeppet katedralfönster med bibliska bilder. Dessas motiv är: "Se, jag står för dörren och klappar" och "Den gode herden". Båda bekostade av Luther League. På ena sidan i koret finna vi sakristian och på den andra körrummet. Ovan dessa är orgeln insatt, men osynlig. Vid sidan av tornet finns ett mindre rum.

Kyrkan rymmer, läktaren inberäknad, 500 personer. Körestraden har rum för 40 sångare. Hela kostnaden uppgår till $32,000. Kyrkoegendomen, prästhuset inberäknat, värderas till $55,000. Församlingen räknar nu 489 kommunikanter. Söndagsskolan har omkring 400 barn. Arkitekt Hugo Wold har utfört ritningarna, och Otto Johnson, en av stadens byggmästare, var byggets kontraktör.

Kyrkan invigdes den 12 dec. 1926. Den stämningsrika akten utfördes av konferensens presi-

dent. dr P. A. Mattson, därvid biträdd av Duluth-distriktets pastorer.

Församlingens nuvarande lärare är pastor Carl H. Olson, som tillträdde verksamheten här 1919.

E. M—N.

IOWA-KONFERENSEN.

SWEDESBURGS EV. LUTH. KYRKA, SWEDESBURG, IA.

Swedesburgs Ev. Luth. kyrka, Swedesburg, Ia.

Den 11 juni 1927 blev Swedesburgsförsamlingens kyrka träffad av blixten och nedbrann i grund. Det var andra gången församlingen förlorat sin kyrka genom eldsvåda.

Fast mycket nedslagen fattade församlingen mod, och inom trettio dagar hade beslut fattats att bygga den tredje kyrkan, denna gången av sten och tegel. Såsom arkitekt engagerades hr W. F. Weibley i Burlington. Det egentliga byggnadskontraktet avläts till Hopp Construction Co. i Cedar Rapids, som var den lägste bland fyra kontraktörer.

Kyrkans dimensioner äro 44x81 fot, med ett torn 59 fot högt. Kyrkan är hållen i ren gotisk stil utom såväl som inom. Kyrkans front är imponerande med en 24 fot bred trappuppgång i två avsatser och ljusposter på båda sidorna. Teglet som användes är s. k. "Doric Stipple" i tre ljusbruna färger. På högra sidan, då man inträder, är inrättat ett vilorum för mödrar med barn, med fönster, som öppnas inåt kyrkan. Från den rymliga korridoren leda trapporna upp genom tornet till läktaren och även så ned till första våningen, som är inrättad till söndagsskolsal och elva enskilda rum, skilda åt genom s. k. "movable partitions" och gardiner.

Då man inträder i kyrkan, är första intrycket det av en genomgående harmoni i form och färger. Den gotiska bågen förmärkes allestädes i valvet, i koret, i fönstren, i panelerna, i träarbetet, i altaret, predikstolen, altarringen, orgeln, bänkarna. Allt trävirke är antingen vit ek eller "quarter-sawed oak" i ljusbrun färg. Kyrkans tak är färgat i "ivory" och valvbågarna och väggarna i en ljusgrön färg. Kyrkan har tolv större "art glass" fönster. Åtta av sidofönstren äro dubbla med bibliska emblem i varje fönster. Altarfönstret, 8x12 fot, representerar Hoffmanns "Kristus i Getsemane".

Kyrkan har sittplatser för 500 personer, inberäknad läktaren, som rymmer 160 personer.

Piporgeln utgöres av en tre manualer, "electro pneumatic" orgel med 37 stämmor, bygd av Bennett Organ Co., Rock Island, Ill. Orgelverket är insatt i valven å båda sidor om koret. Orgelns

konsol är placerad mitt framför körstolarna. Kyrkan värmes av en "moist hot air heating plant with automatic blower." Under sommartiden kan den användas som "ventilating plant" med friskt luftombyte varje femton minuter. Enär Swedesburg ej har någon vattenledning, har församlingen insatt sin egen med "automatic pump" och "air pressure tank" å 700 gallons, som furnerar vatten för kyrkans behov och församlingens gravgård.

Kyrkan har kostat något över $58,000. $17,000 erhölls genom assurans, $5,000 har samlats och utlovats av församlingens olika föreningar, och resten erhölls genom subskriptioner. Då kyrkan invigdes, fattades blott $4,000 i den behövliga summan.

Piporgeln invigdes med en konsert av prof. Cyril Graham från Augustanas musikkonservatorium den 19 juli 1928. Söndagen den 22 juli höllos trenne festligheter, då den första nattvardsgången hölls på förmiddagen. På eftermiddagen hölls kyrkoinvigningen, ledd av Iowa-konferensens president, pastor P. O. Bersell. På aftonen hölls invigningskonserten, då församlingens kör, orkester och Junior White Chorus utförde konserten. På måndagskvällen den 23 juli utfördes ett "Community Evening Program", då 20 pastorer och församlingsmedlemmar från de omkringliggande församlingarna voro inbjudna att närvara och deltaga.

O. A. ELMQUIST.

EV. LUTH. EMANUELSFÖRSAMLINGENS KYRKA, HUTCHINSON, KANS.

KANSAS-KONFERENSEN.

Ev. luth. Emanuelsförsamlingens kyrka. Hutchinson, Kans. Under flera år hade frågan dryftats att bygga ny kyrka. På våren 1925 gjordes en insamling, och vid årsstämman 1927 hade tillräckligt med medel inkommit, så att församlingen kunde skrida till verket med kyrkbygge. I mars tog arbetet sin början, och hörnstensläggningen ägde rum den 24 april 1927. Den 4 sept. hölls den första gudstjänsten i den nya kyrkan, och invigningen ägde rum den 11 mars 1928 samt förrättades av konferensens president, dr G. A. Dorf.

Kyrkan är byggd av tegel i götisk stil. Hon är 60 fot lång och 38 fot bred samt har sittplatser för 230 personer. Inredningen är av ek och mycket smakfull. I undervåningen förekomma samlingssal, söndagsskolrum, kök o. s. v. Kyrkan kostar $22,000 och är så gott som skuldfri. G. A. P.

Ev. luth. Free Mount-församlingens i Fremont, Kans., kyrka. Detta är Free Mount-församlingens tredje kyrka. Den första var en liten enkel stenkyrka, som uppfördes år 1870 och ännu kvarstår. Den andra i ordningen uppfördes 1881 och nedbrann den 7 juni 1926. Det dröjde icke länge efter denna olycka, förrän församlingen beslöt att bygga ny kyrka. Redan den 22 maj 1927 lades hörnstenen, och den 18 dec. samma år invigdes den nya helgedomen. Denna kyrka är byggd i Tudor götisk stil av "dark red brick with white stone trimming and green tile roof". Den är 80 fot lång och 40 fot bred, har en bred av vit sten byggd ingång,

EV. LUTH. FREE MOUNT-FÖRSAMLINGENS KYRKA, FREMONT, KANS.

en rymlig och ljus vestibul. Åt högra sidan av vestibulen är ett vackert rum för mödrar och små barn, och vid vänstra sidan trappa upp till läktaren och ned till bottenvåningen. På ena sidan av altaret är sakristian och på den andra sångkörens rum. Kyrkans auditorium, läktaren inberäknad, har sittplatser för 350 personer. Bibliska bilder i "artglass"-fönster pryda auditorium. Ovan om altaret är en vacker oljemålning, "Kommen till mig", av artisten Birger Sandzen. Allt stämmer till andakt. Predikstol, bänkar, golv och det övriga trävirket är i ek. Kyrkan uppvärmes medelst "vapor vacuum," äger elektrisk belysning och är försedd med brunn och automatisk pump och vattenledning. Bottenvåningen är försedd med "boiler and pump room" (kol- och ved-rummet är under jorden utanför kyrkan strax invid detta rum); modernt kök, auditorium 38x38 ft.; klassrum för söndagsskolan o. s. v.

Vid kyrkans invigning rapporterades, att kyrkan, med inredning, kostat $45,500.00, av vilket $34,000.00 hade inbetalts och det övriga subskriberats.

O. L. Larson.

NEW ENGLAND-KONFERENSEN.

Bethlehemsförsamlingens i Waltham, Mass., nya kyrka. Luthersk missionsverksamhet i denna stad upptogs av dr C. F. Johansson i sept. 1882. Den första kyrkan byggdes 1891 och var i bruk till 1920, då den såldes. Under tiden 1920-1926 tjänade kapellet vid Main och Bacon sts. som gudstjänstlokal. Senare inköpte församlingen tre centralt belägna tomter om 20,000 kvadratfot vid Eddy, Weston och Everett sts. Ej mindre än 7 gator löpa tillsammans vid en mindre s. k. "square" i den moderna, hastigt växande stadsdelen West End, ett strategiskt läge för en kyrka utmed Boston-New York boulevard.

I nov. 1926 undertecknades kontraktet för den nya kyrkans uppförande, varpå arbetet därmed omedelbart tog sin början. Hörnstenen lades av konferensens president, dr S. G. Hägglund, den 16 jan. 1927. Kyrkan blev färdig i sept. och invigdes under stora högtidligheter söndagen den 16 okt. samma år.

Den nya kyrkan är uppförd av tegel och sten i engelsk-götisk stil och täckt med tegel. Dess längd är 88 och dess bredd 46 fot. Tornets höjd är 60 fot. Den är så modernt inrättad som hittills gjorda uppfinningar möjliggöra det. Så t. ex. uppvärmes den med ånga och oljeeldning, vilken automatiskt kontrolleras i enlighet med önskad temperatur från såväl övre som nedre våningen.

Den nedre våningen, som är 11½ fot hög och försedd med stora ljusa fönster, inrymmer en större samlingssal med sittplatser för 200 perso-

ner, bekvämlighetsinrättningar, ett större kök, värmeapparater, s. k. "blower room" och två mindre klassrum. Denna våning har särskild huvudingång och står i förbindelse med övre våningen medelst tvenne trappuppgångar.

Den övre våningen innehåller kyrkans auditorium, som upptager kyrkans hela längd och har med läktaren inbegripen sittplatser för 400 personer. Vid ena sidan om koret är den vackert inredda och fint möblerade sakristian och vid andra sidan orgelrummet. Vid sidan om läktaren (i tornet) finnes ett extra rum.

Kyrkans interiör är hållen i mörk färgton, men fönstren äro stora och ljusa, vilket gör kyrkan ljus och tilltalande. Altare, predikstol, dopfunt och bänkar äro av ek. Över altaret är ett större s. k. katedralfönster. Altaret prydes med dyrbara sjuarmade kandelabrar och ett större kors i guld. Piporgeln, som är tillverkad av Hook–Hastings orgelfirma härstädes, har 18 självständiga stämmor, 12 koppel, 7 "combination pistons" och "elektro-pneumatisk action." Den drives med en 1 H. P. motor.

Kyrkan kostar med inventarier omkring $65,000.00 och med tomterna inberäknade $75,000.00. Det var församlingens mening att bygga kyrkan utan skuldsättning, men detta lyckades ej, ty när allt var färdigt, kostade den mer än man beräknat, vadan man nödgades upptaga ett tillfälligt lån å $10,000.00.

Kyrkans arkitekt är A. H. Hanson, Boston, mäg till församlingens ovan nämnde grundläggare. Dess byggmästare är William Donaldson, Water-

town. Församlingens lärare, pastor John E. Nelson, har tjänat som byggnadskommittéens ordförande. JOHN E. NELSON.

The Messiah Lutheran Church, Roslindale, Boston, Mass., stiftades den 6 mars 1924. Söndagsskola hade hållits på platsen så väl som i Hyde Park vid olika tillfällen. Små kvinnoföreningar hade även organiserats gång efter annan. Folkets bristande intresse och missionärernas allt för mycket delade arbetstid påskyndade dessa plantors död. Pastorerna vid församlingen i Norwood ivrade för och betjänade fältet på det trognaste. Följande stadsdelar av Greater Boston ligga inom pastoratets gränser: Forest Hills, Roslindale, West Roxbury, Dedham, Needham, Readville, Hyde Park, en del av Milton och Mattapan. Här bo mera än två tusen skandinaviska familjer, om man också räknar dem, som äro födda här i landet.

Konferensen tog slutligen hand om undersökningsarbetet på fältet. Rapporterna voro mindre uppmuntrande. Fältet är stenbundet. På konferensens kallelse, i vilken man tilllagt de stora missionsplatserna norr om Boston: Salem, Beverly, Danvers och Gloucester så väl som det nya Messiasfältet, predikade undertecknad här först den sista söndagen i okt. 1923. En danslokal blev gudstjänstlokal. Rätt många kommo till gudstjänsterna och Gud välsignade sitt predikade ord. Den andra söndagen i juni 1925 kunde församlingen fira gudstjänst i eget hem. Kyrkans bild vidfogas.

THE MESSIAH LUTHERAN CHURCH, ROSLINDALE, BOSTON, MASS.

Den köptes från episkopalerna för $10,000 kontant. En mycket bra piporgel och alla andra inredningstillbehör tillföllo också. Kyrkans interiör är mycket kyrkligt. Skolsal och kök finnas. Hela egendomen värderas till $35,000.00. Skulden är $6,000.00. Nytt ångvärmesystem skall insättas i sommar. Kyrkan har sittplatser för 350 personer. Dess läge är centralt, passande och vackert. Tomten är 100x100 fot. Dr Abel A. Ahlquist, konf:s

vice ordf., utförde invigningsakten, biträdd av distriktets präster, adventssöndagen 1925.

Församlingen fick 60 medlemmar vid första stiftelsemötet. Den andra söndagen i december 1923 började en söndagsskola med tre barn. Fru Theo. Hjerpe och missionären voro lärare. I dag (den 20 juni 1928) har församlingen 366 medlemmar, av vilka 145 icke äro konfirmerade. Söndagsskolan räknar 168 personer — avkomlingar av tolv nationaliteter. En mycket aktiv kvinnoförening, en Luther League och en mansförening stå stödjande uti verksamheten. The Messiah Lutheran (församlingsbladet) sändes för det femte året till omkring 500 hem månatligen med sin inbjudan till Herrens sköna gudstjänst. THEO. HJERPE.

KYRKAN VID DIAKONISSANSTALTEN, OMAHA, NEBR.

NEBRASKA KONFERENSEN

Denna helgedom, byggd i gotisk stil, mäter 86 fot i längd, 42 fot i bredd och rymmer bekvämt 400 personer. Från marken till spetsen av korset, som pryder takets kron, mätes 48 fot. Mittelskeppet är 25 fot i bredd med två bankrader och en mittelgång. De två sideskeppen äro 8½ fot i bredd och brukas för invalidernas rullstolar. Vid inträdet kommer man först till kyrkans vestibul. På väggen tilll vänster äro två bronsplåtar fästade. Inskriften på den ena lyder som följer: "This church was erected by the Woman's Missionary Society of the Augustana Synod to the glory of God and for the spiritual edification of the suffering and the needy and those who minister unto them at the Immanuel Deaconess Institute." Inskriften på den andra är följande: "Windows In Memoriam. Chancel. Rev. E. A. Fogelstrom 1859-1919. Above entrance. Dr. F. M. Lindberg 1864-1918. Side windows, see plates in the windows."

På ömse sidor om denna ingång finnas tvenne smärre rum för söndagsskolans bruk. Dörrar leda från dessa rum till kyrkan, så att de kunna användas vid behov. Över ingången och dessa tvenne rum är läktaren, där orgelnisten och sångkören ha sina platser. Koret är 18x11 fot. Altaret med sin förhöjda bakgrund eller "reredos" är prytt med Leonardo Da Vincis Herrens nattvard i träsnideri, en gåva av systrarna. Fönstren äro målade i s. k. Grisaille-stil, välkänd från medeltidens kyrkoarkitektur. I korets fönster finnes en målning av Kristus, en trogen efterbildning av Thorwaldsens beryklade Kristusstaty.

Diakonissföreningen lät insätta en Hillgren and Lane piporgel på ena sidan om koret, men inbyggd, så att den icke syns. På andra sidan om koret är sakristian. Instrument för lomhörda skänktes av en av systrarna. Fru Ida Fogelström och hennes barn ha skänkt en fullständig uppsättning av altar- och predikstolsbeklädning, tillverkade i diakonissanstalten i Neuendettelsau. Dessa förekomma i fem färger för kyrkoårets olika tider.

E. G. Chinlund.

Därest årgångar av Konsmanaret önskas, vilka ännu hålla vissa i följande förteckning angivna artiklar, torde exemplar i de flesta fall ännu kunna erhållas, om anmälan sker hos Augustana Book Concern med uppgivande av det efter artikelns titel införda årtalet, t. ex. '93, '05 (1893, 1905). Förfrågan bör göras, innan remissa insändes. Priset på gamla årgångar är *fjuga cents*.

Register

Argångarna 1-50. (1880-1929.)

Artiklar i allmänna ämnen.

	ÅRG.	SIDA
Adam och Eva (Ur Geikies Bibelstunder)	'87	144
Afrika. P. Gullander	'99	93
Ansgarius. N. Forsander	'03	14
Arbetsfrågan i Guds ords ljus. E. N.	'91	41
Augustana ålderdomshem i Chicago. J. N. B.	'18	130
Augustana-synoden och kriget. P. O. Bersell	'20	72
Augustana-synodens förväntan, ställd på dess ungdom, och huru den ej skall svikas. Carl Swensson	'00	45
Augustana-synodens hemmission, en livsfråga. P. A. M.	'21	62
Augustana-synodens immigrant- och sjömansmission i Boston. A. F. Seastrand	'15	73
Augustana-synodens inre utveckling. N. F.	'10	41
Augustana-synodens kvinnor och deras inlägg i vårt kyrkliga arbete. Philip Thelander	'10	75
Augustana-synodens pensionskassa. S. A. Lindholm	'16	97
Augustana-synodens understödskassa. S. A. Lindholm	'09	125
Augustini omvändelse. N. F.	'87	38
Ax från missionsfältet i Indien. O. L. Larson	'08	86
Barnen och den allmänna gudstjänsten. C. E. Slätt	'07	32
Barnhemmet i Andover, Ill. A. T. Fant	'18	126
Behovet av kristliga skolor. P. A. Mattson	'11	59
Bethaniahemmet i Duluth, Minn. J. A. K.	'17	101
Bethany Home i Alexandria, Minn. P. E. O.	'18	132
Bethesda invalidhem, Lake Gervais, Minn. J. A. Kr.	'22	202
Bethesda ålderdomshem, Chisago City, Minn. J. A. Kr.	'22	200
Betydelsen av medlemskapet i Guds församling	'08	43
Bibeljubileum, 1522–1922. G. A. Dorf	'23	183
Bibelkalender för 1880	'80	3
Bibelkalender för 1881	'81	3
Bibeln och bibelspridning. O. N. O.	'17	112
Bibelstudium i söndagsskolan. G. A. Fahlund	'24	57
Bilder från Kina. Victor E. Swenson	'21	77
Bilder från Siam. Mrs Mason	'09	99
Biskop von Schéeles besök i Amerika	'94	148
Boken. B. Bohlin	'27	167
California — Augustana-synodens örtagård. Ph. Andreen	'25	116
De faror som i vår tid synas vara mest hotande för Kristi kyrka. E. N.	'97	74
De kristnas enhet. Biskop Hj. Danell	'27	146

	ÅRG.	SIDA
De nya seminariebyggnaderna. S. G. Youngert	'24	65
De utmärkande dragen för vår tids missionsverksamhet. J. A. Krantz	'14	50
Den gudstjänstliga sången och musiken under gamla testamentets tid. G. T. L.	'27	186
Den inre missionen i Chicago	'14	33
Den kristna missionen. J. E. N.	'14	12
Den lutherska kyrkoreformationens grundprinciper och närmaste betydelse. S. G. Youngert	'05	29
Den lutherska reformationens grundtankar. S. G. Youngert	'06	27
Den svenska psalmboken. Ett hundraårsminne. G. N. S.	'19	33
Den svenska psalmboken. C. A. Lönnquist	'26	66
Dessa minsta mina bröder. O. N. O.	'18	120
Det centrala i reformationen. Emil Lund	'18	44
Det ekumeniska mötet i Stockholm. G. A. Brandelle	'26	180
Det heliga året. Oscar N. Olson	'28	127
Det rätta tjänaresinnet. C. A. Lindvall	'11	102
Drivkraften i vårt missionsarbete. L. G. A.	'14	45
Efter 33 och 36 år. J. Telleen	'16	111
Emanuel hospital och diakonissanstalt i Portland, Ore. A. M. G.	'18	124
Emmaus. C. A. Lönnquist	'20	115
En bemärkt trotjänare i vår synod. C. A. L.	'28	82
En blick i skyn. C. A. Hemborg	'19	106
En missionär på resa bland Indiens byar. T. A. Holmer	'22	37
En märklig svensk minnessten. C. A. Lindvall	'25	106
En reformationshistoria i brons. O. N. Olson	'17	43
En storartad insamling. C. A. L.	'29	155
En välsignad jul. S. Johnson	'27	122
Enighet och kraft i missionsarbetet. J. Fremling	'99	57
Enhetssträvanden inom den lutherska kyrkan i Amerika. O. N. O.	'18	81
Ericsson, John. S. G. Öhman	'27	69
Ett femtioårigt minne från mellersta Kansas. Alf. Bergin	'20	46
Ett 400-årsminne. Nathan Söderblom	'28	11
Ett julbrev. P. G. B.	'27	131
Ett julminne. Göran	'28	110
Ett märke vid vägen. C. A. L.	'28	58
Ett sjuttiofemårsminne. C. J. Bengston	'25	7
Ett skoltal. (E. Norelius)	'95	28
Ett stycke husandakt. L. Fredén	'25	74
Ett storartat universitetsminne 1477–1927. S. G. Öhman	'29	56
Falska steg. S. P. A. L.	'94	172
Farliga tendenser i vårt hemliv. N. J. Forsberg	'11	49
Faror som särskilt i denna tid hota vår kyrka i detta land. F. A. L.	'15	35
Femtio år i prästämbetet. C. A. L.	'26	97
Femton år av svenskt lutherskt församlingsliv i världens andra stad. Mauritz Stolpe	'17	55
Finnes en ren kyrklig musik? J. Victor Bergquist	'17	86

	ÅRG.	SIDA
Fornkristliga symboler	'89	70
Framgång i arbetet. C. E. L.	'02	45
Gamla svenska biblar i Amerika. G. N. S.	'18	51
Glädjen att få giva medan man lever. C. F. Sandahl	'24	45
Gnistor från immigranternas led. J. A. E-l-d	'23	303
Guds församlings kännetecken. F. M. Eckman	'15	16
Guds underbara ingripande i människors liv. C. E. L.	'85	148
Har du ett hem? S. M. H.	'94	169
Har en svensk lantförsamling i Amerika någon framtid? U. Ronnquist	'28	178
Hednamissionens betydelse för vårt samfund och vår hemmission. J. T.	'97	35
Hemmet. J. G. D.	'02	68
Hemmissionens krav med särskild hänsyn till förhållandena i våra storstäder. P. N. S.	'11	70
Hemtankar	'80	158
Hur skall det predikas? C. A. Lönnquist	'28	146
Huru det skall höras. C. F. Sandahl	'28	165
Huru en församling förkovrar sig	'94	9
Huru fullgöra vi våra plikter i förhållande till församlingen? L. G. Abrahamson	'99	34
Huru fyllas luckorna i de kämpandes leder? M. P. Odén	'99	81
Hälsning från Sveriges ärkebiskop, Nathan Söderblom	'24	40
"Hör du oss eller våra fiender till?" En fråga till vår ungdom. G. R.	'98	20
I den stora kampen. E. S.	'13	31
I femtioårig prästtjänst. C. A. Lindvall	'25	27
I femtioårig prästtjänst. C. A. L.	'27	201
I femtioårig prästtjänst. C. A. L.	'29	85
Interiörer av diakonissanstalten. F. N. S.	'07	103
Invigningen av seminariebyggnaderna. G. A. Andreen	'25	33
Iowa Lutheran Children's Home. Charles E. Bengtson	'21	183
Jenny Lind. Ett 100-årsminne. Emil Lund	'21	145
Jesuiterorden och dess stiftare. E. K. Jonson	'17	127
Johan Alfred Enanders minnesmärke. A. Bergin	'22	184
Judemissionen — lönar den sig? John Resnick	'24	80
Julafton. M. H.	'29	93
Julens makt. Per Pehrsson	'25	63
Julens segertåg. E. E.	'28	103
Julglädje. C. A. Lindvall	'12	23
Julgranen	'80	154
Julgranens predikan. Gust. Kyhlberg	'29	104
K. H. och H. M. F:s missionärshem i St. Paul, Minn. Mrs J. E. Hedberg	'22	189
Kallelse till arbete i vingården. O. J. S.	'99	65
Kommunikantavgiften och andra frågor. J. G. D.	'05	65
Konfirmationen. P. M. L.	'04	18
Konsten att hålla högtid. E. O. B.	'27	112
Kristendomsundervisningen och det kristliga livet vid våra högre skolor. M. Wahlström	'05	57
Kungörelse (Ur "Predikoämbetet")	'84	129
Kyrkan i de stora städerna. M. Noyd	'07	64
Kyrkan och kriget. J. E.	'19	79

	ÅRG.	SIDA
Kyrkans uppgift. Adolf Hult	'15	25
Likheten i Pauli och Luthers omvändelse. N. Forsander	'16	8
Likheten och olikheten människor emellan enligt Guds ord. T. N. H.	'85	115
Lokalförsamlingens betydelse i samfundet. S. H. Newman	'15	45
Luthers tankar om gudstjänstordning, mässa och handbok. E. N.	'96	21
Luthersk verksamhet i Transvaal	'00	60
Löftets land. P. A. Mattson	'19	27
Martin Luther såsom andlig skald och tonsättare. S. G. Youngert	'29	137
Med anledning av jubelåret 1883. C. A. S.	'84	5
Medlemskapet i församlingen, dess förmåner och dess plikter. A. T. Lundholm	'15	54
Min bibel. V. E. Holmstedt	'09	60
Minnen från en resa i de av världskriget förhärjade lutherska länderna. S. G. Youngert	'21	113
Minnen från missionsfältet 1883. L. A. Hocanzon	'15	103
Missionen bland mormonerna. J. T.	'85	84
Nebukadnessar. Carl A. Blomgren	'18	96
Något om antikrist. E. N.	'95	9
Några av de utmärkande dragen i vårt kyrkliga arbete. J. A. Krantz	'22	140
Några blad ur en regementspastors dagbok. A. R. Hedstrom	'19	89
Några blickar tillbaka vid det nittonde seklets aftonskymning. C. E. Lindberg	'99	43
Några framstående karaktärsdrag hos doktor Martin Luther. Nils Forsander	'17	22
Några ord om Bethphagemissionen. C. A. Lönnquist	'16	86
Några ord om hednamissionen. E. M. E.	'85	126
Några ord om sångens och musikens betydelse för Guds rike. O. O.	'82	34
Några reflexioner och erfarenhetsrön. X.	'03	96
Några reflexioner över lutherska kyrkan förr och nu samt den amerikanska avdelningens påtagliga uppgift i närvarande tid. G. A. Brandelle	'20	60
Några svenska reflexioner över krigets allvar. Carl W. Andeer	'16	233
När hemmets julpsalm föddes. Per Pehrsson	'27	127
När Korsbaneret kom till — och litet till. Julius Lincoln	'24	7
Olavus Petri. Nils Forsander	'20	35
Om indianen och verksamheten för hans civilisation och kristnande	'83	32
Om vår skolverksamhet. A. T. Seashore	'22	103
Ord i sinom tid	'00	39
Pastorns verksamhet i församlingen. A. W. Stark	'08	52
Patriotism	'97	162
Penningens mission. G. A. B.	'07	71
Präst från barndomen. C. O. Bengtson	'26	98
Prästen en folkets man. S. J. Sebelius	'27	205
På historisk mark. Philip Andreen	'27	49

	ÅRG.	SIDA
Reformationsfirning och botpredikan. Adolf Hult...	'17	33
Röda korset. O. N. O.	'19	58
Sanningsfrön	'87	83
Sjuksköterskornas hem och ålderdomshemmet vid svenska lasarettet i Kansas City, Mo. V. Spong..	'21	199
Själavård. P. J. Brodine	'11	35
Själavård vid statsuniversiteten. C. A. Wendell....	'17	79
Småplock ur livet	'86	174
Stjärnornas tysta språk	'98	174
Stort svenskt kyrkomöte. L. G. Abrahamson	'25	109
Sudan för Kristus. R. D. H.	'18	114
Svenska evangeliskt lutherska New England-konferensen. S. G. Hägglund	'28	71
Svenska Jerusalemsföreningen. D. A. Löfgren	'21	157
Svenska lutherska ålderdomshemmet i Worcester, Mass. J. A. E.	'21	202
Svenskarna i Argentina. Efr. Ceder	'23	167
Sveriges ärkebiskop i Amerika. C. A. Lindvall	'24	'107
Sådd och skörd. G. A. Brandelle	'99	103
T. N. Hasselquist en korsets kämpe. N. Forsander..	'23	135
Tadepalligudem. J. T.	'98	52
The Association of English Churches. C. J. Bengston	'23	151
The Augustana Pension and Aid Fund. S. A. Lindholm	'22	156
The Lutheran Bible Institute. C. J. Södergren	'21	190
The Lutheran Home, Denver, Colo. A. F. Bergstrom	'20	113
Till Österland. Carl Christenson	'24	90
"Tänken på dem som äro i bojor", ett motto. C. A. Lönnquist	'24	71
Underhållning eller uppbyggelse	'96	36
Ungdomen, ett ämne till såväl farhågor som hopp. Ungdomstal. C. A. S.	'86	182
Ungdomsföreningarna i Augustana-synodens församlingar. S. G. Öhman	'00	61
Upsala College. Peter Froeberg	'18	134
Utah-missionen (Mormonismen). J. A. Krantz	'87	65
Vad vill Gud säga oss genom världskriget? Th. Kjellgren	'16	59
Vad är kyrkan? A. Jackson	'90	12
"Varkunna dig över oss!" Julius Lincoln	'25	151
Vem vill stå tillbaka? A. Bergin	'99	73
Vi stå där andra stått. J. G. D.	'01	83
Vid årsskiftet	'82	6
Vilken är den trogne och kloke förvaltaren? E. K. Jonson	'28	187
"Vår Guds ord förbliver evinnerligen." N. J. Forsberg	'10	50
Vår lutherska kyrka i Amerika i krigstid. C. E. Hoffsten	'19	99
Vår läkaremission i Indien. Betty A. Nilsson	'23	34
Vår mission i Afrika. J. Ekholm	'22	52
Vår mission i Kina. A. W. Edwins	'14	107
Vår svenska bibel. A. F. Almer	'25	91
Vår söndagsskolverksamhet. G. A. Fahlund	'23	123
Vår ungdom. C. A. Wendell	'10	84
Våra akademiers betydelse för vår kyrka. A. T. S..	'19	124

	Årg.	Sida
Våra psalmer. A. Melander	'26	17
Våra kollekter. F. W.	'29	150
Våra samfundsskolor. A. T. Lundholm	'21	99
Våra skolor för vår ungdom. P. A. M.	'27	218
Våra utgående missionärer	'17	90
Våra verktyg i Guds rikes tjänst. V. H. Hogstrom	'11	28
Vårt missionsfält i Indien och en resa genom Sammalcotta-kondemnen. F. E.	'96	56
Vårt nya diakonisshem. F. G. Chinlund	'22	192
Vårt samfund. P. J. Svärd	'97	9
Vårt svenska arv. S. G. Ohman	'24	111
Vårt svenska kyrkliga arv. C. A. Lönnquist	'25	96
"Väktare, vad lider natten?" eller karaktären av vårt samfunds andliga liv. S. P. A. L.	'02	92
Än vägar korsbaneret. Julius Lincoln	'29	12
Övergivom icke vår församling. O. O.	'81	88

Historiska, kyrkohistoriska och biografiska uppsatser.

Afrika och missionen. J. T.	'00	53
Augustana Book Concern. G. N. Swan	'26	135
Augustana Home for the Aged. F.	'18	226
Augustana Hospital i Chicago. M. W.	'08	72
Augustana Teologiska Seminarium. C. F. Lindberg	'22	67
Augustana ålderdomshem i Chicago. J. N. Brandelle	'15	80
Augustana församlingen i Denver, Colorado. J. T.	'82	62
Augustana synodens barmhärtighetsverksamhet. F. A. Linder	'23	49
Augustana synodens diakonissanstalt. F. N. S.	'05	89
Augustana-synodens immigrantmission. Gustaf Nelsenius	'04	37
Augustana synodens Kinamission. F. M. Eckman	'10	94
Augustana synodens kvinnors hem- och hednamissionsförening. Emmy Evald	'08	102
Augustana synodens Kvinnornas hem- och hednamissionsförening. Anna C. Swensson	'18	101
Augustana synodens sjätte konferens. C. F. Sandahl	'27	92
Barnhemmet i Andover, Illinois	'83	89
Barnhemmet i Andover. V. Setterdahl	'04	81
Barnhemmet i Jamestown, N. Y. A. B.	'85	104
Barnhemmet i Stanton, Iowa. N. F.	'85	97
Barnhemmet i Vasa, Minnesota. N.	'81	47
Beslut fattade vid och följderna av Uppsala möte	'93	86
Bethania-församlingen i Ishpeming, Mich. M. S.	'87	94
Bethesda hospital och diakonisshem. C. A. Hultkrans	'06	72
Bethesda hospital och med denna inrättning förbundna verksamhetsgrenar. A. F. Almer	'16	75
Bethlehems församlingen i Brooklyn, N. Y. A. B.	'85	58
Bidrag till Augustana synodens i Norra Amerika historia. Föredrag. O. C. F. Andren	'86	144

	ÅRG.	SIDA
Bring, J. C., och diakonissanstalten i Stockholm. E. A. Fogelström	'03	42
Canadamissionen. J. G. Dahlberg	'14	59
Daniel Kuhn eller också ett 150-årsminne. G. N. S.	'27	34
Daniel Kuhn, II. G. N. S.	'28	42
Das Rauhe Haus. Emil Lund	'09	111
De svenska lutherska församlingarnas i N. Amerika uppkomst. L. P. Esbjörn	'85	33
Den gamla Immanuelskyrkan i Chicago. Peter Peterson	'23	173
Den svenska bibelns 400-årsminne. G. N. S.	'27	16
Diakonissanstalten i Omaha, Neb. F. A. Linder	'17	72
Doktor Martin Luther och riksdagen i Worms. N. Forsander	'22	115
Då Augustana College flyttade: Hågkomster från Paxtontiden. L. G. Abrahamson	'26	107
Femtio år i Rock Island. Gustav Andreen	'26	118
Ebenezer-församlingen i San Francisco, Cal. J. T.	'85	60
En ny epok i vår Telugumission. C. A. Blomgren	'03	37
En återblick efter 50 års arbete på vårt missionsfält i Indien. E. E.	'97	169
Ett blad ur vår hindumissions historia. H. E. Isaacson	'11	91
Ett 1100-årsminne. B. N.	'27	11
Ett gammalt svenskminne. C. A. Lindvall	'26	174
Ett märkligt svenskminne: Ericus T. Björcks avskedskväde. C. A. L.	'27	25
Ett sextioårsminne. F. A. L.	'13	217
Ett trehundraårigt minne	'93	7
Franciskus av Assisi. N. F.	'90	37
Från fyrahundraårsminnet av Luthers återkomst till Wittenberg. S. G. Youngert	'23	187
Församlingen i Andover och dess historia. A.	'80	60
Anmärkningar (Tillägg till föreg.)	'80	159
Församlingen i Des Moines, Iowa	'88	155
Församlingen i Hinckley, Minn.	'96	79
Första lutherska församlingen i Galesburg, Ill.	'88	168
Första lutherska församlingen i Jamestown, New York. Julius Lincoln	'08	111
Första sv. ev. luth. församlingen i Taylors Falls, Minn. C. J. Edman	'10	124
Guds ledande hand i vår svenska lutherska kyrkas historia i Amerika. Högtidstal. E. Norelius	'86	13
Gustaf II Adolf och hans betydelse i historien. S. A. L.	'95	176
Gustaf II Adolfs fältpredikant. G. N. S.	'06	49
Gustavus Adolphus College. Conrad Peterson	'22	75
Haqvin Spegel och Jesper Svedberg. Tal. N. Forsander	'96	40
Huru ter sig vår Telugumission för närvarande? Carl A. Blomgren	'06	19
Hågkomster från 1855. E. Norelius	'89	107
Hågkomster från 1856. E. Norelius	'90	107
Illinois-konferensens 75-årsjubileum. L. G. Abrahamson	'29	34
Illinois-konferensens ålderdomshem Salem. L.	'09	137
Immanuelsförsamlingen i Boston. Församlingsmedlem	'84	103
Immanuelsförsamlingen i Chicago	'81	73

	ÅRG.	SIDA
Immanuelsförsamlingen i Chicago	'82	132
Indien och lutherska kyrkans mission därstädes	'95	121
Iowa Lutheran Hospital, Des Moines, Ia. A. Norrbom	'17	104
Iowa-konferensens barnhem	'06	63
Iowa-konferensens ålderdomshem i Madrid, Ia. C. O. Morland	'17	96
Kyrkans och missionens framgång under det nittonde århundradet. J. T.	'02	54
Kyrkor, prästhus, m. m. Historiska uppgifter till bilderna. Årg. 1898–1929.		
Luther Academy. J. P. N.	'84	96
Luther Academy. S. M. Hill	'05	49
Lutheran Hospital i Moline. A. F. B.	'16	106
Lutherska immigrant- och sjömanshemmet i East Boston, Mass. John Gullans	'08	69
Lutherska kyrkans utbredande under det gångna århundradet. M. W.	'00	14
Lutherska missionen bland judarna i Förenta staterna. E. N. H.	'04	68
Lutherska missionen på Porto Rico. H. F. Richards	'01	45
Messiassången på prärien. G. N. Malm	'25	129
Minnesota-konferensens jubelfest. J. Magny	'09	148
New York-konferensens barnhem i Avon, Mass. Frans A. Engstrand	'08	64
Något om Augustana-synodens mission i Oregon, Idaho och Wash. Terr. G. A.	'88	89
Några blad ur läseriets historia. Jesper Holmquist	'20	86
Några drag ur skolverksamhetens historia inom Kansas-konferensen. A. W. L.	'22	90
Några hågkomster från året 1854. E. Norelius	'88	107
Några höjdpunkter i Augustana Hednamissionsförenings historia. C. A. Blomgren	'23	29
Några märkvärdiga brev av doktor T. N. Hasselquist	'94	152
Några tankar med anledning av Amerikas upptäckt	'93	102
Olsson, Martin, eller Martinus Olai	'93	49
Olsson, Nils, Botnekarl	'93	54
Perpetua. N. F.	'89	48
Porto Rico. Alfred Ostrom	'09	83
Reformationsfesten i Rock Island 1878. G. N. S.	'04	55
Reformationsriksdagen i Västerås. Adolf Hult	'28	25
Svenska hospitalet i Kansas City. E. P. Olsson	'19	119
Svenska indianapostlar. C. A. L.	'28	36
Tabithaföreningen, ett 30-årsminne. C. A. Hultkvans	'10	113
Tre historiska karaktärer. A. A. Stomberg	'10	132
Trinity College. Alfred L. Scott	'07	95
Upsala College. L. H. B.	'06	66
Upsala College. C. G. Erickson	'26	158
Utah-missionen. Föredrag. J. A. Krantz	'87	65
Vid det nittonde århundradets slut. E. N.	'01	66
Vår mission på Porto Rico. Philip Andreen	'04	84
Vår Montanamission. Chr. T. Carlson	'07	44
Vårt missionsarbete i de britiska provinserna Manitoba, Assiniboia och Alberta i Norra Amerika	'94	47
Zions-kyrkan i Salt Lake City, Utah. Jh. K.	'87	21

	ÅRG.	SIDA
Återblick på Augustana-synodens historia under dess första tjugufem år. E. N.	'85	4
Återblick på Augustana-synodens 34-åriga historia. E. N.	'95	152

Uppbyggelseartiklar.

Adventstiden. C. F. Sandahl	'12	10
Barnens straff för fädernas skull. O. J. S.	'97	91
Bereden väg för Herren. J. M–n	'17	7
Betraktelse över Rom. 1: 18–32. H. E. Isaacson	'98	45
Bön	'88	5
Davids tjugutredje psalm. C. A. B.	'87	5
De kristnas borgerskap. E. A. F.	'84	26
Den bibliska betydelsen och användningen av ordet "frälsning". C. M. E.	'84	45
Den egenrättfärdiges anstöt. E. M. Eriksson	'16	49
Den gode herden. Predikan. Lars Paul Esbjörn	'89	14
Den kristnes frihet genom Kristus. J. T—ll	'85	133
Den yppersta levnadsregeln	'83	9
Det eviga livet genom tron på Guds ord. Peter Peterson	'05	12
Det heliga dopet. G. A. Dorf	'21	36
Det kristna korset. C. J. Södergren	'05	7
En juldröm. Ernst Lönegren	'18	9
Ett minne. S. Fredén	'24	29
Fridsfursten. Emil Lund	'10	14
Frälsning, de troendes hopp och längtan. E. S. T.	'01	17
För dem som älska Gud samverkar allt till det bästa. E. S.	'13	94
Förlikning och försoning. T. N. H.	'87	110
"Föröka vår tro." Adolf Hult	'22	25
Glädjebudskapet. Julbetraktelse. Ernst Lönegren	'21	13
Guds församling och de heligas samfund. N. Forsander	'15	7
Guds gåva. Emil Lund	'24	20
Guds ord. A. Serenius	'21	23
Han kommer snart. O. O.	'98	119
Han är uppstånden. Edw. Schuch	'12	61
Helig aftonstillhet. Joel O.	'27	195
Hemmet, församlingen, himmelen. O. J. S.	'92	12
"Herre, lär oss att bedja!" F. J. Ellman	'22	19
Herren Jesu ord, vilka mer eller mindre rent bevarats av den gamla kristna traditionen	'89	42
Herren är sannerligen uppstånden. Hilding Myreen	'20	21
Herrens heliga nattvard. M. P. O.	'21	49
Herrens tjänare. A. P. Fors	'11	19
Himmelen på jorden. H.	'80	39
Hos Jesus är gott att vara. L. P. E.	'82	13
Huru skola våra gudstjänster bliva mest fruktbärande? P. S.	'98	8
Högre, högre! Gustaf E—n	'10	301
I Jesus allena är frälsning. P. J. B.	'02	16
I minnenas afton. Arthur Johnson	'25	46

	ÅRG.	SIDA
I nyårskväll. H. Karlsson	'26	29
I signad juletid. C. A. Lindvall	'24	25
I ungdomens tid. O. J. S.	'97	56
I vår Guds namn resa vi baneret upp	'21	9
Inför julens gåvor. E. O. B.	'29	112
Inför det okända. C. C.	'29	129
Intet kors, ingen krona	'88	7
Jesu vittnesbörd är profetians ande. Ph. Thr.	'13	17
Jesu ödmjukhet. E. N.	'91	8
Jesus alltid densamme. A. W. L.	'22	14
Jubelåret. A. F. Almer	'10	25
Julbetraktelse. C. F. Sandahl	'17	12
Julen. L. A. Johnston	'09	12
Julens glädjebudskap. L. G. Abrahamson	'28	93
Julhälsning. N. Forsander	'06	9
Julväntan. G. Fredén	'28	89
Korsbandet. G. A. E.	'07	25
Korsbaneret. O. O.	'80	29
Korset och ungdomen. E. L—d	'18	35
Kristi församlings trygghet. S. G. Hägglund	13	106
Kristi lidandes stunder	'20	15
Ljuset i Israel och ljuset i hednavärlden. J. G. Dahlberg	'09	30
Lova Herren, min själ. Betraktelse. C. A. E.	'90	76
"Låt oss fara över"	'98	171
Lärjungarna ensamma i världen och Jesus hos sin Fader i himmelen. E. N.	'96	9
Medlemskapet i församlingen. A. W. L.	'21	17
Min konfirmation och första nattvardsgång. M.	'09	55
Missionsbetraktelse över det kortaste kapitlet i bibeln. C. M. E.	'86	47
Mitt dopsförbund. J. Fremling	'09	43
Människosonen — världsfrälsaren. A. H. Ljunghoff	'19	9
Namnet över alla namn. Philip Thelander	'09	19
Nytt år. B. B.	'29	126
Något om blivandet vid Jesu ord. S. G. Y.	'02	26
Något om ståndaktighet. K. G. H.	'27	178
När han kommer. V. T.	'00	73
Omvändelse. A. T. Lundholm	'16	25
Ord vid diakonissinvigningen i Omaha, Neb., den 27 april 1899. S. P. A. Lindahl; P. J. Swärd	'09	68
Passionsblommor. A. F. Almer	'12	49
Pingst. Wm. Eldien	'20	27
Pingstvindar. Adolf Hult	'12	79
Predikan på 19:e söndagen efter Trinitatis. J. Swensson	'80	122
Påsk. S. G. Hägglund	'19	16
Rättfärdigheten av tron. J. E. Nyström	'08	25
Röster ur helgedomen. J. E. E.	'04	8
Se, jag kommer snart. A. F. Almer	'03	71
Stor glädje. A. W. L.	'20	9
Strötankar. J. S.	'90	68
Sursum corda!	'18	5
Syndakännedom. H. Colliander	'16	16

	ÅRG.	SIDA
Syndernas förlåtelse. S. P. A. L.	'08	9
Tankar på vägen. G. Fletwood	'09	253
Tankar vid årsskiftet. Sten Blomqvist	'27	138
Tidens tecken. Predikan. J. S	'81	132
Till Betlehem. C. A. Lindvall	'25	55
Till de lidande. O. J. S	'97	85
Till reformationens fyrahundraårsminne. Ord av Martin Luther	'17	20
Tjänandets glädje. J. Gullans	'25	83
Trettondedagsbetraktelse. V. H. Hegstrom	'18	26
Tröst vid graven. A. E	'98	68
Under korsets fana. N. Forsander	'02	9
Under korsbaneret. N. F	'01	9
Under korsbaneret. N. Forsander	'07	17
"Uppfaren är vår Herre Krist." Oscar N. Olson	'12	67
Uppmuntran till bön. O. A. Landell	'05	19
Vad Kristi kyrka bör vara och bliva. J. E. Nyström	'99	15
Vad säga oss våra hädangångna? G. P	'98	78
Vaken och bedjen. B. S. Nyström	'23	15
Var vid ett friskt mod! K. H. Gez. von Schéele	'97	20
Varför jag går i kyrkan. M. Swenson	'29	145
"Varifrån skola vi få köpa bröd, att dessa må äta?" Ph. Thr.	'12	85
Varnings- och uppmuntringsord. O. O	'00	7
Vid Jesu kors. Emil Lund	'10	304
Vid krubban i Betlehem. O. A	'26	8
Vid årsskiftet. C. A. Lindvall	'18	15
Vid årsskiftet. K. F	'25	69
Vid årsskiftet. Carl Johnson	'28	121
Vilka äro dessa? J. G. D	'03	9
Vilket möte det bliver! H	'82	55
Vill du bliva helbregda? J. Wikstrand	'06	86
Vår stora julglädje. K. B	'29	107
Vårt eviga nådaval. S. P. A. L	'07	9
Vårt kristna hopp. Ernst Lönegren	'26	36
Välj i dag vem du vill tjäna. O. J. S	'98	13
Välkommen, glada högtid. L. G. Abrahamson	'26	106
Återblick och framtidshopp. S. A. Lindholm	'08	14
Återupptagandet till barnaskap. M. P. O	'16	39
"Öppna för mig rättfärdighetens portar!" J. E. Erlander	'99	5

Berättelser.

Alinda. Nils Widner	'20	252
"Allmogefilosofien" i soldathustruns dräkt. R. S—ll	'09	255
Andens svärd. Övers.	'97	207
Anekdoter och berättelser från Augustana College och Seminarium Paxtontiden 1863–1875. J. Telleen	'22	129
"Av barns och spenabarns mun haver du fullkomnat lovet"	'80	57
Barnets dröm om stjärnan. Övers. av Ludvig	'96	207
Bethphagemissionen. K. G. Wm. Dahl	'15	84

	ÅRG.	SIDA
Bibeln först. (Kirke-Bl.)	'87	25
Bilder ur livet. En själasörjares erfarenheter. I–VIII	'86	77
Blad ur en immigrantmissionärs dagbok. C. W. A—r	'04	112
Bland törnen. Edward Schuch	'10	313
Bördan föll av. C. G. W.	'05	149
Den biltoge. C. W. A.	'13	281
Den förvillade	'87	59
Den förändrade planen. O. J. Siljeström	'00	131
Den yppersta klädnaden	'90	191
"Densamme i går och i dag." Bilder från skilda tider	'89	75
Det sista skriftermålet	'97	71
Då allt försvann. C. A. Wendell	'26	188
Efter femtio år. J. Telleen	'15	272
Emanuelshyddan. C. W. A—r	'05	111
En bland de många. Carl Kraft	'11	336
En brand ryckt ur elden	'81	60
En brand ryckt ur elden. John Forsberg	'20	98
En brand ur elden. J. N. A.	'05	139
En dansares slut. M. P. O.	'06	146
En erfaren evangelisk lärare och en oerfaren evangelisk predikant. P. S.	'03	85
En god föresats som ej kunde utföras. C. G. W.	'05	149
En julafton. R. S—ll	'08	216
En jul på prärien. O. V. H.	'01	54
En kostbar pärla. Carl Nordling	'14	341
En liten stund med svensk-amerikansk ungdom. M. J. Englund	'08	220
En långfredag i Rom. E. Mellander	'16	253
En omplanterad lilja	'81	62
En påsksaga. Edw. Schuch	'12	92
En rik hushållsvinst	'13	310
En samvetsgrann pastor. P. S.	'04	95
"En sen omvändelse är sällan sann." M. P. O.	'06	148
En sorglig förändring. P. S.	'06	112
En söndag på landet. E. N.	'91	29
En tripp till Nordamerikas södern — Florida. Ruth S—ll	'07	145
En trogen Guds tjänare. Övers. S. P. A. L.	'07	158
Ensam — inte ensam. C. W. Andeer	'15	255
Ett blad ur livet. C. A. B.	'87	30
Ett blad ur Utahmissionens historia. F. A. Linder	'11	327
Ett helt liv. Gustav Fletwood	'08	205
Ett husbesök. J. T.	'04	106
Ett konfirmationsminne. A. F. Almer	'20	103
Ett ljus, som brann ett helt liv och ännu längre	'93	166
Ett nyårsminne. G. N. S.	'05	91
Ett pastoralminne. Carl W. Andeer	'08	196
Ett rusdryckernas offer räddat. C. T. M.	'14	39
Ett svärd gick genom hennes själ. C. W. A—r	'06	139
Ett vittnesbörd från ett dödsläger. P. J. B.	'02	116
Farfars stuga i Åminne. —l—	'92	25
Farfars stuga i Åminne. —l—	'92	121
Fattiga Karin. M—a.	'99	148
Fragment ur en lidande svensk-amerikansk moders nyårsbetraktelse. Helena A—n	'07	142

	ÅRG.	SIDA
Frigjord. J. T.	'03	106
Från en sjuårig pastoralverksamhet. X.	'02	105
Från livets nattsida. C. W. A—r.	'06	134
Från mörker till ljus. Philip Thelander.	'10	309
Främlingen. Carl W. Andeer.	'09	260
Funnen lycka. C. W. A—r.	'05	99
Gud hjälper de elända. J. N. A.	'05	141
Gud låter icke gäcka sig.	'81	58
Gyllene trådar. N. Fries.	'96	134
Hans tungas band blev lossat. J. T.	'03	110
Hjärtat och plånboken. J. T.	'03	108
Hjärtats teologi segrade. C. G. W.	'05	144
"'Hoppet', julafton 1867." M. P. O.	'07	136
Hur det stundom går bättre än man väntat. P. S..	'07	123
I hamn till sist. A. F. Almer.	'21	173
Jag gick miste, men ändå rätt.	'93	173
Jakob återfinner Josef och dör. B. Lidner.	'84	123
Jul på heden. K. G. Wm. Dahl.	'11	313
Julberättelse. M. P. O.	'94	25
Julberättelse. G. R.	'95	39
Julkvällsbarnet	'98	126
Julottor i nordvästra Minnesota för trettio år sedan. S. J. K.	'06	91
Linnesömmerskan. C. O. B.	'13	295
Livsbilder. Julius Lincoln	'21	167
Liuset i kolsvart natt. J. C. von Hofsten.	'94	192
Långfredag. E. L—d.	'08	228
Lönar det sig att missionera bland våra förskingrade landsmän? G. A. Brandelle.	'05	126
Martin och hans syster Fia. M. Th. A.	'08	193
Min första julotta. C. A. Lönnquist.	'29	121
Min synd är förlåten. J. T.	'06	162
Minnen. J. T.	'12	309
Minnen från början av vår kyrkliga verksamhet i Red River-dalen och N. Dakota. J. O. C.	'06	104
Minnen ur den pastorala verksamheten. J. W.	'06	127
Mitt barndomshem i Norden. Mich. S.	'20	107
Mitt första verksamhetsfält. X.	'06	99
Moderskärlek	'10	319
"Moster Britas" barndomshistoria. J. F—g.	'91	146
Mörka dagar. C. W. A—r.	'05	106
Några blad ur den stora kampen. E. S.	'13	45
Några hågkomster från verksamheten på New York-konferensens missionsfält. G. N.	'05	131
Några minnen från dr Hasselquists sista dagar. N. F.	'16	244
När barnet kom hem. Edward Schuch.	'11	332
När den gamle diakonen tänkte högt i kyrkan. J. T.	'17	144
Omskapad. C. W. A.	'02	120
"Pastor, finnes det nåd för mig?" C. W—n.	'04	101
Paxtonminnen. M. J. Englund.	'15	262
Ske din vil'a — på jorden! C. A. Wendell.	'11	114
Tre karlar. E. Melander.	'14	335
Ur barnens värld. Carl A. Hemborg.	'04	107
Ur minnets brevfack. A. R.	'94	180

	ÅRG.	SIDA
Vad den gode lektorn sade mig. N. P. Ödman	'14	349
Vad skall jag predika? P. S.	'05	116
Vid sjukläger. N. N.	'03	112
Väntande efter lönen. Edw. Schuch	'11	78

Dikter.

A och O. L—d	'90	63
Advent och jul. Mauritz Stolpe	'22	9
Aftonklämtning	'24	164
"Alla dagar" — så du sade. —ev—	'94	7
Allhelgonadagen. N. Forsander	'11	123
Ansikte mot ansikte. Emil Lund	'27	341
Augustana. A. F. A.	'22	5
Augustana. A. F. A.	'26	105
Augustana '77. Till minne av första studentexamensfesten. Ernst W. Olson	'28	63
Avskedssång. A. G. Skeppstedt	'82	96
Bakom sommarsol som lyser. Vallfärdssånger	'09	159
Barmhärtighet. Sonetter. C. A. Lönnquist	'16	71
Bibelsång. Martin Luther	'24	104
Blott din väg! L. S.	'84	43
Borta. Ludvig	'01	63
Bruden. Ludvig	'92	118
Bykyrkan. Ludvig	'93	84
Bön för Guds kyrka. C. H. Bogatzsky	'20	32
Bön för Israel. G. Fletwood	'29	161
Bön och mission. Carl Kraft	'22	35
Bön om Herrens ledning	'93	179
Bönen på berget. Karl Gerok. Fr. N.	'92	63
Davids psalm 118. Edv. Evers	'96	76
De heligas kronor. Z. T(opelius)	'93	134
De saliga döda. Augustus Nelson	'11	260
De samlas till ro. Gustaf E—n	'27	226
De som gått. G. Fletwood	'25	187
De trognas död. A. B.	'29	164
Den blinde predikanten. Ludvig	'04	53
Den bäste vännen. E. N. Söderberg	'22	31
Den döende flickan. Ludvig	'05	27
Den gamlas julfest. Ludvig	'06	17
Den heliga Thekla. (Eng.) H.	'93	98
Den fångnes frihet. —w—	'97	83
Den första julnatten. Carl Kraft	'08	7
Den gamle pastorns bön. Övers. O. N. O.	'19	116
Den hemliga visheten. —r—	'86	124
Den nya världen. —r—	'89	9
Den sanna äran. H. S—m	'92	22
Den sköna staden. Ludvig	'09	9
Den som vinner. Gustav Fletwood	'24	62
Den 31 oktober 1917. S. M. H.	'18	41
Den väderdrivna. H. M. S.	'84	73
Det bjudes till bröllop. Ludvig	'89	103
Det bästa till sist	'98	178

	ÅRG.	SIDA
Det flyende seklet. Ludvig	'99	54
Det förändrade korset. Övers. av C. T	'85	80
Det gudomliga verkandet. C. A. Lönnquist	'11	5
Det lönar sig. Selma Holmgren	'09	78
Det sista ordet. Paul O. Esbjörn	'96	131
Det skymmer. Ludvig	'07	14
Det sköna målet. C. A. B	'83	51
Det stundar till jul. Ludvig	'94	167
Det återfunna paradiset. Ludvig	'90	73
Dies irae. Övers. av C. A. B	'87	139
Din vila njut. —r—	'24	132
Drömmande och vaken. M. Stolpe	'02	51
Du sälla skara	'26	192
Däruppe. Ludvig	'85	113
Ecce Homo! A. G. Witting	'28	119
Efter mödan följer vilan. Gustaf E—n	'13	119
Ekot från kyrkogården	'90	151
Elim. Teofilus	'07	7
En allvarsam fråga. Gustaf E—n	'04	35
En krans på graven. H. S—m	'81	45
En kristens sommarpsalm. J. Mentzer. C. A. Toren	'91	26
En upptäcktsresa. C. V. S	'85	143
Ett nytt år. A—r	'25	67
Ett ord i tiden. Knud Jensen	'18	2
Ett palats i dalen. C. A. L	'28	101
Ett tröstrikt namn. Gustaf E—n	'00	5
Evighetshopp. Hilda H.	'02	23
Evighetstoner. E. N. Söderberg	'00	44
Evigt liv. Philip Andreen	'21	282
"Fader, i dina händer." E. A. P	'08	51
Fastlagssång. Bernhard av Clairvaux, Paul Gerhardt	'20	13
Framåt. Gustaf E—n	'03	40
Frid på jorden. C. B—g	'94	23
Fru Anna Olsson. C. O. G	'88	81
Fru Anna R. Reck. M. S	'87	24
Från härlighet till härlighet. Gustaf Fletwood	'20	223
Främlingens julkväll. Carl	'87	80
För Jesus	'86	75
För trettio år sen, så där ungefär. Andoverfarmare	'80	111
Förklaring. Emil Lund	'25	35
Förlorad sons omvändelse. M. Stolpe	'16	5
Försoning. Ludvig	'88	71
Glädjen. B. E—g	'86	180
Gud vår klippa. C. A. Lönnquist	'08	22
Guds barns godnatt. Övers. av —r—	'86	142
Guds lov. A. G. Witting	'27	144
Guds storhet i naturen. Gustav E—n	'01	25
Gudstjänst. O. H. M	'28	163
Gustaf II Adolf i Tyskland. G. Fair	'95	170
Gå ut, Guds folk! A. Thomander	'14	106
Gån ut! E—k	'08	84
Han kommer snart. D—	'03	80
Hannas lovsång. —r—	'87	17
Helgemålsringning. H.	'14	127

	ÅRG.	SIDA
Heligt arv. S. Fredén	'27	9
Hem. Gustaf E—n	'06	225
Hemförlovade stridsmän. Gustaf E—n	'03	187
Hemlängtan. H. S—m	'89	97
Herren har omsorg om dig	'85	108
Herren vår tillflykt. C. A. Lönnquist	'09	41
Herren är min herde. H	'99	91
Herden är nära. Gustaf E—n	'09	249
Himmelens julhälsning. F. H	'28	87
Hjälp de arma! D—	'01	43
Hoppets strålande stjärna. Gustaf E—n	'16	117
Huru ljuvliga dina boningar! E. G. Bohman	'15	67
Hälsning till julen. Carl Kraft	'24	18
Här — där! N. E. A	'07	199
"Här är jag — sänd mig." L. S	'86	172
"Här är jag — sänd mig." L. S	'23	27
Hälsningsord	'82	5
Högmässogudstjänsten. Mauritz Stolpe	'97	50
Högt mål. E. L—d	'18	33
Högtidssång vid Nebraska-konferensens 40-årsfest. C. A. Lönnquist	'27	88
Hörnstenen i Zion	'85	125
Hösten. Ludvig	'87	57
Hösten. Ludvig	'95	65
I aftonstund. Carl Kraft	'07	22
I Babel. B. E. Bengtson	'09	154
"I detta tecken skall du segra." Gustaf E—n	'04	7
I himlen mötas vi. Gustaf E—n	'11	214
I konfirmationstiden. C. A. Lönnquist	'21	47
I korsets skugga. C. A. Lönnquist	'23	5
I korsets tecken. Emil Lund	'25	5
I luttringstider. Gustav Fletwood	'19	76
I morgonstund. Mauritz Stolpe	'17	110
I mörka stunder. Ludvig	'81	64
I offertimman. N. Hylander	'95	119
I solnedgången. C. G. Lagerfelt	'18	311
I stormig tid	'21	5
"In hoc signo vinces." —l—	'80	27
In memoriam. Carl Kraft	'20	118
In memoriam. Philip Andreen	'21	206
In memoriam. Augustus Nelson	'22	204
Inför det nya året. H. W	'29	124
Inför Guds ord. Carl Kraft	'15	5
Jag blyges ej. Emil Lund	'10	72
Jag kommer snart. W	'97	103
Jag längtar. Ludvig	'93	5
Jag står för dörren. K. G	'98	5
Jesus på korset. P. Gerhardt. C. A. Toren	'91	5
Jubelklang. E. Edquist	'25	45
Jubelår. Ludvig	'94	145
Jubelåret 1910. Mauritz Stolpe	'10	5
Jubilate. A—der	'15	251
Jubileum. Paul Nilsson	'28	23
Jul. C. D. av Wirsén	'95	62

	ÅRG.	SIDA
Jul. N. H.	'08	5
Jul. Carl Kraft	'25	53
Jul. E. S.	'27	104
Julbarnet och vi. Karl Johansson	'27	110
Julen. W.	'80	36
Julen. Carl Kraft	'26	5
Julens budskap. H. M.	'27	119
Julens skönhet. Carl Kraft	'17	5
Julens ängel. L. S.	'93	164
Julkväde. G. Fletwood	'26	15
Julkvällen. H. S—m	'80	42
Julminnen. Carl Kraft	'29	90
Kan man lova Gud i nöden?	'20	2
Kantat vid Gustaf Adolfs församlings i New York sextioårs minnesfest 1925. Mauritz Stolpe	'26	89
Klippan i bränningarna. Gustaf E—n	'13	116
"Kom hit över och hjälp oss!" A. C.	'96	53
Konungadottern i blomstergården. Folksång	'89	36
Kristi rikes seger. Ludvig	'92	7
Kristi stridsmän. Assar Lindeblad	'21	179
Korsbaneret. Ludvig	'81	24
Korsbaneret. Mauritz S.	'85	1
Korsbaneret. Gustaf E—n	'02	7
Korsbaneret. C. A. Lönnquist	'20	5
Korsbaneret. C. A. Lönnquist	'29	9
Korset och kronan. L. S.	'85	52
Korsets odödliga ära. Carl Kraft	'09	75
Kvällsstämning. Oscar Mannström	'16	232
Kvällsstämning. Oscar Mannström	'18	318
Kyrkan	'90	34
Kyrkan. I. S.	'28	9
Livets källa	'90	9
Ljus, mera ljus! Gustaf E—n	'02	127
Lycklig den! C. A. Lönnquist	'08	189
Magdalena. Ludvig	'90	102
Martyrerna. —r—	'89	72
Meditation på söndagskvällen. Ella Cornell, övers. av O. N. O.	'19	115
Min flydda jul. Ludvig	'85	32
Min första nattvardsgång. Mauritz S.	'01	14
Min högtidsdag. N. Forsander	'12	97
Min moder. H. S—m	'83	19
Min son?! Ludvig	'03	35
Min tro är svag. Märta Lagerfelt	'09	156
Minnessång över pastor A. G. Skeppstedt. E. H. F—g	'82	130
Missionens segrar. Carl Kraft	'14	18
Missionsbön. H. Fl. R.	'08	100
Missionspsalm	'09	81
Missionstankar. H—a	'00	41
Missionären. Assar Lindeblad	'87	117
Morgonrösten	'87	104
Morgonstjärnan. L. S.	'93	163
Morgonstjärnan. Anna Troili	'14	56
Moses. Ludvig	'86	5

	ÅRG.	SIDA
Mot granen. Gustaf E—n	'28	243
Mörkrets furste. Ludvig	'82	29
Nu dalar årets sol. C. B	'27	136
Nu är det jul. D—	'06	15
Nytt år. Karl Gerok	'96	7
Nyårsklockan	'18	14
När kommer vår Herre? G. Fletwood	'23	22
När själen bedrövad är och sin klagan för Herren utgjuter. Ludvig	'01	52
O du, som skänkte mig det liv jag har	'94	200
O för ett tusen tungor. Övers. av N—n—	'81	129
Orkanen i Vasa. H. Stockenström	'81	53
P. L. Hawkinsons minne. E. L	'89	167
Pilgrimssång. N. Forsander	'13	104
Prof. L. P. Esbjörn. Församlingsbo	'80	45
Prästens bön för sig själv. Ida Granqvist	'19	112
Prästens predikan för sig själv. Dietrich Vorwerk	'19	114
Purimfesten. Ludvig	'97	4
På evigt sälla Sions höjd. N. F	'88	78
På klippan. Gustaf E—n	'04	16
På tacksägelsedagen	'24	130
På tacksägelsedagen. F. O. H	'25	185
Reformationstankar 1891. F. Lagerman	'72	47
Resurgam. Sonetter. C. A. Lönnquist	'15	115
Rådsförsamlingen. H—m—s	'80	46
Rödjare. Ett sjuttiofemårsminne. Ernst W. Olson	'25	17
Sabbatsfrid. Sture	'00	164
Sabbatsro för Guds folk. Gustaf E—n	'01	90
Saliga åren I. Teofilus	'07	29
Saulus bliver kristen. G. Fletwood	'99	111
Sekelskifte. Ernst W. Olson	'01	77
Sions hälsobrunn	'97	157
Sions konung. Carl Kraft	'21	11
Sions konung. Ludvig	'83	5
Skola vi väl alla mötas? Gustaf E—n	'09	266
Sov i ro. Th. Carlson	'28	200
Stjärnor. Ludvig	'06	7
Sverge och svensken. Ludvig	'90	136
Så långt som korsets skugga når. A. Ölander	'26	2
Så ädel säd. J. G. Dahlberg	'28	144
Säg oss din hemlighet	'24	88
Säll är den. Ernst Björck	'96	89
Sälla dag. Gustaf E—n	'00	71
Tacksägelsedagen. E. N. S	'28	196
Tankar vid en barnhemsfest. Ludvig	'02	89
Tempelinvigningen. G. Fletwood	'21	289
Templet. Gustaf Fletwood	'22	299
Tidens tecken. Carl J. Segerhammar	'29	134
"Tig och var stilla" (J. Olin)	'98	124
Till doktor Erland Carlssons minne. J. E. A	'98	116
Till en sångförening, som höll på att tystna. —r—	'87	63
Till fru Christina Fridlunds minne. Ludvig	'03	168
Till fru Gullanders minne. Fr. S	'99	98
Till Herrens elända. Mich. S	'19	24

	ÅRG.	SIDA
Till lärarna och studenterna vid våra bildningshärdar. Mauritz Stolpe	'05	55
Till prästkandidaterna vid Augustana Seminariums examensfest år 1904. Mauritz Stolpe	'05	63
Till verksamhet!	'94	45
Tillkomme ditt rike! V. Johnson	'21	60
Tornklockorna. Ludvig	'82	12
Tron och rättfärdiggörelsen. Mauritz Stolpe	'24	37
Trons enfald. H—m—s	'82	52
Trons öga. Augustus Nelson	'08	41
Under korset. Nils Forsander	'21	56
Upp till helig strid! S. M. H	'14	5
Uppståndelsens vår. V. Valberg	'19	128
Ur pastor Vixells efterlämnade papper	'04	87
Ute i världen. Carl	'85	95
Vad finns väl där? —r—	'87	27
Vad gav dig tröst? C. A. Lönnquist	'23	194
Vad är ditt hopp? Ludvig	'03	7
Varde frid! Edwin Arnold, övers. G. Montan	'19	2
Varde ljus! Teofilus	'13	5
Vart skola vi gå? Mauritz Stolpe	'12	82
Verka!	'85	96
Verka medan dagen varar. Gustaf E—n	'10	240
Vestigia. Philip Andreen	'23	190
Vid båren. A. E	'98	56
Vid helgemålsringning. D. F	'27	193
Vid Jesu kors. Philip Andreen	'27	177
Vid julgranen. J. M	'29	96
Vid korsbaneret. Gustaf E—n	'24	5
Vid korset. Carl	'85	159
Vid krigsfara. C. G. Eckerberg	'19	5
Vid kyrkoinvigning. O. Arbman	'19	216
Vid målet. S. A	'08	133
Vid Norelii grav. Emil Lund	'26	170
Vid årsskiftet. C. A. L	'26	27
"Vilka äro de, och varifrån hava de kommit?" C. A. Lönnquist	'25	172
Vår Gud är oss en väldig borg (noggrann översättning)	'95	7
Våra högtider. C. O. Granere	'12	5
Vårt lutherska Zion. Ludvig	'86	46
Välsigna ditt folk. E. G. Bohman	'15	33
Vänd om till Jesus. Gustaf E—n	'02	100
Ägnat minnet av fru pastorskan Betsie Mathilda Forsberg. Ludvig	'97	140
Älskar du mig? E—k	'09	123
Änglarnas julsång. E. G. B	'29	105
Änglavård. Ludvig	'04	29
Ödemarkens vår. O. Arbman	'19	290

Levnadsteckningar.

	ÅRG.	SIDA
Aaron, past. A. G. Wahlund	'08	161
Abraham av Ångermanland	'93	67
Abrahamson, Carl Fredrik. J. L.	'10	215
Abrahamson, fru Chas. R. C. A. L.	'21	277
Abrahamson, Oscar Eugene. A. W. K.	'19	239
Ahlgren, Carl N. P. Philip Andreen	'23	237
Ahlgren, J. A. J. E.	'20	195
Ahlquist, fru Anna Johanna. L. H. Beck	'17	225
Ahlquist, past. Lars Peter. A. A.	'19	211
Ahlstrand, Gustaf. E. L—d.	'26	231
Alander, J. A. C. Kr.	'26	260
Alexis, Gerhard T. A. W. K.	'28	300
Alexis, past. Johannes Nelson. M. W.	'13	165
Alm, past. Jonas. August Samuelson	'14	230
Almén, past. L. G. J. Fremling	'14	167
Almgren, past. Per. Konrad K. Broberg	'07	211
Anderson, past. Adolphe. E. F. Bergren	'19	135
Anderson, Adolph Peter. G. S. Ohslund	'21	276
Anderson, A. G. L. G. Abrahamson	'28	306
Anderson, past. A. V. J. Truedson	'29	166
Anderson, Anders Gustaf. C. O. Gulleen	'28	288
Anderson, past. Anders J. G. A. Fahlund	'13	187
Anderson, Anders Johan. M. Th. Andrén	'26	235
Anderson, Anna L. B. S. Nyström	'18	230
Anderson, fru Axel. E. S.	'16	229
Anderson, Carl August. N. N—n	'05	236
Anderson, Carl Fredrik. E. K. Jonson	'24	199
Anderson, Carl G. och Sofia C. G. A. Östergren	'27	298
Anderson, past. Erik. J. Franzen	'01	113
Anderson, Erik M. Peter Froeberg	'24	189
Anderson, pastor Erland. Carl J. Johnson	'27	294
Anderson, pastor Gustaf. J. Alfr. Anderson	'17	219
Anderson, Gustaf och Johanna. E. O. V.	'27	318
Anderson, pastor Gustaf Adolf. E. S. Nyström	'17	149
Anderson, Johan. J. E. E.	'28	250
Anderson, John. Constant Johnson	'25	253
Anderson, John E. Frank R. Carlson	'24	221
Anderson, Malin	'19	237
Anderson, fru Maria Lovisa. Jno. V. Carlson	'20	201
Anderson, Samuel. M. C. Ranseen	'12	250
Anderson, pastor Svante. L. P. B.	'23	204
Anderson, pastor Ture Valdemar. F. H. Hanson	'20	134
Anderson, pastor William P. C. A. L.	'29	233
Andreen, pastor A. E. N.	'85	25
Andrén, pastor O. C. T. E. N.	'85	23
Andrén, past. O. C. T. Ett älskligt herdaminne. K. K—n	'29	71
Anker, Algert	'20	186
Ardahl, pastor Otto Harald. H. C.	'27	245
Arndt, Johan. A. B.	'85	142
Auslund, Swan. Carl G. Zaar	'24	209

	ÅRG.	SIDA
Banks, Melinda. C. O. Bengtson	'26	243
Beck, Swan. A. T. L.	'23	245
Beckman, pastor C. J. L. Hokenson	'08	170
Beckman, pastor P. E. Norelius	'16	135
Beckman, pastor Sven Noah. E. F.	'94	104
Benander, fru Minnie Joanna. M. P. O.	'21	256
Bengston, E. Otilia. C. J. B.	'28	279
Bengtson, Emanuel. C. A. V. L.	'18	251
Bengtson, Nils. J. Torell	'18	246
Bengtson, syster Thekla K. F. A. L.	'20	198
Bennett, pastor J. B. P. G. T.	'21	208
Benzon, fru Anna Dorothea. P. B.	'11	253
Benzon, pastor Johan Salomon. J. E. E.	'90	162
Berg, Bengt. F. N. A.	'08	178
Berg, fru Lina. Johannes A. Nyvall	'04	154
Berggren, Gustaf Emil. J. O.	'11	216
Bergin, August. O. A. H.	'28	245
Bergin, Johannes och hustru. X.	'28	314
Berglund, pastor Gustaf. G. A. Dorf	'00	97
Bergquist, Lars Johan. O. A. Henry	'23	260
Bergquist, pastor P. A. C. H. R.	'13	193
Bergström, pastor Claes Alfred. M. J. Englund	'99	124
Bernell, Gustav Emil. Knut Erickson	'27	333
Bernhard, pastor Johan August. J. A. Anderson	'23	196
Bersell, dr Anders Olof. C. O. Granere	'05	155
Billing, Gottfrid. C. A. Lindvall	'26	59
Blomgren, pastor C. A. Gustav Andreen	'27	268
Blomgren, Frans Otto. Herbert W. Linden	'20	181
Blomgren, Sigrid Amalia. L. H. Beck	'15	233
Bloom, Aaron. L.	'07	235
Bloom, Mattis Leander. O. A. Henry	'22	269
Bodin, John. P. P.	'08	176
Bonander, pastor Frans August. L. J. S.	'20	170
Bonander, John. F. A. B.	'11	233
Bonander, Linus. Alf. Bergin	'28	312
Borén, pastor J. P. C. E. N.	'85	26
Borg, pastor Johan Frithiof. L. G. Abrahamson	'23	223
Borg, pastor Johan Peter	'18	171
Borgendahl, pastor Andrew Frithiof. S. G. Hägglund	'25	192
Bring, pastor Klas Johan. C. G. Grönberg	'29	172
Brink, pastor Nils J.	'88	44
Brodén, pastor Johan Alfred. J. A. E.	'20	230
Brodine, C. J. P. J. B.	'97	143
Brodine, pastor P. J. C. E. L.	'18	194
Broleen, Hanna Wilhelmina. Arthur C. Edström	'29	246
Brown, J. R. E. W. Olson	'28	298
Burgeson, Jenine Albertina. Carl A. V. Lund	'27	308
Burman, fru J. A. Carl H. Rask	'20	204
Bäckman, pastor Carl A. J. T.	'89	194
Bäckström, pastor C. L. C. E. O.	'11	144
Bäckström, Gustaf Adolf. A. W. L.	'22	284

	ÅRG.	SIDA
Carlbert, Carl Fredrik. E. F. Pihlblad	'25	275
Carlson, missionär A. B. H. C	'83	55
Carlson, diakonissan Anna Charlotta. E. G. Chinlund	'24	211
Carlson, Bernhard. M. C. R	'18	244
Carlson, pastor C. A. C. S. R	'04	146
Carlson, Carl. A. O	'11	223
Carlson, Carl August. C. A. Lindvall	'24	217
Carlson, pastor Carl August. C. A. Lindvall	'25	204
Carlson, syster Carin. E. G. C	'21	270
Carlson, Carolina. L. E. S	'22	276
Carlson, syster Emelia Mathilda. E. G. C	'21	270
Carlson, pastor J. G. V. C. A. B	'85	109
Carlson, J. S. C. Kr	'26	258
Carlson, Johan Gottfrid. C. O. Bengtson	'25	240
Carlson, Lewis A. A. Th. Hjerpe	'24	202
Carlson, Nils P. och Maria S. C. O. N	'29	268
Carlson, Olivia Beata. C. A. V. Lund	'25	238
Carlson, Pehr. J. P. L	'05	238
Carlson, pastor Peter. P. M. L	'10	178
Carlson, William F. G. A. Elliot	'25	235
Carlsson, fru Eva C. M. C. Ranseen	'12	235
Carlsson, pastor Erland	'81	67
Carlsson, doktor Erland. E. N.—J. T	'94	118
Carlsson, Sven Ferdinand. C. A. E	'01	188
Carlsted, pastor Carl Albert. E. O. S	'25	220
Carlton, Carl G. C. F. Sandahl	'28	264
Cassel, C. J. C. E. B	'04	165
Cassel, pastor C. O.	'00	114
Cavallin, pastor J. O. F. M. Eckman	'27	276
Cederstam, fru Johanna Laurentia. P. A. Cederstam	'91	92
Cederstam, teol, dr Peter Anderson. E. Norelius	'03	129
Cervin, dr A. R. N. F	'01	119
Cervin, fru Emma. M. N	'16	186
Challman, pastor A. G. L—l	'01	167
Chelgren, pastor Emil O. P. A. M	'26	204
Chilgren, Maria Sofia. J. A. Krantz	'22	273
Chilleen, pastor Olaus. C. A. L	'13	143
Chinlund, Charles G. G. A. E	'19	247
Colberg, A. P. J. J. G. Hultkrans	'16	207
Collin, fru Mathilda Christina. Carl	'08	184
Colseth, Peter. S. P. A. L	'94	134
Corey, Eric. J. M. Persenius	'29	263
Dahl, Carl Wilhelm. J. E	'18	249
Dahl, pastor K. G. Wm. C. A. Lönnquist	'18	204
Dahlberg, pastor Anders A. J. Telleen	'22	240
Dahlen, Anders. G. L	'27	332
Dahlgren, Andrew. G. K. Stark	'28	267
Dahlsten, pastor Anders Wilhelm. Alf. Bergin	'19	141
Dalander, Christina. D	'25	271
Damström, pastor Carl Johan. H. B. H	'29	191
Danielson, Claus G. J. A. E	'25	278
Danielson, pastor Joseph D. J. Gullans	'27	238

	ÅRG.	SIDA
Dillner, pastor Peter. E. Norelius	'84	82
Dime, John E. E. A. M.	'14	263
Dolk, Carl Nikolaus. C. G. A.	'21	267
Dourén, pastor Hjalmar Fredrik. Swen A. Sandahl.	'01	177
Eckman, pastor P. J. H. A.	'16	127
Edblom, pastor Carl Peter. G. P. W.	'25	214
Edman, fru Anna Josefina. J. M. R.	'02	202
Edman, fru Mathilda. L. A. Edman	'17	240
Edman, pastor Lars August. E. M. Eriksson	'20	155
Edström, Aron. Linus A. Herman	'24	183
Ek, Sven. A. T. Train	'19	220
Ekblad, John. A. T. E.	'28	303
Ekeberg, pastor Gustaf Alfred. S. L. Wilson	'19	203
Ekerberg, L. M. G. O. S.	'28	281
Ekeroth, J. A. Geo. N. Anderson	'24	222
Eklund, Per Person. A. F. A.	'20	191
Ekman, pastor Gustaf Adolf. Gideon Olson	'18	149
Ekstam, Frithiof och Augusta Albertina. S. F. Hammarlöf	'23	256
Ekström, Anders Alfred. J. A. Rinell	'27	320
Ekström, August. J. D. E.	'28	290
Elfström, pastor A. W. P. Jos. A. Anderson	'12	109
Elmer, pastor A. J. A. J. Malmquist	'15	161
Elmquist, fru J. G. J. A. Krantz	'20	219
Elofsson, dr Carl. J. G. D.	'01	104
Engdahl, pastor A. Johannes Telleen	'19	187
Englund, pastor Martin J. O. V. H.	'15	129
Engstrand, pastor C. A. M. P. Odén	'07	201
Engstrand, pastor Frans August. J. A. Eckström	'17	181
Enstam, pastor Anders Johan. A. E. E.	'15	179
Erickson, Alfred. Jonas Erlandson	'27	302
Erickson, Johannes. A. T. Seashore	'14	271
Erickson, pastor Frank T. M. A. Henrickson	'23	230
Erickson, Peter. John Aug. Johns	'29	248
Erkander, pastor Karl Johan. L. H. B.	'11	153
Erlander, John	'18	272
Esbjörn, pastor Constantinus Magnus. C. E. L.	'13	121
Esbjörn, Gustava Albertina. J. E.	'26	255
Esbjörn, prof. L. P. E. N.	'85	20
Evald, pastor Carl A.	'81	127
Evald, pastor C. A. M. C. R.	'10	155
Fahlund, Bengt Johan. G. A. F.	'22	287
Fair, Gustaf. P. J. B.	'11	227
Falk, J. A. C. E. S.	'29	242
Falk, John A. S. P. A. L.	'96	122
Felt, John. B. E. W—s.	'16	195
Ferm, pastor Olof Wilhelm. S. A. Lindholm	'12	143
Fihn, pastor L. J. O. H. Ardahl	'26	206
Fjellberg, John. Carl G. Zaar	'25	257
Fjellman, pastor Anders Gustaf. A. Norrbom	'20	136
Fletwood, fru Mathilda. B. S. Nyström	'21	262

	ÅRG.	SIDA
Fliedner, Theodor. E. A. Fogelström	'01	27
Flodman, P. E. och Augusta. P. M. L.	'14	245
Fogelström, pastor Erik Alfred. F. N. S.	'11	129
Fors, fru Ada Emelia. P. Martinson	'14	235
Fors, Hannah Desideria. A. F. Bergström	'28	273
Forsander, fru Charlotta. J. M—n	'10	197
Forsander, pastor Nils. Gustav Andreen	'27	285
Forsberg, Anders. Erland Anderson	'03	170
Forsberg, fru C. O. A. E. Trued	'17	234
Forsberg, fru C. O. Alf. Bergin	'28	316
Forsberg, pastor Gustave. Jules Mauritzson	'01	172
Forsberg, pastor John. J. E. E.	'22	225
Foss, Carl Johan	'08	181
Franzén, pastor Johannes. J.	'09	192
Fredlund, pastor P. E. C. J. Petri	'15	197
Fredrikson, Otto. J. T. K.	'16	226
Freeman, Theodor. M. C. R.	'17	242
Fremling, fru Emelie Augusta. J. A. K.	'14	241
Fremling, pastor John. L. A. Hocanzon	'18	178
Fridolf, Gustaf Adolf. A. T. Fant	'09	218
Frodeen, pastor J. F. J. Telleen	'14	143
Fromén, Ernst Theodor. S. G. Öhman	'29	250
Frost, pastor Johan August. P. A. Mattson	'25	197
Frykman, pastor Magnus. F. A. Linder	'20	141
Gassman, Henning. Emil Johnson	'20	193
Gibson, mrs Mathilda Louisa	'23	238
Gibson, pastor Nils. E. L—d	'15	143
Gibson, Peter. L. J. Sundquist	'25	247
Gibson, Ruth Elizabeth. J. Walton Kempe	'26	233
Glad, pastor Nels Eric. O. A. Henry	'28	229
Gottrich, mrs Christina Gustafva	'23	238
Granath, pastor Carl. Gustaf Reuser	'01	95
Green, pastor Anders Paul. Ernest E. Martell	'21	215
Grundén, pastor Nils Olof. J. G. Hultkrans	'18	199
Grönberg, syster Hulda Maria. F. A. L.	'20	197
Gunberg, pastor Anders. Peter Peterson	'12	187
Gustafson, S. V. E. G. C.	'19	243
Gustavson, J. E. Oscar Nelson	'29	247
Haff, Anders	'90	179
Haff, pastor Joel L. Ph. Th.	'97	105
Halland, pastor Bengt Magnus. J. E. Rydbäck	'03	151
Hallberg, pastor C. A. C. A. Lindvall	'12	101
Hallberg, pastor Otto. J. A. F.	'10	171
Hammarsten, Fredrik. Ett älskligt herdaminne. C. A. Lindvall	'24	124
Hanson, Anna Paulina. G. W. O.	'17	253
Haterius, pastor Carl Johan Emil. A. W. L.	'21	230
Hawkins, pastor Sven David. L. H. B.	'29	217
Hawkinson, konsul P. L. E. L.	'89	156
Hawkinson, F. G. Erland Anderson	'22	267
Hasselblad, John. E. V. I.	'06	208

	ÅRG.	SIDA
Hasselquist, doktor T. N.	'92	69
Hasselquist, fru Eva Helena. P. A. Cederstam	'95	78
Hasselquist, Margareta. N. Forsander	'25	280
Hedeen, pastor Erik. Theo. Kjellgren	'12	164
Hedengran, pastor C. A. E. N.	'85	27
Hedenström, Peter M. A. Norén	'24	197
Hedlund, Olof. C. A. Lönnquist	'27	310
Heiner, pastor Leonard. V. J. Tengwald	'20	129
Helsing, Abraham, A. T. Fant	'28	297
Henrikson, familjen. J. Telleen	'15	248
Henry, fru Vendla Adail. G. W. H.	'21	252
Hess, pastor Martin. V. J. Tengwald	'27	265
Heüman, Ernst. C. A. L.	'28	78
Hill, pastor Samuel Magnus. C. J. Renhard	'22	235
Hiller, pastor A. E. J. A. Brodén	'14	159
Hocanzon, pastor Lars A. P. A. M.	'20	160
Hoikka, pastor J.	'18	189
Hokenson, pastor Leander. P. E. Nordgren	'25	210
Holcomb, pastor John. E. F. Pihlblad	'16	169
Holmberg, Charles P. C. A. E.	'03	178
Holmes, syster Maria Christina. J. A. Krantz	'25	251
Holmes, pastor Ludvig. L. G. Abrahamson	'12	125
Holmgren, Jonas. Emil Johnson	'29	238
Holzt, past. John Eric. J. A. E-l-d.	'29	203
Hoogner, Samuel. S. P. A. L.	'06	204
Hult, pastor Anders. E. F. Pihlblad	'15	137
Hult, Mathilda. C. A. S.	'25	269
Hult, Olof. Adolf Hult	'27	326
Hultgren, pastor C. O. H. O. L ; J. L.	'02	143
Hultgren, Johan A. A. D. Mattson	'25	263
Hultkrans, pastor C. A. F. M. Eckman	'17	159
Hultquist, Gustaf. Jno. E. Oslund	'15	236
Håkanson, fru Anna M. F. E. T. Lindeen	'21	254
Håkanson, pastor Magnus Fredrik	'94	73
Hägglund, Elin Wilhelmina. S. G. Hägglund	'27	335
Höglund, Gustaf. Alf. Bergin	'23	246
Höiness, Beret Maria. Emil Johnson	'29	243
Isaacson, Amy Olivia. Alf. Bergin	'18	233
Isaacson, pastor H. E. C. J. B.	'16	121
Isaacson, Hulda. Erland Anderson	'19	234
Jackson, pastor Andrew. E. Norelius	'02	160
Jacobson, pastor Albin A. C. A. Lindvall	'12	195
Jacobson, Carl G. A. S. B.	'25	261
Jacobson, Elias. Gottfrid Carlson	'26	241
Jacobson, pastor Fritz. S. G. Öhman	'29	221
Jeppson, John. J. A. E.	'21	278
Jeppson, Tilda. J. A. E.	'26	223
Jesperson, fru Mathilda. Carl Christenson	'16	182
Johansen, Håkan. C. E. L.	'11	247
Johanson, Johannes August. C. O. L.	'18	255
Johansson, Emma Mathilda. J. A. J.	'26	238
Johansson, pastor Carl Fredrick. A. M. Benander	'29	179

	ÅRG.	SIDA
Johns, Ellen. A. P. Fors	'28	286
Johnson, pastor A. E. Gideon Olson	'17	215
Johnson, Andrew. Adolf Hult	'29	254
Johnson, Aron J. Jos. A. Anderson	'28	262
Johnson, pastor Arthur William. J. W. K	'23	217
Johnson, pastor August. Titus A. Conrad	'17	201
Johnson, Carl Magnus och Brita Ch. J. F. H	'16	197
Johnson, Elna. John Johnson	'26	212
Johnson, diakonissan Emma Theresia. E. G. Chinlund	'24	195
Johnson, Gustaf. J. G. D	'10	233
Johnson, J. Alfred. J. A. Holmén	'26	214
Johnson, pastor John. E. N	'85	29
Johnson, John A. J. A. E	'21	279
Johnson, John S. Frank R. Carlson	'25	255
Johnson, pastor Jonas August. A. G. Hammarberg	'22	218
Johnson, Lars Johan. Adolf Serenius	'27	370
Johnson, pastor Louis. L. P. S	'13	171
Johnson, Maria Sofia. C. E. Elving	'18	264
Johnson, Nels Johan. A. P. Fors	'14	251
Johnson, pastor Nils Gustaf. H	'98	60
Johnson, P. P. J. Jesperson	'16	191
Johnson, Swante. Bror	'12	215
Johnston, pastor L. A. J. A. Krantz	'19	157
Johnston, pastor Theodor Sigfrid. S. G. Häggllund	'19	195
Jonae, Petrus. A. J. Arvidsson	'93	61
Jonson, Carl Johan. F. N. S	'11	257
Karlström, pastor Ossian Leonard. E. E	'27	272
Kempe, Andrew	'20	182
Kenicius, Petrus. A. J. Arvidsson	'93	64
Kjellgren, pastor Johan Theodor. F. M. Eckman	'18	153
Kjellstrand, August Wilh. A. P. Westerberg	'22	266
Knanishu, pastor Joseph. C. W. F	'10	164
Knock, Anna Lovisa. E. G. Knock	'27	313
Knock, Carl J. A. T. Seashore	'25	227
Knock, pastor David Alfred. O. N. O	'19	166
Krantz, Johanna Maria. J. A. Krantz	'25	228
Kronberg, pastor S. J. Constant Johnson	'26	195
Källström, pastor Per Johan. J. G. D	'18	167
Lager, Johan Peter. Carl J. Hagelin	'12	225
Lagerström, pastor Jonas Gotthold. J. T	'11	204
Landee, F. A. A. F. Bergström	'18	241
Landström, John W. Carl A. V. Lund	'27	301
Larson, Anna. Joel Olsenius	'26	222
Larson, pastor Carl A. C. E. Cesander	'27	231
Larson, Emil. C. E. Hoffsten	'26	250
Larson, John. O. N. O	'23	253
Larson, M. A. P. M. L	'02	226
Larson, Magnus. C. E. Hoffsten	'15	243
Larson, Nels. Adolf Hult	'14	275
Larson, P. C. E. Olsson	'16	223
Larson, Peter. S. P. A. L	'01	193

	ÅRG.	SIDA
Larson, pastor Sven Gustaf. J. T.	'06	157
Larson, Sven J. J. Moody	'20	139
Laurence, A. J. A. P. Westerberg	'20	213
Lawson, Carl Magnus. Johannes Telleen	'17	260
Lawson, Martin. J. Telleen	'22	281
Lehart, pastor Nickolaus. O. G. Berg	'29	194
Lethin, fru Carolina Gustafva. M. C. R.	'13	203
Lethin, Matt. S. G. Öhman	'27	322
Lethin, Swan. Philip Andreen	'21	273
LeVeau, pastor A. M. N. P. Anseen	'23	220
Levine, Augusta Charlotta. L. B. Benson	'18	270
Lilja, pastor Axel Bernhard. C. E. Lindberg	'28	206
Liljegren, pastor Sven Johan. S.	'91	69
Lincoln, Anders och Anna Kristina. Ernst Pihlblad	'24	212
Lind, Johannes. M. Th. A.	'09	229
Lind, Svante. M. Th. A.	'07	227
Lind, Thure. A. A. G.	'28	255
Lindahl, dr S. P. A. P. M. Lindberg	'09	176
Lindberg, pastor John Emil. A. P. Westerberg	'24	155
Lindberg, pastor Jonas O. J. E. Linner	'12	177
Lindberg, fru Maria Charlotte. F. A. Linder	'17	229
Lindberg, pastor P. M. J. T. O. Olander	'19	173
Lindberg, Peter. A. W. S.	'07	218
Lindblad, August J. A. M. Benander	'04	174
Lindeblad, pastor H. O. G. Lundahl	'14	129
Lindeblad, änkefru Christina. G. Lundahl	'15	223
Lindell, pastor Carl Oscar. H. O. Lindeblad	'06	187
Lindell, fru Christina Elisabet. C. E. Olsson	'12	203
Lindell, Sven Peter	'83	123
Linden, pastor A. G. B. F. B.	'14	139
Linder, pastor F. A. J. T. O. O.	'28	221
Lindgren, pastor Olof. Anton A. Nelson	'29	169
Linderholm, N. F. O. V. H.	'17	264
Lindh, Ida. B. S. Nyström	'29	277
Lindh, pastor L. O. N. J. S.	'11	180
Lindholm, pastor Aaron. A. P. Fors	'14	153
Lindorff, O. W. C. A. Lindvall	'24	167
Lindquist, Frank E. P. E. Nordgren	'22	282
Lindquist, N. A. A. T. L.	'23	249
Lindström, pastor A. P. A. R.	'96	102
Lindström, pastor Fredrik Wilhelm. S. G. Hägglund	'28	232
Lindström, fil. dr J. A. E. Norelius	'04	125
Lindström, John Peter. A. N.	'11	241
Linell, pastor Thure O. G. L—l	'09	207
Lovene, A. A. M. L.	'27	339
Lundahl, Sofie. C. A. L.	'28	276
Lundberg, Anna Elizabeth. G. R.	'26	210
Lundberg, pastor Gottfrid. A. W. S.	'90	153
Lundblad, pastor Jöns Peter. J. P. Leaf	'01	133
Lundell, pastor Carl G. E. C. Jessup	'23	227
Lundgren, pastor Jonas Wiktor. A. W. L.	'22	251
Lundgren, pastor Laurence Peter. P. A. M.	'27	258
Lundholm, E. M. A. Norén	'16	216

	ÅRG.	SIDA
Lundquist, pastor August. Grant Hultberg	'27	242
Lundquist, Charlotta. N. J. F.	'29	259
Lundquist, fru Wilhelmina. L. J. L.	'21	275
Löfgren, pastor Peter Olson. D. A. Löfgren	'12	135
Löfgren, S. P. H. E. Sandstedt	'28	259
Madsen, Ole Ingvar. Robert P. Acsell	'04	169
Magnuson, Nels. Gustaf Erikson	'23	235
Magnuson, Sara Lena. C. A. Lindevall	'25	272
Magnusson, Johannes. M. P. O.	'16	210
Magny, pastor Jonas, D.D. J. F.	'11	195
Malm, pastor Per August. A. Bergin	'22	211
Malm, L. Louis	'22	285
Malmberg, fru C. Louise. O. J. Johnson	'20	209
Malmberg, pastor Carl Johan. O. O.	'86	126
Malmberg, Malena	'18	267
Mann, doktor Wilhelm Julius	'93	137
Martinson, Olof	'93	52
Mattson, pastor J. P. C. O. Olander	'14	255
Maxell, pastor C. J. M. P. O.	'06	179
Mefferd, pastor Otto Emil. J. A. H—g	'93	155
Melin, pastor Alfred. J. A. Krantz	'24	149
Mellander, pastor J. Philip Thelander	'16	175
Miller, Anders Johan. E. N—s	'10	206
Milton, Alma Josephina. C. E. B.	'28	252
Modin, pastor Bernhard. O. V. H.	'20	119
Monson, Johannes. C. G. O.	'02	210
Morén, pastor Olof. G. S. O.	'17	209
Morton, pastor Johan Edvin. Hilding Myreen	'15	119
Mäster Erik Skeppare	'93	75
Neander, pastor Johan Peter. L. A. Hocanzon	'15	207
Nelander, pastor Edward. M. A. Nordström	'16	145
Nelsenius, pastor Gustaf. L. H. Beck	'15	167
Nelsenius, pastor J. D. J. A. Krantz	'27	279
Nelson, fru Alfred. E. K. J.	'21	264
Nelson, Anders Peter. C. A. Petersén	'24	173
Nelson, pastor August A. J. H. Ford	'05	225
Nelson, August och Anna K. A. N.	'17	250
Nelson, pastor Carl G. Alfred Appell	'06	195
Nelson, Carolina S. B. S. Nyström	'25	249
Nelson, Christina. Cecilia Hedberg	'24	176
Nelson, Frans Oscar. Gustaf Erikson	'19	224
Nelson, Hedda Maria. Johannes Telleen	'09	229
Nelson, John Aaron. J. A. L.	'06	210
Nelson, Margareta	'19	237
Nelson, pastor O. A. J. G. Hultkrans	'28	202
Nelson, Perry. Cecelia Hedberg	'28	292
Nelson, Samuel. Jesper Holmquist	'26	215
Newquist, pastor Karl. C. A. L.	'27	235
Nibelius, pastor Fredrik. E. L—d	'98	85
Nilson, Hilma Charlotta. Carl G. Zaar	'25	245
Nilson, pastor John G. J. T.	'05	194

	ÅRG.	SIDA
Nilson, Sofia. Cecilia Hedberg	'24	194
Nilsson, Kristina. Evald Lawson	'28	295
Nilsson, Nels August. J. A. Benander	'23	244
Norberg, pastor Michael Ulrich	'00	105
Nordgren, pastor Nils. S. G. Youngert	'22	228
Nordling, Ada Josefina. S—n	'29	262
Nordling, pastor Jonas E. F. N. Swanberg	'12	114
Nordling, pastor Nils. P. J. B	'88	53
Nordquist, Carl Alfred. F. A. Danborn	'23	241
Norelius, Eric. G. R	'17	169
Norelius, Inga Charlotta. G. Rast	'26	218
Norlin, Carl. J. A. Benander	'17	258
Norlin, past. John A. Jno. E. Oslund	'29	207
Norström, pastor Carl Gustaf. B. S. N	'94	97
Norström, Christina. E. O. V	'26	246
Noyd, pastor Martin. A. L. Scott	'23	199
Nyqvist, pastor J. P. S. M. H	'88	15
Ett minnesblomster. P. Ahlberg	'88	40
Nyström, pastor E J.. A. G. Hammarberg	'27	291
Nyvall, pastor John W. Carl A. Glad	'29	214
Odell, Josie. L. A. H	'29	273
Odén, pastor Martin Patricius. J. E. E	'22	258
Ohslund, pastor Nils. S. W. Swenson	'19	129
Ohslund, Rebecka. J. Edor Larson	'29	275
Olander, pastor Carl O. Johannes Telleen	'19	149
Olson, Alfred. C. E. Bengtson	'26	253
Olson, pastor Edvin Albin. J. Torell	'22	243
Olson, Erick	'11	237
Olson, Esther A. E. L—d	'25	233
Olson, fru Esther Elizabeth. Axel N. Nelson	'20	206
Olson, fru Jennie. F. Edw. Olson	'21	260
Olson, pastor Håkan. S. P. A. L	'05	206
Olsson, O. Johannes A. Nyvall	'01	142
Olsson, pastor E. P. Ernst F. Pihlblad	'29	197
Ossian, Gustaf. C. A. R	'18	253
Passavant, doktor W. A	'95	67
Pearson, Esther. Carl Christenson	'26	252
Pearson, pastor Sven. A. P. Fors	'22	214
Pehrson, pastor Johan. E. N	'02	131
Peters, pastor Gustaf. L. G. Abrahamson	'20	123
Peterson, Amalia Carolina. J. P. Peterson	'21	280
Peterson, Anders. V. J. Tengwald	'26	226
Peterson, Andrew. A. F. Bergström	'18	237
Peterson, Anna Katrina. C. A. Lönnquist	'15	241
Peterson, änkefru Anna Kristina. A. F. A	'20	192
Peterson, Carl Magnus. U. R	'09	202
Peterson, Emma. G. Wahlund	'28	271
Peterson, pastor Fredrik. G. Wahlund	'14	178
Peterson, pastor Georg Reinhold. Karl J. Peel	'15	149
Peterson, Henry. J. O	'19	245
Peterson, diakonen Gustaf Erik. F. V. H	'10	202

	ÅRG.	SIDA
Peterson, Nels P. A. S. Pearson	'27	328
Peterson, P. M. M. A. Odell	'24	178
Peterson, Swan. Jno. E. Hedberg	'28	304
Petri, pastor Carl J. L. G. Abrahamson	'28	211
Pettersson, pastor Frans August. Henning L. Johnson	'25	223
Pihlgren, pastor Peter August. Svante Udden	'22	206
Porter, syster Esther. A. F. Almer	'28	283
Quist, pastor Håkan P. P. Sjöblom	'04	128
Rabenius, pastor Karl Nathanael. J. E. M	'11	171
Ramstedt, pastor C. A. A. P. Fors	'96	91
Randahl, pastor Johannes H. W. E. Erickson	'25	207
Ranseen, Anna Sophia. C. A. L	'29	270
Ranseen, Blenda Naomi. M. Wahlström	'12	229
Ranseen, pastor M. C. L. G. Abrahamson	'21	223
Rast, fru Johanna. H. A	'20	178
Reck, prof. Henry	'83	21
Regner, pastor Johan Petterson. C. E. Holmer	'27	228
Rehner, pastor Erik. A. T. Fant	'15	173
Rehnström, pastor Johannes Emanuel. J. E. E	'92	86
Renström, pastor Daniel. C. A. H	'89	213
Resnick, pastor J. E. Ett älskligt herdaminne. C. A. Lindvall	'25	175
Rinell, past. John August. F. V. H	'29	211
Ring, Andrew. J. T. Kraft	'12	245
Ring, Johanna Fredrika. Jonas Erlandson	'25	259
Ringdahl, Lars. J. H. Ford	'28	248
Rodell, pastor A. S. P. A. L	'98	95
Rodell, pastor August J. Alfred L. Scott	'08	136
Rodell, J. P.	'00	125
Rodström, Sven N. C. A. Lönnquist	'27	304
Rosenius, Carl Olof. N. Forsander	'14	20
Rosenthal, pastor Kr. F. M. Eckman	'24	134
Rudin, Niklas. J. H. N.; A. J. R.; J. Fr	'04	180
Rydberg, pastor Sven Emanuel. J. I. Bergstrand	'12	159
Rydén, pastor A. J. Emil Lund	'22	221
Ryden, pastor C. M. C. A. Hemborg	'15	219
Ryden, fru C. M. Carl A. Hemborg	'17	223
Ryding, pastor J. S. J. P. L	'13	181
Rydholm, pastor Carl P. N. Forsander	'03	145
Samuelson, Carl Johan. A. Edgren	'01	184
Samuelson, Karl	'98	110
Samuelsson, Johannes. J. Wikstrand	'89	170
Sandahl, pastor Sven August. A. E	'11	186
Sandberg, Knut F. J. Moody	'20	189
Sandell, pastor J. A. L. Holmes	'08	142
Sandell, pastor Michael. J. M. P	'20	147
Sandén, pastor P. J. J. A. H	'13	175
Sandén, pastor L. J	'97	160
Sanders, pastor Emil Julius. A. G	'09	201
Sandström, pastor C. T. G. A	'14	189

	ÅRG.	SIDA
Sannquist, änkefru Ida Josefina. V. H. Hegstrom	'15	228
Sannquist, pastor Peter M. S. P. A. L.	'93	146
Schartau, Henric. Conrad Emil Lindberg	'26	46
Scheleen, pastor Carl Johan. V. E. Holmstedt	'22	254
Schmauk, Theodore E. G. A. B.	'21	237
Schnucker, pastor Beale Melanchthon. Martin J. Englund	'90	139
Scholander, fru Anna J. C. E. S.	'17	237
Schuch, pastor Gustav Edward. G. S. S.	'23	212
Schöld, Christina Charlotta. A. G. Hammarberg	'24	191
Schöld, pastor Erik. A. G. Hammarberg	'21	211
Seiss, dr Joseph Augustus. Carl A. Blomgren	'05	244
Sellberg, Brita Kristina. Emil Johnson	'23	248
Sellberg, Johan	'09	239
Setterdahl, pastor Victor. L. G. Abrahamson	'15	201
Shoulberg, Peter J. Emil Johnson	'23	234
Siljeström, pastor Olof J. Aug. Johnson	'16	149
Sjöblom, pastor P. C. J. P.	'10	146
Sjöding, pastor Axel Emil. O. G. Berg	'22	232
Sjöstrand, kateket C. G.	'98	74
Sjöström, pastor Nels Peter. L. G. A.	'13	153
Skans, pastor Johan Wilhelm. G. A. Anderson	'05	215
Skeppstedt, pastor A. G. G. L—l.	'82	77
Smith, C. A. Johannes Telleen	'27	315
Sohlberg, Olof. J. A. Krantz	'19	250
Solomonson, pastor Carl O. J. W. J.	'29	184
Stamline, Hedvig	'23	254
Stamline, pastor J. A. Oscar Nelson	'29	227
Stark, pastor August Wilhelm. L. G. Abrahamson	'22	247
Stark, Jennie Virginia. G. K. Stark	'24	171
Stenborg, pastor Gustaf Adolf. J. A. Krantz	'23	208
Stenholm, pastor Edvin. Augusta Stenholm	'01	125
Stenström, pastor L. P. W. E. E.	'27	252
Stenwall, pastor A. J. L. H. B.	'14	217
Stolberg, P. H. Eric N. Hedeen	'17	246
Stolpe, fru Helga. M. S.	'18	225
Stone, professor Carl August. J. Ekholm	'99	139
Storm, Carl August. S. F. Hammarlöf	'24	166
Strand, Kristina Sofia. E. F. B.	'28	258
Strand, pastor Ola. N. J. Forsberg	'99	131
Strobeck, Magnus. Philip Andreen	'23	258
Strömquist, Carl Johan. Alf. Bergin	'18	260
Sture, pastor Nils J. B. S. Nyström	'28	226
Ståhlberg, pastor E. W. L. E. S.	'91	85
Sundberg, pastor Anders. Gustaf Bergman	'18	161
Sundberg, Ernest L. Nore G. Gustafson	'29	257
Sundberg, Johan August. O. T. Engquist	'25	264
Sundberg, Maria Lovisa. J. B. A. Idström	'24	180
Sundean, Christina. D. V. S.	'28	269
Sundquist, Augusta Lovisa. V. J. Tengwald	'24	204
Sundquist, pastor L. J. Alfred Scott	'28	236
Sutter, Olof J. E. V. Isaacson	'16	204
Swanberg, pastor F. N. C. A. Lönnquist	'14	193

	ÅRG.	SIDA
Swanbom, pastor J. E. C. A. Lönnquist	'27	255
Swanson, A. J. L. H.	'09	215
Swanson, pastor Erik. A. N.	'14	185
Swanson, John E. G. A. Swanberg	'19	226
Swanson, Johan Magnus. H. P. J.	'21	268
Swanton, John. V. T.	'04	184
Swenson, Albin Lemuel. C. S—n.	'14	260
Swenson, pastor Carl Otto. J. A. Krantz	'15	213
Swenson, Carrie. Jesper Holmquist	'26	229
Swenson, Charlotte	'09	243
Swenson, Frans Oscar. C. S—n.	'14	257
Swenson, pastor Hjalmar S. E. G. Knock	'27	249
Swenson, pastor Johan August. N. J. W. Nelson	'00	90
Swenson, Johannes. J. E. L.	'12	221
Swenson, kateket John E. G. E. H.	'22	275
Swenson, Maria Carolina. C. S.	'27	306
Swenson, P. G. och Helena Carolina. W. C. E.	'22	278
Swenson, Nils Peter. J. O. L.	'28	247
Swenson, pastor Nils Wilhelm. C. F. Sandahl	'26	198
Swenson, Sven August. A. A. A.	'13	213
Swenson, Sven August. A. Norrbom	'15	246
Swenson, pastor Swen G. J. M.	'14	211
Swenson, pastor William. J. E. N.	'89	181
Swensson, dr Carl Aaron. J. E. Floren	'05	175
Swensson, pastor Jonas. E. N.	'85	24
Swärd, pastor Axel August. (Fru A. A. Swärd, E. N. m. fl.)	'92	98
Swärd, teol. dr Per Johan. S. P. A. L.	'03	119
Sylvan, pastor O. H. Alfred L. Scott	'29	175
Säter, Christina Lovisa. J. T. O. Olander	'24	186
Söderberg, bibelmannens Jakob	'10	226
Södergren, fru Brita. C. A. Lönnquist	'21	258
Södergren, pastor C. H. G. L—l	'06	167
Söderman, pastor J. V. J. E. Linner	'16	157
Telleen, Carl A. Johannes	'18	258
Telleen, Maria. Nils Forsander	'26	247
Tengwald, fru Thea. Carl A. Evald	'06	214
Thomason, Anders. P. E. Nordgren	'20	217
Thorén, pastor Victor Nelson. B. S. Nyström	'15	153
Thorson, Herman M. C. O. Bengtson	'22	271
Thorson, N. O. J. S.	'02	221
Thulin, Carl Gustaf. A. W. Stark	'03	184
Toline, Gustaf Herman. A. F. Bergström	'14	277
Torell, pastor John. C. A. Lönnquist	'24	137
Tornell, pastor Adolf Fredrik. L. A. H.	'11	160
Tuleen, pastor Nels P. C. E. S.	'29	188
Vender, pastor Jonas. C. A. B.	'84	11
Venell, Johan Erik. J. Telleen	'25	266
Verbeck, eller Japans store missionär. S. P. A. L.	'07	82
Vestling, pastor C. V. Olaus Chilleen	'08	149
Vibelius, pastor Johan. X.	'04	148

	ÅRG.	SIDA
Vixell, pastor Victor. F. A. J.	'03	158
Von Schéele, biskop Knut Henning Gezelius. L. G. Abrahamson	'21	241
Wahlin, pastor Aron. S. P. A. L.	'05	229
Wahlstrom, Hilding T. C. Christenson	'12	211
Wahlstrom, pastor Matthias. L. G. Abrahamson	'24	159
Walleen, pastor Carl. E. P. O.	'17	191
Wattman, pastor Abraham. C. T.	'20	151
Wedin, pastor Petter. O. J. Johnson	'08	167
Werner, Carl Johan. G. E. Forsberg	'12	241
Werner, pastor Erik J. P. A. M.	'28	217
Westerlund, Eric. V. S.	'13	207
Westerlund, pastor Brynolf. C. S—n	'15	185
Westlund, Ingrid Elena. A. E. B.	'29	266
Westlund, John N. O. S.	'29	240
Wiclif, John. (I. T.)	'87	132
Widén, pastor Carl. J. E. Erlander	'08	155
Wikstrand, Ellen. Alf. Bergin	'25	243
Wikstrand, pastor Johannes. C. O. Granere	'09	163
Willd, Anders Fredrick. N. E. Kron	'16	202
Williamson, professor Andrew Woods. B.	'07	238
Youngberg, pastor Carl Johan. Mauritz Stolpe	'26	201
Youngdahl, pastor Anton Cervenius	'27	262
Youngdahl, pastor G. E. G. A. Brandelle	'05	200
Youngdahl, Nels. A. C. Y.	'10	223
Zetterstrand, pastor Ernst Adrian. (Tempelklockan)	'13	133
Österberg, pastor S. J. V. Setterdahl	'99	117
Österholm, pastor Johan Krister Bernhard. N. F.	'88	63
Östlin, pastor Anders Johan. Nils Forsander	'21	219

Illustrationer.

(Där paginering saknas anges motstående sida)

Abigailkyrkan i East Tawas, Mich. (1887)	'08	195
Adakyrkan i Kackley, Kan.	'02	248
Interiör	'02	249
Adullamkyrkan i Bertrand, Neb.	'11	296
After a Confirmation Service at Camp Wadsworth	'20	75
Aftonandakt	'25	79
Agnes Schades flickskolebyggnad i Rajamundry, Indien	'02	56
Ahlsborgskyrkan i Union Co., S. D.	'04	241
Amanakyrkan i Scandia, Kan.	'14	303
American Sons and Daughters of Sweden vid Trefaldighetskyrkan i Wilmington	'27	60
Anfall av revolutionärerna på det kejserliga slottet i Berlin	'21	141
Angelicaförsamlingens i Los Angeles första kyrka	'05	301
Nya kyrkan och prästhuset	'05	302
Interiör av nya kyrkan	'05	303

	ÅRG.	SIDA
Annexkyrkan i East Hampton, Conn.	'00	173
Ansgariikyrkan i Passaic, N. J.	'04	238
Ansgariusmonumentet på Björkö	'04	14
Augsburgskyrkan i Porter, Ind.	'26	295
Augustana Book Concern	'26	155
Augustana College:		
"Valhalla"	'26	108
"Muspelheim"	'26	112
"Skärselden"	'26	114
Augustana College, 1895	'26	121
Augustana College, 1910	'26	127
Seminariebyggnaderna	'26	130
Augustana College och Teologiska Seminarium	'22	112
Vårt teologiska seminariums nya hem:		
Seminariebyggnaden	'24	68
Studentbostäder	'24	69
Seminariebyggnaderna	'25	37
Augustana College och teologiska seminarium	'25	43
Augustana Hospital i Chicago	'23	63
Augustana Hospital, Chicago	'24	259
New Nurses' Home	'24	260
Augustanahemmet för ålderstigna i Chicago	'23	72
Augustanahemmet för ålderstigna i Brooklyn	'23	107
Augustana Home for the Aged, Chicago	'12	266
Augustana Home for the Aged, Chicago	'13	245
Augustana Woman's Home i Chicago	'15	294
Augustana ålderdomshem i Chicago	'15	81
Augustana ålderdomshem i Chicago	'18	131
Augustana ålderdomshem i Chicago	'26	283
Augustanaförs:s i Chicago prästgård	'15	295
Augustanaförs:s i Denver, Colo., kyrka	'82	61
Augustanaförs:s i Genoa, Neb., kyrka och prästgård	'20	251
Augustanaförs:s i Portland, Ore., prästhus	'15	318
Augustanaförs:s i Sioux City, Ia., prästhus	'08	247
Augustanakyrkan i Allport, Pa	'06	259
Interiör	'06	260
Augustanakyrkan i Berwyn, Ill.	'01	199
Augustanakyrkan i Boone, Ia.	'00	181
Augustanakyrkan i Chicago	'11	276
Interiör	'11	277
Augustanakyrkan i Portland, Ore.	'09	316
Interiör	'09	317
Augustanakyrkan i Sioux City Ia.	'01	207
Augustanakyrkan i Sioux City, Ia.	'09	296
Augustanakyrkan i Sioux Falls, S. D.	'27	352
Augustanakyrkan i St. Paul	'11	278
Interiör	'11	279
Augustana-synodens diakonissanstalt i Omaha, Neb.	'05	44
Augustana-synodens läroverk	'21	98
Augustana-synodens missionshus i Salt Lake City, Utah		88
Balsamlunds kyrka i Aldrich, Minn.	'22	327
Barnhemmet i Andover, Ill.	'04	32

	ÅRG.	SIDA
Barnhemmet i Andover, Ill.	'18	128
Barnhemmet i Andover, Ill.	'23	57
Barnhemmet i Avon, Mass.	'08	65, 67
Barnhemmet i Avon, Mass.	'23	109
Barnhemmet i Duluth, Minn.	'23	85
Barnhemmet i Jamestown, N. Y. (Förslagsritning)	'85	104
Barnhemmet i Jamestown, N. Y.	'23	105
Barnhemmet i Joliet, Ill.	'23	60
Barnhemmet i Mariadahl	'80	121
Barnhemmet i Mariadahl, Kan.	'23	97
Barnhemmet i Minneapolis	'23	87
Barnhemmet i Stanton, Iowa	'85	97
Barnhemmet i Stanton, Ia.	'06	65
Barnhemmet i Vasa, Minn.	'23	76
Barnkrubban i Chicago	'18	121
Barnkrubban i Chicago	'23	74
Bartholomewkyrkan i Elizabeth, N. J.	'15	314
Beaver Valley-förs:s kyrka i Valley Springs, S. D.	'24	264
Befästningstorn i Reval	'21	131
Bereakyrkan i Chappel, Neb.	'23	287
Interiör	'23	288
Prästhuset	'23	286
Bergholmförs:s i Munterville, Ia., prästhus	'22	320
Bethania barnhem i Duluth, Minn.	'17	102
Betaniaförs:s i Erie, Pa., kyrka och prästhus	'04	242
Bethaniaförs:s i Lindsborg, Kan., första kyrka	'06	255
D:o	'29	15
Kyrkan 1874	'29	18
Nuvarande kyrkan	'06	256
D:o	'29	22
Dess interiör	'06	257
Bethaniakapellet i Butte, Mont.	'19	288
Bethaniakyrkan i Auburn, R. I.	'00	194
Bethaniakyrkan och prästgården i Erie, Pa.	'09	298
Bethaniakyrkan i Escanaba, Mich.	'14	312
Interiör	'14	313
Bethaniakyrkan i Glenburn, N. D.	'17	303
Bethaniakyrkan i Grand Marais, Mich.	'13	211
Bethaniakyrkan i Ishpeming, Mich.	'89	100
Bethaniakyrkan i Lemont, Ill. (1895)	'99	197
Bethaniakyrkan i Minneapolis	'22	316
Bethaniakyrkan i Murray Co., Minn.	'16	292
Bethaniakyrkan i Ogema, Wis.	'02	256
Bethaniakyrkan i Olean, N. Y.	'03	229
Bethaniakyrkan i Roberts co., S. D.	'08	244
Bethaniakyrkan i Torrington, Conn.	'10	273
Bethaniakyrkan i Warren, Ore.	'17	318
Bethaniakyrkan i Wenona, Ill.	'00	174
Bethany College. Huvudbyggnaden	'22	95
Bethany Home, Alexandria, Minn.	'23	113
Carnegie Library	'22	101
D:o, d:o	'29	25
Bethany Home, Duluth, Minn.	'24	263
Bethany ålderdomshem i Alexandria, Minn.	'18	309

	ÅRG.	SIDA
Bethelförs:s i Firth, Id., prästhus	'21	312
Bethelförs:s i Willmar, Minn., prästgård	'20	246
Bethelkapellet i Jamestown, N. Y.	'28	336
Bethelkyrkan i Bemidji, Minn.	'13	261
Bethelkyrkan i Bovey, Minn.	'10	264
Bethelkyrkan i Braddock, Pa.	'09	300
Bethelkyrkan i Chicago, Ill.	'05	263
Prästhuset	'05	264
Bethelkyrkan i Chicago	'11	270
Interiör	'11	271
Prästhuset	'11	272
Bethelkyrkan i Duluth, Minn.	'18	300
Bethelkyrkan i Ericksdale, Tex.	'10	276
Prästgården	'10	277
Bethelkyrkan i Holdrege, Neb.	'23	289
Bethelkyrkan i Houtzdale, Pa.	'06	261
Prästgården	'06	262
Bethelkyrkan i Los Angeles, Cal.	'28	339
Bethelkyrkan i Malcolm, N. D.	'17	302
Bethelkyrkan i Menominee, Mich.	'14	310
Prästhuset	'14	311
Bethelkyrkan i Minneapolis	'16	291
Bethelkyrkan i Vilas, Kan.	'24	266
Bethelkyrkan i Willmar, Minn.	'09	286
Interiör	'09	287
Bethelkyrkan i Willmar, Minn.	'28	332
Bethelkyrkan i Youngstown, O.	'17	316
Bethesda diakonisshem	'16	80
Bethesda hospital i St. Paul	'06	74
Hospitalets facad	'06	77
Kapellet	'06	80, 81
Bethesda hospital	'16	77
Bethesda hospital i St. Paul	'23	79
Bethesda Invalid Home, Lake Gervais, St. Paul	'22	201
Bethesda invalidhem i St. Paul	'23	83
Bethesda åldersdomshem i Chisago City, Minn.	'22	199
Bethesda ålderdomshem	'16	83
Bethesda ålderdomshem i Minnesota	'23	82
Bethesdaförs:s i Chicago prästhus	'07	266
Bethesdakyrkan i Centralia, Wis.	'00	203
Bethesdakyrkan i Chicago	'24	254
Bethesdakyrkan i San Diego, Cal.	'23	296
Bethesdakyrkan i South Chicago, Ill.	'03	213
Bethesdakyrkan i Springfield, Mass.	'08	255
Prästhuset	'08	256
Bethesda Lutheran Church, So. St. Paul	'25	317
Bethlehemsförs:s i Brooklyn, N. Y., kyrka	'85	56
Bethlehemsförs:s i Wahoo, Neb., kyrka och prästgård	'00	199
Bethlehemsförs:s i Wahoo, Neb., prästgård	'05	317
Bethlehemskyrkan i Cherokee, Ia.	'01	201
Bethlehemskyrkan i Chicago	'15	292
Interiör	'15	293
Bethlehemskyrkan i Detroit, Mich.	'26	269
Bethlehemskyrkan i Ft. Dodge, Ia.	'05	276

Interiör	'05	277
Bethlehemskyrkan i Ft. Dodge, Ia	'07	271
Bethlehemskyrkan i Gary, Ind	'15	302
Bethlehemskyrkan i Georgetown, Conn	'10	268
Interiör	'10	269
Bethlehemskyrkan i Great Falls, Mont. Interiör	'14	317
Prästhuset	'14	318
Bethlehemskyrkan i Joliet, Ill	'17	297
Interiör	'17	298
Bethlehemskyrkan i Lund, Texas	'26	273
Bethlehemskyrkan i Merrill, Wis	'28	334
Bethlehemskyrkan i Minneapolis	'05	273
Bethlehemskyrkan i Poplar, Wis	'06	248
Bethlehemskyrkan i Ridgway, Pa	'15	309
Interiör	'15	310
Bethlehemskyrkan i Sedro-Woolley, Wash	'21	308
Prästhuset	'21	309
Bethlehemskyrkan i St. Charles, Ill	'07	264
Interiör	'07	265
Bethlehemskyrkan i Wahoo, Neb	'08	269
Interiör	'08	270
Bethlehemskyrkan i Wetaskiwin, Canada	'05	275
Bethphagemissionen:		
Bethphage första missionshydda	'15	93
Anstaltens huvudbyggnad	'16	88
Källarvåningen utgräves för den första egna hyddan	'16	91
Skyddslingar utanför verkstaden	'16	93
Bethphages första skyddsling	'16	95
En av dem som äro i bojor	'24	77
Bethsaidakyrkan i Clearbrook, Minn	'13	260
Betlehem	'24	100
Bibelöversättningen och Luthers predikan. (Basrelief)	'17	50
Bilder från Siam:		
Lao-buddisttempel	'09	101
Laoskvinnor på väg till torget	'09	104
Laos, män och gossar, klädda i laosbyxor	'09	108
Binnquist, Virginia	'18	123
Birkakyrkan i Basto, N. D	'17	301
Brushyförs:s i Texas nya prästhus	'09	308
Byst av Olavus Petri	'20	34
Bönehjul	'95	130
Calvaryförs:s i Worcester, Mass., församlingshus	'28	341
Capernaumkyrkan i Ashtabula, Ohio (1888)	'98	216
Clarakyrkan i Brainerd, Minn	'17	306
Concordiaförs:s i Kingsburg, Cal., prästboställe	'23	295
Concordiakyrkan i Chicago	'14	293
Concordiakyrkan i Concord, N. H	'09	304
Interiör	'09	305
Concordiakyrkan i Concord, Neb	'17	315
Concordiakyrkan i Greeley Center, Neb. (1897)	'99	189
Concordiakyrkan i Thorsby, Ala	'04	243
Dahlsborgsförsamlingens i Clay co., S. D., prästhus	'04	212
Dahlsborgs, S. D., kyrka (1898)	'98	189

	ÅRG.	SIDA
"Das Rauhe Haus" i Hamburg	'09	115
De fattiges bostäder i Aquadilla, Porto Rico	'01	46
De röda fångarna efter kapitulationen i Tammerfors	'21	123
Deltagare i konferensmötet i Indien	'98	53
Den gode herden	'05	fr
Den gode herden	'16	fr
Den gode herden	'23	fr
Den heliga nattvardens och Luthers trolovning. (Basrelief.)	'17	52
Den rätte tröstaren	'03	117
Den store hjälparen	'12	fr
Det ringer till bön	'25	75
Diakonissanstalten i Omaha:		
Diakonisshemmets matsal	'07	105
Diakonisshemmets förmak	'07	106
En diakonissas rum	'07	107
Kontoret å sjukhuset	'07	109
Operationsrummet	'07	110
En kvinnornas avdelning	'07	112
En männens avdelning	'07	113
Privatrum	'07	114
Privatrum å sjukhuset	'07	115
Ett rum i invalidhemmet	'07	117
Barnhemmets matsal	'07	118
Diakonisshuset vid anstalten i Omaha, Neb.	'17	76
Diakonisshemmet i Omaha, Neb.	'23	54
Diakonissornas sommarvilla vid Lake Manawa, Ia.	'22	193
Diakonissbyggnaden i Omaha under uppförande	'22	197
Hörnstensläggningen vid diakonissanstalten i Omaha 1921	'22	195
Immanuel hospital i Omaha, Neb.	'23	51
Diakonissanstalten i sydostlig riktning	'24	248
Diakonisshemmet, sjukhemmet och invalidhemmet Nasaret	'24	247
Kyrkan vid diakonissanstalten	'29	307
Växthuset och Nasaret vid diakonissanstalten	'24	249
Tvättstugan, ånghuset, barnhemmen, maskinistens hem och sjukhuset	'24	250
Diakonissanstalten i Stockholm:		
Gamla diakonisshuset	'03	44
Sjukhuset, kapellet och gravkapellet	'03	52
Interiör av kapellet	'03	53
Pastorshuset	'03	54
Nya diakonisshuset	'03	55
Diakonisshuset i Kaiserswerth 1863	'01	39
Dopfunt, skulptur av Thorwaldsen	'21	39
Dr Erland Carlssons gravvård	'98	116
Ebenezer-förs:s i Gladstone, Mich., kyrka och prästhus	'14	315
Kyrkans interiör	'14	316
Ebenezerförs:ns i San Francisco kyrka	'85	64
Ebenezerkyrkan i Buxton, Ia.	'05	282
Ebenezerkyrkan i Clarkfield, Minn.	'05	269

	ÅRG.	SIDA
Ebenezerkyrkan i Oakdale, Chicago	'04	203
Ebenezerkyrkan i San Francisco	'12	292
Eben Ezer-kyrkan i Gladstone, Mich.	'00	172
Eben Ezer-kyrkan i Jersey City, N. J.	'00	175
Ebenezer Lutheran Church, Minneapolis	'27	351
Edenkyrkan i Melrose, Ore.	'26	275
Eder är född Frälsaren	'14	fr
Ekedahlkyrkan i Valparaiso, Neb.	'03	220
Interiör	'03	221
Elefanten såsom timmerdragare	'95	123
Elfsborgskyrkan i Pocahontas co., Ia.	'04	224
Eleonoraförs:s i Bayonne, N. J., renoverade kyrka	'24	270
Eleonorakyrkan i Bayonne, N. J.	'12	285
Elimsförs:s i Marquette, Kan., prästgård	'20	250
Elimskyrkan i Anita, Pa.	'02	259
Elimskyrkan i New Scandia, Minn.	'10	256
Elimskyrkan i Pullman, Chicago	'02	236
Emanuel hospital i Portland, Ore.	'18	125
Emanuel Hospital, Portland, Ore.	'23	117
Emanuelsförs:s i Hartford, Conn., prästhus	'15	323
Emanuelsförs:s i Mt. Vernon, N. Y., prästhus	'16	304
Emanuelsförs:s i Ridgefield Park, N. J., prästhus	'15	312
Emanuelskyrkan i Boston	'25	326
Prästhuset	'25	327
Emanuelskyrkan i Dewings, Mich.	'04	206
Emanuelskyrkan i Hartford, Conn.	'26	269
Emanuelskyrkan i Hutchinson, Kan.	'29	298
Emanuelskyrkan i Minneapolis	'05	267
Interiör	'05	268
Emanuelskyrkan i Mt. Vernon, N. Y.	'98	215
Emanuelskyrkan i San Francisco	'14	309
Emanuelskyrkan i Skandia, Mich.	'12	293
Emanuelskyrkan och prästhuset i St. Paul, Minn.	'10	258
Emanuelskyrkan i Trego co., Kan.	'05	286
Emanuelskyrkan i West Clymer, Pa.	'06	263
Emmanuel Lutheran Church, Rockford, Ill.	'25	307
Emmaus (vid Bethphageanstalten)	'20	114
En grupp hedningar från Kamerun	'22	61
En infödings hydda (på Porto Rico)	'09	96
En krokodil angripen av en boa	'95	125
English Lutheran Church, Oberon, N. D.	'21	303
Esterkyrkan i Otter Tail co., Minn.	'00	198
Estniska kvinnor i nationalkostym	'21	132
Ett barn är oss fött, en son är oss given	'25	47
Ett nytt år	'25	68
Fernholm Concordia Home for the Aged, Kingsburg, Cal.	'21	310
First Lutheran Church, Hines, Minn.	'27	359
First Lutheran Church, Spooner, Minn.	'23	302
Fliedners avsked från sin diakonisskyrka	'01	38
Flodbåten Fridsduvan	'95	148
Flykten till Egypten	'06	fr
Free Mount-kyrkan i Fremont, Kan.	'29	300

	ÅRG.	SIDA
Fridhemskyrkan i Ault, Colo	'11	289
Fridhemskyrkan i Camrose, Alta., Canada	'17	320
Fridhemskyrkan i Hordville, Neb	'10	278
Interiör	'10	279
Fridhemskyrkan i Langley, Minn	'18	303
Fridhemskyrkan i Phelps co., Neb	'04	233
Interiör	'04	234
Prästgården	'04	235
Gamla kyrkan	'04	236
Gamla kyrkans interiör	'04	237
Fridhemskyrkan i Stark, Neb	'02	241
Friends' Home-kyrkan i Savonburg, Kan	[illegible]	186
Från Betlehem, där stjärnan tänts	'25	56
Från Jesu barndom	'07	42
Förs:s i Lockport, Ill., kyrka och prästhus	'06	238
Kyrkans interiör	'06	239
Förs:s i Manson, Ia., kyrka och prästhus	'08	245
Förs:s i Maywood, Ill., prästgård	'28	279
Förs:s i Moline, Ill., första kyrka	'01	204
Förs:s i Moline, Ill., nya kyrka	'01	205
Förs:s i Taylors Falls gamla kyrka, uppförd 18[illegible]	'10	124
Nya kyrkan, uppförd 19[illegible]	[illegible]	128
Interiör	'10	129
Första förs:s i Brockton, Mass., kyrka	'25	328
Interiör	'25	329
Prästhuset	'25	33[illegible]
Första förs:s i Centerville, Ia., kyrka	'26	275
Första förs:s i Des Moines, Ia., prästhus	'12	277
Första förs:s i Duluth, Minn., kyrka	'08	24[illegible]
Första förs:s i Galesburg, Ill., prästhus	'16	28[illegible]
Första förs:s i Jamestown, N. Y., gamla kyrka	'02	261
Nya kyrkan	'02	264
Interiörer	'02	262-3
Första förs:s i Kearney, Neb., kyrka	'26	276
Första förs:s i Rock Island, Ill., kyrka	'16	282
Prästhuset	'09	284
Första luth. förs:s i Galesburg, Ill., kyrka (18[illegible])	'88	[illegible]
Nya kyrkan, 1928	'29	289
Första luth. förs:s i Moline, Ill., prästhus	'21	[illegible]
Första lutherska kyrkan i St. Paul	'20	247
Första seniorklassen vid Augustana College	'28	65
Gamla barnhemshuset i Andover	'8[illegible]	97
Gamla kyrkan i Stratford, Ia	[illegible]	184
Gamla skolhuset på Superiorgatan (Chicago)	'81	8[illegible]
Gennesaretskyrkan i Indiana Harbor, Ind	'1[illegible]	2[illegible]
Gethsemaneförs:s i Austin, Tex., kyrka och prästhus	'1[illegible]	2[illegible]
Gethsemaneförs:s i Worcester, Mass., prästgård	'[illegible]	[illegible]
Gethsemaneförs:s i Worcester, Mass., prästhus	'1[illegible]	[illegible]
Gethsemanekyrkan i Dassel, Minn	'2[illegible]	2[illegible]
Gethsemanekyrkan i Edgar, Neb	'[illegible]	2[illegible]
Gethsemanekyrkan i Manchester, N. H. (1885, 189[illegible])	'[illegible]	2[illegible]
Interiör	'99	2[illegible]

	ÅRG.	SIDA
Gethsemanekyrkan i Omaha, Neb.	'06	270
Gethsemanekyrkan i Plainfield, N. J.	'15	313
Gethsemanekyrkan i St. Louis	'10	265
Interiör	'10	266
Gethsemanekyrkan i Worcester, Mass.	'13	257
Interiör	'13	258
Gethsemane Lutheran Church, Chicago	'24	252
Gethsemane Lutheran Church, Ong, Neb.	'24	267
Interior	'24	268
Gloria Dei Church, Madison, Wis.	'25	313
Gloria Dei-kyrkan i Philadelphia	'26	179
Gloria Dei-kyrkan i Providence, R. I.	'19	287
Gloria Dei-kyrkan i South Bend, Ind.	'17	300
Gloria Dei-kyrkan i St. Paul	'11	280
Glädjebudskapet	'21	10
Grace-kyrkan i Chicago	'18	298
Grace-kyrkan i Minneapolis	'18	302
Grace Lutheran Church, Chicago	'15	296
Interiör	'24	268
Grace Lutheran Church, Davenport, Ia.	'25	315
Grace Lutheran Church, Seven Corners, Minneapolis	'06	252
Grand View-förs:s i Des Moines, Ia., prästhus	'20	247
Greendale Zion Luth. Church, Worcester, Mass.	'21	311
Gudinnan Kali	'95	131
Gustaf Adolfsförs:s i Fort Worth, Tex., kyrka och prästhus	'14	304
Kyrkans interiör	'14	305
Gustaf Adolfs-kyrkan i Grand Crossing, Chicago	'17	295
Gustaf Adolfs-kyrkan i Gwinner, N. D.	'17	30
Gustaf Adolfs-kyrkan i Idaho Falls, Id.	'01	203
Gustaf Adolfs-kyrkan i Kingman, Alta., Canada	'17	321
Gustaf Adolfs-kyrkan i Lanse, Pa.	'05	289
Interiör	'05	290
Gustaf Adolfs-kyrkan i Pittsburgh, Pa.	'04	240
Gustaf Adolfs-kyrkan och prästgården i Pittsburgh, Pa.	'10	272
Gustaf Vasa-förs:s i Arlington, N. J., prästhus	'15	311
Gustavus Adolphus College:		
De första skolbyggnaderna i Red Wing och East Union	'22	77
Kvarnstenen i kvarnen som uppfördes i Carver för skolans underhåll	'22	80
Johnson Hall eller Ladies' Dormitory	'22	85
Nya gymnastikbyggnaden	'22	87
Götaholmsförs:s i Watertown, Minn., prästhus	'22	315
Hall of Fame, John Morton Memorial Building	'27	56
Hammarsten i sitt studierum	'24	127
Han på korset, han allena	'01	fr
Han på korset, han allena	'21	fr
Harlemkyrkan i New York	'18	305
Hebronkyrkan i Burdick, Kan.	'03	219
Hebronkyrkan i Patton, Pa.	'05	291
Interiör	'05	292
Herdarna i Bethlehems ängd	'20	8

	ÅRG.	SIDA
"Hjälp de sjuka"	'01	43
Hofvakyrkan i Steele co., N. D.	'14	296
Holy Communion-kyrkan i Huron, S. D.	'06	251
Holy Trinity-kyrkan i Jamestown, N. Y.	'16	300
Hospitalet i Warren, Minn.	'23	114
I den gamla kyrkan	'24	27
I det min Fader tillhör bör jag vara	'22	fr
I Getsemane	'24	fr
I julottan	'24	26
I morgonstund	'28	fr
Immanuelsförs:s i Attleboro, Mass., prästgård	'25	331
Immanuelsförsr:s i Boston kyrka	'84	103
Immanuelsförs:s i Chicago pastorsboställe och församlingshus	'24	251
Immanuelsförs:s i Jamestown, N. Y., prästhus	'16	302
Immanuelsförs:s i Sioux City, Ia., prästhus	'10	267
Immanuelsförs:s i Two Harbors, Minn., prästhus	'04	213
Immanuelskapellet i Detroit, Mich.	'21	299
Immanuelskyrkan i Akron, Ia.	'15	305
Immanuels-kyrkan i Almelund, Minn.	'29	291
Immanuelskyrkan i Altona, Ill.	'25	208
Interiör	'25	209
Immanuelskyrkan i Attleboro, Mass.	'13	259
Immanuelskyrkan i Belview, Minn.	'16	297
Immanuelskyrkan i Boise, Id.	'09	319
Immanuelskyrkan i Burnside, Ia.	'04	222
Prästgården	'04	223
Immanuelskyrkan i Centreville, R. I. (1896)	'99	217
Interiör	'99	218
Immanuelskyrkan i Chicago	'23	176
Immanuelskyrkan i Clayton, Wis.	'22	317
Immanuelskyrkan i Crossfork, Pa.	'00	197
Immanuelskyrkan i Donaldson, Ind. (1882)	'99	191
Immanuelskyrkan i Evanston, Ill.	'00	170
Immanuelskyrkan i Greeley, Colo.	'11	287
Interiör	'11	288
Immanuelskyrkan i Jamestown, N. Y.	'00	202
Immanuelskyrkan i Jamestown, N. Y.	'07	280
Immanuelskyrkan i Ogden, Ia.	'19	284
Immanuelskyrkan i Payette, Id.	'09	318
Immanuelskyrkan i Portland, Ore.	'01	198
Immanuelskyrkan i Salina, Kan.	'26	269
Immanuelskyrkan i Scandinavia, Neb.	'07	284
Immanuelskyrkan i Sioux City, Ia.	'09	297
Immanuelskyrkan i Sioux City, Ia.	'13	250
Immanuelskyrkan i Titusville, Pa. (1891)	'99	195
Immanuelskyrkan i Two Harbors, Minn.	'01	209
Interiör	'01	210
Immanuelskyrkan i Worcester, Mass.	'10	204
Immanuelskyrkan på Superiorgatan (Chicago)	'81	81
Kyrkan före branden	'81	97
Kyrkans inre	'81	105
Ruinerna efter branden 1871	'81	113

	ÅRG.	SIDA
Immanuel Lutheran Church, East Moline, Ill.	'24	258
Immanuel Lutheran Church, Portland, Me.	'00	180
Immigranthemmet i East Boston	'08	70
Immigranthemmet i New York	'04	37
Interiör	'04	44
Matsal	'04	45
Immigrant- och sjömanshemmet i East Boston	'15	75
Indisk gudomlighet	'95	135
Interiör av Augustanakyrkan i Sioux City, Ia.	'08	246
Interiör av första luth. kyrkan i Jamestown, N. Y.	'08	120
Interiör av kyrkan i Cadillac, Mich.	'00	196
Interiör av kyrkan i Topeka, Kan.	'10	275
Interiör av kyrkan i Grove City, Minn.	'24	262
Interiör av Mamrelunds kyrka i Stanton, Ia.	'07	277
Interiör av seminariekapellet	'25	38
Interiör av Sionskyrkan i Paterson, N. J.	'04	239
Iowa Lutheran Hospital, Des Moines, Ia.	'17	105
Iowa Lutheran Hospital, Des Moines, Ia.	'23	94
Iowa Lutheran Children's Home:		
Girls'—Boys' Cottage	'21	182
Farm Cottage	'21	185
Central Plant	'21	187
Iowa Lutheran Children's Home, Stanton, Ia.	'23	89
Irving Park-kyrkan i Chicago	'18	299
"Jag är den gode herden"	'02	102
Jerusalem sett från Oljeberget	'24	91
Jerusalemsföreningens sjukhus i Betlehem	'21	162
Jesu födelse	'26	12
Jesu himmelsfärd	'26	fr
Jesus i Getsemane	'20	16
Jesus i Getsemane	'27	fr
Jesus inridande i Jerusalem	'07	120
Jesus välsignar barnen	'23	132
Johanneskyrkan i Brooklyn	'25	323
John Ericsson-monumentet i Washington	'27	74
John Morton Memorial Building	'27	54
Jordkyrkan, Salemsborgsförsamlingens första helgedom	'20	49
Julotta	'25	60
Järnvägsstationen i Jerusalem	'19	26
Kamp med en krokodil	'95	124
Kapellet i E. Bridgeport, Conn.	'11	295
Karmelkyrkan i Kimball co., Neb.	'05	299
Klarakyrkan i Salina, Ia.	'04	220
Interiör	'04	221
Kilskrift. Sönderslagen och hopfogad stentavla	'18	97
Klippa, du som brast för mig	'13	fr
"Kommen till mig"	'01	65
Kommen till mig!	'07	fr
Kommen till mig, I alle	'11	fr
Konferensen i Indien 1899	'00	236
Kristi uppståndelse	'00	236
Kristine Lake-pastoratets prästhus i Evansville, Minn.	'15	326

	Årg.	sida
Kristus	'95	fr
Kristus har ingått i själva himmelen	'07	289
Kristus i Gethsemane	'10	fr
Kristus i Gethsemane	'19	8
Kristus på korset	'21	58
Kristus, Staty av Thorwaldsen	'21	58
Kristus, Efter Thorwaldsens staty	'29	fr
Kyrkoalbum, 1898–1929.		
Kyrkan i Ahlsborg S. D.	'16	295
Kyrkan och prästhuset i Aitkin, Minn.	'11	282
Kyrkan i Alede, Ill.	'03	264
Kyrkan i Alexandria, Minn.	'08	247
Kyrkan i Algona, Ia.	'08	248
Interiör	'08	249
Prästhuset	'08	250
Kyrkan i Altona, Pa.	'09	301
Kyrkan och prästhuset i Anaconda	'01	50
Kyrkan i Antrim, Pa.	'05	295
Interiör	'05	231
Kyrkan i Atwater, Minn.	'03	202
Interiör	'03	203
Interiör	'03	204
Kyrkan i Aurora, Ill.	'20	244
Kyrkan i Beaver Valley, S. D.	'00	187
Kyrkan i Bergenfield, N. J.	'26	279
Kyrkan i Bernadotte, Minn. (1872)	'99	199
Kyrkan i Bernadotte, Minn. (1897)	'99	204
Kyrkan och prästgården i Berwyn, Ill.	'10	263
Kyrkan och prästhuset i Billings Park, Superior, Wis.	'06	246
Kyrkan och prästhuset i Bismarck, N. D.	'11	307
Kyrkan i Blackfoot, Id.	'17	323
Kyrkan i Bloomington, Ill.	'02	284
Kyrkan och prästhuset i Boise, Id.	'16	310
Interiör av kyrkan	'16	311
Kyrkan i Boone, Ia.	'11	284
Kyrkan i Boulder, Colo.	'02	260
Kyrkan i Boxholm, Ia.	'14	299
Prästhuset	'14	300
Kyrkan i Braham, Minn.	'09	290
Interiör	'09	291
Kyrkan i Brevort, Mich.	'23	297
Interiör	'23	298
Kyrkan i Bridgeport, Conn. (1888)	'98	205
Kyrkan och prästgården i Bristow, Neb.	'25	324
Kyrka och pastorsboställe i Bristow, Neb.	'26	279
Kyrkan i Brunswick, Minn.	'23	284
Kyrkan i Brushy, Texas (1895)	'98	187
Kyrkan i Buffalo, N. Y.	'13	266
Kyrkan i Butte, Mont.	'07	48
Kyrkan i Butte, Mont.	'18	307
Kyrkan i Cadillac, Mich.	'11	274
Interiör	'11	275
Kyrkan i Cadillac, Mich.	'16	284
Kyrkan i Calgary, Alberta, Canada	'02	252
Kyrkan i Calumet, Mich.	'98	197

	ÅRG.	SIDA
Kyrkan i Cambridge, Ill.	'07	254
Interiör	'07	255
Kyrkan i Carthage, S. D.	'06	250
Kyrkan i Ceresco, Neb.	'17	314
Kyrkan i Chariton, Ia.	'05	278
Interiör	'05	279
Kyrkan i Chisago City, Minn.	'10	257
Kyrkan i Christiansborg	'22	57
Kyrkan i Christine Lake, Minn.	'06	245
Kyrkan i Clara, S. D.	'01	206
Kyrkan i Clarence, Ill.	'04	210
Kyrkan i Coeur d'Alene, Id.	'07	288
Kyrkan i Cokato, Minn.	'12	270
Kyrka och prästhus i Cumberland, Wis.	'19	281
Kyrkan i Dayton, Ia.	'13	251
Kyrkan i Dayton, Ia. Interiör	'17	310
Kyrkan i Deep River, Conn.	'01	197
Kyrkan i De Kalb, Ill.	'17	296
Kyrkan på Douglas Island, Alaska	'07	292
Kyrkan i Du Bois, Pa.	'02	242
Kyrkan i East Greenwich, R. I.	'08	257
Kyrkan i East Sveadahl (St. James), Minn.	'12	271
Prästhuset	'12	272
Kyrkan i East Union, Minn. (1866)	'99	187
Kyrkan i Ellery, N. Y.	'15	315
Kyrkan i Enne, Kan.	'23	283
Interiör	'23	284
Kyrka och prästhus i Escanaba, Mich.	'24	269
Kyrkan i Esther, Minn.	'23	300
Kyrkan i Eureka, Cal.	'10	282
Interiör	'10	283
Kyrkan och prästhuset i Evanston, Ill.	'06	243
Kyrkan i Fairhaven, Wash.	'03	232
Kyrkan i Fahlun, Minn.	'03	206
Prästgården	'03	207
Kyrkan i Falun, Neb.	'09	312
Kyrkan i Fergus Falls, Minn.	'12	267
Interiör	'12	268
Kyrkan i Fitchburg, Mass. (1898)	'99	211
Kyrkan i Fleming, Assiniboia, Canada	'02	253
Kyrkan i Freehold, Pa.	'08	264
Kyrkan i Fremont, Ia.	'04	217
Interiör	'04	218
Prästgården	'04	219
Kyrkan i Fremont, Kan.	'05	284
Interiör	'05	285
Kyrkan i Galva, Ill.	'18	295
Interiör	'18	296
Kyrkan i Garfield, Kans.	'12	278
Interiör	'12	279
Kyrkan i Gazzam, Pa.	'05	293
Kyrkan i Geneva, Ill.	'02	232
Kyrkan i Geneva, Ill.	'13	221
Kyrkan i Gibbon, Minn.	'03	228

	ÅRG.	SIDA
Kyrkan i Gowrie, Ia. (1881, 1898)	'99	221
Interiör	'99	219
Kyrkan och prästhuset i Gowrie, Ia	'11	283
Kyrkan och prästhuset i Grant Center, Ia	'07	276
Kyrkan i Granville, Ill	'03	229
Kyrkan och prästhuset i Granville, Ill	'12	264
Kyrkan i Great Falls, Mont	'07	54
Kyrkan i Greenfield, Eddy co., N. D	'09	294
Kyrkan i Grove City, Minn	'05	271
Interiör	'05	272
Kyrkan i Hastings, Pa	'05	294
Kyrkan i Haxtum, Colo	'17	312
Kyrkan i Helena, Mont	'07	49
Kyrkan och prästgården i Helena, Mont	'13	262
Prästgården	'13	263
Kyrkan i Henderson Grove, Ill	'15	300
Interiör	'15	301
Kyrkan i Hibbing, Minn	'23	280
Kyrkan i Hinckley, Minn	'96	84
Kyrkan i Hoffman, Minn	'03	201
Kyrkan i Hutto, Tex	'03	222
Interiör	'03	223
Kyrkan i Iron Mountain, Mich	'04	202
Kyrkan i Irving Park, Chicago	'06	242
Kyrkan i Jennings, Mich	'09	281
Kyrkan i Kansas City, Kan	'04	230
Kyrkan i Kansas City, Kan	'20	249
Kyrkan i Kensington, Minn	'03	208
Kyrkan i Kingsburg, Cal. Interiör	'19	285
Kyrkan i Klara, Benson co., N. D	'09	295
Kyrkan i Knoxville, Ill	'05	258
Prästhuset	'05	259
Kyrkan i Knoxville, Ill	'13	246
Kyrkan i LaGrange, Ill. (1895)	'98	201
Kyrkan i Lake Ida, Minn	'02	258
Kyrkan i Lead, S. D	'18	301
Kyrkan i Lincoln, Neb	'06	266
Interiör	'06	267
Kyrkan i Lowell, Mass	'09	299
Kyrkan i Ludington, Mich	'04	209
Kyrkan och prästhuset i Ludlow, Pa	'08	259
Kyrkan i Lund, Tex	'05	289
Prästhuset	'05	288
Kyrkan i Madison, Wis. Interiör	'12	265
Kyrkan i Malden, Mass. (1898)	'99	215
Kyrkan och prästhuset i Malmo, Neb	'06	268
Kyrkans interiör	'06	269
Kyrkan i Malmo, Neb	'16	307
Interiör	'16	308
Kyrkan i Manson, Ia	'04	225
Kyrkan i Marathon, Ia	'12	274
Interiör	'12	275
Prästhuset	'12	276
Kyrkan i Marion Hill, Kan	'04	228
Prästgården	'04	229

	ÅRG.	SIDA
Kyrkan i Marcus, Ia.	'17	309
Kyrkan i Mason, Ia.	'25	319
Interiör	'25	320
Prästhuset	'25	321
Kyrkan i Maywood, Ill.	'05	265
Kyrkan å McNeil's-öarna, Wash.	'00	169
Kyrkan i McPherson, Kan.	'17	311
Kyrkan i Metropolitan, Mich.	'03	210
Kyrkan i Millbank, S. D.	'05	270
Kyrkan i Milwaukee, Wis.	'26	279
Kyrkan i Minden, Neb.	'09	309
Kyrkan i Missoula	'07	52
Kyrkan i Moline, Travis co., Tex.	'00	193
Kyrkan i Monmouth, Ill.	'15	297
Interiör	'15	297
Prästhuset	'15	299
Kyrkan i Moorhead, Minn.	'07	270
Kyrkan i Moorheadville, Pa.	'02	260
Kyrkan och prästhuset i Mora, Minn.	'19	280
Kyrkan i New Gottland, Kan.	'12	280
Interiör	'12	281
Kyrkan i New Sweden, Ia.	'00	185
Kyrkan i New Sweden, Tex.	'25	332
Kyrkan i Newberry, Mich. (1898)	'99	213
Kyrkan i Niobe, N. D.	'21	303
Kyrkan och prästhuset i North Grosvenordale, Conn. (1896)	'98	207
Kyrkan i Norunga, Hoffman, Minn.	'00	177
Kyrkan i Norway, Mich.	'07	263
Kyrkan och prästhuset i Ogema, Wis.	'07	261
Kyrkan i Oil City, Pa.	'08	265
Kyrkan i Oklahoma City, Okla.	'14	301
Kyrkan i Olivia, Tex.	'13	253
Kyrkan i Olsburg, Kan.	'08	266
Prästhuset	'08	267
Kyrkan i Orange, Mass. (1897)	'98	213
Kyrka och prästgård i Orient, S. D.	'22	314
Kyrkan i Orion, Ill.	'04	201
Kyrkan i Osage City, Kan.	'15	306
Kyrkan i Oscar's Lake, Minn.	'00	176
Kyrkan i Ottumwa, Ia.	'01	211
Interiör	'01	212
Kyrkan i Ottumwa, Ia.	'25	318
Kyrkan i Parkers Prairie, Minn.	'23	301
Kyrkan i Paxton, Ill.	'23	143
Kyrkan i Peoria, Ill. (1897	'98	193
Kyrkan i Pierson, Fla.	'07	155
Prästhuset	'07	156
Kyrkan i Pontiac, R. I. (1876, 1897)	'99	223
Interiör	'99	224
Kyrkan i Pontiac, R. I.	'17	319
Kyrkan i Porter, Ind.	'03	212
Kyrkan å Prairie Island, Minn. (1897)	'98	199

	ÅRG.	SIDA
Kyrkan i Prentice, Wis.	'05	260
Interiör	'05	261
Kyrkan och prästhuset i Provo, Utah	'07	291
Kyrkan i Racine, Wis.	'05	262
Kyrkan i Red Oak, Ia.	'05	283
Interiör	'05	283
Kyrkan i Red Wing, Minn.	'00	190
Kyrkan i Renovo, Pa.	'15	307
Kyrkan i Ridgway, Pa.	'01	215
Kyrkan i Rush City, Minn.	'13	249
Kyrkan i Salemsborg, Kan. (1893)	'99	207
Kyrkan och prästgården i San Diego, Cal.	'25	325
Kyrkan i Saronville, Neb.	'09	310
Interiör	'09	311
Kyrkan med interiör jämte prästhuset i Schenectady, N. Y.	'06	264
Kyrkan och prästhuset i Sheffield, Pa.	'08	258
Kyrkan i Sheyenne, N. D.	'09	293
Kyrkan i Sibley, Ill.	'06	240
Kyrkan i Silver Hill, Ala.	'17	322
Kyrkan i Sioux Falls, S. D.	'02	251
Kyrkan i Skanee, Mich. (1895)	'99	193
Kyrkan i Smethport, Pa.	'12	284
Kyrkan i South Manchester, Conn.	'24	272
Interiör	'24	273
Kyrkan i Spring Lake, Minn.	'07	268
Prästgården	'07	269
Kyrkan i Spruce Hill, Minn.	'03	205
Kyrkan i St. James, Minn.	'00	188
Kyrkan i Stronghurst, Ill.	'11	273
Kyrkan i Swedeburg, Neb.	'17	313
Kyrkan i Swede Home, Neb.	'16	305
Interiör	'16	306
Kyrkan i Swedesborg, Mo.	'08	251
Kyrkan i Swedesburg, Ia.	'03	214
Prästhuset	'03	215
Nya kyrkan	'29	295
Kyrkan i Swedesburg, Kan.	'07	293
Interiör	'07	294
Kyrkan i Swedona, Ill.	'25	314
Kyrkan i Taylors Falls, Minn.	'05	274
Kyrkan i Tennessee Ridge, Tenn.	'16	312
Kyrkan i Titusville, Pa.	'13	254
Kyrkan i Topeka, Kan.	'04	231
Kyrkan i Troy, Id.	'15	319
Kyrkan i Union Creek, S. D.	'01	213
Kyrkan i Unity, Wis.	'03	234
Interiör	'03	235
Kyrkan i Vancouver, B. C.	'07	289
Kyrkan i Vancouver, B. C.	'12	290
Interiör	'12	291
Kyrkan i Verona, Mo.	'08	252
Kyrkan i Walby, Oregon (1897)	'99	209
Kyrkan i Walsburg, Kan.	'09	306
Interiör	'09	307

	ÅRG.	SIDA
Kyrkan i Waltham, Mass.	'28	344
Kyrkan i Warren, Pa.	'08	259
Kyrkan i Wausa, Neb.	'05	297
Kyrkan i Wenona, Ill.	'03	236
Kyrkan i West Port Blakely, Wash.	'15	320
Kyrkan i West Sweden, Wis. Interiör	'16	294
Kyrkan i Whitefish, Mich.	'04	208
Kyrkan i Wilcox, Pa.	'11	290
Interiör	'11	291
Prästhuset	'11	292
Kyrkan i Winnipeg	'94	55
Kyrkan i Winthrop, Minn.	'06	244
Kyrkan i Woburn, Mass. (1899)	'99	203
Kyrkan och prästhuset i Worthington, Minn.	'02	237
Kyrkan i Worthington, Minn.	'12	269
LaMarina i San Juan	'09	87
Lekvattens kyrka i Holmes City, Minn.	'00	171
Libanonkyrkan i Crystal Falls, Mich.	'02	240
Libanonkyrkan i Hegewisch, Ill. (1896)	'98	203
Libanonkyrkan i New London, Minn.	'06	253
Prästhuset	'06	254
Libanonkyrkan i North Easton, Mass.	'02	255
Libanonkyrkan i West New York, N. J.	'25	322
Libanonkyrkan i Winburne, Pa.	'03	233
Lindsborg 1878	'29	20
Ljungheds kyrka i Albert City, Ia.	'07	272
Interiör	'07	273
Luther Academy, Wahoo, Neb.	'05	52
Interiör av kapellet	'05	53
Nya läroverksbyggnaden vid Luther Academy	'05	49
Luther fastspikar de 95 teserna på slottskyrkodörren i Wittenberg (Basrelief)	'17	48
Luther finner bibeln i Erfurts universitetsbibliotek	'18	45
Luther inför riksdagen i Worms. (Basrelief)	'17	54
Luther inför riksdagen i Worms. (Basrelief)	'22	122
Luther Home i Marinette, Wis.	'18	308
Luther Home, Marinette, Wis.	'19	286
Luther och den öppnade bibeln	'21	25
Lutheran Brotherhood Building, Great Lakes, Ill.	'20	81
Lutheran Brotherhood-byggnaden i Camp Dodge	'19	101
Det inre av byggnaden (med åhörareskara)	'19	103
Lutheran Candidates at Chaplains' School, Camp Taylor, Ky.	'20	79
Lutheran Community Chapel, Des Moines, Ia.	'26	273
Lutheran Home, Denver, Colo.	'20	112
Lutheran Home, Denver, Colo.	'23	101
Lutheran Hospital i Moline, Ill.	'16	107
Lutheran Hospital i Moline, Ill.	'23	67
Lutherminnesvården i Worms	'22	117
Luthermonumentet i Worms	'17	45
Luthermonumentet i Worms	'22	125
Luthersk nattvardsgudstjänst i Camp Wadsworth, Spartansburg, S. C.	'19	105
Lutherstatyen i Worms	'17	fr

	ÅRG.	SIDA
Magasinbyggnaden (vid Rauhes Haus)	'09	119
Mamrelundkyrkan i Minnesota	'09	288
Interiör	'09	289
Mamrelundsförs:s i Stanton, Ia., kyrka. Interiör	'21	304
Luther League auditorium	'21	305
Mannen med de hundra fåren	'09	fr
Mariakyrkan i Dagus Mines, Pa	'02	254
Mariakyrkan i New Britain, Conn	'08	253
Interiör	'08	254
Mattheuskyrkan i Chicago	'24	255
Prästgården	'24	256
Medlemmar i kommitteen som uppvaktade president Kruger för att erhålla tomt till skandinavisk kyrka i Johannesburg	'00	60
Melanchthon, Philipp (staty)	'17	47
Messiah Luth. Church, Roslindale, Boston, Mass.	'29	305
Messiaskyrkan i Chicago	'99	185
Messiaskyrkan i Marquette, Mich	'02	230
Interiör	'02	231
Messiaskyrkan i West Englewood, Chicago	'26	281
Messiaskören vid Bethany College	'25	128
Miamiflodens mynning	'07	148
Minnesota-konferensens ålderdomshem i Chisago City	'06	84
Minnesvård över svenska brigaden	'21	122
Minnesvården å Johan Alfred Enanders grav	'22	185
Missionen i Indien:		
Doktor Edmans hem i Samulcotta	'95	116
Kyrkan i Samulcotta	'96	60
Kyrkan i Tallapudi	'97	187
Kyrkan i Rajahmundry	'97	189
Kyrkan i Murramunda	'97	203
Kyrkan i Dowlaishwaram	'97	205
Missionshuset i Dowlaishwaram	'97	184
Lutherska seminariet i Rajahmundry	'97	194
Pastorshuset och kyrkan i Jegurupad	'97	201
Kyrkan i Tadepalligudem	'98	52
Fröken Schades skola i Indien	'98	52
Missionssystrar samt infödda kristna i Indien	'98	52
Missionärens bostad i Tadepalligudem	'98	52
Infödda lärare och elever i Indien	'98	53
Missionärer i Indien	'00	233
Missionärer i Indien	'00	234
Missionär Isaacsons hem i Samulcotta	'00	235
Skolbyggnad i Rajahmundry, Indien	'00	237
Fröken Agnes Schades flickskola i Rajahmundry	'00	238
Bostäderna vid Agnes Schades flickskola i Rajahmundry	'00	239
Lärjungar i Agnes Schades skola i Rajahmundry	'02	60
Bostäder för lärjungarna i Agnes Schades skola i Rajahmundry	'02	61
Gamla skolbyggnaden i Rajahmundry	'06	20
Gossarnas högskola i Rajahmundry	'06	21
Missionärer och lärare vid högskolan i Peddapur	'06	22

	ÅRG.	SIDA
Elever vid högskolan i Rajahmundry	'06	23
St. Pauls-kyrkan i Rajahmundry	'08	87
Hedvig Wahlberg undervisande en bibelklass	'08	90
Ganeshatemplet i Rajahmundry	'08	94
Båten "Augustana" på Godavarifloden	'08	96
Mrs Holmer med tjänarna	'22	38
En grupp missionärer från Rajahmundrymissionen	'22	40
Huruledes man ofta går över en flod	'22	44
Bryggan över Godavarifloden	'22	47
Barnen roa sig vid lägret	'22	50
Amerikanska och anglo-indiska sjuksköterskor och läkare	'23	35
Hem för läkaremissionärer, Rajahmundry	'23	35
Hospitalet i Rajahmundry för kvinnor och barn	'23	40
Miss Levine och vår första klass av sjuksköterskor	'23	40
Morgonandakt på hospitalets veranda	'23	43
Hospitalets automobil	'23	43
Missionen i Kina:		
Pastor och fru A. W. Edwins och syster Ingeborg	'10	96
Pastor Chang och pastor Chia	'10	97
Pastor och fru A. E. Trued	'10	106
Yuan Shih-kai, kinesiska republikens president	'14	108
Revolutionärer kamperande på slagfältet i Hupeh	'14	110
Missionärers sommarhem på berget Kikungshan	'14	113
Kinesisk typ	'14	115
Lärare och elever i skolan för blinda	'14	118
Kinesiskt fruntimmer av högre börd	'14	120
Evangelisten Li med familj i Kiahsien	'14	122
Augustanamissionärernas barn	'21	82
En gatutiggare i Kai-feng	'21	85
En rik kines	'21	86
Hasselquist-skolan i Juchow	'21	89
Flickor i Emmy Evald-skolan	'21	91
Gossarnas skola i kapellet i Kiahsien	'21	92
Gossarnas skola	'21	92
Skolan för blinda gossar	'21	94
Kvinnornas möte i Honanfu	'21	96
Missionen på Porto Rico:		
Första lutherska kyrkan i San Juan	'01	50
Boningshus på landsbygden	'01	47
Lutherska söndagsskolan i San Juan	'01	45
Våra missionsarbetare på Porto Rico	'09	84
Stadshuset på Plaza Principal i San Juan	'09	90
Spanska lutherska församlingen i Catano	'09	93
Kyrkan i San Juan	'19	289
Missionsskolan i Christiansborg	'22	59
Missionärsbåten "Augustana"	'06	25
Missionärshemmet i St. Paul	'22	188
Molineförs:s i Elroy, Tex., kyrka	'14	302
Mor läser jultexten	'25	50
Mötesdeltagare vid Lutherfesten i Wittenberg 1922	'23	188

	ÅRG.	SIDA
Nathanaelskyrkan i Hudson, S. D.	'04	216
Nathanaelskyrkan i Lincoln co., S. D.	'03	209
Nattvardens instiftelse	'01	17
Nazarethhemmet i Omaha, Neb.	'17	74
Nebokyrkan i Barnes co., N. D. (1898)	'98	191
Nebokyrkan i Grassflat, Pa.	'03	218
Nebokyrkan i Peale, Pa.	'03	216
Interiör	'03	217
Nebokyrkan i Valley City, N. D.	'17	304
Nebokyrkan i Victor, Colo.	'06	258
Norelius' monument	'26	171
Nya barnhemshuset i Andover	'83	88
Nya Andover-kyrkan i McPherson co., Kan.	'00	200
Nya Gethsemane-kyrkan i Seattle, Wash.	'03	224
Interiör	'03	225
Gamla kyrkan	'03	226
Nya kyrkan i Des Moines, Ia. (1887)	'88	155
Gamla kyrkan i Des Moines, Ia.	'88	156
Nya kyrkan i Metropolitan, Mich.	'08	239
Nya kyrkan i Munterville, Ia.	'00	178
Gamla kyrkan	'00	179
Nya kyrkan i Paxton, Ill.	'10	254
Interiör	'10	255
Nya kyrkan i Stratford, Ia.	'00	183
Nya och gamla kyrkan i Assaria, Kan.	'18	304
Nyårsklockan	'18	14
"Och som du for, du komma skall"	'03	81
Oljeberget	'24	94
Organisationsmötet i Percival 1912	'14	87
Palankin	'95	143
Parish House, Olaus Petri Church, Chicago	'21	300
Parti från Bethphage	'24	74
Pastor J. Wikstrands minnesvård i Assaria, Kan.	'12	283
Pastorsbostället i Alta, Ia.	'24	265
Pastorsbostället i Geneva, Ill.	'02	233
Pastorsbostället i Wadena, Minn.	'22	326
Paulikyrkan i Oakland, Cal.	'02	246
Interiör	'02	247
Pensionskassans kontor i Des Moines, Ia.	'22	158
Philippi-förs:s kyrka i Phillips, Wis. (1898)	'99	228
Porträtt av Biskop Gezelius (ur hans bibelverk)	'18	74
Processionen vid invigningen av de nya seminariebyggna	'25	41
Providence Valley-förs:s i Dawson, Minn., kyrka	'22	318
Prästbostället i Bertrand, Neb.	'10	281
Prästgården i Amery-Clayton, Wis.	'13	248
Prästgården i Calgary, Canada	'10	263
Prästgården i Marcus, Ia.	'21	306
Prästgården i Percival, Sask., Canada	'13	247
Prästgården i St. Louis, Mo.	'13	252
Prästgården i Swede Home, Neb.	'12	289
Prästhuset i Altona	'16	286

	ÅRG.	SIDA
Prästhuset i Auburn, R. I.	'10	271
Prästhuset i Austin, Ill.	'10	252
Prästhuset i Belvidere, Ill.	'16	289
Prästhuset i Big Rapids, Mich.	'16	288
Prästhuset i Danville, Ill.	'06	241
Prästhuset i Elbow Lake, Minn.	'06	249
Prästhuset i Elgin, Ill.	'09	285
Prästhuset i Fremont, Ia.	'15	304
Prästhuset i Fremont, Kan.	'11	285
Prästhuset i Greeley, Neb.	'09	313
Prästhuset i Greensburg, Pa.	'06	265
Prästhuset i Hinckley, Minn.	'16	296
Prästhuset i Lynn, Mass.	'15	325
Prästhuset i Manhattan, Kan.	'22	321
Prästhuset i Marion Hill, Kan.	'11	286
Prästhuset i Metropolitan, Mich.	'11	300
Prästhuset i Middletown, Conn.	'05	296
Prästhuset i Monmouth, Ill.	'09	283
Prästhuset i Montclair, N. J.	'16	303
Prästhuset i Newberry, Mich.	'15	322
Prästhuset i New Windsor, Ill.	'07	267
Prästhuset i Oakland, Neb.	'12	288
Prästhuset i Port Wing, Wis.	'12	273
Prästhuset i Princeton, Ill.	'22	312
Prästhuset i Stronghurst, Ill.	'22	313
Prästhuset i Topeka, Kan.	'10	274
Prästhuset i Tripolis, Minn.	'10	262
Prästhuset i Warren, Ore.	'23	294
Prästhuset i Washburn, Wis.	'14	297
På vägen till Emmaus	'20	25
Red River-kyrkan i Hallock, Minn.	'00	182
Regeringsbyggnaden å Ellis Island, N. Y.	'04	52
Interiör	'04	53
Revolutionär barrikad och beskjutning i Berlin under novemberdagarna 1918	'21	143
Romerska bilder:		
Appiska vägen	'16	261
St. Peters-kyrkan	'16	255
Titi triumfbåge	'16	256
St. Angelo-borgen	'16	265
Runöfiskare i båt	'21	125
Runöfiskare med sina flintgevär på Runö strand	'21	125
Rådhuset i Reval	'21	129
Salem Home for the Aged	'13	244
Salemshemmet	'09	141
Salems ålderdomshem i Joliet, Ill.	'23	70
Salemsförs:s i Creston, Ia., prästhus	'22	319
Salemsförs:s i Mt. Vernon, Wash., prästhus	'23	293
Salemsförs:s i Omaha, Neb., prästhus	'18	306
Salemskyrkan i Axtell, Kan.	'08	268
Salemskyrkan i Axtell, Kan.	'26	279
Salemskyrkan i Chicago	'24	253
Salemskyrkan i Creston, Ia.	'05	280
Interiör	'05	281

	ÅRG.	SIDA
Salemskyrkan i Minneapolis, Minn.	'14	213
Salemskyrkan i Minneapolis	'16	[illegible]
Salemskyrkan i Moline, Ill.	'18	[illegible]
Salemskyrkan i Peshtigo, Wis.	'11	[illegible]
Interiör	'11	[illegible]
Salemskyrkan i Platte co., Neb.	'14	[illegible]
Salemskyrkan i Rockford, Ill.	'14	[illegible]
Salemskyrkan i Rockford, Ill.	'19	[illegible]
Interiör	'19	[illegible]
Salemskyrkan i Sheridan, Wis.	[illegible]	181
Salemskyrkan i Sycamore, Ill. (1889)	[illegible]	[illegible]
Salemskyrkan i Wakefield, Neb.	[illegible]	[illegible]
Interiör	[illegible]	[illegible]
Prästhuset	[illegible]	[illegible]
Samuelskyrkan i Muskegon, Mich.	[illegible]	[illegible]
Sanatoriet i Denver:		
Sanatoriet, så det blev färdigbyggt	[illegible]	[illegible]
Sanatoriets första byggnad	[illegible]	[illegible]
[illegible] bostad	[illegible]	[illegible]
Matsals- och kökbyggnader	[illegible]	[illegible]
[illegible] sanatoriet	[illegible]	[illegible]
Nya sjukavdelningen	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
Saronskyrkan i Ashland, Wis.	[illegible]	[illegible]
Saronskyrkan i Bay Point, Cal.	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
Saronskyrkan och prästhuset i [illegible]	[illegible]	[illegible]
Saronskyrkan i Hoquiam, Wash.	[illegible]	[illegible]
Interiör	[illegible]	[illegible]
Saronskyrkan i Iron Mountain, Mich.	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
"Se, jag [illegible]"	[illegible]	[illegible]
"Se, jag står för dörren och klappar"	[illegible]	[illegible]
"Se människan"	[illegible]	[illegible]
"[illegible]" i Willmar, Minn.	[illegible]	[illegible]
[illegible] i Bessemer, Mich.	[illegible]	[illegible]
Prästhuset	[illegible]	[illegible]
[illegible] i Rock Island, Ill., första kyrka	[illegible]	[illegible]
Nya kyrkan	[illegible]	[illegible]
Interiör	[illegible]	[illegible]
[illegible] prästhus	[illegible]	[illegible]
[illegible] kyrka och [illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] Wash.	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] Lake, Wis.	[illegible]	[illegible]
[illegible] Falls	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

	ÅRG.	SIDA
Skandinaviska förs:s i Gardner, Mass., kyrka och prästhus	'11	293
Skandinaviska kyrkan i Lansing, Mich.	'25	312
Slottet i Reval (f. d. svenskt landshövdingeresidens)	'21	127
Smyrnakyrkan i Cheyenne, co., Neb.	'05	300
Sorosisföreningens lokal i Första kyrkan i Moline, Ill.	'02	245
Stiernhööksa monumentet i Rättvik	'97	164
St. Johannis-kyrkan i Stamford, Conn.	'08	260
Interiör	'08	261
St. John's Church, Essex, Ia.	'27	353
St. Josephs-kyrkan i Roberts co., S. D.	'08	243
Stockholmsförs:s i Shickley, eb., prästhus	'10	280
Stockholmskyrkan i Shickley, Neb.	'02	238
St. Olafskyrkan i Baltimore, Md.	'27	357
St. Pauls-kyrkan i Ansonia, Conn.	'15	324
St. Pauls-kyrkan i Chicago	'14	294
St. Pauls-kyrkan i East Chicago, Ind.	'07	262
St. Pauls-kyrkan i East Chicago, Ind.	'25	310
Interiör	'25	311
St. Pauls-kyrkan i Kenosha, Wis.	'00	201
St. Pauls-kyrkan i Minneapolis	'08	241
St. Pauls-kyrkans i Oakland, Cal., interiör	'15	321
St. Pauls-kyrkan i St. Paul	'24	261
Sveakyrkan i Kandiyohi co., Minn.	'10	259
Interiör	'10	260
Prästgården	'10	261
Sveakyrkan i Svea, Minn.	'28	331
Svenska hospitalet i Kansas City:		
Sjuksköterskornas hem	'21	200
Ålderdomshemmet	'21	200
Svenska hospitalet i Kansas City	'19	118
Svenska kyrkan i Wilmington, Delaware	'26	176
Svenska kyrkan i södra Ryssland	'94	64
Svenska lutherska kyrkan i New York (Gustaf Adolfs-kyrkan)	'17	58
Svenska pilgrimer välkomnas till Delawares stränder av indianhövdingen Strong Wolf	'27	58
Svensk-finska förs:s i Gardner, Mass., prästhus	'11	294
Svensk-finska kyrkan i Worcester, Mass.	'08	262
Interiör	'08	263
Svensk-finska Sionskyrkan i Ironwood, Mich.	'14	314
Svenskt monument	'25	107
Swede Valley-förs:s i Ogden, Ia., prästhus	'23	282
Säbylunds kyrka i Pepin co., Wis.	'98	185
Taborförs:s i Wausa, Neb., prästhus	'12	287
Taborkyrkan i Chicago	'05	266
Taborkyrkan i Chicago	07	260
Taborkyrkan i Kane, Pa. (1897)	'98	211
Taborkyrkan i Kane, Pa.	'13	255
Taborkyrkan i McKeesport, Pa.	'23	285
Taborkyrkan i Minneapolis	'17	308

	ÅRG.	SIDA
Taborkyrkan i Montgomery co., Ia.	'07	274
Prästhuset	[illegible]	275
Taborkyrkan i Pierce co., Wis.	'00	[illegible]
Tammerfors efter den röda revolutionen	'21	[illegible]
Tammersfors gator efter ett av anfallen i den röda revolutionen	'21	120
Texas, Oklahoma, and Kansas Camp Pastors at Conference	'20	[illegible]
Thaborkyrkan i E. New York	[illegible]	[illegible]
Titelblad i Gustaf Vasa-bibeln	[illegible]	[illegible]
D:o	[illegible]	[illegible]
D:o	[illegible]	[illegible]
Titelblad i Gustaf II Adolfs kyrkobibel	[illegible]	[illegible]
Titelblad i Carl XII:s kyrkobibel	[illegible]	[illegible]
Titelblad i Gezelii bibelverk	[illegible]	[illegible]
Treenighet-kyrkan i Wilkes-Barre, Pa.	[illegible]	[illegible]
Interiör	[illegible]	[illegible]
Trefaldighetsförs:s i Pasadena, Cal., pastorsbostaden	[illegible]	[illegible]
Trefaldighet-kyrkan i Chicago (1887)	[illegible]	[illegible]
Trefaldighet-kyrkan i Elkhart, Ind.	[illegible]	[illegible]
Trefaldighet-kyrkan i Galesburg, Ill.	[illegible]	[illegible]
Interiör	[illegible]	[illegible]
Trefaldighet-kyrkan i Pasadena, Cal.	[illegible]	[illegible]
Trefaldighet-kyrkan i Pawtucket, R. I.	[illegible]	[illegible]
Trefaldighet-kyrkan och prästgården i Pawtucket, R. I.	[illegible]	[illegible]
Trinity College, Round Rock, Tex.	[illegible]	[illegible]
Trinity-förs:s i Wilkes-Barre, Pa., prästhus	[illegible]	[illegible]
Trinity-kyrkan i Duluth, Minn.	[illegible]	[illegible]
Trinity-kyrkan i Lockridge, Ia.	[illegible]	[illegible]
Trinity-kyrkan i Moline, Ill.	[illegible]	[illegible]
Trinity Lutheran Church, Moline, Ill.	[illegible]	257
Trinity-kyrkan i Waukegan, Wis.	[illegible]	[illegible]
Trinity Lutheran Church, Omaha, Neb.	[illegible]	[illegible]
Interior	[illegible]	[illegible]
Parsonage	[illegible]	[illegible]
Trinity Lutheran Hospital, Kansas City, Mo.	[illegible]	[illegible]
Träd i Getsemane	[illegible]	[illegible]
Trädgårdshuset, diakonissanstaltens vagga (i Kaiserswerth)	'01	[illegible]
Tyst, var stilla	[illegible]	[illegible]
Ungdomsföreningens lokal i Första kyrkan i Moline, Ill.	[illegible]	[illegible]
Uppsala domkyrka före branden 1702	[illegible]	[illegible]
Uppsala domkyrka	'93	[illegible]
Uppsala domkyrka	[illegible]	[illegible]
Uppsala universitet	[illegible]	[illegible]
Grupp av promoverade teologie doktorer	[illegible]	[illegible]
Upsala College:		
Upsala College i Kenilworth, N. J.	'18	135
Huvudbyggnaden (i East Orange)	[illegible]	[illegible]
Musikskolan	[illegible]	[illegible]
Upsala Colleges första abiturienter	[illegible]	[illegible]

	ÅRG.	SIDA
Varen alltid redo	'23	23
Varest två eller tre äro församlade	'18	fr
Varför gråter du?	'19	20
Vasabysten i Västerås	'28	28
Vasakyrkan i Port Richmond, N. Y.	'12	286
Vid krubban i Betlehem	'26	9
Vid skiljevägen	'02	129
Vinlandkyrkan i Kerman, Cal.	'07	290
Vistakyrkan i Otisco, Minn.	'09	292
Västgötamonumentet i Minnesota	'28	61
Wallakyrkan i Roberts co., S. D.	'08	242
Walsborg, Kan., prästgård	'20	248
Wasa-förs:s i Port Richmond, Staten Island, N. Y., prästhus	'24	271
Westlandakyrkan i Troy, Id.	'09	314
Zionsförs:s i Brooklyn, N. Y., prästhus	'16	301
Zionsförs:s i Loveland, Colo., kyrka och prästhus	'22	322
Zionsförs:s i Minneapolis prästhus	'11	281
Zionsförs:s i Omaha prästhus	'15	316
Zionsförs:s i Wisconsin Rapids, Wis., prästhus	'23	297
Zionskyrkan i Brantford, Kan.	'01	200
Zionskyrkan i Brooklyn, N. Y.	'01	208
Zionskyrkan i Chicago	'07	258
Interiör	'07	259
Zionskyrkan i Duquesne, Pa.	'04	241
Zionskyrkan i Duquesne, Pa.	'15	308
Zionskyrkan i Michigan City, Ind.	'01	214
Zionskyrkan i Minneapolis, Minn.	'04	214
Zionskyrkan i Moscow, Id.	'07	286
Interiör	'07	287
Zionskyrkan i Philadelphia	'09	302
Zionskyrkan i Salt Lake City, Utah	'87	21
Zionskyrkan i Superior, Wis.	'06	247
Åhöreareskara i Pose Deep, Johannesburg, Transvaal, Syd-Afrika	'00	60
Ålderdomshemmet i Grand Rapids, Mich.	'25	316
Ålderdomshemmet i Grand Rapids, Mich.	'26	284
Ålderdomshemmet i Lindsborg, Kan.	'12	282
Ålderdomshemmet i Lindsborg, Kan.	'23	103
Ålderdomshemmet i Madrid, Ia.	'17	98
Ålderdomshemmet i Madrid, Ia.	'23	92
Ålderdomshemmet i Worcester, Mass.	'21	203
Ålderdomshemmet i Worcester, Mass.	'23	111
Ålderdomshemmet i Worcester, Mass.	'28	347
Äldsta huset i Lindsborg och McPherson co., Kan.	'29	14
Äldsta kyrkan i Galesburg, Ill.	'23	139
Äldsta kyrkan i Rock Island, Ill.	'23	147
Änglavård	'04	29
Östmarkskyrkan i Meeker co., Minn.	'15	303

Porträtt.

	ÅRG.	SIDA
Aaron, past. A.....	'08	—
Abrahamson, C. F..	'10	214
Abrahamson, fru C. R.	'21	277
Abrahamson, dr L. G.	'25	110
Abrahamson, dr L. G.	'26	147
Abrahamson, L. G..	'26	137
Abrahamson, O. E..	'19	239
Ackerlind, C. L....	'26	152
Acsell, past. F. R...	'24	233
Aden, past. August.	'29	282
Ahlgren, Carl N. P.	'23	237
Ahlgren, J. A.....	'20	195
Ahlquist, past. Abel	'10	244
Ahlquist, fru Anna J.	'17	225
Ahlquist, past. L. P.	'19	213
Ahlstrand, Gustaf...	'26	232
Ahnquist, past. C. G. H.	'20	231
Albin, past. Carl A.	'22	294
Alden, past. H. C..	'24	233
Alexander, past. L..	'19	260
Alexis, Gerhard T...	'28	300
Alexis, past. J. N..	'13	164
Alin, S.	'00	60
Alm, past. Jonas...	'14	230
Almen, past. A. P..	'28	322
Almèn, past. L. G..	'14	166
Almgren, past. Per..	'07	212
Almquist, past. A. W.	'26	264
Almquist, past. J. N.	'06	229
Alstatt, past. E. J..	'23	264
Andeen, past. G. K.	'17	91
Andeen, past. G. K.	'17	270
Anderson, past. A. C.	'06	229
Anderson, A. G....	'26	140
Anderson, A. G....	'28	306
Anderson, Ad. Peter	'21	277
Anderson, past. Ad.	'10	244
Anderson, past. Ad..	'19	137
Anderson, Anders G..	'28	288
Anderson, past. A. J.	'09	270
Anderson, past. A. J.	'13	186
Anderson, past. A. J.	'27	346
Anderson, past. A. P. G.	'06	229
Anderson, past. A. P. G.	'07	46
Anderson, past. A. V.	'08	232
Anderson, past. A. V.	'29	166
Anderson, Anders J.	'26	236
Anderson, past. A. W.	'26	264
Anderson, past. A. G.	'15	283
Anderson, fru Anna L.	'18	230
Anderson, fru Axel..	'16	229
Anderson, past. C. A.	'23	264
Anderson, Carl Aug.	'05	236
Anderson, past. C. E.	'14	283
Anderson, past. C. E.	'10	244
Anderson, Carl F...	'24	200
Anderson, past. C. G.	'16	271
Anderson, Carl G...	'27	299
Anderson, past. C. H.	'26	264
Anderson, past. Clarence	'29	282
Anderson, past. D. N.	'06	229
Anderson, past. Emil E. T.	'05	250
Anderson, past. Erik	'01	116
Anderson, Erik M..	'24	190
Anderson, past. Erl.	'27	295
Anderson, past. F. E.	'24	232
Anderson, past. F. N.	'05	250
Anderson, past. G. A., D.D.	'17	150
Anderson, past. Gust.	'17	220
Anderson, past. Gust.	'03	198
Anderson, Gustaf...	'27	319
Anderson, past. G. N.	'13	235
Anderson, past. H..	'14	283
Anderson, prof. I. M.	'26	144
Anderson, Johan....	'28	250
Anderson, Johanna..	'27	319
Anderson, John.....	'25	254
Anderson, K. T.....	'22	168
Anderson, fru Maria Lovisa	'20	201
Anderson, mrs Mollie	'19	237
Anderson, past. N. W.	'25	286
Anderson, Samuel...	'12	248
Anderson, Sofia C...	'27	299
Anderson, past. S....	'23	205
Anderson, past. T. V.	'17	270
Anderson, past. T. V.	'20	135
Anderson, past. V. T.	'26	264
Anderson, past. W. P.	'20	234
Andrea, past. A. F..	'12	256
Andreae, Laurentius	'27	20
Andree, past. Anders	'07	248
Andree, past. G. F..	'24	228
Andreen, past. Alexis	'03	193
Andreen, past. G. A.	'06	230
Andreen, G. A.....	'20	fr

	ÅRG.	SIDA
Andreen, Gustav A..	'25	35
Andreen, dr Gustav.	'24	66
Andreen, G. A.....	'26	117
Andreen, dr Gustav.	'27	204
Andreen, past. Paul..	'19	260
Andrén, past. O. C. T.	'29	73
Anker, Algert.....	'20	186
Ansgarius, nordens apostel	'03	23
Ardahl, past. O. H..	'27	246
Ardahl, past. O. H..	'29	33
Arndt, Johan.....	'85	144
Arps, past. R.....	'97	198
Arthur, past. O. J..	'09	270
Artman, past. H. B..	'97	183
Auslund, Swan.....	'24	209
Banks, Melinda.....	'26	244
Barrington, past. C. E.	'10	244
Bartholomew, dr E. F.	'26	96
Beck, Swan	'23	245
Beck, past. Victor E.	'19	260
Becker, past. C. F..	'97	176
Beckman, past. C. J.	'08	—
Beckman, past. P...	'16	134
Beckman, past. S. N.	'94	104
Benander, past. C. A.	'12	256
Benander, past. J. A.	'04	193
Benander, fru Minnie Joanna	'21	256
Bengston, past. Art..	'24	228
Bengston, dr C. J...	'26	148
Bengston, dr C. J. .	'29	32
Bengston, E. Otilia..	'28	27
Bengtson, past. C. O.	'14	284
Bengtson, past. C. A.	'19	260
Bengtson, past. C. E.	'04	193
Bengtson, Emanuel..	'18	251
Bengtson, Nils.....	'18	247
Bengtson, syster Thekla K.	'20	199
Bennett, past. J. B..	'21	209
Benson, past. A. G..	'23	264
Benson, H. N.....	'22	163
Benson, H. N.....	'22	168
Benson, past. J.....	'20	231
Benson, past. J. S..	'24	228
Benson, past. John L.	'15	283
Benson, past. John L.	'22	294
Benson, past. J. V..	'14	283
Benson, past. L. B..	'14	283
Benson, past. Nels...	'15	283
Benson, past. O. A..	'16	271
Benzon, fru Anna D.	'11	252
Benzon, past. Emil..	'18	283
Benzon, past. J. S..	'90	163
Berg, past. Axel....	'28	322
Berg, Bengt	'08	—
Berg, past. H. G....	'27	346
Berg, past. J. A....	'06	236
Berg, past. Olov G..	'08	232
Bergdahl, past. Sam.	'08	232
Bergendoff, past. C..	'22	294
Berggren, Gustaf E..	'11	217
Bergh, past. W. R..	'20	231
Berghult, past. A. J..	'11	268
Bergin, dr Alfred..	'29	23
Bergin, August	'28	245
Bergin, Johannes....	'28	314
Bergin, mrs J.....	'28	314
Berglund, past. G...	'00	97
Bergman, past. G...	'05	250
Bergquist, past. A. T.	'19	261
Bergquist, past. C. O.	'16	271
Bergquist, past. C. E.	'17	270
Bergquist, past. F.W.	'12	163
Bergquist, past. O. L.	'28	322
Bergquist, past. O.W.	'21	286
Bergquist, past. P. A.	'13	192
Bergren, past. E. F..	'10	245
Bergstrand, past. J. I.	'06	230
Bergstrom, past. A. F.	'03	194
Bergström, past. C. A.	'99	124
Bergström, past. P. E.	'07	248
Bernell, Gustav Emil	'27	334
Bernhard, past. J. A.	'23	197
Bersell, dr A. O....	'05	156
Bersell, dr A. O....	'29	32
Bersell, past. P. O..	'07	248
Bescher, past. K. A.	'15	283
Billdt, past. John...	'17	270
Billing, biskop G...	'26	60
Bjorkman, past. A. J.	'28	322
Bjorkquist, past. H..	'25	286
Björck, prosten Eric	'26	175
Björk, past. Frithiof	'09	270
Björk, past. G. A...	'19	261
Björkman, past. A. P.	'05	255
Blomgren, dr C. A..	'24	66
Blomgren, C. A.....	'27	269
Blomgren, Frans O..	'20	181
Blomgren, past. S. L.	'16	271
Blomgren, past. S. L.	'17	91
Blomquist, past. E. C.	'05	250
Blomgren, Sigrid A..	'15	233
Blomstrand, past. N. A.	'18	283
Bloom, Aaron	'07	234
Bloom, past. Aner O.	'28	323

	ÅRG.	SIDA
Bloom, Mattias L...	'22	270
Bloom, past. O. M..	'07	248
Bloom, past. Wenzel A.	'29	282
Bloomquist, past. C. G.	'11	264
Bodin, John	'08	—
Bohman, past. O. F.	'24	228
Boman, past. C. B. L.	'27	202
Bomgren, past. A. E.	'19	261
Bomgren, past. C. O.	'12	256
Bomgren, past. G. H.	'16	272
Bonander, past. F. A.	'20	172
Bonander, past. F. A.	'28	323
Bonander, John	'11	232
Bonander, Linus ...	'28	312
Bongfeldt, past. E. A.	'17	276
Borg, past. J. F....	'23	224
Borg, past. J. P....	'18	172
Borg, past. R. E....	'28	323
Borgendahl, past. A. F.	'25	193
Borgendahl, past. Andrew F.	'15	284
Bostrom, past. C. O.	'19	261
Bostrom, past. C. D.	'10	245
Bostrom, past. O. H.	'19	262
Bostrom, past. P. G.	'00	230
Brandelle, G. A.....	'22	162
Brandelle, dr G. A..	'25	26
Brase, Hagbard	'25	145
Bring, dr J. C.....	'03	60
Bring, past. Klas Johan	'29	173
Brink, past. N. J...	'88	44
Brodeen, past. Austin	'29	282
Brodeen, past. H....	'24	229
Brodén, past. Johan Alfred	'29	231
Brodine, C. J.....	'97	149
Brodine, past. P. J..	'18	195
Broleen, Hanna Wilhelmina	'29	246
Brostrom, past. C. A.	'25	286
Brown, med. dr J. R.	'28	298
Brynell, past. O. B..	'26	264
Burgeson, Jennie A..	'27	309
Burman, past. J. A..	'16	272
Burman, fru John A.	'20	204
Burton, past. G. E..	'28	323
Byrenius, past. R...	'19	267
Bäckman, past. C. A.	89	195
Bäckman, past. C. A.	'29	30
Bäckström, past. C. L.	'11	145
Bäckström, Gust. A.	'22	284

	ARG.	SIDA
Callerstrom, past. C. A.	'14	290
Carl IX	'93	36
Carlberg, past. G...	'15	284
Carlbert, Carl Fred..	'25	276
Carleen, past. E. P..	'04	195
Carlfelt, past. C. G..	'26	264
Carlon, past. E. S...	'27	346
Carlson, missionär A. B.	'83	54
Carlson, past. A. B..	'97	181
Carlson, syster Anna Charlotta	'24	212
Carlson, Bernhard...	'	244
Carlson, past. C. A..	'04	146
Carlson, past. C. A..	'09	270
Carlson, past. C. A..	'25	205
Carlson, past. C. T..	'06	230
Carlson, past. C. Wm.	'14	284
Carlson, past. C. T..	'07	46
Carlson, syster Carin	'21	271
Carlson, Carl	'11	222
Carlson, Carl August	'24	217
Carlson, fru Carolina	'22	277
Carlson, past. E. H.	'13	239
Carlson, past. E. G..	'10	245
Carlson, syster Emelia	'21	271
Carlson, past. Emil R.	'29	283
Carlson, past. E. L..	'25	286
Carlson, past. F. R..	'15	284
Carlson, past. G. A. G.	'15	284
Carlson, past. G. G..	'17	276
Carlson, past. J. G. V.	'85	109
Carlson, Johan A...	'25	241
Carlson, Lewis A....	'24	202
Carlson, Maria S....	'29	268
Carlson, Nils P.....	'29	268
Carlson, Olivia Beata	'25	239
Carlson, Pehr	'05	240
Carlson, past. Peter.	'10	179
Carlson, past. Roy B.	'29	283
Carlson, William F.	'25	236
Carlsson, fru Eva C.	'12	234
Carlsson, past. Erland	'81	66
Carlsson, dr Erland.	'94	fr
Carlsson, Sven F....	'01	188
Carlsted, past. C. A.	'25	221
Carlstedt, past. P. G.	'16	272
Carlton, Carl G.....	'28	264
Cassel, Carl Johan..	'04	165
Cassel, past. C. O...	'00	120
Cassling, past. Oscar	'13	242
Cavallin, C. O.....	'25	30
Cavallin, past. J. O.	'27	277
Ceder, past. Efraim.	'17	95
Ceder, past. Efraim.	'17	271

	ÅRG.	SIDA
Cederberg, past. C. E.	'25	287
Cederstam, fru Johanna Laurentia..	'91	93
Cederstam, past. P. A.	'03	132
Cervin, dr A. R....	'01	119
Cervin, Emma	'16	186
Challman, past. A..	'01	167
Chelgren, past. E. O.	'08	235
Chelgren, past. E. O.	'26	194
Chester, past. J. E..	'13	235
Chilgren, fru Maria S.	'22	273
Chilleen, past. Olaus	'13	142
Chindblom, past. A.P.	'28	324
Chindblom, Carl R..	'27	83
Chinlund, Charles G.	'19	247
Chinlund, dr E. G..	'25	113
Chinlund, C. G.....	'26	137
Christenson, past. A.A.	'22	294
Christenson, John A.	'22	163
Christenson, John A.	'22	168
Clauson, past. O. E.	'20	231
Clemens, past. C. N.	'13	235
Colberg, past. E. J..	'12	257
Colberg, Anders P. J.	'16	207
Collin, fru Mathilda	'08	—
Collin, past. E. E...	'27	346
Colseth, Peter	'94	134
Conrad, past. T. A..	'05	251
Conrad, past. Theo.	'29	283
Conrad, T. A.....	'22	164
Coolidge, Calvin ...	'27	77
Corey, Eric	'29	263
Cornay, past. L. I..	'16	272
Cornell, past. M. L..	'26	264
Dagnér, pastor G. L.	'08	232
Dahl, Carl Wilhelm.	'18	249
Dahl, past. K. G. W.	'08	233
Dahl, past. K. G. W.	'18	205
Dahlberg, past. A. A.	'22	241
Dahlberg, dr J. G...	'29	31
Dahlberg, past. P. O.	'11	268
Dahlen, Anders	'27	332
Dahlgren, Andrew...	'28	267
Dahlgren, past. J. E.	'28	324
Dahlsten, past. A. W.	'19	143
Dalander, Christina..	'25	271
Damström, past. C. J.	'23	262
Damström, C. J.....	'25	29
Damström, past. Carl Johan	'29	192
Danell, biskop Hj...	'27	147
Danell, past. Karl A.	'08	233
Danielson, Claus G..	'25	279
Danielson, past. Elmer R.	'29	283
Danielson, past. J. D.	'27	239
De la Gardie, J. P...	'93	69
Dickhart, past. A. W.	'28	324
Dillner, past. Peter..	'84	82
Dime, John E.....	'14	264
Dolk, Carl Nikolaus	'21	267
Domeij, past. O. F..	'16	279
Dourén, past. H. F..	'01	180
Ebb, past. Oscar....	'14	284
Ebb, past. Otto N...	'05	251
Eckardt, past. O. O.	'06	231
Eckerstrom, fr. Clara	'03	68
Eckman, past. P. J..	'16	128
Eckstrom, past. C. A.	'05	251
Edberg, past. A. H..	'28	324
Edblom, past. C. P..	'25	215
Edgren, A.	'25	30
Edman, fru Anna...	'02	204
Edman, past. E.....	'97	191
Edman, past. L. A..	'20	157
Edman, fru Mathilda	'17	240
Edstrom, past. A. C.	'22	295
Edwins, past. A. W..	'03	194
Edström, Aron	'24	183
Edward, past. D. J..	'22	295
Ek, Sven	'19	220
Ekblad, John	'28	303
Ekblad, past. P. R..	'28	325
Ekeberg, past. G. A.	'19	205
Ekeberg, past. W. C.	'10	245
Ekerberg, L. M.....	'28	281
Ekeroth, J. A.....	'24	223
Eklund, past. O. T..	'17	271
Eklund, Per Person.	'20	191
Ekman, past. G. A..	'18	150
Ekstam, Frithiof och Augusta Albertina	'23	257
Ekstrom, past. J. D.	'22	295
Ekström, Anders A..	'27	331
Ekström, August....	'28	290
Ekström, past. Edw.	'12	257
Eldien, past. Wm...	'05	251
Elfström, past.A.W.P.	'12	108
Elliot, past. G. A...	'03	194
Ellman, past. F. J..	'10	246
Elmer, past. A. J.. .	'15	160
Elmquist, fru J. G..	'20	219
Elmquist, past. O. A.	'04	193
Elofsson, dr Carl...	'01	108
Engdahl, past. A....	'19	189
Engdahl, past. C. G.	'20	232

	ÅRG.	SIDA
Englund, past. Eskil G.	'29	284
Englund, past. M. J.	'15	128
Engquist, past. O. T.	'23	266
Engstrand, past. C. A.	'07	205
Engstrand, past. F. A.	'17	180
Engstrand, past. P. D.	'17	271
Engström, past. G. A. O.	'12	261
Engwall, past. Lambert	'29	284
Enstam, past. A. J.	'15	180
Erholm, past. B. T.	'26	264
Erickson, Alfred	'27	303
Erickson, past. C. G.	'09	271
Erickson, dr C. G.	'26	162
Erickson, past. C. W.	'19	262
Erickson, past. E. J.	'28	325
Erickson, past. F. T.	'14	284
Erickson, past. F. T.	'23	231
Erickson, Johannes	'14	270
Erickson, past. Knut	'23	264
Erickson, Peter	'29	248
Erickson, Paul R. O.	'24	229
Erickson, past. W. E.	'16	273
Ericson, past. A. H.	'24	229
Ericson, past. Carl S.	'25	287
Ericson, past. Robert	'22	295
Ericson, past. W. A.	'17	271
Ericsson, John	'27	71
Erik XIV	'93	21
Eriksson, past. E. M.	'27	2[illegible]3
Eriksson, past. J. E.	'13	241
Ericksson, past. O. T.	'23	265
Erkander, past. K. J.	'11	152
Erlander, Johannes E.	'23	243
Erlander, past. J. E.	'29	87
Erlander, John	'18	272
Erling, past. S. A.	'18	279
Esbjörn, past. C. M.	'13	122
Esbjörn, dr C. M.	'29	[illegible]
Esbjörn, Gustava A.	'26	256
Esbjörn, prof. L. P.	[illegible]	44
Esbjörn, L. P.	[illegible]	[illegible]
Esbjörn, L. P.	'26	11[illegible]
Esbjörn, Lars Paul	'25	1[illegible]
Esping, past. P. M.	'14	285
Evald, past. C. A.	'[illegible]	154
Evald, past. Carl A.	'81	127
Evald, fru Emmy	'18	[illegible]
Evald, mrs Emmy	'27	[illegible]4
Fahlund, Bengt Johan	'22	287
Fahlund, past. G. A.	[illegible]	[illegible]
Fair, Gustaf	'11	[illegible]
Fair, past. P. A.	'07	46
Falk, John A.	'96	124
Falk, J. A.	'29	242
Fant, past. Carl I.	'29	284
Felt, John	'16	195
Ferm, past. O. W.	'12	142
Ferm, past. V. T. A.	'20	232
Fihn, past. L. J.	'26	194
Fjellberg, John	'25	258
Fjellman, past. A. G.	'13	239
Fjellman, past. A. G.	'20	138
Fletwood, past G.	'09	275
Fletwood, fru Math.	'21	263
Fliedner, dr Theodor	'01	30
Flodman, Augusta	'14	247
Flodman, P. E.	'14	247
Floreen, past. Erik	'06	235
Fogelström, past. E. A.	'11	128
Fogelström, past. E. A.	'23	50
Ford, past. J. H.	'03	194
Ford, past. Reuben	'29	284
Fors, fru Ada Emelia	'14	236
Fors, Hannah D.	'28	273
Forsander, fru Charlotta	'10	196
Forsander, N.	'25	30
Forsander, dr N.	'24	66
Forsander, past. Nils	'27	286
Forsberg, ing. Anders	'03	172
Forsberg, fru C. O.	'17	234
Forsberg, fru C. O.	'28	316
Forsberg, past. Gust.	'01	172
Forsberg, past. John	'22	226
Foss, C. J.	'08	—
Foss, dr C. W.	'26	143
Franzen, past. A. H.	'07	249
Franzen, past. C. E.	'10	246
Franzén, past. C. J.	'2[illegible]	232
Franzén, past. Johannes	'09	193
Franzén, Frans Mikael	'26	87
Freden, past. A. D.	'16	277
Fredlund, past. P. E.	'15	196
Fredrikson, Otto	'16	226
Freeman, Theodor	'17	24[illegible]
Freidenfelt, past. C. E.	'15	2[illegible]
Fremling, fru Emelie Augusta	'14	242
Fremling, past. J.	'18	17[illegible]
Frendberg, past. W. R.	'17	272
Friberg, dr C. P.	'10	[illegible]
Friberg, fru C. P.	[illegible]	[illegible]
Fridlund, fru Christina	[illegible]	[illegible]
Fridlund, past. David	[illegible]	[illegible]

	ÅRG.	SIDA
Fridolf, G. A.	'09	219
Friedlund, past. E.	'26	264
Friedstrom, past. C R. E.	'25	287
Frodeen, past. J. J.	'14	144
Froeberg, past. Peter	'03	195
Froeberg, dr Peter	'26	162
Fromén, med. dr Ernst Theodore	'29	256
Frost, past. J. A.	'25	198
Frykman, past. M.	'20	143
Gassman, Henning	'20	193
Gibson, past. H. G.	'22	296
Gibson, mrs Mathilda	'23	239
Gibson, past. N.	'15	144
Gibson, Peter	'25	247
Gibson, Ruth E.	'26	234
Glad, past. Carl A.	'22	296
Glad, past. N. E.	'28	230
Glim, past. B. N.	'04	193
Goranson, past. G.	'27	347
Gottrich, mrs Christina G.	'23	239
Grahn, past. G. R.	'28	325
Granath, past. Carl	'01	95
Granere, dr C. O.	'23	262
Granere, C. O.	'25	29
Granlund, past. C. O.	'20	232
Granquist, past. F. G.	'18	279
Green, past. A. M.	'07	249
Green, past. A. P.	'09	275
Green, past. A. P.	'21	216
Gregg, past. John H.	'25	287
Grundén, past. N. O.	'18	200
Grönberg, past. C. G.	'08	236
Grönberg, syster Hulda Maria	'20	197
Grönning, missionär W.	'97	188
Gullander, Paul	'00	60
Gullander, Paul	'00	61
Gullans, past. J.	'03	195
Gulleen, past. C. O.	'11	264
Gunberg, past. A.	'12	186
Gustaf II Adolf	'95	
Gustaf II Adolf	'27	50
Gustaf Vasa	'93	20
Gustaf Vasa	'26	69
Gustaf Vasa	'28	24
Gustafson, past. C. E.	'05	252
Gustafson, past. Carl	'29	285
Gustafson, past. F. A.	'15	285
Gustafson, past. F. O. W.	'06	231
Gustafson, past. G. O.	'29	86
Gustafson, past. M. W.	'13	235
Gustafson, past. N. G.	'26	264
Gustafson, past. O. O.	'17	272
Gustafson, past. P. J. A.	'24	229
Gustafson, S. V.	'19	243
Gustavson, J. E.	'29	247
Haff, Anders	'90	181
Haff, past. Joel L.	'97	108
Hall, past. C. P.	'28	325
Halland, past. B. M.	'03	156
Hallberg, past. C. A.	'12	100
Hallberg, past. C. A.	'04	194
Hallberg, past. Otto	'10	170
Hallington, past. A. J.	'24	232
Hamilton, past. A. S.	'03	195
Hammarberg, past. A. G.	'12	257
Hammarlöf, past. S. F.	'09	271
Hammarsten, Fredrik	'24	125
Hansen, M.	'00	60
Hanson, Anna Paulina	'17	253
Hanson, past. F. H.	'19	262
Hanson, past. F. O. L.	'08	233
Hanson, past. F. W.	'07	249
Hanson, past. F. W.	'19	262
Hanson, G. D.	'22	169
Hanson, past. H. F. V.	'04	194
Hanson, past. Henry	'15	285
Hanson, past. H. G.	'19	267
Hanson, past. M. B.	'13	239
Hanson, past. O. B.	'16	273
Hanson, past. S. L.	'17	272
Hassel, past. H. L.	'25	288
Hasselblad, John	'06	208
Hasselquist, fru Eva Helena	'95	78
Hasselquist, Joshua	'26	153
Hasselquist, J.	'28	70
Hasselquist, Margareta	'25	280
Hasselquist, dr T. N.	'92	fr
Hasselquist, T. N.	'20	fr
Hasselquist, T. N.	'23	136
Hasselquist, T. N.	'26	110
Haterius, past. C. J. E.	'21	231
Haterius, past. H. B.	'17	272
Hawkins, past. S. D.	'07	251
Hawkins, past. S. D.	'29	219
Hawkinson, F. G.	'22	268
Hawkinson, konsul P. L.	'89	157
Hägglund, Elin W.	'27	336

	ÅRG.	SIDA
Hägglund, past. S. G.	'05	252
Hedberg, past. E. O.	'22	298
Hedeen, past. Erik..	'12	165
Hedeen, past. Eric N.	'13	241
Hedlund, past. H. G.	'26	264
Hedlund, Olof	'27	311
Hedstrom, past. A. R.	'16	273
Hedström, A. R., regementspastor	'19	91
Hegstrom, past. V. H.	'06	231
Heiner, past. Leon...	'16	278
Heiner, past. Leonard	'20	131
Helsing, Abraham...	'28	297
Hemborg, past. C. A.	'25	31
Hemming, past. Albert J. L.....	'27	347
Henrickson (familjegrupp)	'15	248
Henrickson, past. M. A.	'13	236
Henry, past. G. W..	'18	279
Henry, fru Vendla A.	'21	252
Herbert, past. G. H.	'19	263
Herman, past. L. A..	'16	273
Hess, past. Martin..	'09	276
Hess, past. Martin..	'27	266
Heüman, biskop E..	'28	79
Heurlin, past. E. J..	'20	233
Heyer, missionär....	'97	174
Hill, past. S. M....	'18	279
Hill, past. S. M....	'22	236
Hiller, past. A. E...	'14	158
Hillmer, past. A. J..	'09	271
Hjelm, past. A. O..	'19	263
Hjerpe, past. A. T. J.	'17	273
Hocanzon, past. L. A.	'20	163
Hoikka, past. J. J..	'18	190
Hokenson, past. L...	'25	211
Holcomb, past. John	'16	168
Holmberg, Charles P.	'03	180
Holmberg, past. K. M.	'10	246
Holmberg, past. S. P.	'10	246
Holmer, past. C. E..	'11	264
Holmer, past. T. A..	'13	236
Holmers, Maria C...	'25	252
Holmes, past. B. G..	'21	286
Holmes, past. Ludvig	'12	124
Holmgrain, dr O. V..	'26	145
Holmgrain, dr O. V.	'29	32
Holmgren, Jonas ...	'29	238
Holmquist, past. J..	'11	264
Holmstedt, past.V. E.	'07	249
Holt, past. E. J....	'20	233
Holzt, past. John E.	'29	204
Hoogner, Samuel....	'06	204
Hoorn, past. A. F...	'16	274
Hull, past. R. A....	'27	347
Hult, past. A.....	'15	136
Hult, dr Adolf.....	'24	66
Hult, Adolf	'28	35
Hult, Mathilda	'25	270
Hult, Olof	'27	326
Hult, past. R. D....	'18	280
Hult, past. Ralph...	'22	53
Hult, mrs Ralph....	'22	53
Hultberg, past. J....	'12	261
Hulteen, past. B. J..	'06	231
Hultgren, fru Anna T.	'21	166
Hultgren, past. C. O., D.D.	'02	148
Hultgren, John A...	'25	264
Hultkrans, past. C. A.	'17	158
Hultquist, Gustaf...	'15	237
Håkanson, fru Anna M. F.	'21	254
Håkanson, past. B...	'20	236
Håkanson, past. M. F.	'94	73
Höglund, Gustaf ...	'23	247
Höiness, Beret Maria	'29	243
Infödde läraren Josef	'95	145
Inf. läraren Johannes	'95	146
Isaacson, fru Amy O.	'18	233
Isaacson, past. C. O.	'20	236
Isaacson, past. H. E.	'16	120
Isaacson, Hulda	'19	234
Jackson, past. A., D.D.	'02	164
Jackson, past. Hj...	'19	263
Jacobson, past. A. A.	'12	194
Jacobson, past. Carl.	'09	271
Jacobson, Carl G....	'25	262
Jacobson, Elias	'26	242
Jacobson, dr Fritz..	'29	222
Jacobson, past. J. A.	'08	234
Jansen, past. T. A..	'16	278
Jeppson, John	'21	279
Jeppson, Tilda	'26	223
Jesperson, fru Math.	'16	182
Johan III	'93	28
Johansen, Håkan ...	'11	246
Johanson, Joh. Aug..	'18	255
Johanson, syster Elna	'23	55
Johanson, past. K...	'18	280
Johanson, past. N...'	12	261
Johansson, past. Alf.	'09	275
Johansson, past. C. F.	'25	30
Johansson, dr Carl Fredrick	'29	180
Johansson, Emma M.	'26	238

	ÅRG.	SIDA
John Henry, kateket i Samulcotta	'96	68
Johns, Ellen	'28	286
Johns, past. John A.	'13	236
Johnson, past. A. E..	'17	216
Johnson, past. A. J..	'22	296
Johnson, past. A. W.	'16	274
Johnson, dr Amandus	'27	62
Johnson, med. dr Andrew	'29	254
Johnson, past. A. W.	'23	218
Johnson, Aron J....	'28	262
Johnson, past. Aug..	'17	200
Johnson, Brita Ch..	'16	199
Johnson, past. C. A.	'18	280
Johnson, past. C. A..	'08	234
Johnson, past. C. P. C.	'20	233
Johnson, past. C. W.	'23	265
Johnson, Carl M....	'16	197
Johnson, past. E. J..	'23	265
Johnson, past. E. O..	'22	296
Johnson, Elna	'26	212
Johnson, past. Emeroy	'29	285
Johnson, past. Emil.	'15	285
Johnson, past. Emil.	'23	265
Johnson, sr. Emma T.	'24	195
Johnson, past. G. A.	'27	349
Johnson, Gustaf	'10	232
Johnson, past. H. L.	'18	280
Johnson, Hattie T...	'17	92
Johnson, past. H. P.	'10	247
Johnson, past. H. W.	'27	349
Johnson, J. Alfred..	'26	214
Johnson, past. J. H..	'24	234
Johnson, John A....	'21	279
Johnson, John S....	'25	256
Johnson, past. J. A..	'22	219
Johnson, Lars Johan.	'27	320
Johnson, past. Leonard I.	'29	285
Johnson, past. Louis.	'13	172
Johnson, past. M. A.	'19	263
Johnson, Maria Sofia	'18	264
Johnson, Nels Johan	'14	250
Johnson, past. N. G..	'98	60
Johnson, dr O. J....	'22	83
Johnson, past. O. P.	'19	264
Johnson, P. P.....	'16	191
Johnson, past. P. A..	'15	286
Johnson, past. Richard	'29	285
Johnson, past. S. E..	'15	286
Johnson, Swante ...	'12	216
Johnson, V. A.....	'22	163
Johnson, past. V. E..	'25	288
Johnson, past. V. E..	'26	264
Johnsson, dr F. A...	'26	141
Johnston, dr L. A...	'19	fr
Johnston, past. T. S.	'04	194
Johnston, past. T. S.	'19	197
Jones, past. L. E...	'19	264
Jonson, past. E. K..	'06	232
Julius, past. C. A...	'18	281
Kaeiding, past. R...	'16	274
Kallberg, past. A. J.	'04	194
Karl, past Carl J...	'04	195
Karlson, past. E. H.	'15	286
Karlström, past. O. L.	'15	286
Karlström, past. O. L.	'27	273
Karlström, past. O. R.	'12	258
Kastman, past. F. E. W.	'11	265
Kempe, Andrew	'20	183
Kempe, past. J. W..	'17	273
Kendall, past. L. A..	'24	230
Kindström, past. J. O.	'06	232
Kindström, past. J. O.	'12	113
Kjellgren, past. J. T.	'18	154
Kjellstrand, Aug. W.	'22	266
Knanishu, past. Jos..	'03	195
Knanishu, past. Jos..	'10	165
Knock, Anna Lovisa.	'27	313
Knock, past. A. W..	'17	273
Knock, Carl J.....	'25	228
Knock, past. D. A..	'15	287
Knock, past. D. A..	'19	168
Knock, past. E. K...	'09	272
Kraft, past. Carl....	'06	232
Kraft, past. Carl....	'26	149
Krantz, Johanna M..	'25	227
Kronberg, S. J.....	'25	31
Kronberg, past. S. J.	'26	194
Kronprinsparet	'27	80
Källström, past. P. J.	'18	168
Lack, past. E. A....	'24	234
Lager, Johan Peter..	'12	224
Lagerström, past. J. G.	'11	205
Lageson, C. A.....	'00	60
Landee, F. A.....	'18	241
Landin, past. J. A. S.	'13	236
Landström, John W.	'27	302
Langhoff, past. Allan L.	'29	286
Larson, past. A. A..	'16	276
Laurence, A. J.....	'20	213

	ÅRG.	SIDA
Larson, Anna	'26	222
Larson, C. A.....	'26	152
Larson, past. Carl A.	'27	233
Larson, past. Carl A.	'04	195
Larson, past. E. A..	'20	233
Larson, Emil	'26	251
Larson, past. H. A..	'16	276
Larson, past. J. A..	'19	264
Larson, past. J. Edor	'18	237
Larson, past. J. G...	'27	347
Larson, John	'23	253
Larson, past. J. H...	'22	297
Larson, past. J. P...	'24	230
Larson, M. A.....	'02	226
Larson, Magnus	'15	243
Larson, Nels	'14	274
Larson, past. O. L..	'06	232
Larson, Peter	'01	188
Larson, Peter	'16	223
Larson, past. S. G..	'06	164
Larson, Sven J.....	'20	189
Lauré, past. M. J...	'09	272
Laurell, past. A. J..	'19	264
Laurence, past. D. J.	'04	195
Lawson, past. A. J..	'07	251
Lawson, Carl Magnus	'17	261
Lawson, past. Evald B.	'29	286
Lawson, Maria	'22	281
Lawrence, past. A. P.	'20	234
Leaf, past. John....	'29	286
Lehart, past. Nickolaus	'29	195
Lethin, fru Carolina Gustafva	'13	204
Lethin, Matt.....	'27	323
Lethin, Swan.....	'21	272
LeVander, past. M..	'08	284
LeVeau, past. A. M.	'23	221
Levin, past. John...	'05	255
Levine, Augusta C..	18	271
Lilja, past. A. B....	'28	207
Liljedahl, past. J. E.	'11	265
Liljedahl, J. E.....	'22	164
Liljegren, past. S. J.	'91	68
Lincoln, Anders	'24	213
Lincoln, Anna K....	'24	213
Lincoln, dr Julius...	'25	152
Lincoln, dr Julius...	'27	66
Lind, past. Herman..	'07	46
Lind, Jenny	'21	147
Lind, Johannes	'09	228
Lind, Svante	'07	226
Lind, Thure	'28	255

	ÅRG.	SIDA
Lindahl, dr S. P. A.	'09	177
Lindahl, S. P. A....	'26	137
Lindahl, dr S. P. A.	'26	139
Lindahl, dr S. P. A..	'29	31
Lindau, past. G.....	'22	297
Lindau, past. N.....	'27	348
Lindbeck, past. J. W.	'13	239
Lindberg, dr C. E...	'24	66
Lindberg, C. E.....	'25	30
Lindberg, dr C. E...	'28	83
Lindberg, past. J. E.	'08	236
Lindberg, past. Joh. E.	'19	265
Lindberg, past. John Emil	'24	156
Lindberg, fru Maria C.	'17	230
Lindberg, dr P. M..	'19	175
Lindberg, dr P. M..	'23	53
Lindberg, Peter	'07	221
Lindberg, past. W...	'21	288
Lindblad, August J..	'04	172
Lindeblad, Christina.	'15	223
Lindeblad, past. H. O.	'13	131
Lindeblad, past. V. A	'14	285
Lindell, past. C. O..	'06	188
Lindell, fru Christina Elisabet	'12	204
Lindell, pastor J. J..	'15	287
Lindell, Sven Peter..	'83	122
Linden, past. A. G..	'14	140
Linden, past. H. W..	'15	287
Liden, past. O. E...	'12	258
Linder, past. Anton..	'13	237
Linder, past. F. A..	'28	222
Linderholm, N. F...	'17	264
Lindgren, past. Albin	'19	265
Lindgren, past. E. A.	'07	250
Lindgren, past. Olof.	'29	170
Lindh, Ida	'29	277
Lindh, past. L. O...	'11	181
Lindholm, past. A..	'14	152
Lindholm, S. A.....	'22	169
Lindholm, dr S. A...	'29	85
Lindorff, O. W.....	'24	168
Lindquist, past. C. E.	'06	233
Lindquist, Frank E..	'22	283
Lindquist, past. J. O.	'12	258
Lindquist, N. A.....	'22	162
Lindquist, N. A.....	'23	250
Lindquist, dr A. W.	'29	33
Lindström, fil. dr A.J.	'04	125
Lindström, past. A. P.	'96	108
Lindström, past. F.W.	'28	233
Lindström, past. F.W.	'05	256
Lindstrom, past. G..	'15	287

	ÅRG.	SIDA
Lindstrom, past. G. F. Luther	'25	288
Lindstrom, past. J. O.	'22	297
Lindström, J. P.	'11	240
Lindström, R. E.	'26	153
Lindvall, past. C. A.	'03	196
Lindvall, dr C. A.	'29	33
Linell, past. T. O.	'09	206
Lonnquist, past. Joseph E.	'29	286
Loreen, past. Alb.	'16	276
Lorimer, past. A. T.	'08	234
Lorimer, past. C. O.	'12	259
Lorimer, past. J. E.	'03	196
Lovene, A. A.	'27	339
Lund, past. C. A. V.	'16	276
Lund, past. Carl A.	'04	196
Lund, Emil	'25	31
Lundahl, past. G.	'25	30
Lundahl, Sofie	'28	276
Lundblad, past. J. P.	'01	133
Lundberg, Anna E.	'26	211
Lundberg, past. G.	'90	155
Lundberg, past. H.W.	'28	326
Lundberg, past. J. O.	'12	176
Lundell, past. C. G.	'23	228
Lundeen, mrs Anton.	'17	94
Lundeen, past. A. M.	'17	94
Lundeen, past. A. M.	'17	273
Lundeen, past. M. H.	'28	326
Lundgren, past. C. E.	'06	233
Lundgren, past. J. A.	'18	281
Lundgren, past. J. W.	'22	252
Lundgren, past. L. P.	'27	259
Lundgren, past. Nels	'13	237
Lundgren, past. Olof	'11	265
Lundholm, past. A.T.	'03	196
Lundholm, E. M.	'16	216
Lundquist, past. A.T.	'26	264
Lundquist, past. Aug.	'09	276
Lundquist, past. Aug.	'27	243
Lundquist, past. C. O.	'05	252
Lundquist, Charlotta	'29	259
Lundquist, past. L. J.	'29	88
Lundquist, fru Wilhelmina	'21	275
Luther	'26	67
Löfgren, past. P. O.	'12	136
Löfgren, S. P.	'28	259
Lönegren, biskop E.	'18	11
Lönegren, biskop E.	'26	37
Lönnquist, dr C. A.	'24	72
Madsen, Ole Ingvar.	'04	172
Magney, past. H. S.	'19	265
Magnuson, past. D.	'03	196
Magnuson, Nels	'23	236
Magnuson, Sara Lena	'25	273
Magnuson, past.W. X.	'14	285
Magnusson, past. E. W.	'13	237
Magnusson, Johannes	'16	210
Magny, past. J., D.D.	'11	194
Malm, L. Louis.	'22	285
Malm, past. Per A.	'22	212
Malmberg, fru C. Louise	'20	209
Malmberg, past. C. J.	'86	- -
Malmberg, past. L.	'05	253
Malmberg, Malena.	'18	267
Malmstrom, past. E. Herbert	'26	265
Mann, doktor W. J.	'93	137
Mannerheim, general	'21	112
Martell, past. E. A.	'15	288
Martin, past. D. T.	'24	230
Martin, past. J. A.	'21	286
Martinson, past. A. P.	'24	230
Mattson, past. A. D.	'20	234
Mattson, past. C. D.	'28	326
Mattson, past. J. C.	'16	274
Mattson, past. J. P.	'14	224
Maxell, past. C. J.	'06	180
Mefferd, past. O. E.	'93	155
Melander, past. N. L.	'20	234
Melin, past. Alfred.	'24	150
Melin, Clarence E.	'28	326
Melin, past. R. E.	'28	327
Melford, past. M. A.	'15	288
Mellander, past. J.	'16	176
Miller, Johan Anders	'10	207
Miller, past. N. A. S.	'26	265
Miller, past. O. H.	'18	284
Miller, past. S. M.	'14	285
Milton, Alma J.	'28	252
Modin, past. Bernh.	'20	121
Moffat, infödd pastor (i Transvaal)	'00	61
Monson, Johan	'02	212
Montan, past. Oscar.	'14	286
Montén, dr A. P.	'26	96
Morén, past. Olof.	'17	208
Morton, past. J. E.	'04	196
Morton, past. J. E.	'15	118
Munson, past. E. C.	'28	327

	ÅRG.	SIDA
Neander, past. J. P.	'15	208
Nelander, past. Edw.	'16	144
Nelsenius, past. G..	'15	166
Nelsenius, past. J. D.	'27	280
Nelson, past. A. G..	'20	234
Nelson, Aaron	'06	210
Nelson, fru Alfred..	'21	265
Nelson, Anders Peter	'24	174
Nelson, Anna K....	'17	250
Nelson, past. Anton A.	'25	289
Nelson, past. Aug. A.	'03	197
Nelson, past. Aug. A.	'05	225
Nelson, August	'17	250
Nelson, past. Axel N.	'15	288
Nelson, past. C. G..	'06	233
Nelson, past. Carl G.	'06	196
Nelson, past. Carl O.	'25	289
Nelson, Carolina S..	'25	250
Nelson, Christina....	'24	177
Nelson, Frank Oscar	'19	224
Nelson, past. G. H..	'08	235
Nelson, past. Gottfr.	'03	197
Nelson, Hedda Maria	'19	229
Nelson, past. J. E..	'23	266
Nelson, past. J. E..	'15	288
Nelson, past. J. H..	'05	253
Nelson, Margareta...	'19	237
Nelson, past. N. A..	'14	286
Nelson, past. N. A..	'22	168
Nelson, Nels	'26	137
Nelson, past. O. A..	'28	204
Nelson, past. O. B..	'11	266
Nelson, past. O. H..	'11	266
Nelson, past. O. J..	'03	197
Nelson, past. O. L..	'25	289
Nelson, Perry	'28	292
Nelson, Samuel	'26	216
Nelson, past. Wilbur	'27	349
Nestander, past. P. S.	'25	289
Newquist, past. K...	'20	237
Newquist, past. Karl	'27	236
Nibelius, past. Fred.	'98	85
Nilson, Hilma C....	'25	246
Nilson, past. J. S...	'05	196
Nilsson, past. K. A..	'14	289
Nilsson, Kristina ...	'28	295
Nilsson, Nels August	'23	244
Nilsson, Sofia	'24	194
Norberg, past. M. U.	'00	105
Nordale, past. T. B..	'19	265
Nordblad, past. Olof	'07	252
Nordell, past. C. O..	'06	233
Nordgren, past. J. V.	'24	231
Nordgren, past. Nils.	'22	229
Nordin, past. A. W..	'21	288
Nordlander, past. P. H.	'21	286
Nordling, Ada J....	'29	262
Nordling, past. D. J.	'06	234
Nordling, past. J. E.	'12	115
Nordling, past. J. A.	'05	253
Nordling, past. Nils.	'88	53
Nordquist, Carl Alf.	'23	241
Nordquist, Fred	'22	169
Nordquist, past. Fr..	'24	233
Nordstrand, past. J.F.	'19	266
Nordstrom, past. L.F.	'16	275
Nordström, Christina	'26	246
Nordström, past. J. P.	'11	268
Norelius, past. E., D.D.	'17	170
Norelius, dr E.....	'29	31
Norelius, Inga C....	'26	219
Noren, past. Andreas	'04	196
Norlin, Carl	'17	258
Norlin, past. John A.	'29	208
Norrbom, past. A...	'22	162
Norstrom, past. C. G.	'94	97
Noyd, past. Martin..	'23	200
Nyqvist, past. J. P..	'88	15
Nystrom, past. Dan..	'12	259
Nyström, past. E. J.	'27	292
Nyström, past. Joh..	'14	286
Nyvall, past. J. W..	'07	46
Nyvall, dr John W..	'29	215
Oberg, past. Gust...	'09	275
Odahl, past. C. A...	'26	265
Odell, past. Carl S..	'17	274
Odell, Josie	'29	273
Odell, past. M. A...	'16	275
Oden, past. E. M. J.	'09	272
Oden, past. M. P...	'22	259
Ogren, past. V. G...	'16	275
Ohlson, past. O. W..	'13	238
Ohman, past. Carl S.	'28	327
Ohslund, past. G. S..	'03	197
Ohslund, Rebecka ..	'29	275
Ohslund, past. Nils..	'19	131
Okerblom, past. A. J.	'05	253
Okerblom, past. C. G.	'25	290
Okerstrom, past. Alb.	'06	236
Olander, past. C. M.	'08	235
Olander, past. C. O..	'19	151
Oleen, past. O. O...	'09	272
Oliver, past. R. P...	'27	348
Olmon, past. O. E...	'16	275
Olsen, past. Elmer L.	'25	290

	ÅRG.	SIDA
Olsenius, past. Joel..	'07	250
Olson, past. A. E...	'18	281
Olson, past. Albin O.	'14	287
Olson, Alfred	'26	254
Olson, past. Carl H..	'17	274
Olson, past. Edwin A.	'15	289
Olson, past. Edwin A.	'22	244
Olson, Ether A.....	'25	234
Olson, fru Esther E..	'20	206
Olson, past. F. Edw.	'13	240
Olson, past. F. G...	'18	284
Olson, past. George..	'21	287
Olson, past. Gideon..	'14	286
Olson, past. Gottfrid	'13	238
Olson, past. Hjalmar	'28	328
Olson, past. Håkan..	'05	212
Olson, past. J. H...	'12	259
Olson, past. J. R....	'10	247
Olson, fru Jennie...	'21	261
Olson, past. John A.	'28	327
Olson, past. John H.	'22	297
Olson, past. M. O...	'19	266
Olson, past. Nels E..	'21	287
Olson, past. Oscar N.	'04	196
Olson, Oscar N.....	'22	162
Olson, dr O. N.....	'29	33
Olson, S.	'00	60
Olsson, dr E. P.....	'29	198
Olsson, fru Anna....	'88	81
Olsson, dr O.....	'01	142
Olsson, O.	'20	fr
Olsson, dr O.....	'24	8
Olsson, dr O.....	'25	131
Olsson, O.	'26	117
Olsson, dr O.....	'29	30
Ording, past. P. E..	'03	198
Oslund, past. J. E..	'07	252
Ossian, Gustaf	'18	253
Ostlund, past. Alfred	'14	290
Oxenstjerna, Axel ..	'27	52
Palm, past. E. A...	'20	235
Palm, past. J. Arthur	'29	287
Palmquist, past. W. N.	'22	298
Parkander, past. J. A.	'22	298
Passavant, dr W. A..	'95	67
Paulson, past. I. K..	'97	179
Pearson, past. A. S..	'09	273
Pearson, past. C. Reuben	'29	287
Pearson, Esther	'26	252
Pearson, past. Hans.	'14	287
Pearson, past. J....	'20	235
Pearson, past. N. H.	'21	287
Pearson, past. Sven..	'22	215
Pearson, past. V. R..	'18	281
Pearson, past. Walter	'11	266
Pehrson, past. Chas..	'06	234
Pehrson, past. John..	'02	132
Persenius, past. J. M.	'03	198
Peters, past. G.....	'20	125
Peterson, past. A. A.	'05	256
Peterson, past. A. L.	'18	282
Peterson, past. A. B.	'24	231
Peterson, Amalia C..	'21	281
Peterson, Anders ...	'26	226
Peterson, Andrew...	'18	237
Peterson, Anna K...	'15	241
Peterson, änkefru Anna Kristina....	'20	192
Peterson, past. A. H.	'24	231
Peterson, past. C. P.	'20	235
Peterson, Carl	'22	163
Peterson, Carl M...	'09	223
Peterson, past. E. W.	'23	266
Peterson, past. E. A.	'04	197
Peterson, past. Elof.	'04	197
Peterson, Emma	'28	271
Peterson, past. Fr...	'14	178
Peterson, past. F. E.	'24	232
Peterson, past. G. R.	'15	148
Peterson, Gustaf E..	'10	203
Peterson, past. G. A.	'25	290
Peterson, past. H. A.	'28	328
Peterson, Henry	'19	245
Peterson, past. H. R.	'17	274
Peterson, past. Math.	'08	236
Peterson, Nels P....	'27	329
Peterson, P. M.....	'24	179
Peterson, past. P.J.R.	'28	328
Peterson, dr Peter...	'25	112
Peterson, past. R. A.	'26	265
Peterson, past. R. J.	'15	289
Peterson, Swan	'28	304
Peterson, past. W. F.	'20	235
Petri, dr C. J.....	'25	111
Petri, C. J.....	'26	137
Petri, past. Carl J..	'28	212
Petri, Laurentius....	'93	12
Petri, Olaus	'93	fr
Petri, Olavus	'26	77
Petri, Olavus	'27	22
Pettersson, past. F. A.	'25	224
Pihlblad, dr E. F...	'22	98
Pihlblad, dr E. F...	'25	138
Pihlblad, dr E. F...	'29	26
Pihlgren, past. P. A.	'22	207
Pohl, past. E.....	'97	196

	ÅRG.	SIDA
Porter, Esther	'28	283
Purn, past. Oscar...	'11	267
Quist, past. H. P...	'04	132
Rabenius, past. K. N.	'11	170
Ramstedt, past. C. A.	'96	92
Randahl, past. J. H.	'25	208
Randolph, past. H. G.	'19	266
Randolph, past. P. V.	'26	265
Ranseen, Anna Sophia	'29	270
Ranseen, Blenda N..	'12	228
Ranseen, past. M. C.	'21	224
Ranseen, M. C.....	'26	137
Rask, past. C. H....	'11	267
Rast, fru Johanna...	'20	178
Reck, prof. Henry...	'83	—
Regner, past. J. P..	'03	198
Regner, past. J. P..	'27	230
Rehner, past. Erik..	'15	174
Rehnström, past. G..	'27	348
Rehnström, past. J. E.	'92	93
Rendahl, past. Einar	'11	268
Resnick, past. John..	'18	284
Resnick, past. J. E..	'25	177
Rinell, past. John August	'29	213
Ring, Andrew	'12	244
Ring, Johanna F....	'25	260
Ringdahl, Lars	'25	248
Road, past. A.....	'09	276
Rodeen, past .E. P..	'26	265
Rodell, past. A.....	'98	95
Rodell, past. A. J..	'08	—
Rodell, J. P.....	'00	128
Rodström, Sven N...	'27	305
Ronnquist, past. U..	'05	254
Rosenius, C. O.....	'14	23
Rosenquist, past. C.J.	'13	241
Rosenthal, past. Kr..	'24	135
Rudin, Niklas, o. h.	'04	180
Rydbeck, past. T. L.	'20	236
Rydberg, past. S. E..	'12	158
Rydell, past. Carl E.	'26	265
Rydén, past. A. J...	'22	222
Ryden, past. C. M..	'15	220
Ryden, fru C. M....	'17	223
Ryden, past. E. E..	'15	289
Rydholm, past. C. P.	'03	148
Ryding, past. J. S..	'13	180
Rydquist, past. G...	'05	254
Rydquist, past. G...	'13	242
Rylander, past. A. C.	'13	240

	ÅRG.	SIDA
Sadtler, past. W. A..	'08	236
Sakrison, past. E. J.	'19	266
Salomonson, past. A. F.	'26	265
Samuelson, past. A..	'07	250
Samuelson, past. B.M.	'18	282
Samuelson, past. C. G.	'11	268
Samuelson, past. C. J.	'01	188
Samuelson, past. C.W.	'10	247
Samuelson, Johannes	'89	171
Sandahl, past. Oscar	'09	273
Sandahl, past. S. A..	'11	187
Sandberg, past. C. B.	'16	277
Sandberg, sr. Elfrida	'17	93
Sandberg, Knut F...	'20	189
Sandeen, past. C. H..	'06	234
Sandeen, past. E. N..	'24	231
Sandell, past. J. A..	'08	—
Sandell, fru Lina...	'04	156
Sandén, past. L. J..	'97	157
Sandén, past. P. J..	'13	174
Sandell, past. M....	'20	149
Sanders, past. E. J..	'06	235
Sanders, past. E. J..	'09	200
Sandstedt, past. H. E.	'07	250
Sandström, past. C.T.	'14	190
Sannquist, Ida J....	'15	228
Sannquist, past. P. M.	'93	146
Sanstead, past. G. W.	'23	266
Schæffer, past. Paul..	'16	279
Schartau, Henric ...	'26	47
Scheleen, past. C. J.	'22	255
Schmauk, dr T. E..	'21	238
Schmidt, dr H. C...	'97	177
Schmucker, past. B.M.	'90	141
Scholander, fru Anna	'17	237
Schuch, past. Edw...	'05	254
Schuch, past. G. E..	'23	213
Schöld, Christina C.	'24	191
Schöld, past. Erik..	'21	212
Seashore, past. A. T.	'04	197
Sebelius, past. S. J..	'05	254
Sebelius, prof. S. J..	'24	66
Segerhammar, past. C. J.	'06	234
Seiss, Joseph A., D.D.	'05	244
Seleen, past. J.....	'23	262
Seleen, J.	'25	29
Sellberg, fru Brita C.	'23	248
Sellberg, Johan	'09	238
Serenius, past. A....	'20	237
Setterdahl, past. V..	'15	202
Sholander, past. C. E.	'13	240
Shoulberg, Peter J..	'23	234

	ÅRG.	SIDA
Siegel, past. Wm. J.	'28	328
Sigismund	'93	45
Silfversten, past. C. J.	'1[illegible]	247
Siljeström, past. O. J.	'16	150
Siljeström, past. O. J.	'29	31
Sjögren, past. N. P..	'07	252
Sjöholm, past. P., teol. dr	'1[illegible]	147
Sjöding, past. A. E..	'2[illegible]	237
Sjöding, past. A. E..	'22	233
Sjöstrand, kat. C. G.	'98	74
Sjöström, past. N. P.	'13	152
Skans, past. John W.	'05	22[illegible]
Skeppstedt, past. A.G.	'82	—
Smith, C. A.....	'27	316
Smith, past. Philemon J.	'29	287
Smith, past. E. T...	'08	235
Soderberg, past. A. F.	'28	329
Soderblom, past. C. O.	'26	265
Sodergren, past. C.W.	'27	348
Sohlberg, Olof	'19	250
Solomonson, dr C. O.	'29	186
Sorenson, past. J. B.	'12	260
Spegel, Haqvin	'96	44
Spegel, Haqvin	'26	84
Spong, past. Victor..	'14	287
Stamline, mrs Hedvig	'23	255
Stamline, dr J. A...	'07	1[illegible]
Stamline, dr J. A...	'29	228
Stark, past. A. W...	'22	248
Stark, Jennie V.....	'24	171
Steimer, past. J. N..	'21	287
Steimer, past. J. N..	'22	55
Steimer, mrs John N.	'22	55
Steinert, past. Theo..	'13	242
Stenberg, past. G. A.	'23	2[illegible]9
Stenholm, past. C. A.	'09	273
Stenholm, past. Edvin	'01	125
Stenström, past. L. P.	'27	253
Stenwall, past. A. J.	'14	216
Sternherz, past. V...	'13	240
Stone, prof. Carl A..	'99	14[illegible]
Stolberg, P. H.....	'17	246
Stolpe, fru Helga...	'18	225
Stolpe, dr Mauritz..	'17	63
Storm, Carl August.	'24	166
Strand, Kristina S...	'28	258
Strand, past. Ola...	'99	131
Strandberg, past. C.A.	'21	288
Strobeck, Magnus ..	'23	259
Strömquist, past. L.	'16	248
Strömquist, Carl J..	'18	2[illegible]
Sture, past. N. J...	'28	227
Ståhlberg, past. E. W.	'91	84
Sundberg, past. A...	'18	162
Sundberg, Ernst L..	'29	257
Sundberg, Johan A..	'25	265
Sundean, Christina..	'28	269
Sundquist, Augusta L.	'24	205
Sundquist, past. L. J.	'28	237
Sutter, Olof J.....	'16	204
Svenson, Sven Aug..	'15	246
Svenson, past. E. G.	'16	278
Swan, past. Carl O..	'07	251
Swanberg, past. F. N.	'14	194
Swanbom, past. J. E.	'27	256
Swanson, A. J.....	'09	214
Swanson, past. C. R.	'06	235
Swanson, past. C. A.	'22	298
Swanson, past. C. B.	'26	265
Swanson, David V...	'17	274
Swanson, past. Erik.	'14	186
Swanson, past. H.C.M.	'18	282
Swanson, John E...	'19	226
Swanson, Johan M...	'21	269
Swanson, past. M. L.	'17	275
Swanson, past. S. H.	'14	287
Swanton, John	'04	188
Sward, past. Carl A.	'[illegible]4	197
Swedberg, Jesper....	'96	52
Swedberg, Jesper ...	'26	81
Swedberg, past. J. G.	'26	265
Swenson, Albin L...	'14	261
Swenson, past. C. O.	'15	212
Swenson, past. C. V.	'28	329
Swenson, Carrie	'26	229
Swenson, miss Charlotte	'97	199
Swenson, Charlotte..	'09	242
Swenson, past. Emil	'14	288
Swenson, Frans O...	'14	256
Swenson, Helena C..	'22	278
Swenson, past. Hj. S.	'15	289
Swenson, past. Hj. S.	'27	250
Swenson, Johannes..	'12	220
Swenson, past. J. A..	'00	90
Swenson, John E....	'22	275
Swenson, Maria C...	'27	306
Swenson, past. N. W.	'26	194
Swenson, Nils Peter.	'28	247
Swenson, P. G.....	'22	279
Swenson, past. S. G.	'14	212
Swenson, past. S. R.	'16	277
Swenson, past. S. W.	'04	198
Swenson, Swen Aug.	'13	212
Swenson, past. V. E.	'14	288
Swenson, past. Wm..	'89	183

	ÅRG.	SIDA
Swensson, fru Alma.	'18	103
Swensson, fru Alma.	'25	135
Swensson, dr Carl A.	'05	180
Swensson, dr Carl...	'22	92
Swensson, dr C. A..	'24	9
Swensson, dr C. A..	'25	134
Swensson, dr Carl..	'29	80
Swensson, past. G. S.	'05	255
Swärd, dr Per Johan	'03	124
Sylvan, past. O. H..	'29	176
Säter, Christina L..	'24	187
Söderberg, Jacob ...	'10	227
Söderblom, ärkebiskop Nathan	'24	106
Söderblom, Nathan..	'28	13
Södergren, fru Brita	'21	259
Södergren, past. C. H.	'06	168
Södergren, past. L. J.	'18	282
Söderman, past. J. V.	'16	156
Sörenson, Theod....	'00	60
Telleen, Carl A.....	'18	258
Telleen, dr J.....	'23	262
Telleen, J.	'25	29
Telleen, Marie	'26	248
Tengwald, fru Thea..	'06	220
Thelander, past. Roy	'15	290
Thelander, past. Philip	'29	32
Thimell, past. G. M.	'17	275
Thomasson, Anders..	'20	217
Thoren, past. A. V..	'24	232
Thoren, past. Hugo..	'07	251
Thorén, past. V. N..	'15	154
Thorson, Herman M.	'22	271
Thorson, Nils	'02	221
Thorstenberg, Samuel	'25	141
Thulin, C. G.....	'03	184
Thulin, C. G.....	'26	137
Thunberg, past. Claes	'13	238
Thunberg, past. C. O.	'12	260
Tillberg, past. W. A.	'17	275
Tillman, past. Hj...	'11	267
Toline, Gustaf H....	'14	278
Torell, past. John...	'24	138
Tornell, past. A. F..	'11	161
Train, past. A. T...	'14	288
Trued, past. A. E...	'09	274
Trued, past. L. J...	'18	283
Tuleen, past. Nels P.	'29	189
Valberg, past. E. O..	'12	260
Vildey, past. S. F...	'28	329
Vender, past. Jonas..	'84	11
Venell, Johan Erik..	'25	267
Verenius, past. O. N.	'08	236
Vestling, past. C. V.	'08	—
Vestling, past. V. I.	'14	288
Vetell, past. Carl W.	'04	198
Vibelius, past. J....	'04	148
Vikman, past. E. J..	'20	236
Vikman, past. J. A..	'25	290
Vikner, past D. W..	'15	290
Vixell, past. Victor..	'03	164
Von Schéele, biskop K. H. Gezelius....	'94	148
Von Schéele, biskop K. H. G.....	'21	242
Wagner, past. J. A..	'13	241
Wahlin, past. Aron..	'05	229
Wahlstrom, past. E.H.	'25	291
Wahlstrom, past. H.T.	'12	240
Wahlstrom, dr M...	'23	65
Wahlstrom, past. M.	'24	160
Walleen, past. Carl..	'17	192
Wallin, Johan Olof..	'19	45
Wallin, Johan Olof..	'26	72
Wallin, past. Olof...	'03	198
Walters, past. B. E.	'09	274
Warmanen, past. J.H.	'09	276
Wattman, past. Abr.	'17	276
Wattman, past. Abr.	'20	152
Wedin, past. P.....	'08	—
Weinhardt, past. E.R.	'27	349
Wendell, past. C. A.	'06	236
Werner, Carl Johan..	'12	240
Werner, past. Erik J.	'28	219
Westerberg, past. A.P.	'09	274
Westerlund, past. B..	'15	186
Westerlund, Eric....	'13	208
Westling, past. O. W.	'16	279
Westlund, past. Emil	'14	289
Westlund, Inga Elena	'29	266
Westlund, past. J. C.	'05	256
Westlund, John N...	'29	240
Wiberg, past. C. W..	'26	265
Wichern, J. H.....	'09	112
Widén, past. C. G..	'08	—
Wikstrand, Ellen....	'25	244
Wikstrand, past. J..	'09	162
Wilfrid, past. A. A..	'10	248
Wilhelmson, past. K.	'23	267
Willd, Anders Fred..	'16	203
Williams, past. G. P.	'09	274
Williamson, prof. A. W.	'07	244
Wilson, past. H. L..	'15	290

	ÅRG.	SIDA
Winfield, past. C. A.	'25	291
Witting, past. I. F..	'13	238
Wyman, past. Fred..	'05	255
Youngberg, past. C. J.	'26	194
Youngdahl, past. A.C.	'15	290
Youngdahl, past. A.C.	'27	263
Youngdahl, past. E.U.	'28	329
Youngdahl, past. G.E.	'05	204
Youngdahl, Nels ...	'10	222
Youngert, dr S. G...	'24	66
Younggren, past. J. J.	'06	235
Zaar, past. Carl G..	'14	289
Zedrén, past. P. A..	'10	248
Zetterholm, past. K.E.	'26	265
Zetterstrand, past. E. A.	'13	132
Öhman, past. S. G...	'27	85
Österberg, past. S. J.	'99	117
Östergren, past. G. A.	'24	233
Österholm, past. J. K. B.	'88	63
Östlin, past. A. J...	'21	220

GTU Library
3 2400 00482 5489

20439

GTU Library
2400 Ridge Road
Berkeley, CA 94709
For renewals call (510) 649-2500

All items are subject to recall.

PACIFIC LUTHERAN THEOLOGICAL SEMINARY LIBRARY

APR 26 1965